

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almenyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

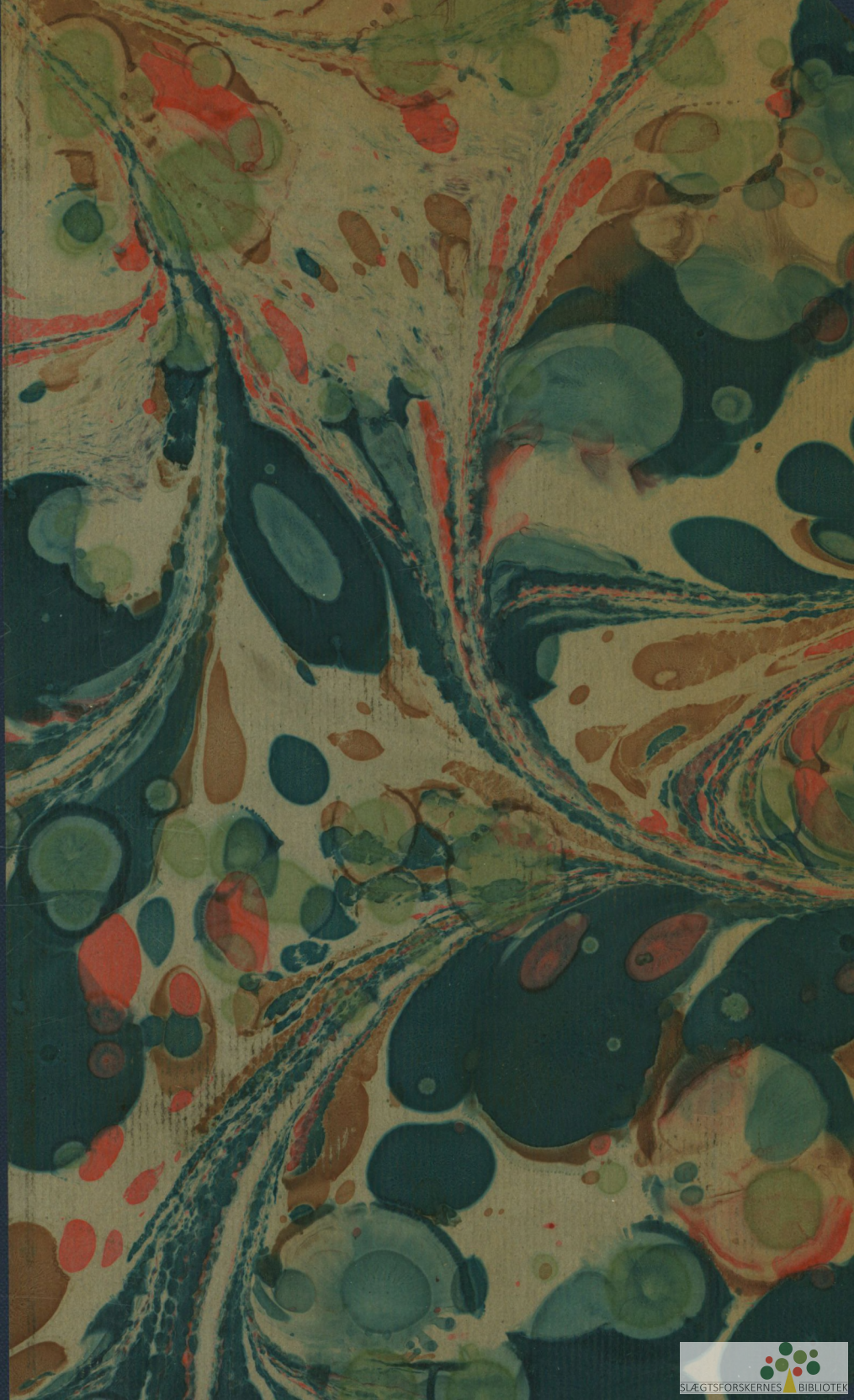
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

VOR SLÆGT

I 300 AAR

EFTERKOMMERE AF
KJELD CHRISTENSEN (1650–1720)

UDGAV DENNE BOG I
AARET 1945

INDHOLD

	Side
Forord	5— 10
Efterretninger om Gaarden »Bækholm«	» 11— 39
Gaarden »Bækholm«s Ejere og Fæstere	» 40
Efterretninger om Gaarden Matr. 6 i Tinning	» 41— 49
Gaarden Matr. 6 i Tinning, Ejere og Fæstere	» 50
Kapitelstaksterne fra 1601—1943	» 51— 52
Personer født 1650—1850, 1.—5. Generation	» 53— 74
» » 1850—1880, 6. »	» 75—102
» » 1880—1910, 7. »	» 103—154
» » 1910—1940, 8. »	» 155—189
» » efter 1940, 9. »	» 190
Indgifte Personers Afstamning	» 191—210
Ordforklaring	» 211—216
Afsluttende Bemærkninger	» 217—222
I Danmark — —	» 223

FORORD

I Jylland midt i Omraadet, der begrænses af Linieme Aarhus — Langaa — Silkeborg — Aarhus, ligger ved Byen Hammel Grevskabet Frijsenborg, som blev oprettet 6. April 1672, efter at Mogens Frijs til

Favrskov Aaret forud var ophøjet i Grevestanden. (Favrskov Hovedgaard kom først ind under Frijsenborg i Aaret 1736). Grevskabet ligger nu i en frugtbar Egn, hvor Skove veksler med frugtbare Marker og Enge. Velholdte Huse og Gaarde og idylliske Landsbyer pryder nu den

Egn, der omgærder Frijsenborg, — men saadan har det ikke altid været.

Der var en Tid, da Jorden paa dette Omraade var karrig, og hvor Hedens Goldhed mangt et Sted ogsaa prægede denne Egn. Det var stræbsomme og flittige Hænder, der skabte det Landskab og den Velstand, som i Dag er fremherskende paa Jorderne omkring Frijsenborg og Hammel.

Vor Slægt var ved sit Arbejde med til at give Egnen det Udsende, som Nutiden kender. *Vor Slægt* med Frænder og Standsfæller beboede i Aarhundreder disse Gaarde og Huse, medens gode Tider vekslede med trange, og hvor Kaarene snart var milde og snart strenge, men gennem Arbejde og Kamp har det fremover til lyse Dage med Frihedens Lys i Hjem og Sind.

At fortælle en Efterslægt lidt om, hvorledes dens Forfædre hver til sin Tid og paa sin Plads, under Frihed ved Flid, og i Haab under de Kaar, som Stavnsbaand og Hoveri bød, udførte deres Arbejde til Gavn for Slægten, til Eksempel for Efterkommerne og til Ære for Fædrelandet, er et af denne Bogs Formaal.

Vor Slægt. Denne Titel dækker kun over een Gren af den lige mandlige Linie efter Gaardfæster *Kjeld Christensen*, der fødtes i Hadsten ca. Aaret 1650, og efterfølgende Blades Indhold gør ikke Krav paa at være en fyldestgørende og udtømmende Beretning om den Gren af hans Slægt, det omhandler, thi det har ikke været muligt at finde Kilder, hvoraf man kunde øse Viden om alle tilhøriges Kaar, Glæder og Sorger gennem Tiderne. For Personer i det syttende og attende Aarhundrede har det kun været muligt at fremskaffe Navne og Data, men for disse er givet en kortfattet Redegørelse om den Tid, de levede i, og først fra omkring Aar 1800 vil dette Skrift være af mere fortællende Art om selve Personernes Liv og Virke.

Meningen med Udgivelsen er ogsaa at give den kommende Slægt et Grundlag, som denne kan bygge videre paa til Glæde for sig selv og til Ære for de hedengangne. Skulde de Oplysninger, som dette lille Værk indeholder, blive en beskedent Bauta for de afdøde, det omtaler, og hvis Arbejde den nulevende Slægt kun har Grund til at have i taknemmelig Erindring, vil Bogens Formaal være naaet.

Navnene paa den mandlige Slægts lige Linie kan kun opspores til Midten af det syttende Aarhundrede, nemlig til førnævnte Gaardfæster *Kjeld Christensen*, som levede og virkede som Fæstebonde i Hadsten paa en Gaard, der hørte ind under Herregaarden »Favrskov«, der ligger 4 Kilometer vest for Hadsten, og som i Begyndelsen af det syttende Aarhundrede tilhørte Slægten Frijs (de røde Frijs), og som Dorte Frijs i Aaret 1672 ved Ægteskab bragte til Amtmand Jens Rosenkrantz, hvis Søn Chr. Rosenkrantz solgte den til sin Morbror Niels Frijs til Frijsen-

borg i Aaret 1697, men først 39 Aar senere lagdes Herregaarden »Favrskov« ind under Grevskabet.

En af Gaardfæster Kjeld Christensen's Sønnesønner, *Thomas Kjeldsen Christensen*, finder vi Aar 1770 som Gaardfæster i Nabobyen Vithen i den Gaard, som udflyttedes 1802—1803 og senere fik Navnet *Bækholm*. Om denne findes en særlig Beretning her i Bogen og ligeledes af den Gaard i Tinning (Naboby til Vithen), hvorfra hans Sønnesøn, Gaardejer *Christen Christensen's* Hustru *Mette Marie Rasmusdatter* stammede, thi det var under dette Ægtepar (1848—1897), at lysere Tider oprandt for Slægten.

Efter Afsnittet om disse to Gaarde følger Biografier af Slægtens Medlemmer i det Omfang, de har været muligt at fremskaffe, hvilket gælder for saavel afdødes som nulevendes Vedkommende. For at lette Oversigten for hver enkelts Afstamning har hver Generation faaet sit særlige Nummer nævnt som »Led«, Kjeld Christensen, født ca. 1650, er betegnet som første Led. Hver Person har desuden et Nummer, som fra fjerde Led og fremefter bestaar af 3 Cifre. Det første af disse udtrykker Bedsteforældrenes »Anciennitet« i Søkendekredsen, det andet Ciffer Faderens eller Moderens, og det tredje Ciffer vedkommende Persons egen »Anciennitet«. F. Eks. Led 5 Nr. 847 viser saaledes, at Christen Christensen tilhørte 5te Generation efter Kjeld Christensen, og at han var sine Forældres syvende Barn, og at hans Fader var fjerde Barn af sine Forældre, og Bedstefaderen var ottende Barn af sine Forældre. De indgiftede Personers Levned og Data er beskrevet under Ægtefællens Nummer, og Adoptivbørn er givet Betegnelse og Nummer efter Adoptivforældrene. Efter Biografierne følger Stamtavler for nogle af de indgiftede Personer, og dernæst i alfabetisk Orden en Forklaring til Forstaaelse af de i Bogen gengivne dels gamle og dels landbrugsmæssige Benævnelser, hvis Betydning formodes ikke at være kendt af alle, og endvidere nogle afsluttende Bemærkninger.

Ved Udarbejdelsen af denne Slægtsberetning har næsten alle den nulevende Slægts Medlemmer været behjælpelig ved Fremskaffelse af Navne og Data. Udover Familien har Gaardejer *Povl R. Povlsen*, Vesterholm i Tinning, været behjælpelig. Familien skylder Povl R. Povlsen en hjertelig Tak for hans Udarbejdelse af de historiske Beretninger om Slægtsgaardene »Bækholm« og »Gaarden Matr. Nr. 6 i Tinning« og ligeledes for de Beretninger, han har udarbejdet for nogle af de nulevende af Slægtens Medlemmer og iøvrigt ogsaa for hans Interesse og Delagtighed, thi uden hans Bidrag havde Bogen ikke faaet sin Fylde.

Undertegnede, som har foretaget den endelige Redigering af det indsamlede Materiale, beder om skaansom Kritik. Indholdet svarer ikke til de Forhaabninger, han stillede, da han for 13 Aar siden paabegyndte

Arbejdet. Han er klar over, at Beretningen om hans Slægt har mangt et Brist og Savn, men det er hans Haab, at kommende Slægter vil have Lyst og blive sat i Stand til at udbygge det her givne Grundlag, og at mange af Slægtens Efterkommere hver for sin Gren vil føre Optegnelserne videre. Han ønsker at sige til disse, og nu taler han af Erfaring, at en saadan Fritidssyssel skaber Glæde for Udøveren.

Det vil altid være af Interesse, og det kan være lærerigt, at se tilbage paa Forfædres Virke, og dertil kommer, at som det er rigtigt, at de første Tegn paa Menneskehedens Civilisation var, at den begravede sine Døde og mindedes dem, ligesaa rigtigt er det, at ikke den Sten eller det Mærke, der sættes paa afdødes Grave, er det uforgængeligste og smukkeste Minde, men det er derimod den Bauta, der er dannet af fortællende og evigt levende Ord.

København, Anno 1944.

K. Marinus Christensen.

Saa levet og virket og elsket vor Slægt
i Tidernes skiftende Gang,
og Gamlingen bøjes af Aarenes Vægt,
og Ungdommen jubler sin Sang,
og Livskraften strømmer i Soldagens Glans,
mod Skumring gror Minderne frem.
 I Morgensols Gry,
 mod Aftenens Sky
vi elsker vort signede Hjem.

(K. M. Handberg.)

EFTERRETNINGER

OM GAARDEN

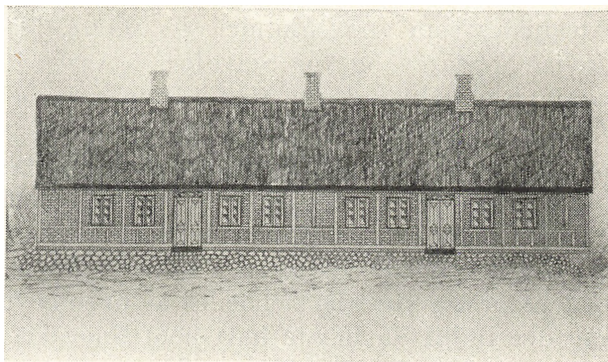
BÆKHOLM

(Matr. Nr. 15, Vithen By og Sogn)

1672—1944

Gaarden *Bækholm* er oprindelig en gammel Selvejergaard, hvoraf der i Vithen By kun var to foruden et Boelsted. De andre Gaarde var alle Fæstegaarde.

Gaarden var oprindelig en Helgaard, dens Hartkorn efter Matriklen 1688 var 6 Tdr. 3 Skp. Ager og Engs Hartkorn. Byens øvrige Gaarde var Halvgaarde og stod for omkring 4 Tdr. Hartkorn hver, undtagen Præstegaarden, der ogsaa var en Helgaard med 6 Tdr. Hartkorn. I Aaret 1688 var der ialt 11 Hel- og Halvgaarde i Byen, foruden 8 Smaagaarde (Boel) og 5 Huse med Jord. Hele Byens Hartkorn (efter Matr. 1688) var 66 Tdr. 7 Skp., og dens dyrkede Areal paa samme Tid 441 Tdr. Land.

Bækholm Stuehus, nedbrudt 1902.

Gaarden var beliggende i den vestlige Del af Byen og paa den nordlige Side af Gaden, lige vest for den Vej, som fører til Lyngaa. Da den var Byens største Selvejergaard og Helgaard, blev den, som Tilfældet har været i mangfoldige andre Landsbyer med den største deri værende Selvejergaard, kaldt »Bundgaarden«.

Efter Grevskabet Frijsenborgs Jordebog beboedes Gaarden i Aaret 1672 af Selvejerbonden *Søren Nielsen Michelsen*.

Selvejere i Nutids-Betydning var den Tids Selvejerbønder dog ikke og ej heller der paa Egnen. Mogens Frijs havde tilkøbt sig den saakaldte Herlighed i al Selvejendom paa Grevskabet, hvilket vil sige, at han havde Ret til at oppebære de Ydelser, Selvejerbønderne tidligere havde svaret til Kronen, ligesom den Pligt, som disse Gaarde havde til Ægt og Arbejde til Kronen, ogsaa var overgaaet til Greven, men dog ikke anderledes, end at dette Arbejdes Størrelse kun maatte andrage en Fjerdedel af, hvad en tilsvarende Fæstegaard ydede. I Modsætning til Fæstebønderne kunde Selvejere sælge og pantsætte deres Gaarde og lade dem gaa i Arv til hvem, de vilde, uden Indblanding fra Herskabets Side, kun maatte Selvejerbonden ved Ejerskifte betale dette en Ydelse, som kaldtes Hushondhold.

I Landgilde til Greven paa Frijsenborg betalte *Søren Nielsen Michelsen* aarligt: 3 Skilling Leding Groth, 2 Rdl. 2 Mark og 2 Skill. »Sildpenge«, 1 Td. Rug, 1 Td. 2 Skp. Byg, 2 Tdr. Havre, 1 Skp. Gryn, 2 Kongstød Havre, 1 Svin naar Olden er, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, 12 Hof-

heste, 4 Jægerheste (begge sidstnævnte var Havreydelser), 20 Æg og 1 Mark Garn.

Da der i Aaret 1675 ved Grev Mogens Frijs' Død afholdtes Syn over samtlige Ejendomme paa hans Godser, beskrevs Gaarden som bestaaende af 3 Længer paa ialt 40 Fag, hvoraf de 38 var paa Leder, medens 2 Fag kun havde Stolper, der med deres nederste Ende var direkte nedgravede i Jorden, de saakaldte Jordgravshuse. Bygningerne betegnedes som »nogenlunde ved Magt«. Manden i Gaarden hed nu *Michel Sørensen* og var Selvejer. I Aaret 1688, da den første Landmaalingsmatrikel fandt Sted i Danmark, beboedes Gaarden af *Søren Hansen Michelsen*, der ogsaa er betegnet som Selvejer. I Aaret 1695 blev Gaarden delt i 2 Halvgaarde, og af de foreliggende Kendsgerninger er der Grund til at antage, at Selvejer-Rettighederne ved denne Lejlighed er gaaet tabt. Det vides, at Gaardens østre Halvdel (nuværende Matr. Nr. 15) blev bortfæstet til en Mand ved Navn Rasmus Jensen Faystrup, medens vestre Halvdel beboedes af ovennævnte Søren Hansen Michelsen, der indtil da havde haft hele Gaarden. I Aaret 1705 overdrager denne sin Halvdel til *Christen Sørensen*. Iflg. Jordebogen boede sidstnævnte i Gaardens vestre Halvdel i Aarene 1720 og 1724, men nu er Betegnelsen Selvejer faldet bort baade for denne Gaard som for de 2 andre Gaarde i Byen, der hidtil havde haft denne Forrettighed, deres Selvejerret er nu gaaet tabt, og Beboerne er som Byens øvrige blevet Fæstebønder under Frijsenborg. Hvordan disse Selvejere har mistet Ejendomsretten til deres Gaarde, fremgaar ikke klart af Jordebøgerne. I en Note i Frijsenborg Jordebog af 1736 staar ud for de tidligere Selvejergaarde følgende Bemærkning: »Efter at Selvejerne fra disse trende Stæder, forrige Beboere, for lang Tid siden er bleven forliget, have Ejerne opgivet den dem tilhørende Eje-Landgilden, saasom skrevet staar accorderet og forandret.« Nogen egentlig Oplysning af denne Bemærkning faas vel ikke, men det synes, som om der har været Strid mellem Grevskabet og Selvejerne, og at denne er »forliget« med, at disse har givet Afkald paa Ejendomsretten til deres Gaarde. For Nutiden er kun Gisninger tilovers om Grunden til, at den gamle Helgaard øjensynlig paa samme Tid er bleven delt i 2 Halvgaarde, og at nævnte Rasmus Jensen Faystrup flytter ind i Gaardens østre Halvdel.

Gennem de forannævnte 3 Beboere af Gaarden indtil 1695 kan man af Fornavne og Efternavne gaa ud fra, at det er Søn, der har fulgt Fader i Besiddelsen af Gaarden, ligesom man kan slutte, at Christen Sørensen var Søn af Søren Hansen Michelsen. Noget Bevis herfor kan idag ikke føres, da hverken Kirkebøger, Skifteprotokoller eller Fæsteprotokoller fra den Tid er bevaret. *Christen Sørensen* skal efter Fæsteprotokollen af 1719 være tiltraadt vestre Del af Gaarden i Aaret 1705,

men der oplyses intet om Betingelserne. Som Fæstebonde svarede han i Aaret 1724 i Landgilde til Frijsenborg i Penge: 3 Rdl. 9 Skill. Kurant (1 Rdl. Kurant = Kr. 3,20), 3 Tdr. 6 Skp. Rug, 6 Tdr. 3 Skp. Byg, 4 Tdr. 1 Skp. Havre, hvilket iøvrigt var det samme som de andre Gaarde i Withen, hver især i Forhold til deres Hartkorn. Hertil kom saa tillige Hoveri til Frijsenborg.

Christen Sørensen's Hustru hed *Maren Mortensdatter*. Af eventuelle Børn i Ægteskabet kendes to, nemlig Datteren Kirsten, der var født 1706, og Sønnen Morten, der var født 1707. Efter Christen Sørensens Død Aar 1732 drives Gaarden af hans Enke indtil 1735, da Sønnen Morten faar Fæste paa Gaardens vestre Del. (Gaardens østre Halvdel beboddes da af Jens Rasmussen Amme, Søn af Rasmus Jensen Faystrup). Gaarden staar dog endnu som en samlet Ejendom med Hartkorn og Landgilde. Sidstnævnte er den samme som i 1724, men den betales nu med Penge, dog med Undtagelse af Havren, som fremdeles betales in natura. De øvrige paahvilende Ydelser er omsatte til en Pengeydelse af 14 Rdl. 5 Mark og 2½ Skill. Da een Tønde Bygs Værdi paa den Tid var lig med een Rdl., vil det altsaa sige, at der af Gaardens to Fæstere svarede en Værdi af 14½ Td. Byg i aarlig Landgilde, foruden Havren og Hoveriet.

I Aaret 1735 havde *Morten Christensen* faaet Fæstebrev paa sin Del af Gaarden. Fæstebrevet havde følgende Ordlyd:

Christian Frijs, Greve til Frijsenborg p.p. Giøre vitterlig:

At jeg til Morten Christensen af Withen haver stædt og fæst, som jeg og herved til hannem paa hans Livstid stæder og fæster hans Fader Christen Mortensen fradøde halve Gaard i Withen, som staar for Hartkorn 3 Tdr. 1 Skp. 2 Fdk. Uger og Eng og 3 Fdk. ½ Alb. Skovsktyd. Paa den Maade at han samme halve Gaard i lovlige Brug skal nyde, alt dennes rette Tilliggende i Mark og By imod at han svarer alle kgl. Contributioner og i Landgilde efter Jordebogen, bygge og forbedre Stedet, saa det kan findes i forsvarlig Stand, vedligeholder Besætningen og Udsæd tilsvarende, Jorden lovlig dyrker og conserverer og forretter Hoveri som sædvanlig og, som sine Naboer. Ketter sig efter Hans Kgl. Maj'st. Lov og Forordninger og viser Lydighed imod sit Herskab og Fuldmægtige under Fæstets Forbrydelse. Udi Indfæstning er mig betalt 12 Rixdaler.

Dette til Bekræftelse under min Haand og Signet.

Frijsenborg den 13. April 1735.

C. G. Frijs.

Til Forstaaelse af, hvorledes det skal opfattes, at der i Fæstebrevet siges, at Morten Christensen fæster den Gaard, som hans Fader Christen Mortensen fradøde, naar det andet Steds ses, at Gaarden i Aarene 1720 og 1724 beboedes af Christen Sørensen, henvises til følgende Skifte i Frijsenborg Gods' Skiftebog, hvori staar: »Aar 1732 12 Octobre Skifte efter Gaardmand Christen Sørensen i Vithen. Børn Morten Christensen 25 Aar, og Kirsten Christensdatter 26 Aar gammel af hans Ægteskab med Maren Mortensdatter.« Det fremgaar af dette Skifte, at Christen Sørensen skiftevis er blevet kaldt Sørensen og Mortensen, men at det er en og samme Person er notorisk. Det kan ogsaa tænkes, at hans Navn har været Christen Mortensen Sørensen.

I mange Aar besad Morten Christensen sin Del af Bundgaarden, medens den anden Del af Gaarden ved Jens Rasmussen Amme og Hustru's omtrent samtidige Død i Aaret 1742 kom i Fæste til en Mand ved Navn Michel Michelsen. Efter de sparsomme Oplysninger, der er blevet fundet i Arkiverne, synes der ikke at være Sandsynlighed for, at nogen af de 3 Fæstere af Gaardens østre Del (siden 1695) ved Slægtskab har haft nogen Tilknytning til Christen Mortensen eller dennes Far og Farfar. Aar 1764 døde Michel Michelsen, og Morten Christensen overtog da den Del af Bundgaarden, der i hans Farfars Tid var kommet paa fremmede Hænder, og Gaarden var saaledes atter i een Mands Besiddelse og atter helt tilknyttet den gamle Slægt.

Morten Christensen har, uden i Realiteten at afstaa sin hidtil hafte vestre Del af Gaarden, faaet Greven til at udstede Fæstebrev paa denne Del til sin Søn *Christen Mortensen*, der paa det Tidspunkt var 28 Aar gammel. Men som det fremgaar af Fæstebrevets Ordlyd, vilde Faderen dog foreløbig ikke fratræde Driften af samme. Han var for en Tid Enbruger af hele Gaarden. Fæstebrevet, der udstedtes, lød:

Erhard, Greve af Wedell Frijs til Grevskabet Frijsenborg, Herre til Harholm, Favrskov, Kollerup, Søbygaard, Wedellslund, Voller og Møgelkær, p.p. gjøre vitterlig:

At have stædt og fæst, ligesom jeg herved stæder og fæster nærværende Christen Mortensen, barnefødt paa mit Gods i Withen, den mig tilhørende halve Gaard sammesteds, som hans Fader Morten Christensen endnu paaboer, men dog for gammel til Fæste, affstanden haver paa de Vilkaar, at han selv saalænge han kan Stædet forestaa og derefter at nyde noget tillagt til Ophold som kan samtykkes og approberes samt i et aparte Document forfattes. Dummældte halve Gaards Hartkorn Ager og Eng er 4 Tdr. 0 Skp. 0 Fdk. 0 Alb., deraf svarer han alle de kgl. Skatter, ordinaire og

extraordinaire Paabude, samt den i Jordebogen anførte Landgilde i Korn og Penge med Uagt og Arbejde ligesom saadant hidtil er bleven svaret og forrettet eller udi alle Maader, hver Ting til sin rette Tid og Sted uden nogen Restance paadragen eller udi anden Maade viser Forsømmelse. Gaardens Bygninger og Besætning skal han istandsætte, forøge og forbedre, Jorden retteligen dyrke, gjøde og intet deraf at bortleie eller i andre Tilfælde frakomme. Kette sig allerunderdanigst efter Hans Kgl. Mayst' allernaadigste Lov og Befalinger, samt være mig og mine Fuldmægtige hørige og lydige alt under sit Fæstes Fortabelse. Indfæstningen er betalt med 24 Rdl.

Til Bekræftelse under min Haand og min Signet,

Frijsenborg d. 2. Octob. 1764,

Wedell Frijs.

Hvornaar Morten Christensen saa endelig i Realiteten har overdraget Gaarden til sin Søn, vides ikke. Men af Folketællingslisten af Aar 1787 ses, at han det Aar havde Ophold i Gaarden hos Sønnen. Morten Christensens Hustru hed *Kirsten Jespersdatter* og var utvivlsomt Datter af Gaardfæster Jesper Jensen Bak, der beboede Gaarden Matr. Nr. 5 i Vithen. I Ægteskabet var 2 Børn, ovennævnte Christen Mortensen og Datteren *Kirsten Mortensdatter*, der, som det af efterfølgende vil ses, blev gift med en Sønnesøn af den Kjeld Christensen, der i denne Bogs Indledning er nævnt som Stamfader til Slægten. — Morten Christensen døde som Opholdsmand i Gaarden Anno 1790, ca. 84 Aar gammel.

Christen Mortensen, som formelt allerede i Aaret 1764 havde overtaget Bundgaardens vestlige Del, var omkring Aar 1780 blevet gift med *Malene Jensdatter*, med hvem han havde Sønerne Morten, der var født 1782, og Jens, der var født 1785. Han døde Aar 1792 kun 56 Aar gammel, hvorefter hans Enke samme Aar (?) ægtede Hans Rasmussen fra Taastrup, som besad Gaarden til Aar 1812, da han overdrog den til sin Stedsøn, ovennævnte Jens Christensen, der i Indfæstning gav 140 Rdl. Aar 1845 overdrog denne ved Kontrakt Gaarden til en Christen Rasmussen fra Linaa, som saa hos Herskabet fik udstedt Fæstebrev paa Gaarden, som dermed for den ene Halvdels Vedkommende gik ud af den ene Gren af den gamle Slægts Eje. Nævnte Christen Rasmussen flyttede, efter at have erhvervet Gaarden til Selvejendom, denne lidt udenfor Byen, hvor den stadig fortsætter sin Tilværelse under sit ældgamle Navn »Bundgaarden«, baade officielt og i Folkemunde.

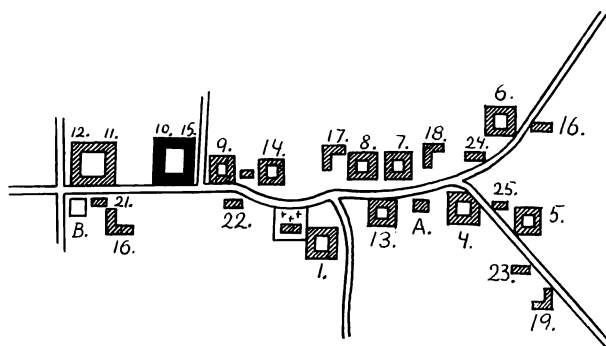
Den anden Halvdel af Gaarden, det senere *Bækholm*, som stadig er i Slægtens Besiddelse, blev af Morten Christensen omkring Aaret 1770

overdraget til Svigersønnen *Thomas Kjeldsen Christensen*, som den 29. Juni 1770 havde ægtet *Kirsten Mortensdatter*. Fæstebrevet er ikke fundet indført i Fæsteprotokollen, men han staar som Indehaver af Gaardens østlige Halvdel ved Jordfællesskabets Ophævelse i Aaret 1779.

Thomas Kjeldsen Christensen var født i Nabobyen Hadsten i Aaret 1736 og var Søn af derværende Gaardfæster Christen Kjeldsen. (En Broder til ham var Kjeld Christensen, Gaardfæster i Hadsten). Efter gammel Tradition i Slægten skal hans Fødegaard have været nuværende Matr. Nr. 6.

I Aarene omkring 1760 blev der overalt paa Grevskabet Frijsenborg foretaget den Foranstaltning, at alle Gaardene i hver By, som tilhørte Greven, blev sat lige i Hartkorn. Dette skete ved, at Gaardenes samlede Hartkorn fordeltes ligeligt paa samtlige Fæstegaarde i hver By, hvorved de kom til at svare lige meget i aarlig Landgilde, hvilket var en stor Lettelse for Administrationen. Hoveriydelsen blev ogsaa ligelig fordelt paa hver Bys samtlige Gaarde. I Vithen fik disse ved denne Hartkornudligning hver 4 Tdr. 0 Skp. 0 Fdk. 0 Alb. Hartkorn. Dog forblev Præstegaarden med sine 6 Tdr. Hartkorn uberørt af Omlægningen, som kun angik Fæstegodset. Antallet af Gaarde i Byen blev ved denne Lejlighed forøget, da et Par af Boelene fremtidig henregnedes til Gaardene, og een Gaard, »Bundgaarden«, der i Aaret 1688 var en Helgaard, var nu delt i to Gaarde.

Det ældgamle Markfællesskab, hvori man før Udskiftningen drev Bymarker, var saaledes, at hver Gaard i Byen havde mange Agre, men

Vithen By Anno 1778

disse laa ikke samlet, men var spredt omkring i Bymarkens forskellige Vange og Fald, de laa »Ager om Ager«, som man kaldte det. Vithen By's Gaarde var ved Udskiftningen i Aaret 1778 beliggende som Skitsen viser.

Tallene er de nuværende Matrikel-Numre. Smedjen er betegnet med A. »Braqvergaard«s Beliggenhed er betegnet ved B. Imellem Gaardene laa endvidere nogle jordløse Huse. »Bundgaarden« har Matr. Nr. 10 og 15, sidstnævnte fik senere, da den udflyttedes, Navnet *Bækholm*.

Paa Frijsenborg blev der efter højgrevelig Ordre, ved Overinspektør Bagge's Foranstaltning, i Aaret 1779 foretaget Ophævelse af Markfælles-

skabet og Udskiftning af Jorderne i Vithen, saaledes at hver Bonde fik sine Pløjningsjorder paa to Steder. Forretningen begyndte den 17. Oktober 1778, og da blev

»samtlige Byens Beboere forsamlet for samme at omlægge, og efter bedste Skønsomhed taksere, hvorom de samtlige blev enige i Sognepræsten velærværdige Herr Hans Dons hans Overværelse. — Og til Jorden at opmaale, beregne og endelig uddele mødte efter Forlangende Preben Hansen fra Høllund med tiltagne Opmaalingsmænd Hans Pedersen fra Hveisel, Chr. Madsen og Johan Jessen fra Ødsted, alle af Coldinghus Amt.«

Hele den opdyrkede Del af Byens Mark og Enge blev saa i Løbet af Vinteren og næste Foraar maalt op og takseret. Et fælles Hedecreal øst og nordøst for Byen op imod Haldum og Vivild Skel samt Skoven medtoges ikke ved Vurderingen, men forblev henliggende i Fællesskab. Ved den endelige Omdeling af Jorden blev der tillagt hver af Byens 13 Gaarde 33 Tdr. 6 Skp. 3 Fdk. Land boniteret Areal. Præstegaarden med sine 6 Tdr. Hartkorn fik 50 Tdr. Land. 4 Boels-Ejendomme hver 8 Tdr. Land og et Par Hus-Ejendomme hver 4 Tdr. boniteret Areal. Fire Husmænd fik Smaalodder ved Byens Ydermarker. Nogle jordløse Husmænd i Byen, samt Degnen, der hidtil havde haft Græsningsret paa Byens fælles Græsmark til et Par Køer, vedblev at beholde denne Rettighed paa de endnu henliggende Fællesjorder. Byens Eng-Land takseredes til 156 Læs Hø, og deraf tillagdes hver Gaard et Eng-Areal, der var beregnet til at yde 9 Læs Hø. Ved denne Udskiftning fandt der ingen Udflytning Sted, og Kort over Marken optoges ikke.

Thomas Kjeldsen Christensen fik ved denne Udskiftning sin Mark lige vest for Byen ud til Brundt Skel. Nord for hans Mark imod Nordvest afsattes et Par mindre Lodder, samt Søren Sørensens og Jens Mogensens (Jens Bødkers) Udmarker.

I Efteraaret 1782 udskiftedes den øst for Byen liggende Fælle, der udgjorde 17 Tdr. Land boniteret Areal, og hvoraf hver af Lodsejerne fik sin Part. Endelig den 14. Juli 1783 var man færdig med Vithen By's Udskiftning. Protokollen underskrevs af Opmaalings- og Taksationsmænd, Præsten og otte af Bymændene. Resten har ikke underskrevet, og deriblandt begge »Bundgaarden«s Fæstere, Thomas Kjeldsen Christensen og Chr. Mortensen. De, der ikke har underskrevet, har vel ikke været tilfreds med de dem tildelte Lodder, men herved var intet at gøre, thi de var Fæstebønder, og naar Herskabet var tilfreds, var der sat Punktum og Sagen dermed afgjort.

Aaret efter, altsaa i 1784, blev Gaardfæster Søren Sørensens Gaard,

der nu beboedes af en Nicolaj Christensen, udflyttet til sin Udmark, det saakaldte »Snestrup«. Der begæredes nu en ny Omlægning af Jorden i den vestlige Del af Bymarken. Ved denne Omdeling henlagdes Thomas Kjeldsen Christensens og ligeledes en Jens Mortensens Udmarker samt et Par af de mindre Lodder til den udflyttede Gaard. Til Gengæld fik ovennævnte Gaardbeboere den udflyttede Gaards Indmark til Deling.

Denne Fordeling af Vithen By's Jorder fik kun en kort Varighed, thi allerede i Aaret 1802 lod Herskabet paa Frijsenborg foretage en ny Omdeling og Udskiftning af Byens Jorder. Det var Landinspektør S. Sørensen fra Laven Hovgaard, der foretog Forretningen. Nu blev samtlige Arealer til Byen udskiftede, og den Husmændene tilkommende Græsningsret ækvivaleredes med nogle faa Tdr. Land til hver. To Gaarde udflyttedes af Byen og Kort optoges. Af Gaardenes 4 Tdr. Hartkorn fratoges der hver 1 Skp. 2 Fdk. til Husejendommenes Oprettelse, og Gaardenes Hartkorn var fra da af saaledes kun 3 Tdr. 6 Skp. 2 Fdk., og i Landgilden fik de i Forhold til det afleverede Hartkorn et tilsvarende Afslag. Ved denne Udskiftning fik nogle af Byens Gaarde deres hidtidige Marker forrykket, nogle i høj, andre i mindre Grad, men Markerne fik i det væsentlige den Form, som de har haft indtil Nutiden.

De to Gaarde, der udflyttedes, var nuværende Matr. Nr. 13, kaldet »Bakagergaard«, og Matr. Nr. 15, det nuværende »*Bækholm*«.

»Bundgaarden«, der først havde været en samlet Gaard i een Mands Besiddelse som Selvejergaard, og senere som en Slags Tvillinggaard havde haft 2 Beboere, blev ved denne Markomlægning fuldstændig delt i 2 selvstændige Gaarde. Thomas Kjeldsen Christensen, der paa det Tidspunkt var 66 Aar gammel, flyttede sin Del af Gaarden ud paa den ham tillagte Mark ved den gamle Hovvej paa en lille Holm i Engen ved den forbiløbende Bæk. Arealet var 85 Tdr. Land Ager og Eng, af Hartkorn 3—6—2—0. Da Jorden ogsaa ved den sidste Udskiftning fordeltes med lige Areal til hver Gaard efter boniteret Areal, fik *Bækholm* et nok saa stort geometrisk Maal som de i Byen liggende Gaarde. Til Opbygning af den nye Gaard fik Thomas Kjeldsen Christensen udbetalt en Bygningshjælp af Statskassen, og desforuden blev de andre Bymænd forpligtede til at yde ham en Del Kørsel af Materialer m. v. Den nyanlagte Gaard fik efter sin Beliggenhed Navnet *Bækholm*, men dette Navn synes først at have vundet Hævd efter mange Aars Forløb. I Omtale mellem Egnens Folk kaldtes Gaarden »Vithenggaard«, et Navn som ældre Folk paa Egnen endnu brugte lige op til vore Dage.

Den Tid, hvori Thomas Kjeldsen Christensen besad Gaarden i Vithen, var en bevæget Tid, thi da gennemførtes de store Landboreformer om Markfællesskabets Ophævelse og Udskiftningen. Stavnsbaandet blev ophævet 1788, og en anden for Bønderne betydningsfuld Reform var For-

ordningen af 25. Marts 1791, der forbød det ubestemte Hoveri. Hidtil havde det været saaledes, at Herremanden efter Forgodbefindende kunde tilsige de hoveripligtige Bønder til lige saa meget forskelligartet Arbejde, som han selv fandt for godt og til hans egen Fordel betimeligt. Men ved nævnte Forordning afskaffedes det ubestemte Hoveri, og det paabødes, at der overalt paa Godserne skulde træffes en fast Ordning, saaledes at Hoveriet nøje var bestemt og fastlagt.

I »Dansk Folkemindesamling«, København, findes nogle Optegnelser af Arkitekt Poul Chr. Hummeluhr angaaende de Forhandlinger, der paa Grevskabet Frijsenborg førtes mellem Herskabets Repræsentanter og Bønderne om Hoveriets Størrelse. Godsforvalteren havde paa Grevindens Vegne lovet, at Bønderne under Frijsenborg skulde faa lige saa lempelige Vilkaar, som de kunde høre og spørge var opnaaet andet Steds i Landet. Men Bønderne var ikke tilfredse med de af Grevinden fremsatte Forslag. Især var Fæsterne i Vithen utilfredse med Forslaget og fremhævede, at de havde hørt, at der var givet lempeligere Vilkaar og Betingelser andre Steder, og de talte Hovbøndernes Sag saa forstandigt, at der omsider ved deres djærve Optræden opnaaedes Enighed paa saa lempelige Vilkaar, som det nu var muligt, hvilken Overenskomst fandt sit Udtryk i »Hoveriforeningen af 15. Marts 1792«. Det havde været interessant, om Navnene paa de Mænd fra Vithen, der ved denne Lejlighed talte deres Standsfællers Sag, kunde oplyses, thi det er sjældent, at der fra den Tid foreligger Efterretninger om Bønder, der er traadt offentligt frem.

Af det Forlig, der afsluttedes mellem Herskabet paa Frijsenborg og Bønderne angaaende Hoveriet, skal der her anføres noget af Indholdet. Det fremgaar af det gamle Dokument, at Hovbønderne fra de 100 Gaarde, der havde Hoveriforpligtelse til Frijsenborg, skulde dyrke og drive Gaardens 664 Tdr. Land, de skulde høste, indbjærge, aftærsk og rense Sæden og derefter køre Kornet til Randers eller Aarhus. De skulde udkøre Gødningen, sprede og nedpløje denne, rense Vandsteder og pløje Vandfurer, skove Bygningstømmer til Gaardens og Godsets Fornødenhed, skove, save og hjemkøre Brændet til Frijsenborg, til Betjenten, til Hammel Hospital og til Syghuset, hente Materialer til Hovedgaardens Vedligeholdelse, vedligeholde Gærder, Diger og Grøfter ved Gaarden og i Marken, skære, stakke og hjemkøre Tørv samt vedligeholde Vejene paa Gaardens Mark. Endvidere skulde Hovbønderne slaa, rive, stakke og hjemkøre Gaardens Høavl, ca. 810 Læs.

Da kun Halvdelen af Gaardens Areal aarlig besaaedes, thi Resten laa i Hvile, blev der 3 Tdr. 2 Skp. Land til hver Fæstegaard at dyrke, drive og Kornet deraf at indbjærge. Sædskiftet var ved Overenskomstens Ikrafttræden saaledes: Første Aar Byg eller Boghvede, andet Aar Rug,

tredje Aar Byg, fjerde Aar Havre, femte Aar Havre og sjette til tiende Aar Hvile. Senere indførtes Brakning af en Vang aarlig.

Til alle de forannævnte Arbejders Udarbejdelse var der beregnet og fastsat til hver Fæstegaard aarlig: 7 Pløjedage, $28\frac{3}{4}$ Spanddage og $118\frac{1}{2}$ Gangdage. Af disse Arbejdsydelser maatte der højst af hver Bonde *ugentlig* fordres: I Pløjetiden fra 1. April til 31. Maj to Pløjedage og to Spanddage. I Høhøstens og Kornhøstens Tid halvanden Spanddag og tre Gangdage, hver med to Folk. I den øvrige Tid af Aaret een Spanddag og een Gangdag, dog i Rugsædtiden to Pløje- eller Spanddage til Gødningens Udkørsel.

Det Maal af Arbejde, der skulde ydes for at have præsteret een Pløje- eller Spanddag, var bl. a. paa een Pløje- eller Spanddag at pløje 4 Skp. Land, at udkøre 10 Læs Gødning, naar Afstanden til Ageren var 1000 Alen, og Ydelsen afkortedes med eet Læs for hver 1000 Alen, som Vejstrækningen var længere. Til een Gangdag regnedes at skære fem Læs Tørv, at høste een Td. Land, at rense fire til fem Tdr. Korn o. s. fr.

Hovfolkene skulde arbejde fra Morgen til Aften, Hviletiderne dog undtaget, men hvor meget af Tiden, der henregnedes til Hviletider, nævnes ikke i det gamle Dokument. Det Arbejde, der udførtes i Fællesskab, maatte ingen forlade, før det var fuldført, men hvad der var tildelt hver enkelt, maatte denne ikke forlade, før det af Ladefogeden var synet og antaget. Hoveriaaret tog sin Begyndelse den 1. April, og hvad der eventuelt ikke var forrettet af det foregaaende Aars Hoveriarbejde, kunde ikke tages i Restance.

Dette var de lempelige Vilkaar, som Vithen-Bøndernes djærve Optræden opnaaede Anno 1792, efter at de af Herskabet fremsatte Forslag efter Forhandling var mildnedes, og man har Lov til at formode, at disse Hoveribetingelser var saa gunstige, som de kunde »høres og spørges« i Riget.

Det blev nævnt, at Stavnsbaandet ophævedes i Thomas Kjeldsen Christensens Tid. Det vilde maaske være paa sin Plads her kort at give et Resumé af denne Forordnings Indhold, thi det giver ogsaa et Billede af den Tid, der er fortalt om paa foregaaende Sider, og som har præget vor Slægts Forfædres Kaar.

Stavnsbaandet var i Danmark en Forpligtelse, som i 55 Aar, fra 1733 til 1788, paahvilede de mandlige Bønder. Udskrivningsretten til Soldater-tjenesten var helt lagt i Godsejernes Hænder, de kunde udtage, hvem de vilde af deres Bønder mellem 14 og 36 Aar. Ved Forordningen blev det forbudt nogen i Rullen optaget Person at forlade Godset, de blev bundet til deres Hjemstavn. I sin Indledning oplyser Forordningen, at den gives, fordi Bønderkarlene har misbrugt den Frihed, der ind-

traadte, da Landmilitzen blev ophævet, ved at lade Agerdyrkningen fare og begive sig ud af Landet. Det fremgaar heraf, at Formaålet med Stavnsbaandet maaske ikke saa meget har været dikteret af militære Grunde, nemlig at skaffe Soldater, som, og vel især, at holde Arbejdskraft til Raadighed for Landets Godsejere. Disse var dog ikke tilfreds med Forordningen af 1733 og fik gennemført forskellige Udvigelser. Saaledes kom i 1741 en ny Forordning, der foreskriver Stavnsbaand for alle mandlige Personer fra det 9de til 40de Aar, og ligeledes, at naar en Soldat efter endt Tjeneste ikke vilde overtage en Fæstegaard paa det Gods, som han hørte til, kunde Godsejeren afgive ham til Tjeneste i et hvervet Regiment for et Tidsrum af 6 til 8, ja op til 10 Aar. — Men Maalet var endnu ikke fyldt, thi ved Forordningen af 13. April 1764 blev Stavnsbaandets Begyndelse sat til det fjerde Aar. Bonden var saaledes næsten for Livstid bundet til det Gods, hvor han var født. Da Stavnsbaandet ophævedes ved den kendte Forordning af 20. Juni 1788, bortfaldt Forpligtelsen straks for alle Personer under 14 og over 30 Aar, de øvrige skulde være frigjort senest den 1. Januar 1800.

Faa Aar efter at Thomas Kjeldsen Christensen havde udflyttet Gaarden, afstod han den til sin ældste Søn Christen, nemlig i Aaret 1807. Sønnen var da 30 Aar gammel, og han selv var 71 Aar og havde haft Fæste paa Gaarden i 37 Aar. Han levede endnu i 25 Aar, idet han først døde i den høje Alder af 96 Aar.

Christen Thomsen fik i Slutningen af 1807 imod Aftægt til Forældrene udstedt efternævnte Fæstebrev paa Gaarden:

Friedrich Krag Juel Wind Frijs, Greve til Frijsenborg
etc. Gjøre vitterlig:

At have stæd og fæst ligesom jeg herved stæder og fæster til Christen Thomsen af Bithen den Gaard sammesteds, som hans Fader fra Byen har udflottet og til samme afstaat, hvilken Gaard staar for Hartkorn 3 Tdr. 6 Skp. 2 Fdk. Christen Thomsen overtager i Fæste Livstid paa følgende Vilkaar:

- 1) At han opfylder den med hans Fader Thomas Kjeldsen om Gaardens Afstaaelse indgaaede Contract,
- 2) At han af Gaardens Hartkorn samt sig og Familie betaler og udreder alle kgl. Skatter og andre Byrder, som er eller vorder paabudte paa rette Tid og Sted.
- 3) Betaler Herskabet aarlig til Mortensdag i Landgildepenge 8 Rdl. 4 Mark, 8 Skill. og Havre 3 Tdr. 3 Skp. forsvarligt Vare og Maal.

4) Forretter halv Gaards Hoveri til Frijsenborg Hovedgaard efter den under 15. Martii 1792 oprettede og inden Ketten bekræftede Hoveri-Forening, hvoraf Ekstrakt er vedhæftet Fæstebrevet.

5) Gaardens Bygning og Besætning overleveres ved forordnet Syn, hvorefter samme vedligeholdes og tilsvares.

6) Fæsteren skal være forbunden til at lade Gaardens Bygninger assurere i Brandkassen og selv betale det halvaarlige Brandkontingent.

7) Det formenes Fæsteren at græsse i den ham i Fæste havende Gaard tillagde Skovlod, naar Skoven til Fred indtages, men det tillades ham at slaa og bruge Høet af den i Skoven værende Eng.

8) Gaardens Tilliggende dyrker og driver Fæsteren forsvarligh.

Iøvrigt retter Fæsteren sig efter Lov og Anordninger. I Betragtning af de af hans Fader paa Gaardens Udlytning anvendte Bekostning foruden den ham tilstaaede Bygningshjælp, er han overladt Gaarden for 40 Rdl. i Indfæstning, som i sin Tid er betalt.

Frijsenborg den 12. December 1807.

I Hr. Kammerherre Greve Juel Wijs Frijs' Fraværelse
som Fuldmægtig,

J. L. Tommesen.

Om *Christen Thomsen* og Forholdene paa Gaarden i hans Tid har hans Søn *Christen Christensen* fortalt i Tidsskriftet »Vort Landbrug« i Aaret 1892. Af hans interessante Beretning gengives her omskrevet og i Uddrag følgende, idet der iøvrigt henvises til Omtalen af *Christen Thomsen* i denne Bogs næste Afsnit.

Gaardens Bygninger var den Gang Ege-Bindingsværk, saavel Stuehus som Udhusene. Stuehuset bestod af 10—12 Fag, kun 8—9 Alen vidt, Højden mellem Gulv og Loft var $2\frac{3}{4}$ —3 Alen. I hvert Fag sad 3 Staver, og saa var der venderettet med Hasselkæppe og derpaa klinet Ler. Hvert Aar i Maj—Juni skulde alle Husene klines. Kom der stærk Regn lige efter Klining, kunde det hele regne af, men var den paaklignede Ler først tør, kunde den Slags Vægge være ret holdbare. Læ skulde der dog helst til, saa at Blæsten ikke skulde slaa Regnen for haardt ind paa Væggen. Vinduerne i Stuehuset var smaa, i hvert Fag 9—12 Ruder i Blyprosper. Af Stuehuset benyttedes de 4 Fag til »Storstue«, hvor Bohavet havde Plads, og ellers benyttedes Stuen kun ved højtidelige Lejligheder. Dagligstuen bestod af 2—3 Fag, ligeledes gennem hele

Husets Vidde. Her var der 2—3 Alkove-Senge. Stuen var tillige Spise-stue og Familjens daglige Opholdsstue. Over Stuens store Bilæggerovn var der en bred Hylde, som benyttedes til »Mælkestue« i de kolde Vintermaaneder. Paa begge Sider af en af Stuens Loftsbjælker var det ret almindeligt, at der ogsaa var anbragt et Par Hylde, hvor man satte forskellige Mad- og Spisevarer, saa at det nærmest udgjorde et helt Spisekammer. Om Vinteren havde ogsaa Flødebøtter deres Plads i Stuen, altid i Nærheden af Kakkellovnen. Om Sommeren, naar Gæstingerne udklækkedes, var det almindeligt, at man havde et Par Gaase-reder i Dagligstuen.

Over det store Bryggers var ikke noget særligt Loft, men ellers var der Bræddeloft over den øvrige Del af Stuehuset. I Forstuen, Køkkenet og Bryggerset var der Kampestensgulv. — Hele Gaarden var Aaret 1840 forsikret for 1600 Rigsdaler.

Da Gaarden, som fortalt, ved Udskiftningen og Udflytningen i Aarene 1802—1803 fik sine Jorder paa den tidligere Udmark, varede det længe, inden man naaede at aftvinge Marken ordentlige Afgrøder. De af Naturen magre Lerjorder var i høj Grad udpinte ved, at der tidligere, Aar efter Aar, havde været dyrket Havre og atter Havre, og Grunden hertil var, at andre Kornsorter slet ikke vilde trives her. I en lang Aar-række var det derfor til liden Glæde for *Bækholm's* Beboere, at Gaarden ved Udskiftningen var tildelt nogle Tdr. Land mere end de Gaarde, som forblev i Byen og ikke fik Part i Udmarkerne. Der kunde ikke pløjes mere, end der kunde skaffes Gødning til. I Vithen var Sædsnittet Rug, Byg, Havre, Havre og 5 Aars Græs, men hos Christen Thomsen paa *Bækholm* maatte Jorden ligge længere, 6—7 Aar, i Hvile. Han begyndte i sine sidste Leveaar at brakke en Vang aarlig.

Saavidt Christen Christensens Beretning om Forholdene i hans Faders Tid. Yderligere Oplysninger vil, som allerede fortalt, findes i næste Af-snit under Beskrivelsen af Christen Thomsens Levnedsløb.

Foruden Landgilde havde Bønderne ogsaa Tiende at svare. Denne bestod i, at Tiendetageren tog hvert tiende Neg af Bondens Korn, naar det var høstet og stod paa Agrene. Tiendekornet deltes i 3 Dele, hvoraf der tilkom Præsten een Del, Kirken een Del og Kongen een Del. Paa Frijsenborg Gods var Greven overalt i Besiddelse af Kirketienden og i en Del Sogne tillige ogsaa af Kongetienden. Dette var ogsaa Tilfældet i Vithen Sogn. For imidlertid ikke at blive generet af denne Tiende-tagen i Høstens Tid havde Bønderne Akkord saavel med Greven som Præsten om at betale en fastsat aarlig Pengeafgift pr. Td. Hartkorn i Stedet for at yde Tiende in natura. I Aaret 1808 var Akkorden med Præsten saaledes 1 Rdl. 3 Mark pr. Td. Hartkorn, og med Greven var der i Reglen en lignende Akkord for de to andre Tiender. Hele Tienden

var saaledes i Vithen 4 Rdl. 3 Mark pr. Td. Hartkorn, og da Christen Thomsen havde 3 Tdr. 6 Skp. Hartkorn, blev hans Tiende ca. 16. Rdl. Omsættes saa denne Pengeafgift til Byg efter Kapitelstaksten, bliver det $4\frac{4}{5}$ Tdr. Byg, og da disse skulde være en Tiendedel af Gaardens Kornavl, kan man anslaa denne til at have været 50—60 Tdr. i Aaret 1808.

Efterhaanden var Matriklen af Aar 1688 blevet noget forældet, og en ny Matrikel optoges. Allerede ved Forordning af 1. Oktober 1802 var det bestemt, at der skulde skabes en ny Matrikel. Udarbejdelsen, der blev afbrudt paa Grund af Krig, fuldendtes væsentligt i Aaret 1826, men traadte dog først i Kraft 1844. Formaalet med den nye Matrikel var udelukkende at skabe en retfærdigere Fordeling af Skatterne, ikke en Forøgelse i Antal af Tdr. Hartkorn. Der var knyttet store Mangler til Udarbejdelsen af den gamle Matrikel, men dens Værdi var yderligere forringet i Aarenes Løb, hvortil bl. a. havde bidraget den forskellige Opdyrkning af Jorden. Saa upaalidelig var den gamle Matrikel blevet, at man havde Eksempler paa Landsbyer, som laa ved Siden af hinanden, og for hvilke Værdierne af 1 Td. Hartkorn forholdt sig til hinanden som 1:4. Matriklen af 1844 kom kun til at omfatte Ager- og Eng-Hartkorn, thi det var kun den egentlige Agerjord, der skulde bære Skatteforhøjelsen. De øvrige Hartkornsansættelser blev uforandrede fra 1688.

Vithen Sogn fik ved denne Lejlighed sit Ager- og Eng-Hartkorn forhøjet til 115 Tdr. 5 Skp. 3 Fdk. $1\frac{1}{4}$ Alb. mod tidligere 66 Tdr. 7 Skp.; som nævnt forblev Skovskylden uforandret med 7 Skp. Da der faa Aar efter fraskiltes Gaardene forskellige Skov- og Eng-Lodder i Vithen Skov, kom der til at ligge 3 Tdr. 0 Skp. 1 Fdk. $2\frac{1}{2}$ Alb. Hartkorn paa disse.

Paa *Bækholm* faldt der en forholdsvis stor Del af denne Hartkornsforhøjelse, idet Gaarden nu fik 7 Tdr. 5 Skp. 2 Fdk. $1\frac{1}{4}$ Alb. Hartkorn. Efter at den ny Matrikel var traadt i Kraft, skulde de gamle kgl. Skatter fremdeles ydes efter den gamle Matrikel, men nu som fast uforanderlig Afgift under Navnet »Gammelskat«, medens alle nye og fremtidige Skatter skulde udredes efter den nye Hartkorns-Ansættelse. *Bækholm's* Gammelskat blev 25 Rbd. 94 Skilling.

Da Christen Thomsen døde den 7. Marts 1838, han var da 61 Aar gammel og havde haft Gaarden *Bækholm* i Fæste i 30 Aar, var hans yngste Søn *Christen Christensen* kun 18 Aar gammel. Han bestyrede Gaarden for sin Moder *Maren Hansdatter*, indtil han i Aaret 1848 selv fik den i Fæste. Ved sin Tiltrædelse fik han udstedt følgende Fæstebrev:

J. Chr. Juel Wind Frijs, Greve af Frijsenborg etc. Gjøre
vitterlig:

At have stæd og fæst ligesom herved stædes og fæstes til Christen Christensen den Gaard ibd., som hans Moder Christen Thomsens Enke sidst har besiddet, men som nu godvillig afftaar til denne sin Søn, hvilken Gaard i Matriklen er betegnet med No. 15, staar for Hartkorn 7 Edr. 5 Skp. 2 Fdk. 1¼ Allb., Gammel Skat 25 Rbd. 94 Skill., det samme som Faderen havde, og som nu overleveres bemeldte Christen Christensen i Fæste paa Livstid paa følgende Vilkaar:

1) Betaler af Gaarden og dens Hartkorn og sin Familie paa rette Tider og Steder alle kgl. Skatter og andre Contributioner.

2) Opfylder den med Moderen ved Gaardens Afftaaelse indgaaede Kontrakt.

3) Aarlig Landgilde svarer Fæsteren til Sct. Hansdag 2 Rbd. i Smørpenge og til Mortensdag 2 Edr. Byg og 3 Edr. Havre, hvilke enten leveres in natura eller betales med Penge efter Capitelstakst efter Herskabets Valg, desuden leverer han, paa hvad Tid af Sommeren det forlanges, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns og 20 Æg, alt godt og forsvarligt.

4) Fæsteren skal for sit Vedkommende være pligtig til at efterkomme den for Frijsenborg Gods under 7. Oktober 1845 om Hoveriafløsning indgaaede Forening: a) at betale i Penge 21 Rbdl. b) forrette 2 Rejser fra Frijsenborg til Aarhus, Randers eller lige saa langt, c) hjemføre fra Grevskabets Skove til Frijsenborg 1¼ Favn Brænde.

5) Gaardens Bygninger og Besætning overleveres ved forordnet Syn, hvorefter samme vedligeholdes og tilsvares.

6) Fæsteren skal være forbunden til at holde Gaardens Bygninger assureret i Brandkassen og selv betale det aarlige Brandkontingent.

7) Giøre Kiørsel til afbrændte og udflyttede Gaarde paa Grevskabet, nde 2 Jagtdage efter Forordningen af 20. Maj 1840, samt Bejarbejde og anden Gierning til det Offentlige i Overensstemmelse med Anordningen.

8) Gaardens Tilliggende forsvarlig dyrke og drive, intet deraf lade andre bruge og ikke tage Indsiddere.

9) Fæsteren udreder for Fremtiden den fulde Landskat af de af ham tilfæstede Jorder.

Førrigt retter han sig efter Lov og Anordninger.

3 Indfæstning er betalt 300 Rbdl.

Under min Haand og Segl.

Frijsenborg den 18. December 1848.

Chr. Juel Vind Frijs.

Faa Aar efter at Christen Christensen havde overtaget Gaarden, begyndte Salget af Fæstegodset paa Grevskabet. Prisen for det bortsolgte laa omkring 500 Rbd. pr. Td. Hartkorn. Fjerdedelen af Købesummen skulde udbetales kontant, Resten lod Greven staa som en 1ste Prioritet i de solgte Ejendomme, uopsigeligt fra Kreditors Side i 30 Aar. Indtil 1862 skulde der kun svares 2 pct. pro Anno i Rente af Prioritetsgælden. Efter 1856 forhøjede Greven Prisen til ca. 1000 Rbd. pr. Td. Hartkorn for de derefter solgte Bøndergaarde. Med Hensyn til den lave Rente, der skulde svares af den i Gaardene indestaaende resterende Del af Købesummen, mente Greven nemlig, at Købet skulde ordnes saaledes, at Selvejrbønderne ikke foreløbig fik større aarlige Afgifter, end de hidtil havde haft som Fæstere. Renten skulde derfor ikke beløbe sig til en større Sum, end der tidligere var svaret Grevskabet i Landgilde og Hoveriafløsningsafgift.

Christen Christensen købte Gaarden ved Slutseddell den 14. September 1853 for en Pris af 4000 Rbd., og den 19. December samme Aar, altsaa næsten nøjagtig 5 Aar efter at have faaet den i Fæste, fik han udstedt Skødet. Dette havde følgende Ordlyd:

Christian Emil, Greve af Juel Wind Frijs til Frijsenborg med Underliggende og Tilliggende, Kammerherre og Hofjægermester:

Gjør vitterligt:

at have solgt og afhændet, ligesom jeg herved i Henhold til Kongelig allernaadigst Bevilling af 18. Decb. 1851, tinglæst 27. Januar 1852, og paa de i hosfæstede Købekontract af 14. Septb. d. A. nævnte Vilkaar sælger, Skjøder og aldeles afhænder fra Grevskabet Frijsenborg til Gaardmand Christen Christensen den Gaard paa Withen Mark i Withen Sogn, Sabro Herred, Aarhus Amt, der i den ny Matrikel er betegnet No 15 a og ansat for Hartkorn Jordskyld 7 Tdr. 5 Skp. 2 Fdk. 1¼ Alb. med Gammelstat 25 Rbd. 94 Skill., som hidtil iflg. Fæstebrev af 18. Decb. 1848 tinglæst næste Dag har været besiddet af Kjøberen.

Og da Kjøberen nu har berigtiget den accorderede Kjøbesum 4000 Rbd., skriver fire Tusinde Rigsbankdaler ved at betale kontant 1000 Rbd. og udstede Obligation til Lehnet for 3000 Rbd., saa frafriver jeg herved mig og mine Arvinger, samt efterfølgende Besiddere af Grevskabet Frijsenborg, al Lod og Del i nævnte Ejendom — dog Tiende og de paa Marken værende Træer, der i Henhold til Købekontrakten forbeholdes Lehnet — med sine Bynghinger og

Jorder, samt den Fæsteren i sin Tid overleverede Besætning
m. v. hvilket Alt herefter skal tilhøre fornævnte Christen
Christensen som hans lovlige Ejendom.

Kort over Ejendommen vedhæftet.

Til Bekræftelse under min Haand.

Frijsenborg d. 19. December 1853.

C. E. Juel Wind Frijs.

Der er for Justitsministeriets Vedkommende Intet til
Hinder for, at dette Skjøde tinglæses.

Justitsministeriet den 28. Marts 1854.

M. Schub.

/ Skibsted.

Angaaende Fæstegodsets Overgang til Selvejendom bringes her i for-
kortet Form en Gengivelse af en Artikel, som Gaardejer Povl R. Povlsen
skrev til Frijsenborg-Favrskov Birks Landboforenings Jubilæumsskrift
i Aaret 1938.

»..... Grev Chr. Emil Frijs, der i 1849 havde overtaget
Grevskabets nordlige Del, var ingen Tilhænger af de gamle
Fæsteforhold. Da mange driftige og fremadstræbende Bønder
stærkt ønskede at erholde deres Gaarde til Købs, ansøgte han
og fik under 18. Decbr. 1851 en kgl. allernaadigst Bevilling
til at bortsælge sit Fæstegods, imod at Størstedelen af Salgs-
summen baandlagdes som Fideikommiskapital.

De i den kgl. Bevilling nævnte Priser var Mindstepriser,
som Greven af Hensyn til efterfølgende Successere skulde
overholde. Derimod havde han ganske frie Hænder med Hen-
syn til, hvor høj en Pris han vilde tage, og hvor skarpe Be-
tingelser han iøvrigt vilde opstille. Men Grev Frijs var en
forstaaende og human Godsejer, han gjorde ikke Traditionen
om, at paa Frijsenborg Godser havde Bønderne altid haft et
godt og naadigt Herskab, til Skamme. Ogsaa for Grev Chr.
Emil Frijs's Vedkommende vil Mindet om ham og hans For-
hold til Bønderne ved Købet af deres Gaarde blive bevaret i
taknemlig Erindring. Vel erkendte han ikke Bondevennernes
Theori om, at Fæsterne havde en Medejendomsret til Fæste-
gaardene, men han solgte dem disse paa saa rimelige og
lempelige Vilkaar, at han ikke nær tog den Pris, som de i
Virkeligheden var værd, 500 Rbdl. pr. Td. Hartkorn var den
alm. gængse Pris paa en Bondegaard.

Medens Gennemsnitsprisen for solgte Selvejergaarde i Jyl-

land i Aaret 1848 var 916 Rbdl. pr. Td. Hartkorn, og, i Aaret 1860, 1811 Rbdl. pr. Td. Htk., laa de Priser, Greven tog for sine Gaarde, kun lidt over Halvdelen af den gennemsnitlige Salgspris for Selvejendomme i Landsdelén.

Bevægelsen (for Tvangsafløsning), der blev ledet af Bondevennerne og støttet af forskellige Kredse, sendte ogsaa sine Dønninger ind over Frijsenborg Godser. Man krævede, at Fæstegaardene skulde overlades Fæsterne til Ejendom efter Taksation, og at $\frac{1}{4}$ til $\frac{1}{3}$ af Værdien som Fæsterens Ejendom forlods skulde fradrages Købesummen. Skønt Grev Frijs, som nævnt, solgte sit Fæstegods paa meget lempelige Vilkaar, holdt mange af Bevægelsens Ledere sig tilbage med Købet af deres Gaarde, idet de havde begrundet Haab om, at en Tvangsafløsning vilde blive gennemført. Hos enkelte dæmrede i Erindringen Udtalelser fra nogen af Slægtens Ældste, der havde berettet om, at længst henfarne Grever i deres Iver for at samle alt Bøndergods paa Grevskabet skulde have forgrebet sig paa derværende gammelt Selvejergods. En Fæster i Vithen udtalte saaledes, »at hans Gaard havde Greven i sin Tid tilranet sig, han skulde nu komme til at levere den tilbage«. — Og politiske Agitatorer blæste energisk til Kamp imod Godsejerne paa Fæstespørgsmaalet.«

De fleste af Bønderne paa Grevskabet, der virkelig ønskede at blive Selvejere, tog dog med Forstaaelse og Velvilje imod Grevens Tilbud, saaledes at der den 1. Januar 1857 af Grevskabets 671 Fæstegaarde var solgt 482, eller mere end $\frac{2}{3}$. — Men ovennævnte Udtalelse fra en Fæster i Vithen er betegnende for, hvilket Indtryk det har gjort paa hans Forfædre, at de i sin Tid har maattet give Afkald paa deres Selvejendomsret, thi endnu efter over 150 Aars Forløb havde Traditionen ikke udslettet Mindet om denne Tragedie i Familjen.

Men tilbage til Gaarden *Bækholm*, der nu, efter i 158 Aar at have været Fæstegaard, atter blev Selvejendom og i samme Slægt. At Greven har solgt Gaarden paa lempelige Vilkaar, fremgaar af, at Christen Christensen selv udtalte, at den straks efter Købet kunde have kostet 10.000 Rbdl. med Besætning. Aaret forud kunde han endda have købt den for 3500 Rbdl.

Som alt nævnt kom han i en ung Alder til at styre Fødegaarden, og for nøjagtig at kunne gøre Moderen Regnskab for Indtægter og Udgifter begyndte han straks at gøre Optegnelser, »at holde Regnskab med Pengene«. Han fortsatte disse Optegnelser som selvstændig Gaardbruger og udvidede Tid efter anden Bogføringen, saa den kom til at omfatte

flere og flere Grene af Bedriften, idet han herved havde et Middel til at kontrollere, hvorledes de forskellige Arbejder betalte sig, og hvilke Indtægter og Udgifter der var forbundet med dette eller hint i Bedriften. Naar der saaledes i et Værk om forskellige Bøndergaardne i Danmark staar, at paa *Bækholm* opbevares Danmarks ældste Regnskaber over Smør, skyldes dette Christen Christensen.

Da han købte Gaarden, stod de Bygninger endnu saa temmelig uforandret, som hans Bedstefader Thomas Kjeldsen Christensen havde opført ved Gaardens Anlæg i Aarene 1802—1803. Som det var almindeligt, tog mange af de nye Selvejere paa Grevskabet straks efter at være blevet Ejere fat paa at ombygge og erstatte de gamle, simple Bygninger med nye og mere solide, opført af Bindingsværk. Saaledes ogsaa Christen Christensen. — Det vestre Hus, som indeholdt Staldene for Heste og Kreaturer, samt Laden, der laa mod Syd, opførte han af nye Materialer. Stuehuset restaureredes, ny Forside, og nye og større Vinduer indsattes. I den ene Halvdel af Stuehuset hævedes Lofterne, saa der blev højere i Stuerne, og der lagdes Bræddegulv i disse. Vest for Gaarden opførtes et Ovnhus, indeholdende Bryggers og Bageovn samt Maltkølle. Kun Gaardens østre Hus forblev uforandret i Christen Christensens Besiddelsestid.

I den Tid Bønderne var Fæstere, var de ikke meget interesseret i Markens Forbedring, men det blev anderledes, efter at de var blevet Selvejere. Christen Christensen var blandt de allerførste, der med Ihærdighed kastede sig over Grundforbedring af Marken. Han mergede og drænedes, Engen blev planeret og overrislet, Besætningen forøgedes og forbedredes, og i Løbet af nogle Aar havde han en indbringende Besætning. Da i Aarene 1860'erne og 1870'erne Smørpriserne steg, var han en af de første, der gik fra det gamle Landbrugssystem (Kornsalg og lidt Fedning) til Smørproduktion og lod Mælkeriet blive den førende Indtægtskilde, og han høstede ikke ringe Fordel heraf. I Aaret 1860 begyndte han at fodre med Olickager. Unge og indkøbte Køer gav han mere Kraftfoder, end de ellers kunde tilkomme efter deres Mælkedydelse. Han satte dermed Pres paa dem, thi som han sagde: »Kvæget skal fodres op — ikke malkes op — det sidste er at ville høste, før man har saaet, men selvfølgelig, Malkningen skal udføres omhyggeligt, og det paa enhver Ko i Besætningen.«

Det gunstige Resultat, som han opnaaede i sin Bedrift, skyldtes dog ikke blot Ledelsen i Mark og Stald, men ogsaa, og næppe mindst, hans Ægtefælle, den dygtige Husmoder, Mette Marie Rasmusdatter. Hendes Mælkeri blev snart bekendt som et af Egnens fremmestgaaende og var i en Aarrække — fra ca. 1870 til Andelsmejerierne satte de private Mælkerier ud af Kurs — et søgt Lærested for de unge. Aarhusens

var maaske den Egn, hvor Smørtilvirkningen i 1870'erne gjorde de største Fremskridt. Det viste sig, at Gaardmandskonerne og deres Døtre meget hurtigt kom efter at tilvirke fint Smør, og det baade »sødt« og »syret«. Vanskeligere var det for de »smaa Mærker« at opnaa en Pris, der svarede til Kvaliteten. I Haab om at skaffe bedre Priser blev der i 1870 oprettet en Smørøksportforening for Aarhuseggen, og i dens Bestyrelse blev Christen Christensen indvalgt. Foreningen fik dog ikke den ønskede Tilslutning og ophørte efter faa Aars Forløb.

Siden Aar 1867 havde Christen Christensen indført Roedyrkning og anvendte Roer til Fodring af Kreaturerne. Et Uddrag af hans Regnskaber, som her aftrykkes, giver et godt Billede af den Udvikling, der foregik paa *Bækholm* i Tiden fra 1846 til 1890, og samtidig af Udviklingen inden for Landbruget i det hele taget. Avlen var:

i Aarene	1846	1850	1860	1870	1875	1880	1884	1890	
Hvede	—	—	—	4½	6½	6½	7½	5½	Tdr.
Rug	36	34	58	90	124	136	121	79	»
Byg	33	66	73	83	127	118	71	97	»
Havre	86	98	114	128	156	192	218	273	Traver
Roer	—	—	—	56	?	?	110	602	Tdr.
Agerhø	—	—	—	—	10	24	29	63	Læs
Enghø	—	—	—	24	26	18	22	20	»

og der solgtes følgende Kvanta:

i Aarene	1846	1850	1855	1860	1870	
	85	100	136	115	60	Tdr. Korn
der indbragte	761	600	1645	826	700	Kroner

Fra 1870 er der som Regel solgt Korn hvert Aar, men der blev købt Oliekager og Klid for flere Penge, end man kunde faa ind ved Salget af Korn.

Kvægets Fodring var i Tiden før 1860 om Vinteren kun Halm og Hø og, naar det kneb, lidt Skaftekorn. Grutning fik Køerne ikke før 1861, men da det viste sig, at et Tilskud af Grutning var lønnende, øgedes dette Tilskud Aar efter Aar.

Med Hensyn til Priserne, som opnaaedes for Kreaturerne, oplyser Christen Christensens Regnskaber, at der i Aaret 1846 solgtes en god Hoppe for 184 Kr., en lignende Hoppe solgtes Aaret efter for 216 Kr. En Ko med 3die Kalv solgtes i 1850 for 23 Kr. Yderligere oplyser det gamle Regnskab, at der i Aaret 1840 solgtes 2 Stk. halvaargamle Svin for 10 Kr. ialt, altsaa 5 Kr. for hver.

Fra Slutningen af 1850'erne var Marken delt i en større og mindre Deling. I den store Deling var Sædskeftet: Brak, Vintersæd, Byg, Havre,

Kløver, Græs, Grønjordshavre. I den lille Deling var Sædsiftet, efter at Roedyrkingen var indført, saaledes: Grønjordshavre, Turnips, Byg, Havre, Kløver, Græs.

Af de gamle Regnskaber fremgaar om solgt Smør bl. a. følgende:

Aar: 1846	667 Pd. til	Gennemsnitspris	af Kr. 0,44	pr. Pd.
» 1853—1854	930 » »	» »	» » 0,51	» »
» 1865—1866	1664 » »	» »	» » 0,75	» »
» 1871—1872	2600 » »	» »	» » 0,96	» »
» 1881—1882	3188 » »	» »	» » 0,92	» »
» 1889—1890	4116 » »	» »	» » 0,87	» »

I Aaret 1848 var Besætningen paa *Bækholm* kun 10 Malkekøer. — Siden 1850 blev hver enkelt Ko's Mælkeydelse kontrolleret ved stadige Prøvemalkninger. Angaaende Besætningens Størrelse og Køernes Ydelse gives i Regnskaberne ligeledes Oplysninger, nemlig:

	1860	1870	1880	1890
Antal Køer	14	17	21	23
Pd. Mælk pr. Ko	3376	4460	5048	6180

Christen Christensen overdrog i November 1893 Gaarden til sin yngste Søn Laurs Marius Christensen, efter at han i samfulde 55 Aar havde forestaaet Ledelsen, 10 Aar som Bestyrer, 5 Aar som Fæster og 40 Aar som Selvejer. Han døde 4 Aar senere, 1897, paa Gaarden.

Laurs Marius Christensen overtog som nævnt *Bækholm* 1893, han havde dog allerede siden 1890, da han ægtede Maren Jensen fra Gaarden »Ruholm« i Vithen, været Parthaver i Driften af Gaarden.

Købessummen var 42.000 Kroner med Besætning og Inventar, hvortil kom, at han til Forældrene skulde yde en aarlig Aftægt, som bestod i fri Bolig med Have, endvidere Brændsel, Smør, Mælk, Vask m. m.; disse Ydelser ansattes ved Stempelafgiften paa Aftægtskontrakten til 300 Kr. aarlig.

Foruden Hoved-Matrikelnummeret 15a var der i Handelen indbefattet en Gaarden underlagt lille Jordlod, Matr. Nr. 34, paa 2 Tdr. 2 Skp. Land. Lodden var i 1868 tilkøbt Gaarden for 350 Rbd, endvidere et Tørveskifte i Tinning Mose, Matr. Nr. 23 ad, som var ca. 1 Td. Land stort og købt i 1856 for 200 Rbd. Ialt var der 7 Tdr. 7 Skp. 1 Fdk. 2¾ Alb. Hartkorn, og Arealet var 87 Tdr. Land. Besætningen bestod af 5 Heste, 21 Køer, 7 Stk. Ungkreaturer, 10 Faar og Svin til en Værdi af 245 Kroner. Af Udbo-Inventaret fandtes en gammel 2-Hestes Tærskemaskine, 1 Rensmaskine, 1 Hakkelsemaskine, 2 Plove, 4 Harver, 5 Vogne samt en Hestegang til at trække Kjærnen. Som Leder af Gaarden

havde Marius Christensen allerede Aaret før han blev Ejer, i Fællesskab med et Par Naboer, købt en selvaflæggende Mejemaskine, som for øvrigt var den første, der kom til Sognet. Ejendommen var ved Overtagelsen en firelænget Gaard. Stuehuset, mod Nord, var Egebindingsværk med Bræddeloft og Bræddegulve, det var tækket med Straa og var efter den Tids Forhold rummeligt og hyggeligt i enhver Hensende og afgav en god Beboelse til begge Familjer. Den vestre Længe var dels Bindingsværk og dels Grundmur og indrettet til Heste- og Kostald. Der var Plads til 6 Heste og 30 Kreaturer. I den søndre Længe var der Lade, ogsaa denne var opført af Bindingsværk. Længen mod Øst var Gaardens ældste Bygning og stammede fra den Tid, da Gaarden udflyttedes (1802—1803), den var opført af Egebindingsværk med »vennerede« og lerklinede Vægge. I en Planke over en af Indgangsdørene var indhugget Bogstaverne: »T. K. — K. M.« (d. v. s. Thomas Kjeldsen og Kirstens Mortensdatter). I fem Fag af dette Hus havde Thomas Kjeldsen og Hustru haft Aftægtsbolig og boet til deres Død. Nu var der i denne tidligere Aftægtsbolig indrettet Huggehus og Faaresti. Desuden fandtes ogsaa Vognport og Hønschus i denne Længde. Øst for Gaarden laa en særskilt Bygning, hvori der var Svinestald, og endvidere et Hus, saakaldt Ishus, hvor man opbevarede Is til Mælkens Afkøling om Sommeren, og vest for Gaarden laa en tredje Bygning, hvori var Bageovn og Indretning til Maltgørreri.

Straks efter at have overtaget Gaarden begyndte Marius Christensen at udnytte de teoretiske Kundskaber, som han havde erhvervet sig ved et 9 Maaneders Kursus paa Tune Landboskole i Aarene 1887—1888, med Udvidelse af Roe-Arealet og ved Brug af forøget Kvantum Oliekager og Kunstgødning, og da en Del af Marken var blevet merglet i 1880'erne, lykkedes det ham hurtigt at forøge Afgrøderne, saaledes at der nu kunde avles en Del Grovfoder mere, end den Besætning, der var Plads til, kunde fortære.

Gaardens Avl var i efternævnte følgende Aar:

1888	paa	34	Tdr.	Land	82,032	Pd.	Korn,	46	Læs	Hø,	60	Læs	Roer
1889	»	33,3	»	»	73,758	»	»	43	»	»	35	»	»
1893	»	35	»	»	82,531	»	»	29	»	»	100	»	»
1894	»	33,5	»	»	85,702	»	»	77	»	»	216	»	»
1895	»	34	»	»	88,636	»	»	67	»	»	246	»	»

I 1890 skete der et Omslag i Priserne paa Landbrugsprodukterne, idet de tog en opadgaaende Bevægelse med Udsigt til fortsat stigende Priser, og Marius Christensen saa da sin Fordel ved at forøge Produktionen af Mælk og besluttede sig i Aaret 1896 til at ombygge det østre Hus. I den nyopførte Bygning indrettedes Heste- og Kostald med Plads

til 10 Heste og 32 Malkekøer samt 14 Stk. Ungkreaturer. Møddingen og en lille Ajelebeholder, som hidtil havde haft Plads paa Gaardspladsen, flyttedes ud bag det nybyggede østre Hus. — Samme Aar anskaffedes et 3-Hestes Tærskværk med Halmryster, en saadan fandtes nemlig ikke paa det gamle Tærskværk.

Produktionsforholdene var nu i bedste Orden, men det viste sig snart, at med det forøgede Kohold paa 32 Køer, hver med en aarlig Mælkeydelse paa ca. 7000 Pd., var Mejeri-Inventaret for lille. Man havde hidtil behandlet Gaardens Mælkeproduktion i eget Mejeri, og man havde haft let ved at afsætte Smørret og Osten til lønnende Priser, thi Produkterne var af absolut fineste Kvalitet. Marius Christensens Hustru forestod selv Behandlingen af Gaardens Mejeriprodukter. Hun havde fra Ungdommen af i sit Hjem paa »Ruholm« deltaget i Arbejdet med Fremstillingen af Smør og Ost, og efter et Ophold paa Møllerup Højskole var hun uddannet videre i Mejeribrug paa Fællesmejeriet Sandergaard ved Odder. Hun var saaledes fuldt ud i Stand til at fremstille den fine Kvalitet, der kunde sælges til Overpris.

Skulde man imidlertid fortsætte med Behandling af Mælken i Hjemmet, maatte Mejerilokalerne udvides betydeligt, og nyt tidssvarende Inventar maatte anskaffes. Man overvejede da ogsaa Anskaffelsen af en mindre Centrifuge. Imidlertid var det Tidspunkt kommet, da Andelsmejeribevægelsen vandt Indpas. Planerne blev derfor lagt til Side, og i Stedet for at udvide det hjemlige Mejeri tiltraadte man som Interessent Andelsmejeriet i Vithen, der var oprettet Aar 1888.

Fra 1896 til 1901 var Priserne stigende for Landbrugsprodukter, Bedriften gik udmærket, Afgrøderne blev stadig større, og der var god økonomisk Fremgang for Landbruget. Paa *Bækholm* var Afgrøderne i Aaret 1901 steget til 89,553 Pund Korn, og Roe-Arealet var udvidet til 11 Tdr. Land, hvorpaa der avledes 300 Læs Roer.

Nu besluttede Marius Christensen at bygge et nyt Stuehus, det gamle blev revet ned, og paa dets Plads opførtes i Sommeren 1902 et nyt tidssvarende. Det var 33 Alen langt og 15 Alen vidt og opførtes af Grundmur og Trempel og brandfrit Tag. Bygningen kostede med Støbe-gods og Maling 5980 Kroner, hertil kom dog Kørslen for Materialer og Kampesten til Grunden. Samme Aar ombyggedes den vestre Længe, hvor den gamle Kostald havde været. Der indrettedes Kostald og Vognport og Karlekamre. Da denne nye Kostald havde Plads til 14 Kreaturer, var der nu paa Gaarden Plads til ialt 58 Kreaturer.

En Fodermesterbolig byggedes i Aaret 1904, og der fæstedes en gift Mand, der som Fodermester skulde passe og malke Kreaturerne. Bedriften gaar stadig godt, og der stilles derfor stadig nye Fordringer til forbedrede Avlsredskaber, og disse blev anskaffet fra Tid til anden.

Radsaamaskine, dobbelt Radrenser til Roerne, Slaamaskine, de gamle Svingplove blev afløst af amerikanske Plove, og forskellige andre moderne Redskaber blev købt. Petroleumsmotor til Afløsning af Hestegangen blev opstillet i 1908, og paa samme Tid indsattes selvrensende Tærskværk og Kværn.

I Aaret 1907 var Avlen 93,323 Pund Korn, 71 Læs Hø og 630 Læs Roer. I Gennemsnit avledes der pr. Td. Land 3110 Pund Korn. Der var Roer i 19 Tdr. Land. Dette Aar var Besætningen 9 Heste, 35 Malkekøer, 15 Kvier og Tyre, 10 Kalve og 41 Svin.

Der byggedes en ny Svinestald, med Plads til 80 Svin i Aaret 1912, og samme Aar anskaffedes en »Mac Cormick« Selvbinder. Prisen var 575 Kroner.

Tiden fra 1900—1914 var for Landbruget meget gunstig, ikke blot var Priserne i Stigning for det hjemlige Marked, men det samme gjaldt for Eksporten. De fremmede Markeder aftog med Lethed de forøgede Tilførsler. I August 1914 udbryder den store Krig (første Verdenskrig 1914—1918), og det første, Landbruget mærker til den, er, at der straks blev Mangel paa Arbejdskraft, thi Ungdommen blev indkaldt til Militærtjeneste (Sikringsstyrken for Danmarks Neutralitet); dette skete lige før Høsten begyndte. Derpaa fulgte Produktionsindskrænkning, og Omsætningen faldt. En udførlig Beretning om Forholdene inden for Landbruget fra Aar 1914 til Krigens Slutning, godt 4 Aar senere, ligger uden for denne Beretnings Rammer. Paa *Bækholm* var Forholdene med deres Vanskeligheder som for det øvrige Landbrug, Tiderne var usikre, snart med forbigaaende Lyspunkter med uventede Fordele, snart tegnede alt sig sort i sort og haabløst, og som for Fædrelandets øvrige Erhverv saaledes ogsaa for Landbruget, man havde været bedre stillet uden denne Krig, selv om Danmark ikke direkte berørtes af den.

I Krigens Tid, den 27. December 1917, nedbrændte *Bækholm's* 3 Udlænger. Ildens Opkomst skyldtes efter al Sandsynlighed den Petroleumsmotor, der var blevet anskaffet i 1908, thi denne var i Brug ved Hakelsesskæring, da Ilden udbrød. Alt levende blev reddet, hvorimod alle Maskiner, Redskaber o. desl. samt Halm- og Hø-Beholdninger brændte. Kornet reddedes derved, at det var oplagret i de Statslagre, som var oprettet under Krigen iflg. Lovforordning. Da Marius Christensen paa den Tid var Medindehaver af Forpagtningen af Vithen Præstegaard, fik han det ordnet saaledes, at 20 Malkekøer blev opstaldet der, Hestene tog Familien til sig, medens Resten af Besætningen solgtes. Der toges straks fat paa Genophbygningen, og ved Høsttid Aaret efter var Gaarden genopbygget. I denne blev hele den østre Længe indrettet til Kostald med Plads til 60 Kreaturer, Hestestalden indrettedes i den vestre Længe

med Plads til 10 Heste og et Par Følbokse. Den nyopførte sydlige Længe byggedes atter til Brug som Lade. Fløjhusene opførtes af Grundmur med Jernbjælker og murede Hvælvinger og tækkedes med Rørtag. Branden bragte Marius Christensen et betydeligt Tab, thi de nedbrændte Bygninger og ødelagte Maskiner var fuldt ud tidssvarende. Bygningerne var assurerede for 14.000 Kroner, medens Genopbygningen kostede

31.000 Kroner. Tabet paa Maskiner var i samme Forhold.

I Aaret 1920 installeredes Elektricitet paa Gaarden.

Strømforbindelsen blev tilsluttet Randers Elektricitetsværk, og Prisen var Kr. 0,40 og 0,20 pr. Kilowatt-Time henholdsvis for Lys og Kraft. Selve Installationen kostede 4111 Kroner. Malke-maskine (Alfa Laval) installeredes i 1936.

Bækholm 1905.

Iøvrigt opfordrede Tiden fra 1921 til 1936 ikke til Udvidelser af nogen Art. (Se Kapitelstaksterne, Side 52.)

Da Vithen og Omegns Mergelselskab oprettedes i Aaret 1921, indtraadte Marius Christensen som Interessent og aftog til Markens Mergling $164^{16/31}$ Kubikfavne Mergel, som af Selskabet blev leveret henlagt paa to forskellige Steder paa Marken. Det blev saa i de efterfølgende Aar spredt, Marken nord for Gaarden fik 2 Kbf. å 60 Tdr. pr. Td. Land, medens Marken syd for *Bækholm* fik 3 Kbf. pr. Td. Land. Mergelens Kalkindhold var 50 % kulsur Kalk, og Prisen var 55 Kroner pr. Kbf. Tidspunktet for Mergelselskabets Oprettelse var gunstigt for Marius Christensen, thi foretagne Undersøgelser havde vist, at Jorderne i høj Grad trængte til Kalk. Frugten af Mergelbekostningen udeblev ikke, dette bar de forøgede Afgrøder snart Vidne om. Medens Gennemsnitsavlten i Aarene 1910—1920 var 2878 Pund Korn pr. Td. Land, avledes der i Aarene 1922—1932 i Gennemsnit pr. Td. Land 3583 Pund Korn pr. Td. Land, altsaa en Forbedring paa 24,5 %, men det kan tilføjes, at Mergelens gavnlige Virkninger endda var noget større i Markerne, hvor der avledes Roer, Græs og Kløver.

Paa Side 32 er der givet Uddrag af Regnskabet over Avlens Størrelse

i Aarene 1846—1890, og paa Side 34 en ikke saa udspecificeret Opstilling over Avlens Størrelse i Aarene 1888—1895, og derfor nu nogle Tal fra de senere Aar:

Aar	Tilsaaet Areal	Total Kornavl	Avl pr. Td. Land
1932	32 Tdr. Land	122,617 Pd.	3,832 Pd.
1933	28 » »	121,035 »	4,322 »
1934	30 » »	113,109 »	3,770 »
1935	30 » »	132,767 »	4,425 »
1936	34 » »	102,683 »	3,165 »
1937	30 » »	121,007 »	4,033 »

Høavlens var i samme Aar:

1932	1933	1934	1935	1936	1937
48	92	87	86	72	114 Læs

og Avlens af Roer var:

	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Tilsaaet Areal	16	16	14	14	14	14 Tdr. Land
Antal Læs	859	637	574	591	550	515
Hvert Læs var paa	12	12	12	12	12	14 Tdr. Roer

Besætningen bestod den 1. November 1937 af følgende Dyr:

- 6 Arbejdsheste
- 2 Tyre
- 35 Køer og Kvier
- 7 Løbekvier
- 11 Eetaars-Kalve
- 5 smaa Kalve
- 42 Svin.

Gaardens Areal var 84 Tdr. Land Ager og Eng, af Hartkorn 7 Tdr. 5 Skp. 0 Fdk. 1¼ Alb. Bygningerne var assureret for 53.400 Kroner, og Indbo, Besætning, Maskiner, Redskaber og Avlens var brandforsikret for 50.000 Kroner.

I Aaret 1902 var Jordlodden Matr. Nr. 34 c tillige med en Parcel af Matr. Nr. 15 a, som var paa 6 Skp. Land og af Hartkorn 2 Fdk., solgt fra Gaarden til en Pris af 1500 Kroner.

15. April 1943 solgte Marius Christensen Gaarden til sin yngste Søn *Jens Jensen Christensen*. Gaarden, hvis Ejendomsskyld var paa 67.000 Kroner, var ved Overdragelsen bortforpagtet paa 8 Aar, og Prisen var

75.000 Kroner uden Avl, Inventar og Besætning. Jens Jensen Christensen boede paa den Tid i Birkerød paa Sjælland.

Denne Beretning har handlet ikke blot om Gaarden *Bækholm* og dens Beboere i et Tidsrum af ca. 300 Aar, men i enkelte Strejf er ogsaa fortalt lidt om Forholdene i det Sogn, hvor Gaarden ligger. For at supplere Oplysningerne om Byen og Sognet fortælles her sluttelig lidt om Udviklingen i det sidste Aarhundrede.

I Aaret 1838 var det Areal, som var tilsaaet med Kornsorter, ca. 335 Tdr. Land. Det er blevet nævnt, at i Aaret 1688, altsaa 150 Aar før, var det opdyrkede Areal paa 441 Tdr. Land, og regnes der med, at ca. to Tredjedele heraf var tilsaaet (ca. knapt 300 Tdr. Land) med Korn, kan det ses, at Fremgangen i Kornavlén ikke var særlig stor i dette Tidsrum. Anderledes i det sidst forløbne Aarhundrede 1838—1938. Af Sognets Areal, som i 1919 var ialt 1122 Tdr. Land, var 741 Tdr. tilsaaet med Korn eller Roefrugter.

Husdyrholdet var i efternævnte Aar saaledes:

	<i>Heste</i>	<i>Hornkvæg</i>	<i>Svin</i>	<i>Faar</i>
Aar: 1838	79	165	20	237
» 1924	150	771	946	15

(Af de 79 nævnte Heste i 1838 var de 22 Plage og Føl). Ejendommens Antal er ogsaa stærkt forøget, hvilket vil ses af efternævnte:

	<i>Ejendomme med Jord</i>	<i>Ejendomme uden Jord</i>
Aar: 1835	33	8
» 1860	41	16
» 1901	79	10

Folkemængdens Stigning fremgaar af efterfølgende Tal:

Aar	1769	1801	1834	1850	1870	1890	1901	1930
Indbyggere	180	190	267	286	362	411	455	386

Og hermed slutter Beretningen om Slægtsgaarden i Vithen. Angaaende det familiære og personlige henvises til de andet Steds i Bogen givne Levnedbeskrivelser, som handler ikke blot om de Mennesker, der levede og virkede paa *Bækholm* og dennes Modergaard *Bundgaarden* i Vithen By, men ogsaa om dem, der udgik derfra, og deres Efterkommere.

BUNDGAARDEN I VITHEN
(Østre Del, det senere *Bækholm.*)

- 1672 Selvejerbonden Søren Nielsen Michelsen.
 1675—1688 » Michel Sørensen, Søn af ovenstaaende.
 1688—1695 » Søren Hansen Michelsen, Søn af ovenst.

Gaarden deltes nu i to Dele. Om Selvejrerrettighederne er gaaet tabt ved denne Lejlighed, derom kan kun Formodning fremsættes.

Vestre Del

(nuværende Matr. Nr. 10).

- 1695—1705 Søren Hansen Michelsen.
 1705—1732 Christen Mortensen Sørensen, Søn af ovenstaaende.
 1732—1735 Maren Mortensdatter, Enke efter ovenst.
 1735—1764 Morten Christensen, Søn af ovenstaaende.
 1764—1792 Christen Mortensen, Søn af ovenstaaende.
 1792—1812 Hans Rasmussen, gift med Christen Mortensen's Enke Malene Jensdatter.
 1812—1845 Jens Christensen, Søn af Christen Mortensen of Hustru Malene Jensdatter.
 1845— Christen Rasmussen.

Østre Del

(nuværende Matr. Nr. 15).

- 1695—1719 Rasmus Jensen Faystrup.
 1719—1742 Jens Rasmussen Amme, Søn af Rasmus Jensen Faystrup.
 1742—1764 Michel Michelsen.
 1764—1770 Morten Christensen, som nu har afgivet vestre Del til sin Søn Christen Mortensen.
 1770—1807 Thomas Christensen Kjeldsen, Svigersøn til Morten Christensen.
 1807—1838 Christen Thomsen, Søn af ovenstaaende.
 1838—1848 Maren Hansdatter, Enke efter Christen Thomsen.
 1848—1897 Christen Christensen, Søn af ovenstaaende.
 1897—1943 Laurs Marius Christensen, Søn af ovenstaaende.
 1943— Jens Jensen Christensen, Søn af ovenst.

EFTERRETNINGER

OM GAARDEN

MATR. No. 6

Tinning By, Foldby Sogn

1553—1908

GAARDEN MATR. NR. 6

i Tinning By, Foldby Sogn, er den vestlige Halvdel af den oprindelige gamle Helgaard, som i sin Tid var Selvejergaard, hvori Kronen cjede Herligheden, d. v. s. Retten til at oppebære den aarlige Landgilde, Retten til Husbondhold ved Ejerskifte, Birkeret, Skifteret, Sigt- og Sagefald m. m.

I Aaret 1585 solgte Kongen, som var Frederik II, denne Herlighedsret til Herremanden Jørgen Frijs til Favrskov, som tillige fik Ret til hos Bønderne at tilforhandle sig Ejendomsretten.

Gaarden ansattes ved Matriklen, der optoges 1664, til Hartkorn 8 Tdr. 6 Skp. 1 Fdk. I Landgilde svarede den som Byens 3 andre Helgaarde

aarlig: 1 Td. Rug, 10 Skp. Byg, 2 Tdr. Havre, 1 »Kongstød« Havre, 2 Skilling Leding, 1 Harbopund og Sekstendedelen af 1½ Harbopund Smør, 2 Kander 1 Quarter Honning, 1 Brændsvin naar Olden er, Sekstendeparten af 5 Boelgalte, naar Olden ikke er, Sekstendedelen af 2 fede Køer, Sekstendedelen af 3 »Nyeberre« Køer, 6 Skill. Redepenge, ½ Faar,

Matr. No. 6 Tinning i 1940

1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, 1 Skp. Byggryn, 1 Mark Lysegarn, 20 Æg, 5½ Tdr. Maltegæsteri. Disse Landgildeydelse forblev uforandrede, efter at Gaarden var blevet Fæstegods, men Bonden fik yderligere Hoveripligter.

Ved Matriklen i Aaret 1688 ansattes Gaardens Hartkorn til 7 Tdr. 1 Skp. 1 Fdk. 2 Alb., og da den sidste Matrikel i Aaret 1844 sattes i Kraft Landet over, blev den gamle Helgaards samlede Areal ansat til 14 Tdr. 1 Skp. 2 Fdk. 0 Alb., heraf hørende under Matr. Nr. 5 Hartkorn 7—1—2—½ Tdr., medens Matr. Nr. 6 fik 6—7—3—2½ Tdr. Hartkorn.

Da Mogens Frijs til Favrskov i Aaret 1665 havde tilkøbt sig Hovedgaarden *Jernit* og af sine Godser i 1672 havde oprettet Grevskabet Frijsenborg, underlagdes hans Bøndergods i Foldby Sogn ogsaa dette, og derved kom Gaarden ind under Frijsenborg.

Den første kendte Ejer og Beboer af Gaarden er *Christen Pedersen*, der Aar 1553 nævnes som Herredsfoged i Sabro Herred. Som det var

Skik dengang, havde Herredsfogederne som Løn almindeligvis visse Friheder af deres Gaarde. Christen Pedersen fik saaledes den 10. Okt. 1578 af Kongen, Frederik II, et saadant Frihedsbrev, hvori han fritoges for at svare Landgilde, Ægt, Arbejde, Skat og anden Besværing af sin Gaard i *Tening*, saalænge han er Herredsfoged. Denne Begunstigelse har dog ikke tilfredsstillet ham, thi allerede godt et Par Maaneder efter, den 17. Decbr. samme Aar, fik han et nyt Kongebrev, hvori der ubetinget tilsiges ham ovennævnte Friheder af hans Gaard paa Livstid, og hans nuværende Hustru, hvis hun skulde overleve ham, og saa længe hun sidder Enke. Christen Pedersen, der paa dette Tidspunkt maa have været en ældre Mand, thi han havde allerede da været Herredsfoged i mange Aar, har næppe levet længe efter, at han fik sit Kongebrev. I Kronens Skødebrev af Aar 1585 til Jørgen Frijs paa Herligheden i Selvejergaardene i Tinning omtales han ikke, han maa være død, thi Gaarden opføres her under *Johanne Christen's* og *Frands Christensen's* Navne. Af disse kan man udlede, at det er den gamle Herredsfogeds Enke og Søn, der nu ejer Gaarden.

Herredsfoged Christen Pedersen maa formodes at have haft, maaske blandt andre Børn, to Sønner, nemlig ovennævnte Frands, der har overtaget Fødegaarden, og *Peder Christensen*, der blev Ejer af den gamle Foldbygaard. Han var i sin Tid en meget anset og fremragende Mand, der i Dannelse, Kundskab og Formue ragede højt op over sine Standsfæller.

Da Jørgen Frijs ved Køb af Herligheden, som nævnt, samtidig havde faaet Ret til af Bønderne at tilforhandle sig Ejendomsretten, kom han, eller hans Efterkommere, efterhaanden ogsaa i Besiddelse af den her omtalte Gaard, thi i Aaret 1619 sælger Peder Christensens Søn, Ridefoged *Peder Pedersen* i Foldby, den ham efter hans Fader ved Arv tilfaldne Andel i den Gaard i Tinning, som *Rasmus Knudsen* bebor. Køberen er Jørgen Frijs's Søn Niels Frijs til Favrskov.

Gaarden beboedes i Aarene 1610 og 1613 af *Anne Frands'es*, og man kan gaa ud fra, at hun er Frands Christensens Enke, thi *hans* Navn findes ikke i Skattemandtallet over Byens Gaardbrugere i dette Aar.

Hvad Slægtskab der har bestaaet mellem Rasmus Knudsen, der beboede Gaarden, da Niels Frijs i 1619 købte Anpart i denne, og Anne Frands'es, kan ikke fuldt oplyses, men Sandsynligheden taler for, at han har været hendes Svigersøn.

Rasmus Knudsen var Aar 1653 Medlem af Pastoratets Menighedsraad og i denne Egenskab med til at kalde den nye Sognepræst Clemens Nielsen til Embedet. Menighedsraadet havde dengang Kaldsret. Rasmus Knudsen sad endnu i Aaret 1664 som Fæster af Gaarden, dog sammen med sin Søn *Bertel Rasmussen*, som Aar 1672 er den eneste Beboer paa Gaarden, saa den gamle Rasmus Knudsen maa nu være død.

Da der i Aaret 1675 ved Grev Mogens Frijs's Død optoges Syn over Grevens Besiddelser, beskrevs Bertel Rasmussens Gaard som en Helgaard, bestaaende af 4 Huse af 64 Bindinger (Fag) paa Leder. Bygningerne var »bøgfældige« baade paa Leder, Lægter, Bjælker og Spænde-træer. Gaardfæsterens økonomiske Omstændigheder betegnes som »temmelig ved Magt«. Gaardens Besætning angives i Aaret 1678 at være 4 Heste og Hopper, 1 Klod, 7 Køer, 2 Stude, 4 Kvier, 3 Ungnød, 4 Kalve, 16 Faar og Lam, 1 Ged, 1 Kid, 6 Svin og 4 Bistokke. Familien bestod af Bertel Rasmussen og Hustru, den ugifte Søn Jens Bertelsen, samt 2 Drengene (Karle) og 2 Piger.

Jens Bertelsen overtog Fæstet paa Gaarden i Aaret 1685 og besad dette, til han i 1705 afstod den vestlige Halvdel (nuværende Matr. Nr. 6) til sin Søn *Bertel Jensen*, medens han selv vedblivende besad den østlige Del af Gaarden. Den gamle Helgaard var dermed delt i to Halvgaarde, men fortsatte stadig sin Tilværelse som en Tvillinggaard, som den Slags Ejendomme kaldtes. Omkring 1728 afstod Jens Bertelsen sin østlige Gaardspart, som derefter i mange Aar havdes i Fæste af hans Søn *Morten Jensen* og Datteren *Maren Jensdatter*, sidstnævnte i Ægteskab med *Christen Dreier*. I sidstnævntes Efterslægt er denne Del af den gamle Herredsfogedgaard stadig gaaet i Arv. Den besiddes nu (Aar 1944) af Holger Laursen og bærer Navnet »Bøgeskovgaard«. Jens Bertelsen døde Aar 1730, han var da 82 Aar gammel.

Bertel Jensen, som havde faaet Fæste paa den vestre Halvdel af sin Faders Gaard, blev i Aarene efter 1715 Fader til flere Børn: Jens, der døbttes i 1716, og Rasmus, som døbttes Aar 1721. I Aaret 1725 døbttes en Søn med Navnet Peder, og i Aaret 1728 døbttes en Søn, atter ved Navn Jens, en Søn ved Navn Niels døbttes i Aaret 1731, og i 1734 døbttes en Datter Margrethe. I Aaret 1735 døbttes en Søn med Navnet Jens (den tredje af dette Navn), og en Datter døbttes Kjersten Marie i Aaret 1740. Nogle af Børnene døde allerede i den spæde Alder. En af Sønnerne, der var døbt Jens, døde 1752 i en Alder af kun 24 Aar, og Sønnen Rasmus døde 1758 i en Alder af 37 Aar.

Anno 1753 døde Bertel Jensen selv, han var da 66 Aar gammel; hans Enke fortsatte Driften af Gaarden indtil 1764, da hun afstod Fæstet til Sønnen *Peder Bertelsen*. — Datteren Margrethe, som Aar 1764 var blevet gift med Rasmus Pedersen Brundt, som var Fæster af Gaarden Matr. Nr. 3 i Tinning, døde i Aaret 1770, kun 36 Aar gammel. Den yngste af Børnene Kjersten Marie Bertelsdatter blev 1770 gift med Michel Rasmussen, som var født i Vithen i Aaret 1735.

Kun i ca. 5 Aar besad Peder Bertelsen Gaarden, han var svagelig af Helbred, og det fremgaar af Fæstebrevet til Svogeren, at han i 1769 godvilligt og formedelst Skrøbelighed afstod Gaarden til Michel Ras-

mussen af Vithen, som altsaa kort Tid efter holdt Bryllup med den yngste Søster Kjersten Marie. — Næsten alle Bertel Jensens Børn døde, som det fremgaar af ovenstaaende, enten i ung Alder eller som spæde, og Peder maatte, som det fremgaar af ovenstaaende, allerede afstaa Gaarden i en Alder af 44 Aar paa Grund af Skrøbelighed. Hvilken Sygdoms-Tragedie, der evt. skjuler sig bag disse Dødsfald og korte Livsbaner, har ikke kunnet opklares. — Da Bertel Jensens Svigersøn Michel Rasmussen overtog Gaarden, betalte han til Herskabet i Indfæstning 35 Rdl. Kurant.

Det var i *Michel Rasmussen's* Tid, at de store Landboreformer gennemførtes. Der foretoges Udskiftning af Jorderne i Aar 1781, hver Ejendom fik sin Mark paa to Steder, en Indmark og en Overmark. Michel Rasmussen var een af de 7 Beboere, der erklærede sig tilfreds med Udskiftningen, medens 6 andre Gaardbrugere nægtede at underskrive Forretningen, der paa Herskabets Befaling alligevel sattes i Kraft. Nogle Aar efter viste det sig, at den foretagne Udskiftning alligevel var utilfredsstillende, og der foretoges derfor i 1802 en ny Udskiftning, der dog ikke væsentlig ændrede den i 1781 foretagne Opdeling af Indmarken, hvorimod Overmarkens Opdeling fuldstændig ændredes. I Michel Rasmussens Tid blev det ubestemte Hoveri ligeledes afskaffet, og der fastsattes en bestemt Ydelse af hver Gaard. (Herom og ligeledes om Udskiftningen henvises til foregaaende Afsnit om Gaarden *Bækholm*.)

Blandt flere Børn havde Michel Rasmussen Sønnerne Rasmus og Bertel, førstnævnte var født i 1778 og sidstnævnte 1784. Bertel døde Aar 1814 i sit 30te Leveaar som hjempermitteret Soldat, og dermed uddøde det gamle Slægtsnavn Bertel, thi det er ikke siden optaget i Slægten. Michel Rasmussen afgik ved Døden i Aaret 1802, hans Hustru overlevede ham og drev Gaarden, indtil hun i 1809, kort før sin Død, overdrog den til Sønnen Rasmus.

Rasmus Mikkelsen (Michelsen) fik sit Fæstebrev den 22. Novbr. 1809 og overtog dermed Fædrengaarden, som hans Moder frivilligt havde afstaaet til ham. Til Herskabet betalte han i Indfæstning 90 Rdl. Kurant.

Den daværende Sognepræst for Søften og Foldby, O. A. Secher, har i Præstekaldets Embedsbog om Mikkelt Rasmussen indført en interessant Beretning, som han kalder en mislykket Ægteskabsforbindelse 1809. Den gaar i Korthed ud paa følgende:

Rasmus Mikkelsen var forlovet med en Datter fra Sambogaarden, Helle Nielsdatter, hun var 24 Aar gammel. De havde i Familjens Skød fejret Trolovelse og Ja-Gilde og var derefter, som Skik og Brug var, flyttet sammen. Efter 14 Dages Forløb teer Pigen sig ganske ufordragelig, hun ligger bestandig i Sen-

gen og vil ikke staa op til sin Gerning, hun taler ikke et Ord til nogen og svarer ikke paa noget Spørgsmaal, skriver Præsten. Rasmus Mikkelsen beretter til denne om sin ulykkelige Stilling, og Præsten indbød Parterne til Møde i Præstegaarden, hvor de ogsaa mødtes ledsaget af forskellige Frænder. Om hele Forhandlingen og det paafølgende Forlig beretter Præsten meget udførligt. Parret skiltes, og Præsten slutter med at fremsætte sit Syn og forskellige Betragtninger over Bondens Kultur og Tankegang i Almindelighed, men med særlig Henblik paa deres Forhold til ægteskabelig Forening.

Rasmus Mikkelsen var gift to Gange, begge hans Hustruer var Døtre af Skovfoged Jens Christensen i Vithen og Hustru Maren Laustdatter. I hans første Ægteskab fødtes Sønnen Mikkel Rasmussen, som i moden Alder rejste til Byen Sabro og der blev Tækkemand. Hans Hustru hed Birgitte, og de skal have haft 3 Børn.

I sit andet Ægteskab med *Marie Jensdatter*, som var født Aar 1789, og til hvem han viedes 9. Oktober 1813, havde Rasmus Mikkelsen følgende Børn:

Ane Kirstine, født 26. Februar 1815. Hun var gift 2 Gange. Først med Laurs Madsen i Sporup, med hvem hun havde Datteren Hanne Marie, som blev gift med Niels Pedersen i Rohde Mølle. Anden Gang med Gaardejer Andreas Mathiesen (som var Søn af Laurs Mathiesen, Skivholme). De havde Gaard i Sporup, og i Ægteskabet fødtes Sønnen Laurs, der blev Boghandler i Hammel By.

Maren, som var født 18. Oktober 1816, blev gift med Niels Sørensen, Nøddelund, Gullev Sogn pr. Bjerringbro. I Ægteskabet fødtes tre Børn:

1. Kirsten Marie. Hun blev gift med Chr. Mikkelsen Danielson, »Bakagergaard« i Vithen.
2. Søren Nielsen. Han døde ved et Ulykkestilfælde, idet han ved Mundelstrup Station blev sparket ihjel af en Hest.
3. Marie, som blev gift med en Gaardejer i Nøddelund.

Kirsten Marie, født 22. August 1818. Hun var gift to Gange. Først med Kirkesanger og Skolelærer Anders Sørensen i Foldby. Efter hans Død i Aaret 1850 ægtede hun Chr. Rasmussen Snedker, der havde en Gaard paa Foldby Mark. I hvert af disse to Ægteskaber fødtes 3 Børn.

Ane, som var født den 28. September 1820. Hun blev gift med Jens Christensen, der var Gaardejer i Farre pr. Sporup. Han var født paa Gaarden »Bækholm« og var Søn af Gaardfæster Christen Thomsen og Hustru Maren Hansdatter. Han var saaledes Broder til Gaardfæster Christen Christensen, som overtog Fødegaarden og giftede sig med Ane's yngre Søster Mette Marie (se nedenfor). I Ægteskabet fødtes 7 Børn, hvis Navne og Data findes under Jens Christensen (Side 65), Søn af Christen Thomsen (Led 4, Nr. 184).

Jens, som var født 28. Juni 1822, ægtede Kjerstine Rasmusdatter, hvis Forældre var Gaardfæster Rasmus Olsen og Hustru (Gaarden Matr. Nr. 3 i Tinning). I Ægteskabet fødtes:

1. Marie, som blev gift med Niels Rytter i Tinning.
 2. Maren. Hun blev gift med Christen Christensen, Sjelle Mark.
 3. Ane, som ægtede Niels Bak, »Dalsgaarden«, Røgen.
 4. Karoline, som blev gift med Niels Øxenholdt i Vissing.
 5. Johanne, som blev gift med Hans Pallesen i Tinning.
 6. Rasmus Ole, som overtog Fødegaarden.
 7. Kristiane, der blev gift med Laurs Madsen Pedersen, Tinning.
 8. Grethe, der blev gift med Louis Nielsen, København.
 9. Kirsten Marie, som blev gift med Daniel Danielsen, Haslund.
 10. Jens, som blev Gaardejer paa Haldum Mark.
 11. Kristine, som blev gift med Rasmus Bak, Scrup.
- Desuden opvoksede i Hjemmet en Søn Rasmus, som Jens havde med sin afdøde Trolovede.

Laurs, som var født 22. Januar 1827, ægtede Maren Mikkelsdatter fra Haar, Haldum Sogn. Han boede flere Steder, var Jernbanefunktionær og døde i Aarhus.

Mette Marie var født 16. April 1829 og blev den 14. Oktober 1848 viet til Gaardfæster Christen Christensen, »Bækholm« i Viithen. Hun blev derved Stammer til den nulevende Slægt, der har ladet fremskaffe og samle de Data, Navne og Oplysninger, som denne Slægtsbog indeholder fremover. Den Kærlighed, hendes Børn og de Børnebørn, som var gamle nok til at lære hende at kende, inden hun døde, nærede for hende, er Skyld i, at Slægten i dette Afsnit af sin Historie

saa indgaaende har behandlet hendes Forfædres Virke paa den Gaard, hvor hun var født, nemlig Matr. Nr. 6 i Tinning. Om hendes Liv og Virke henvises til »Efterretninger om Gaarden Bækholm« og den Biografi, som findes under hendes Ægtefælle (Led 5, Nr. 847).

Peder, som var født 6. April 1831 og var yngste Barn. Deltog som Soldat i Danmarks Krig mod Prøjsen og Østrig i Aaret 1864 og opholdt sig i lang Tid i prøjsisk Fangenskab. Hjemkommen til Danmark var han en Tid Forpagter af Thorsager Præstegaard og blev senere, som hans Broder, Jernbanefunktionær.

Udover disse 8 Børn fødtes i Rasmus Mikkelsens Ægteskab Datteren *Mette Marie*, som var født 21. Oktober 1824 og døde 4. April 1826.

1. Januar 1846, da Hoveriet til Frijsenborg blev afskaffet, blev den Afgift, som Rasmus Mikkelsen i Stedet skulde betale, ansat til aarlig 21 Rdl., saaledes som det iøvrigt var for alle Halvgaarde. Han besad Gaarden til sin Død den 26. Januar 1850. Fæstet gik derefter over til hans Søn:

Jens Rasmussen (Mikkelsen) fik Aar 1851 Fæste paa Gaarden imod en Indfæstning paa 600 Rbdl. I aarlig Landgilde skulde han udrede 2 Rbdl. i Smørpenge, 1 Td. Rug, 2 Tdr. Byg, 3 Tdr. Havre, men i Penge efter Kapitelstaksten, desuden 1 Gaas, 2 Høns, 20 Æg samt, som ovenfor nævnt, 21 Rbdl. for afløst Hoveri. Allerede Aaret efter købte Jens Rasmussen Gaarden til Selveje. Prisen var 3300 Rbdl., der berigtigedes saaledes, at de 600 Rbdl., som han Aaret forud havde betalt i Indfæstning, godtgjordes i Købesummen, 400 Rbdl. betaltes kontant, og for resterende 2300 Rbdl. udstedte han en Obligation til Grevskabet. Gaardens Hartkorn var ved Købet 6 Tdr. 1 Skp. 1 Fdk. 0 Alb. Jens Rasmussen var gift med en Datter af Gaardfæster Rasmus Olesen, som havde Gaarden Matr. Nr. 3 i Tinning.

Rasmus Ole Jensen, Søn af Jens Rasmussen, som i 1884 overtog Fædrenegaarden, lod den i Aaret 1908 afbryde og Marken udstykke, hvorefter han købte sin Moders Fødegaard, Matr. Nr. 3 i Tinning.

GAARDEN MATR. NR. 6 I TINNING

1553 Herredsfoged Christen Pedersen.

1585 Johanne Christen's og Frands Christensen, Enke og Søn efter Christen Pedersen.

1610 Anne Frands'es, Enke efter Frands Christensen.

1619 Rasmus Knudsen, Svigersøn til Anne Frands'es (?).

1664 Rasmus Knudsen sammen med Sønnen Bertel Rasmussen.

1672 Bertel Rasmussen.

1685—1705 Jens Bertelsen, Søn af Bertel Rasmussen.

Den gamle Helgaard var nu delt i to Halvgaarde, men fortsatte Tilværelsen som en Tvillinggaard indtil Aar 1802.

Vestre Del

(Matr. Nr. 6).

1705—1753 Bertel Jensen, Søn af Jens Bertelsen.

1753—1764 Bertel Jensen's Enke.

1764—1769 Peder Bertelsen, Søn af Bertel Jensen.

1769—1802 Michel Rasmussen, Svigersøn til Bertel Jensen.

1802—1809 Kjersten Marie Bertelsdatter, Enke efter Michel Rasmussen.

1809—1850 Rasmus Mikkelsen, Søn af Michel Rasmussen.

1850—1884 Jens Rasmussen, Søn af Rasmus Mikkelsen.

1884—1908 Rasmus Ole Jensen, Søn af Jens Rasmussen.

Østre Del.

(Matr. Nr. 5).

1705—1728 Jens Bertelsen.

1728—1765 Morten Jensen og Christen Dreier, Søn og Svigersøn til Jens Bertelsen.

1765—1798 Niels Pedersen, Chr. Dreiers Svigersøn.

1798—1822 Niels Pedersens Enke.

1822—1861 Laurs Nielsen, Søn af Niels Pedersen.

1861—1891 Rasmus Laursen, Søn af Laurs Nielsen.

1891—1897 Rasmus Laursens Enke.

1897—1943 Mads Johan Laursen, Rasmus Laursens Søn.

1943— Holger Laursen, Søn af ovenstaaende.

1.—5. GENERATION

LEVNEDSLØB

OVER

PERSONER

FØDT

ca. 1650 — ca. 1850

KAPITELSTAKSTER

Til Bedømmelse af Slægtens Kaar gennem Tiderne kan efterfølgende Oplysninger om forskellige Kapitelstakster i Aarenes Løb muligvis være en Rettesnor. Priserne er Kr. pr. 100 kg.

<i>Aar</i>	<i>Rug</i>	<i>Byg</i>	<i>Havre</i>	<i>Hvede</i>	<i>Smør</i>	<i>Flæsk</i>
1601—1620	5,63	5,66				
1621—1640	8,80	7,16	5,00			
1641—1660	7,46	6,70	5,14			
1661—1680	7,18	6,18	5,18		43	
1681—1700	7,50	6,12	4,90		44	
1701—1720	6,98	5,71	4,34		43	26
1721—1740	6,13	5,16	3,76	5,44	40	23
1741—1760	6,90	5,42	4,37	6,48	49	32
1761—1780	8,63	6,44	5,08	9,31	58	36
1781—1800	10,31	8,28	7,29	11,47	73	46
1801—1809	16,72	10,83	9,57	16,47	96	62
1821—1830	6,27	4,70	4,21	7,71	56	34
1831—1840	7,89	5,90	5,04	9,34	65	45
1841—1850	8,86	6,90	6,07	11,78	74	50
1851—1860	12,59	10,55	9,18	16,23	110	71
1861—1870	12,51	10,87	9,60	16,22	129	86
1871—1875	13,96	13,45	11,76	18,66	166	104
1876—1880	12,89	12,84	11,21	16,63	170	106
1881—1885	11,57	11,42	10,74	13,81	180	110
1886—1890	9,64	10,34	9,83	11,75	178	94
1891—1895	9,85	10,05	10,16	10,58	188	96
1896—1900	9,68	10,17	9,89	10,86	190	88
1901—1905	10,03	10,59	10,41	11,04	192	104
1906—1910	10,99	11,63	10,60	12,45	204	116
1911—1915	14,33	15,89	15,27	14,62	242	138
1916—1920	27,80	26,64	25,34	27,71	479	257
1921—1925	21,86	22,50	20,01	23,58		
1926—1930	14,03	14,97	12,97	15,40		
1931—1935	10,02	11,26	10,50	10,41		
1936—1939	15,62	15,06	13,82	16,08		
1940—1943	28,79	25,06	25,00	27,71		

De gamle Kapitelstakster er omregnet fra Tøndemaal til Vægt efter en vis gennemsnitlig Vægtfylde. Efter 1921 fastsættes ikke mere Kapitelstakst for Smør og Flæsk. De ældste gengivne Kapitelstakster er, som det fremgaar af Aarstallene, Gennemsnittet for en 20-aarig Periode, de noget yngre 10-aarig, derefter 5-aarig og de sidste to er Gennemsnittet for en 4-aarig Periode. Tallene for 1810 til 1820 er ikke medtaget, da Prisansættelsen var usikker paa Grund af Pengeforvirringen. Pengenes Værdiforringelse under Krige kan iøvrigt ogsaa udledes af denne Tabel.

blev født Aar ca. 1650, formentlig ikke i Landsbyen Hadsten, hvor han senere blev Gaardfæster, thi efter Undersøgelse i Ekstraskatmandtallene for 1660—1670 fandtes der ingen i Hadsten ved Fornavn Christen, og som derfor efter den Tids Sprogbrug kan formodes at være hans Fader. Hans Hustru, hvis Navn ikke har været til at opspore, overlevede ham i 4 Aar, hun døde 16. August 1724 i Hadsten, hvor han selv ogsaa var afgaaet ved Døden den 14. August 1720.

Hvorledes Kjeld Christensen er blevet Gaardfæster i Hadsten er ikke opklaret. Da hans Fader næppe har været Gaardfæster i denne By, jvnf. ovenstaaende, kan det ikke have været Fødegaarden, han har haft i Fæste. Iflg. Matriklen af 1688 sad der paa en Gaard med gammelt Hartkorn 5 Tdr. 2 Skp. 1 Fdk. 1 Alb. og ny Hartkornsansættelse 4 Tdr. 3 Skp. 3 Fdk. 1 Alb. to Beboere, nemlig *Kjeld Christensen* og en Mand ved Navn Jens Nielsen, men om der har bestaaet noget Slægtskab mellem disse (Svigersøn og Svigerfader?), kan idag ikke oplyses. Gaardens gamle Matrikel Nr. skal have været Nr. 3, men dette Nummer svarer næppe til det Matr. Nr., der idag er gældende. Gaarden var under Herregaarden »Favrskov«, som af Ejeren Amtmand Rosenkrantz var forpagtet ud til en i sin Tid berømmelig Mand Niels Nielsen Hjersing, og selv om det var Godsets Ejer, der var Bøndernes Husbond, saa var det dog Forpagteren af Godset, de i Realiteten havde at lyde og tjene. Det var i Aaret 1677, at Hjersing forpagtede Godset, og det kan fortælles, at han i 1702 tillige blev Godsforvalter paa Frijsenborg.

Om Kjeld Christensens Virke og Kaar kan intet oplyses, men Tiden, han levede i, var bevæget ikke blot for Fædrelandet, men for hele Europa, idet den ene Krig afløste den anden. Tredivaarskrigen var ophørt kort før hans Fødsel. Han oplevede »Svenskekrigen« 1657—1660, da Danmark mistede sine skaanske Provinser, den »Skaanske Krig« 1675—1679 og »Store Nordiske Krig« 1700—1720. Da han fødtes, havde Danmark 5—600.000 Indbyggere, og ved hans Død 7—750.000. I hans Tid, nemlig 18. Oktober 1660, ophøjedes Kongen til enevældig Hersker. (Stadfæstet ved Kongeloven af 14. November 1665.)

I Kjeld Christensens Tid gjordes gentagne Forsøg paa at hæve Bondestandens Kaar. Adelsens politiske Magt var brudt, og Borgerstanden havde opnaaet stor Indflydelse, men Forsøgene var forgæves og viste sig formaalsløse, og de bragte kun nye Ulemper med sig. Den gamle danske Adel, der tidligere havde været Kriger-Adel, var nu Godsejer-Adel og havde i Aarene 1600—1660 staaet paa Højdepunktet af sin Magt, den havde ejet 47 % af Danmarks Jord med al kongelig Ret paa sine Bønder, og Halvdelen af disse var som den selv skattefri,

uagtet de Forudsætninger, som havde ligget til Grund for Skattefriheden, var ganske betydningsløse. I Aaret 1650, Kjeld Christensens Fødeaar, var de jordejende Bønders Antal kun 6 %. — Den gamle Adel var imidlertid stærkt degenereret, stor Dødelighed tyndede deres Rækker ud, og indbyrdes var den splidagtig. Efter Encvældets Indførelse og for at styrke den vundne Magt dels udnævnte Kongen ny og dels indkaldte han fremmed Adel og gav disse ny-adelige Grever og Friherrer betydelige Forrettigheder, bl. a. ogsaa Skattefrihed, Birkeret og Patronatsret.

Perioden 1660—1720 var en økonomisk Nedgangstid for Landbruget, Priserne for dansk Korn var faldende, og Udførslen af Stude var i Tilbagegang. Man regner med, at ca. Halvdelen af Danmarks Jord skiftede Ejer i Tidsrummet 1656—1750. Adelen var forarmet og maatte gaa fra Godserne. Siden 1660 havde den maattet indestaa for sine Bønders Skatter. I Aaret 1670 indrømmedes Sædegaardene Skattefrihed. Disse var de Hovedgaarde, som inden Aar 1660 var Sæde for en adelig Familie, naar der til Gaarden hørte mindst 200 Tdr. Hartkorn Bøndergods indenfor en Omkreds af 2 Mil.

Kronen var dog ikke blottet for Interesse for Bondestanden. I Aaret 1702 ophævede f. Eks. Kong Frederik IV Vornedskabet, hvor dette (mest paa Øerne) fandtes, og dette gjaldt for alle efter hans Tronbestigelse fødte, men Virkningen svækkedes ved, at der oprettedes en Landmilit, til hvilken Godsejerne skulde stille Rekrutter, og dette holdt haardt, hvorfor Karlene ofte under Krig og imod Loven nægtedes Pas, men saa rømte de, og baade Bønder og Herremænd var snart klar over, at Landmiliten var en Ulykke. — I Aaret 1683 udgaves »Danske Lov«, der bl. a. fastsatte, at Degnene paa Landet foruden om Søndagen een Gang ugentlig skulde undervise alle Sognets Børn. — Aar 1688 var den ny Matrikel færdig, som indførte, at Hartkornsbeskatningen nu blev baseret paa Jordens Bonitet, og ikke som hidtil paa Landgildeafgiften. — Fælles Maal og Vægt for hele Landet indførtes. — Befolkningen var paa den Tid overtroisk, og Hekseprocesser fandt Sted saa sent som Aar 1700. — Noget før dette Aar udkom de første danske Aviser, men dette fik først over 100 Aar senere Betydning for Bondestanden. Dennes Stilling var og blev elendig, haardt trykket af tunge Skatter og ubestemt Hoveri efter Herremandens Forgodtbefindende, til hvem ikke blot Afhængigheden vedbliver, men snarere forøges.

Saaledes var Kaarene for Landbostanden, da vor Slægts tidligst kendte Stamfader levede i Aarene 1650—1720.

Hvor mange Efterkommere Kjeld Christensen har haft, er idag ikke opklaret, det vides kun, at een af hans Sønner hed Christen Kjeldsen, og at denne var født i Aaret 1677.

var født i Hadsten i Aaret 1677 og var Søn af Gaardfæster Kjeld Christensen og Hustru. Det vides, at han var gift to Gange. Hans første Hustru's Navn og Fødeaar er ubekendt, men hun døde den 1. August i Aaret 1714. Hans anden Hustru hed *Lisbeth Thomasdatter*, og man kan af hendes førstefødte Søns Navn maaske udlede, at hendes Faders Navn har været Thomas Jensen. — Hun var født i Aaret 1692, og hendes Bryllup med Christen Kjeldsen fandt Sted den 7. Juli 1715 i Hadsten. Ægteskabet varede i 33 Aar, til hun den 11. August 1748 afgik ved Døden. Han selv overlevede hende i 4 Aar og døde 24. September 1752.

Christen Kjeldsen blev Gaardfæster i Hadsten, men om det var Fødegaarden, han overtog, vides ikke. I hans Ægteskab fødtes 8 Børn, og den yngste af disse var Thomas Kjeldsen Christensen, der som voksen blev Gaardfæster i Nabobyen Vithen, og fra hvem de videre i denne Slægtsbog nævnte Personer nedstammer.

Christen Kjeldsens Tid, fra han blev Gaardfæster, til han døde i 1752, var, med Undtagelse af de første 5 Aar, en Fredens Tid for Fædrelandet, men tiltrods herfor bragte dette ikke bedre Livsvilkaar for den Stand, han tilhørte. — Om selve hans egne Kaar vides intet, og Beretningen om ham maa da, som for hans Fader, ogsaa indskrænkes til kort at referere de Forhold, som maa anses for at have eller har haft afgørende Indflydelse paa hans Livsførelse og Arbejde. Danmark havde Aar 1735 ca. 788.000 Indbyggere. — Aaret 1721 lod Kong Frederik IV opføre 240 Skoler paa Ryttergodserne, og under Christian VI udstedtes Aar 1741 en Forordning om Skoler paa Landet, hvorefter kan siges, at der fandtes fast Skole i alle Landets Sogne, men dog for faa og ofte med lang Vej for Børnene. Fra Hadsten skulde disse saaledes til Sandby, hvor Grev Frijs i Henhold til Forordningen havde oprettet en Skole for Hadsten og en Del af Haldum Sogne. I denne Skole har altsaa Christen Kjeldsens Børn faaet Undervisning. I Aaret 1724 indførtes Portofrihed for Aviser, i Aaret 1736 udstedtes de første Pengesedler i Danmark, og samme Aar indførtes Konfirmationen.

I Aarene 1730—1750 var Tilstandene for Landbruget kritiske som aldrig før, Kornpriserne var faldende, og mange Bønder kunde ikke svare, hvad de skulde. Hyppig forekommende Epidemier af Kvægsygdomme bortrev nogle Millioner Kreaturer, det vides, at alene i Aaret 1764 faldt over 250.000 Kreaturer som Offer for Kvægpesten. Ved dette Tal maa erindres, at Landets Kvægbestand paa den Tid var af anderledes lidet Format end nutildags. Høstudbyttet var ringe, kun 5—6 Fold, Driftsmaaderne var forældede, og Jorden ganske udpint. I Aaret 1736 maatte Kongen udstede Kornimport-Forbud for Danmark og Sydnorge

for dermed at sikre Landbruget i hvert Tilfælde eet fast Afsætningsmarked. Kornpriserne rettede sig dog kun lidt derved.

Disse Tilstande havde selvsagt en alvorlig Forværrelse af Bondestandens i Forvejen miserable Kaar til Følge. Da Stordrift svarede sig bedst, og under Tidens Tryk, fravristedes paa Trods af Regeringens Forbud Selvejerbønderne deres Gaarde, man »forligte« sig. — Den 4. Februar 1733 genoprettedes Landmilitsen, og samtidig indførtes Stavnsbaandet efter Godsejernes Ønske, fordi Bønderkarlene under Krisen i 1730 ustandselig flyttede, hvilket voldte Godsejerne stadige Tab og Genvordigheder. Herefter maatte ingen Bonde mellem 14 og 36 Aar flytte fra Fødegødset. Herremanden skulde udpege dem, der skulde være Soldater, hvilket førte til, at han lod de genstridige Karle »springe Soldat«. Iøvrigt var ingen nærmere Grænse sat for Herremandens Magt, han kunde straffe Bønderne og indsætte og afsætte Fæsterne, som det passede ham, og som hans Lune bød. De svære Tider for Godsejerne avlede forøget Tvang, Strengthed og Hensynsløshed overfor Fæstebønderne. Medens Forholdet mellem den gamle Adel og deres Fæstebønder havde været af mere patriarkalsk Art, var dette ikke Tilfældet med Ny-Adelen, og trods Kong Christian VI's gode menneskelige Hensigter for Bønderne har Bondestanden næppe nogensinde her i Landet haft tungere Kaar, og Følgen blev, at den mistede Interessen for Arbejde og Gerning.

Christen Kjeldsen døde, som nævnt, Aar 1752. Paa den Tid besad Kronen 15—20 pCt. af Danmarks Jord, Adelen, den gamle og den ny, ejede 60 pCt., de borgerlige »Proprietærer« 15—20 pCt., og af jord-ejende Bønder fandtes kun ca. 1000 Selvejere, der kun ejede nogle faa Procent. Efter hans Tid kom fra Aar ca. 1750 til 1788 en Overgangstid, før de tiltrængte Reformers gennemførelse, og et Grundlag til Fremgang blev givet den Slægt, som fulgte Christen Kjeldsen, hvis Lod var at maatte leve i sin Stands sletteste Tider og trangeste Kaar, og dette kan ikke andet end ogsaa have præget hans Liv og Virke.

I Ægteskabet med Lisbeth Thomasdatter fødtes 8 Børn, nemlig:

Ane Christensdatter, som døbt 8. November 1716 og døde næste Aar, 1717.

Maren Christensdatter. Hun døbt den 20. Marts 1718 og maa være død i en ung Alder, thi hun nævnes ikke i Testamentet af Aar 1748 efter Moderens Død.

Ane Christensdatter, der var døbt 22. December 1720. Om hende vides, at hun allerede i Aaret 1748 ved Moderens Død var

gift med Niels Michelsen, thi dette nævnes i Testamentet efter Moderen.

Thomas Jensen Christensen. Han var døbt den 18. Maj 1723 og døde den 9. April 1724. Han var formodentlig opkaldt efter sin Morfar.

Jens Christensen, som døbt 10. Juni 1725. Om hans Livsbane vides intet. Han nævnes dog i Moderens Testamente af 1748.

Thomas Christensen var døbt 1. August 1728 og afgik ved Døden den 28. November samme Aar.

Kjeld Christensen var døbt den 4. December 1729. Det vides, at han i Aaret 1766 blev Fæster i Hadsten, idet han overtog den af en Søren Andersen sidst beboede Gaard, som denne godvillig havde afstaaet til ham, dens Hartkorn var Tdr. 4—3—2—0, Landgilde 11 Rdl. 5 Mark og 4 Skilling. Han begravedes i Hadsten 11. April 1771 og efterlod sig Enken Johanne Andersdatter og Børnene:

Christen Kjeldsen, 6 Aar,

Anders Kjeldsen, 3 Aar,

Lisbeth Kjeldsdatter, 1 Aar.

Efter Kjeld Christensens Død giftede hans Enke sig med Hans Pedersen fra Nabobyen Vithen, der i Aaret 1772 fik Fæste paa Gaarden. Om denne kan iøvrigt meddeles, at ovennævnte Søren Andersen i Aaret 1761 var kommet i Gaarden ved at ægte Enken efter den tidligere Fæster Niels Mortensen. Gaarden skiftede saaledes Fæster tre Gange i Løbet af kun godt en halv Snes Aar.

Thomas Kjeldsen Christensen var døbt den 2. September 1736. Han mistede, som det fremgaar af foregaaende Tekst, sin Moder, da han kun var 12 Aar gammel, og sin Fader mistede han i en Alder af kun 16 Aar. Han selv naaede den høje Alder af 96 Aar. Hans Barndomstid var trælbundet for den Stand, han tilhørte, men han oplevede Reformernes Tid, han byggede Gaarden *Bækholm*, hvor hans Efterkommere skulde opleve Standens Rejsning, Frihedens Tid og Selvejendomsrettens Tilbagevenden. Hans Liv og Virke er omtalt i Afsnittet om »Bækholm« og i efterfølgende Biografi om ham selv.

var født i Hadsten, han døbt 2. September 1736 og var Søn af Gaardfæster Christen Kjeldsen og Hustru Lisbeth Thomasdatter, om hvilke der er fortalt lidt paa foregaaende Sider. Han ægtede den 29. Juni 1770 *Kirsten Mortensdatter*, der var født den 27. December 1747, og som var Datter af Gaardfæster Morten Christensen fra Bundgaarden i Vithen. (Om dennes Forfædre gives Oplysning under Afsnittet om »Bækholm«.)

Thomas Kjeldsen Christensen fik omtrent paa samme Tid, som hans Bryllup stod, Fæste paa Halvdelen af den Gaard, som hans Svigerfader hidtil havde haft, og som tidligere havde været en Helgaard og Selvejergaard under Svigerfaderens Bedstefader og dennes tidligere Forfædre. Gaarden var blevet delt i Aaret 1695, paa hvilken Tid Selvejerrätten øjensynlig var gaaet tabt. Svigerfaderens Søn, Christen Mortensen, havde den anden Halvdel i Fæste.

I Thomas Kjeldsen Christensens Tid skete der store Forandringer for Bønderne, Stavnsbaandet blev løst, Markfællesskabet ophævedes, og der blev foretaget Udskiftning af Jorderne. Hverken Thomas Kjeldsen Christensen eller Svogeren, som hver besad sin Halvdel af Bundgaarden, var tilfreds med den Tildeling, der ved Udskiftningen blev givet dem, og nægtede begge at underskrive Protokollen. I Thomas Kjeldsens Tid blev Hoveriarbejdet ogsaa begrænset, saaledes at Herremanden kun kunde forlange bestemt fastsatte Ydelser, jvnf. Bestemmelser af Hoveriforeningen af 15. Marts 1792, som var kommet i Stand ved den frimodige Optræden, som Bønderne i Vithen By havde udvist ved Forhandlingerne med Herskabets Fuldmægtig. Det var Thomas Kjeldsen Christensen, som i Aarene 1802—1803 udflyttede sin Del af Gaarden til den langt fra Landsbyen liggende Udmark, der var ham tildelt. Han valgte Plads til den ny Gaard ved den gamle Hovvej paa en lille Holm i Engen ved en forbiløbende Bæk, deraf det senere Navn »Bækholm«. Det var saaledes i hans Tid, at den gamle Bundgaard i Vithen, som først havde været en Helgaard og derpaa en Tvillinggaard, nu blev helt adskilte. I den østre Længe paa »Bækholm« lod han i en Planke over en Indgangsdør indhugge Bogstaverne »T. K. — K. M.«, hans egne og hans Ægtefælles Initialer, hvilket Minde om Gaardens Grundlægger fandtes endnu 100 Aar senere. Da Gaarden rejstes, var Thomas Kjeldsen 66—67 Aar gammel. Gaardens Beskrivelse findes i Afsnittet om »Bækholm«.

I Aaret 1807 fik han overdraget Fæstet af Gaarden til sin ældste Søn, Christen Thomsen, men beboede endnu i 25 Aar som Aftægtsmand den Ejendom, han selv havde bygget. Hans Hustru, Kirsten Mortens-

datter, døde den 9. Juni 1821, hun var da 74 Aar gammel; selv døde han Juleaften Aar 1832 i den høje Alder af 96 Aar. Hans Sønesøn Christen Christensen, som en Snes Aar senere blev Selvejer af Gaarden, var da 12 Aar gammel.

I Thomas Kjeldsen og Hustru Kirsten Mortensdatters Ægteskab fødtes Børnene:

Lisbeth Thomasdatter, som var født den 20. September 1772 og døde allerede den 14. Juli 1773, knapt 10 Maaneder gammel.

Anne Lisbeth Thomasdatter, som var født den 10. April 1774. Hun blev den 8. Juni 1798 gift med Peder Christensen, som var Fæster af »Sølvstengaard« i Farre pr. Sporup, og som var født 1764. Anne Lisbeth Thomasdatter døde den 3. Marts 1835, og hendes Ægtefælle døde 19. Juni 1837. I Ægteskabet fødtes Børnene:

1. Anne Pedersdatter, der var født 4. Januar 1802, og som i moden Alder blev viet til Gaardfæster Søren Jørgensen i Farre pr. Sporup.
2. Christen Pedersen, som var født den 28. December 1807, og som døde kun 3 Maaneder gammel, den 27. Marts 1808.
3. Christen Pedersen, der var født 19. Januar 1810. Han ægtede senere Anc Jensdatter, født 29. April 1808 og Datter af Gaardfæster Jens Pedersen og Hustru Kirsten Pedersdatter. — I Ægteskabet fødtes bl. a. Sønnen Peder Christensen, der var født den 12. Februar 1850 (han døde 23. Januar 1927), og som den 28. Maj 1873 havde ægtet Marianne (født 14. Februar 1852 og død 9. Februar 1929). I dette Ægteskab fødtes Datteren Johanne Ingeborg Christensen, som 1. Maj 1904 viedes til Jens Christensen, født paa »Bækholm«. (Se Led 6, Nr. 476). Ved dette Ægteskab forenedes Efterkommere af Thomas Kjeldsen Christensen.

Maren Thomasdatter, der var født 29. Oktober 1775. Om hende vides kun, at hun ved Folketællingen i Aaret 1787 ikke nævnes sammen med sin ældre Søster og tre yngre Brødre. Det maa da formodes, at hun allerede paa dette Tidspunkt er afgaaet ved Døden.

Christen Thomsen var født 2. Marts 1777. Han overtog som

ældste Søn i en Alder af 30 Aar Fæstet af Fødegaarden »Bækholm«. Om hans Liv og Virke er fortalt dels i Afsnittet omhandlende denne Gaard, og dels i efterfølgende Afsnit, hvor hans Efterkommere ogsaa navngives.

Niels Thomsen var født 7. Februar 1779 og ægtede Aar 1803 Ane Hansdatter, som var født i Aaret 1778. Han blev Gaardfæster i Voldby, hvor han døde den 6. Oktober 1873 i den høje Alder af 94½ Aar. Han havde da været Enkemand i ca. 31 Aar, idet hans Hustru Ane Hansdatter var død 7. April 1842, 64 Aar gammel. Det vides, at i Ægteskabet blev mindst 5 Børn født:

1. Thomas Nielsen, som var født den 28. Juni 1804.
2. Hans Nielsen, som var født den 1. December 1807. Han døde allerede 4 Maaneder efter, nemlig den 24 Marts 1808.
3. Hans Nielsen. Han var født den 26. Marts 1809. Om denne vides kun, at han levede og virkede i Fødebyen Voldby.
4. Christen Nielsen, som var født den 14. Februar 1816. Han overtog Fødegaarden efter sin Fader.
5. Kirstine Marie Nielsdatter. Hun var født den 29. Juli 1819. Hun kom i moden Alder til Skjørring pr. Galten og viedes der til Niels Sørensen, som var Gaardejer.

Lauris Thomsen. Han var født den 22. September 1782. Han kom som voksen til Voldum ved Randers, hvor han virkede som Gaardfæster.

Yderligere Oplysninger om Gaardfæster Thomas Kjeldsen Christensen findes under Afsnittet, der omhandler Gaarden »Bækholm«.

var Søn af Gaardfæster Thomas Kjeldsen Christensen og Hustru Kirsten Mortensdatter. Han var født den 2. Marts 1777 og viedes i Aaret 1804 til *Maren Hønsdatter*, der var født i Voldby 1780 og var Datter af Gaardfæster Hans Nielsen (født Aar 1746 og død 5. Maj 1831) og Hustru Maren Christensdatter (født Aar 1741 og død 1. Januar 1810).

Christen Thomsen fik 12. December 1807 imod Aftægt til sine Forældre og den sædvanlige Afgift til Frijsenborg Fødegaarden *Bækholm* i Fæste. (Angaaende Fæstebrevets Ordlyd henvises til »Beretninger om Gaarden Bækholm«). Han besad Fæstet i godt 30 Aar indtil hans Død, der indtraf 7. Marts 1838. Hans yngste Søn Christen Christensen var da kun 18 Aar gammel, og denne bestyrede Gaarden for sin Moder indtil Aaret 1848, da han selv blev Fæster. At Christen Thomsens yngste Søn blev i Stand til i saa ung Alder at overtage Ledelsen af Gaarden, gik maaské ikke saa let, hvad Formaliteterne angik. Det vides, at næst-yngste Søn, Jens, som ved Faderens Død var ugift, straks giftede sig, thi derved blev Broderen fritaget for at »springe Soldat«, thi nu var det denne, der som ældste ugifte Søn var fritaget for den militære Tjeneste.

Om Christen Thomsens Ungdom haves ingen Oplysninger, men det maa formodes, at denne har formet sig, som den almindeligvis gjorde for Fæstebønders Ungdom. Om Christen Thomsens sidste Leveaar ved man noget mere af en Beretning, som hans Søn og Arvtager Christen har skrevet om Forholdene i Vithen By og paa Gaardene i hans Ungdom, og dermed først og fremmest om Livet paa »Bækholm«.

Husfliden spillede en stor Rolle, Manden, Karlen og Drengen var alle i Aktivitet i de lange Vintermaaneder. De bandt Kurve, Bikuber, snittede Skeer og andre Træredskaber, de bandt Børster og spandt Blaar.

Hoveriet paa Grevskabet Frijsenborg optog meget af Fæstebøndernes Tid. Christen Thomsen gjorde Halvgaardshovning, d. v. s. at han havde 4 Skp. Land i hvert Skifte. Grevskabets Agerjord var delt i 10 Skifter, dette Areal skulde pløjes, saas, harves, tromles og høstes. Kornet skulde hjemkøres og tærskes og derpaa køres til Aarhus eller Randers (ca. 20 Kilometers Afstand). Ligeledes skulde Gødning køres ud og spredes. Foruden nævnte Hoveri skulde man »skove« og til Frijsenborg hjemkøre 2 Favne Brænde hver Vinter. — Da Gaarden efter 1803 var blevet udflyttet, og Markerne udskiftede, fik den kun meget daarlig Jord i Ydermarken. Som Eksempel paa, hvor ringe Afgrøderne paa den Tid var paa Egnen, kan fortælles, at i Skjød Sogn paa en Fæstegaard, der var paa 60 Tdr. Land og Nabogaard til »Bæk-

holm«, og hvor næsten alt var opdyrket, holdtes der saa sent som 1836 (som nævnt døde Christen Thomsen 1938) en Besætning kun bestaaende af 1 Krikke (Hest), 1 Ko, 1 Kalv. Men ikke engang denne lille Besætning kunde vinterfodres paa Gaarden. Efter Kyndelmesse (2. Februar, nemlig 40 Dage efter Jesu Fødselsdag den 25. December) maatte Manden hver Dag ud i Lyngen med Krikken og en Pose. Hesten gnavede Lyng, og Manden skar af, fyldte Posen og tog den hjem til Koens og Kalvens Livsophold. Paa den samme Gaard, om hvilket dette fortælles, holdtes 50 Aar senere 5 Heste og en Snes Stykker Kreaturer.

Kosten bestod næsten udelukkende af Gaardens egne Produkter, Sigtebrød brugtes kun til Højtider og saa endda kun ret sparsomt, Kaffe brugtes ikke, Brændevin kun i Julen og i Høst. Arbejdstiden var lang. At staa op klokken 3 om Morgenen var ganske almindeligt i Sommertiden, og saa blev der arbejdet til 9-Tiden om Aftenen. Resultatet af den lange Arbejdstid var imidlertid meget tarveligt. Skønt man ingenlunde sparede paa Kræfterne, udrettede man dengang næppe saa meget paa en hel Dag, som man et halvt Hundrede Aar senere gjorde paa en halv. Aarsagen var bl. a. de primitive Redskaber. De Trægrebe og ^s-skovle, man benyttede, var daarlige, Skafterne paa Redskaberne var ganske, som Træets Vækst i Skovene havde dannet dem, Plovene var tunge og klodsede, Muldfjælene var af Træ beslaaet med gamle Høstleer, og Harverne havde halvt Træ- og halvt Jerntænder. Agrene blev stadig »pløjet sammen« for at gøre dem høje i Midten, for at de saaledes kunde sky Vandet. Kornet stod derfor ofte ret godt hen i Agerryggen, men langs Agerrenden var det hyppigt saa kort og fint, at det slet ikke kunde høstes, men et Skaar blev staaende paa hver Side af Ageren. Høsten var en travl Tid, selve Høstarbejdet tog just ikke stærkt paa Kræfterne, men derimod gjaldt det om at holde Leen rigtig skarp, at den kunde skære det fine Straa af tæt ved Jorden. Der høstedes meget nøjagtigt, hvert Straa maatte hjembjærges, det kunde blive småt nok endda med Vinterføden.

Den almindelige Bondes Interesser, udover hvad der passerede i hans egen Bedrift og eget og nærmest tilliggende Sogne, var kun ringe dengang. Først i Aaret 1830 fik man gennem Avisen Føling med den store Verden, thi i dette Aar begyndte man i Vithen at holde Avis, der kom kun eet eneste Eksemplar. Det var Præsten, som holdt »Aarhus Stifttidende«, fra ham gik Avisen til Skolelæreren, fra ham til Sognefogeden og derefter til to andre Mænd i Byen. Præsten fik privat Post to Gange om Ugen. Hen i 1840'erne kom Præstens Avis til at cirkulere blandt 15—20 af Bymændene, og disse betalte da Halvdelen og Præsten selv den anden Halvdel af Omkostningerne ved Bladholdet. Avisholdet blev i Aaret 1848 »noget forøget«, thi nu førte Krigsbegivenhederne til,

at der blev holdt en Avis i Fællesskab, og Byens Folk gik saa sammen og fik den læst højt, enten af Skolelæreren eller Sognefogeden. Midt i Aarene 1840'erne kom der eet Eksempplar af »Almuevennen« til Vithen.

Det er interessant at kaste et Blik tilbage paa de Forhold, hvorunder Bønderne i Vithen fik deres Skoleundervisning paa den Tid, da Christen Thomsen blev Gaardfæster i Vithen, altsaa i Tiden før Skole-reformen af Aar 1814 traadte i Kraft. Skolevæsenet i Byen hvilede paa Forordningen af Aar 1739, hvori der for første Gang paabødes, at der overalt i Landet skulde oprettes Børneskoler. I Vithen, som forøvrigt de fleste Steder paa Grevskabet Frijsenborg, indrettede Greven Skolevæsenet saaledes, at han lod bygge et Hus paa et Par Fag til Degnebolig og til Skolestue og paalagde Degnen Undervisning af Børnene. Af en Beskrivelse om den Tilstand, hvori Skolen befandt sig i Aar 1808, faar man et trøstesløst Billede af Forholdene. Der skrives:

»Witten Skole befindes altfor liden til Distriktets Børn og dertil meget forfalden. Den er kun to Fag stor, med Lergulv og en Dør paa Gavlen, henved 40 Børn skulle søge den.«

Og det tilføjes senere:

»Naar eet eller to Fag føjes til, naar Døren mellem Degnens Køkken og Skolen mures efter, og Indgangen bliver paa Siden af Huset. Naar endelig denne gamle Hytte faar nye Leder paa de to Sider, bliver kalket og udspækket, først da vil Witten kunne tale om, at ogsaa den har en Skole.«

Siden hedder det om Skolen, at:

»den er i sin sædvanlige Stand, liden, skiden og uanseelig og iøvrigt under al Værdighed til dens Bestemmelse.«

Har Skolen end saaledes, hvad Bygningen angaar, staaet paa et lavt Stade, saa er der dog visse Ting, der tyder paa, at Oplysningen blandt Byens Beboere ikke har været saa helt ringe endda. Paa en Tid, da boglige Interesser hos Bonden var meget sjældne, ser man det Særsyn, at der i Vithen fandtes en Udlaans-Bogsamling, og at den har haft ikke ringe Betydning og har været godt benyttet fremgaar af, at den i Aaret 1817 modtog Bidrag fra »Det Kgl. Danske Landhusholdningsselskab«. Man kan gaa ud fra, at naar Bogsamlingen har opnaaet denne sjældne Paaskønnelse og Støtte, saa har den paa daværende Tidspunkt i nogen Grad virket tilfredsstillende.

Omkring Aaret 1830 var Kvæget der paa Egnen »smaat« og af alle mulige Lød. Der var ikke saa faa graaspættede Kreaturer, hvilken Lød stammede fra indførte Svejtsere-Tyre. Køerne vejede gerne ikke mere end 600 Pund (300 kg).

Saaledes var Forholdene i Vithen paa den Tid, da Christen Thomsen havde »Bækholm« i Fæste (1807—1838), og man kan af disse Oplysninger danne sig et tilforladeligt Billede af, hvorledes Livet formede sig paa Gaarden.

Christen Thomsen døde den 7. Marts 1838, han var da 61 Aar gammel. Hans Hustru Maren Hansdatter, der var født 1780, overlevede ham i 19 Aar, hun døde den 5. Marts 1857 og var da 77 Aar gammel. I de første 10 Aar efter sin Mands Død drev hun Gaarden med sin yngste Søn som Bestyrer.

I Ægteskabet fødtes 8 Børn. Om disse og deres Børn kan i al Kort-
hed oplyses:

Thomas Christensen. Han var født den 4. April 1805 og døde den 12. Juni 1829 kun godt 24 Aar gammel. Hans Dødsfald indtraf, medens han aftjente sin Værnepligt som Soldat.

Hans Christensen var født den 3. Oktober 1807 og døde 17. Februar 1808.

Hans Christensen. Denne fødtes den 2. Januar 1809 og døde 3. Februar 1850. Han blev saaledes kun 41 Aar gammel. Den 11. Juli 1835 havde han ægtet Ellen Jensdatter, der var født 12. Juni 1815 og var Datter af Gaardfæster Jens Christensen i Bundgaarden i Vithen og dennes Hustru Ellen Michelsdatter. Hun var saaledes paa sin Faders Side af samme Æt som sin Ægtefælle. Hun døde den 2. Marts 1889. Ægteparret besad den saakaldte »Jacobsens Gaard« i Vithen, Matr. Nr. 11. Af Børn, som overlevede den første Barndoms-tid, kendes 5, nemlig:

1. Ellen Marie Hansdatter, som var født 4. Februar 1836. Hun kom til Lerbjerg By, hvor hun blev gift.
2. Christen Hansen, der var født 1. September 1837, over-tog til sin Tid Fødegården efter Faderen.
3. Jens Hansen, der var født 1. December 1839, døde ugift og som værkbruden.
4. Maren Hansdatter, født 19. August 1844, kom til Lyngaa og blev gift, men døde barnløs.
5. Mariane Hansdatter var født 4. April 1847. Hun blev gift og kom til Over-Hadsten som Gaardmandskone.

Jens Christensen. Han var født 7. Januar 1811. Han ægtede i Aaret 1838 Jane (Kristiane?), Enke efter Gaardfæster Jens Nielsen i Farre pr. Sporup, og overtog med hende Gaarden dér. Hun døde imidlertid kun kort Tid efter, og Jens Christensen blev saaledes tidlig Enkemand, men giftede sig snart igen. Dette skete den 22. Oktober 1841. Hans anden Hustru var Ane Rasmusdatter, der var født 28. September 1820 i Gaarden Matr. Nr. 6 i Tinning (se Beretningen om denne), hun var saaledes Datter af Rasmus Mikkelsen og Hustru Marie Jensdatter. Da Jens Christensens yngre Broder Christen senere giftede sig med en Søster til Ane, blev de to Brødre Svogre. I Ægteskabet fødtes følgende Børn:

1. Christen Jensen, der fødtes 6. August 1842. Han blev Gaardejer i Hedehusene pr. Hammel.
2. Rasmus Jensen, der var født den 27. August 1844. Han kom til Borre ved Bjerringbro. Det vides, at han Hustru hed Eva.
3. Johannes Jensen, der var født 9. Maj 1847, blev Gaardejer i Sall.
4. Hans Jensen, der var født 9. Februar 1850, forblev ugift og døde hjemme paa Fødegaarden.
5. Maren Jensdatter var født 30. September 1852. Hun blev gift og kom til Mølgaarde.
6. Marie Jensdatter, som var født den 22. Marts 1856, blev gift med P. Haugaard i Røgen Mølle.
7. Jens Jensen, der var født 24. September 1858, blev Gaardejer i Farre, idet han overtog Fødegaarden.

Jens Christensen døde den 20. Juli og blev begravet 26. Juli 1894 i Sporup. Hans Ægtefælle Ane døde 16. August og blev begravet 22. August 1900. De levede deres sidste Aar som Aftægtsfolk hos deres yngste Søn paa Gaarden.

Kirsten Marie Christensdatter var født 28. Januar 1815 og gift den 7. November 1840 med Gaardfæster Mikkal Jensen, som havde Gaarden Matr. Nr. 7 i Vithen, den saakaldte »Thomas Thomsens Gaard«. Mikkal Jensen var født 24. Marts 1809 og var Søn af Gaardfæster i Vithen Jens Mogensen og Hustru Margrethe Mikkelsdatter. Efternævnte Børn fødtes i Ægteskabet:

1. Maren Mikkelsen, som var født den 9. August 1841. Hun blev 9. December 1864 gift med Gaardejer Jens Jensen, Ruholm, Vithen. Hun døde den 21. August 1865, 8½

- Maaned efter sit Bryllup, og efterlod sig ingen Arving.
2. Jens Mikkelsen, der var født den 30. Marts 1843, blev Købmand i Fødebyen Vithen.
 3. Thomas Mikkelsen, som var født 12. Juni 1845, overtog Fødegaarden efter Forældrene.
 4. Christen Mikkelsen, der var født 14. December 1847, døde som ugift.
 5. Hans Mikkelsen, som var født den 25. Marts 1850, kom i moden Alder til Voldum ved Randers, hvor han blev Gaardejer.
 6. Ane Margrethe Mikkelsen, som var født den 20. Marts 1853, blev gift og kom til Vithen Skov.
 7. Kirsten Marie Mikkelsen, født den 20. Januar 1856, blev gift og kom til Voldum ved Randers.
 8. Christen Jensen Mikkelsen, født den 28. Juni 1860, udvandrede som ung Mand til Amerika.
- Kirsten Marie Christensdatter døde den 5. Juli 1864.

Maren Christensdatter fødtes den 7. Oktober 1817 og døde den 23. November 1842. Hun blev saaledes kun godt 25 Aar gammel, hun døde ugift.

Christen Christensen var født den 16. Februar 1820 og døde den 23. December 1897. Hans Hustru Mette Marie Rasmusdatter var født 16. April 1829 og døde 8. November 1901. De blev viet 14. Oktober 1848. Om dette Ægtepars velsignelsesrige Liv er fortalt i Afsnittet om Gaarden »Bækholm« og henvises iøvrigt til efterfølgende Biografi.

Ane Kristine Christensdatter var født 2. April 1822. Blev 26. September 1848 viet til Gaardejer Peder Jørgensen, Kongstrup pr. Laurberg, som var født 31. Maj 1811 og Søn af Gaardfæster Jørgen Michelsen og Hustru Ane Rasmusdatter. Han havde efter sin Fader overtaget Fødegaarden. Peder Jørgensen døde 24. Maj 1865, og Ane Kristine Christensdatter giftede sig paany. Hendes anden Ægtefælle var Niels Henriksen. I hendes første Ægteskab fødtes Børnene:

1. Ane Marie Pedersdatter. Hun var født 23. Maj 1849. Hun rejste til Randers, hvor hun blev gift med en Snedker.
2. Mette Marie Pedersdatter fødtes 17. Maj 1850. Oplysninger om hende har ikke kunnet fremskaffes.

3. Kirstine Pedersdatter, der fødtes 8. August 1851, døde 1. Oktober 1857.
4. Ane Pedersdatter fødtes 22. September 1852. Hun blev gift med Gaardejer Chr. Mikkelsen i Nøddelund, Gullev Sogn pr. Bjerringbro.
5. Maren Pedersdatter var født 20. Juli 1854. Ingen Oplysninger findes.
6. Jørgenmine Pedersdatter var født den 10. April 1856. Hun blev gift med en Gaardejer i Laurbjerg.
7. Christine Pedersdatter fødtes 23. Oktober 1857. Ingen Oplysninger.
8. Pederlene Pedersdatter, født 6. December 1859.
9. Jørgen Pedersen fødtes 22. September 1861. Overtog Fødegaarden efter Faderen.
10. Hansine Pedersdatter, født 6. Juli 1863. Ingen Oplysninger findes.

FORKLARING PAA DANSK NAVNEDANNELSE

Slægten gaar nu i det følgende ind i en ny Generation, den femte efter Kjeld Christensen. Det er et Træf, at det for de mandlige Personers Vedkommende for den Gren af Slægten, som Bogen omhandler, blev den ældst kendte Stamfaders Efternavn, der blev det varige. Næstfølgende Christen Christensen blev i daglig Tale af sine Standsfæller i Sognet kaldt Christen Thomsen. At en Mand havde et andet Kendingsnavn end sit officielle er, som det her og der er fremgaaet tidligere i Bogen, sket før (f. Eks. med Christen Sørensen, død 1732, der ogsaa kaldtes Mortensen).

Det vil maaske her være paa sin Plads, da Regler for Slægtsnavne nu lovfæstedes, kort at redegøre for Navnedannelsen her i Landet, før Forordningen af 30. Maj 1828 traadte i Kraft, den som bestemte, at Børn skulde have Familjenavn.

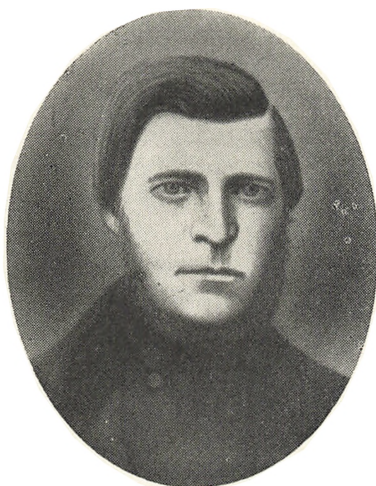
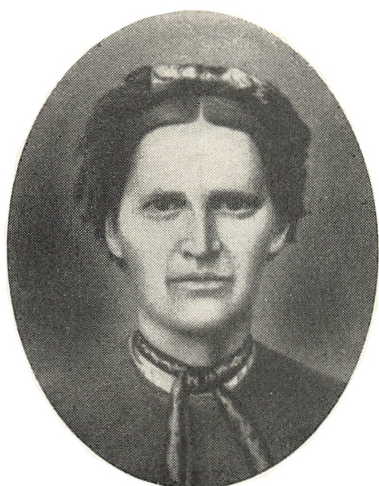
Adel- og Borgerstand tog først i 16.—17. Aarhundrede faste Familjenavne, ofte taget fra Slot, Fødested, Profession, mødrene Slægt o. s. v. Fra ca. 1700 har alle bedre stillede Købstadsfolk faste Familjenavne. Fra ca. 1750 begynder man i Mangel af andet at gøre det rent personlige Navn paa »sen« arveligt. I de samme Aarhundreder (16de—18de) skete Overgangen hos Bondestanden, men det skete paa en lidt anden Maade. Man beholdt »sen«-Navnet, skiftende for hvert nyt Slægtled, som den mere officielle Benævnelse og lod det af Omgivelserne skabte Tilnavn stærkere og stærkere gaa i Arv. I den Henseende kunde Bondestanden bygge videre paa en tusindaarig Tradition; allerede Oldtiden havde gjort de første Skridt til Tilnavnets Arvelighed. Bondestanden behøvede ikke at skabe fra nyt. For den langt overvejende Del har tidligere de allerfleste været kendte under de arvede eller stedlige Tilnavne, og det personlige Fadernavn paa »sen« var vel en Slags officiel Betegnelse, men kendtes ofte ikke engang af Mandens Bysbørn og Tjenestefolk. Kun naar en Mand flyttede ud af sine Omgivelser, traadte »sen«-Navnet i Kraft, eller han kunde, naar han giftede sig ind paa en Gaard, faa det dér arvelige Tilnavn. Man kunde ogsaa møde den gamle Skik, at Barnet arvede Tilnavn efter den, det blev opkaldt efter i Daaben. — Saaledes stod Bondestanden ved Middelalderens Slutning.

Daabsforordningen af 30. Maj 1828 gav den kortfattede Instruktion: »I øvrigt bør hvert Barn ved Daaben benævnes ej alene med Fornavn, men med det Familie- eller Stamnavn, som det i Fremtiden bør bære.« Der skabtes ved denne noget uklare Instruktion Usikkerhed, og Forordningen efterfulgtes af et Par forklarende Cancelliskrivelser, som dog ikke bødede herpaa. Det vides, at der paa Landet kom Uro, efter at en ministeriel Skrivelse af 1856 havde tilkendegivet, at det fri Navnevalg var endt. Først en sejt Modstand mod at lade Børnene døbe som Sønner af deres Bedsteforældre, siden Usikkerheden i Personbetegnelsen (Fadernavn, Farfadernavn eller det gængse Tilnavn), mange Steder døbte man med flere Efternavne, for at Staten kunde faa sit og Egnens Skik sit.

Denne ganske kortfattede Redegørelse vil maaske bidrage til Forstaaelse af dette eller hint, som angaar Navnene i denne Bog.

var Søn af Gaardfæster Christen Thomsen og Hustru Maren Hansdatter. Han var født paa Gaarden »Bækholm« den 16. Februar 1820.

Christen Christensen ægtede *Mette Marie Rasmusdatter* den 14. Oktober 1848. Hun var født 16. April 1829 i Tinning, Gaarden Matr. Nr. 6, og var Datter af Gaardfæster Rasmus Mikkelsen og Hustru Marie Jensdatter. Omtale af disse findes i Afsnittet, som omhandler denne Gaard.

Christen Christensen, ogsaa kaldt Thomsen, var, da hans Fader døde i Aaret 1838, kun 18 Aar gammel og fik i denne unge Alder overdraget at bestyre Fødegaarden for sin Moder. Dette gjorde han i 10 Aar, indtil han i 1848 selv fik Fæste paa Gaarden, og ca. 5 Aar derefter overtog han den som Selvejer. Købekontrakten er dateret 14. September 1853 og Skødet 19. December samme Aar.

Om Christen Christensens og Hustru Mette Marie Rasmusdatters Virke paa den gamle Slægtsgaard henvises til Afsnittet »Efterretninger om Gaarden Bækholm«.

Det er i disse to Menneskers Levetid, at lykkeligere Kaar oprinder for Slægten. Det er deres Karakteregenskaber og deres Arbejde, der har præget de næstfølgende Generationers Virke med Fremgang for de flestes Vedkommende.

Om Christen Christensen skrev Tidsskriftet »Vort Landbrug« i Aaret 1892 en Artikel, hvori han karakteriseres paa følgende Maade:

»Den jævne Mand med det frejdige Syn paa Livet og paa Landbrugets Fremtid er, og har i mange Aar været, en Pryd

for det danske Landbrug og for den Stand, han saa helt og holdent tilhører«

Da Bladet bad om at maatte faa hans Billede, gav han straks sit Tilsagn, men da man bad om nogle Oplysninger om hans Liv og Virksomhed, forsikrede han, at hans Liv absolut ikke frembød noget Stof til en Omtale.

Sin Barndom saa Christen Christensen ikke tilbage paa med Glæde, og Undervisningen i Skolen fordømte han senere som voksen meget skarpt, thi den Maade, hvorpaa »Balle's Læsebog« blev banket ind i Børnene, var hæmmende for Aandsudviklingen, og, udtalte han videre, de Kundskaber, Læreren havde *banket* ind, sad langt fra saa fast, som man efter Pryglens Mængde skulde formode. Efter Konfirmationen var der for den unge Bondekarl heller ikke megen Brug for elementære Kundskaber, man læste næsten intet af Bøger og Blade og skrev næppe et eneste Brev. Først som selvstændig Mand blev der igen Brug for Skrivetøjet. Selv en opvakt Karl som Christen Christensen havde i de første Aar efter Konfirmationen glemt flere af de store Bogstaver, men det kom igen — — og mere til.

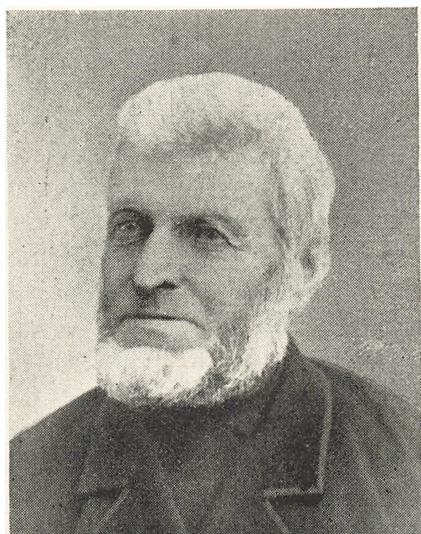
Da han som attenaarig Bestyrer for sin Moder kom til at lede Fødegården, begyndte han straks at føre Regnskab for at kunne aflægge dette for Moderen, og dette Bogholderi udvidede han mere og mere, ogsaa efter at han selv var blevet Fæster og senere Gaardejer, og han gjorde sig til Talsmand for, at alle Landmænd ved Regnskab burde følge deres Gaardes Rentabilitet.

Hvad de daarlige Tider i 1890'erne angaar, da klagede Christen Christensen ikke. Han mente, at Aarsagen bl. a. først og fremmest var den, at Udgifterne — særlig de personlige — var steget i højere Grad end Dygtighed og Gaardenes Ydeevne, og naar Ejendommene ikke kunde forrente sig, da skyldtes det hyppigt Mangel paa personlig Dygtighed eller for store personlige Udgifter — inde og ude. At disse af og til vokser Landmanden over Hovedet, var ligeledes en Mangel paa Dygtighed, som ogsaa bør vise sig i at kunne sætte Tæring efter Næring.

Han var forøvrigt paa mange Maader en Foregangsmand for sin Stand og fik mange Tillidshverv overdraget. Saaledes blev han, da der i Aaret 1879 blev oprettet en Smørekspert-Forening for Aarhus, straks indvalgt i Bestyrelsen. Han var Sogneraadsmlem og var i 16 Aar Sognefoged, var Medlem af »Randers Diskontobank«s Bestyrelse fra Bankens Oprettelse i Aaret 1854 til sin Død 1897, Medlem af Bestyrelsen for »Vithen-Haldum-Hadsten Sparekasse« og Formand for Kommunens Taksationsmænd for »Landbygningernes alm. Brandkasse«. Han var Bestyrelsesmedlem af »Frijsenborg-Favrskov Birks Landbo-

forening« i 24 Aar, deraf de 8 Aar som Næstformand, og ledede som saadan Foreningen, naar Formanden, der var Rigsdagsmand, var i København.

Sit Hverv som Sognefoged nedlagde han i »Provisorietiden« 1885—1894 (det var den Tid, da J. B. S. Estrup som Konsejlspræsident, d. v. s. Chef for Ministeriet, udskrev provisoriske Finanslove), thi han vilde ikke medvirke ved Udpantningen af provisorisk udskrevne Skatter. Da Bønderne i 1888 var samlet i Vithen Skov for at fejre 100 Aarsdagen for Stavnsbaandets Løsning, skænkede han 1000 Kroner til Oprettelse

af et Legat for uformuende Konfirmander i Vithen Sogn. Legatet bærer Christen Christensen og Hustru's Navne.

I »Hammel Landboforening« deltog han i en Menneskealder i de mange Diskussionsmøder, som Foreningen afholdt. Hans Bemærkninger havde Vægt, thi de støttede sig til »Tal« fra det i Aarenes Løb førte nøjagtige Regnskab. Han hævdede, at Landbruget baade skal og kan forrente sig, og han betonedede altid stærkt, at den personlige Dygtighed var Grundlaget for Landbrugets Fremtid. I Vinteren 1870 indledte han i Landboforeningen Diskussion om Emnet: »Kan god Fodring af Malkekvæget betale sig?« I Aaret 1871 fremsatte han Forslag om Præmiering af Husmandslodder og gav derved Stødet til, at »Frijsenborg-Favrskov Birks Landboforening« var den første Forening i Jylland, som uddelte Præmier for ypperligt dyrkede Husmandslodder. I Aaret 1879 talte han i samme Forening om »Brugen af Kunstgødning«.

Hans Hustru Mette Marie Rasmusdatter var ham en god Hjælper,

hendes Dygtighed i Fremstilling af Smør var kendt viden om, og det er ikke faa Elever, hun har haft i Tidens Løb. I Aarenes Løb fik hun tildelt mange Sølvpræmier fra Landboforeningen for den gode Kvalitet Smør, hun fremstillede.

Om Livet paa »Bækholm« i Christen Christensens sidste Leveaar fortæller en af hans Sønesønner, som i Ferietiden besøgte Bedsteforældrene, følgende Smaa-Erindringer fra Aarene omkring 1890.

Tidlig om Morgenen spistes Davre, Mælk med Rugbrødsterninger, flere af samme Fad, med Skeer, som var tilsnittede af Christen Christensen selv. Maaltiderne indtoges ved eet Bord, hvor saavel Familjen som Tjenestefolkene var anbragte. Han selv sad for Bordenden i en højrygget Stol med Armlæn. Efter Maaltiderne anbragtes Skeerne paa en Hylde over Indgangsdøren, og hver især tog derfra sin Ske ved næste Maaltid. Iøvrigt snittede Christen Christensen selv ogsaa andre Brugsgenstande, f. Eks. Klaptræer (Hovedtøj til Kreaturer), Tøjrepæle, River o. lign. — Hans Hustru spandt selv Uldgarn paa Rokken, der var flittig i Brug, og strikkede Underskjorter, Sokker, Muffedisser o. s. v. I Høstens Tid bragtes »Mellemmad« ud til Folkene i Marken, og det hjemmebryggede Øl fulgte med i Øllejler, og alle drak af samme Lejle. Den foreløbige Vurdering af Høstudbyttet foregik paa den Maade, og det var de smaa Feriebørns Arbejde, hvis Vejret da tillod det, at de af Bedstefaderen forsynedes med en trekantet Pind og en Lømmekniv, de skulde da tælle Sættene (et vist Antal Neg sat sammen) ved, hver Gang en Trave passeredes paa Spadsereturen langs med Rækkerne, at snitte et Hak i Pinden. Efter denne Optælling kunde han omtrentlig vurdere Høstens Udbytte.

Af hans Standsfølelse giver en daglig Begivenhed et lille Billede. Naar de smaa Sønesønner og Feriedrenge skulde til Sengs, og Bedstefader skulde have sit Godnatkys, bad han dem — og det skete hver eneste Aften i den flere Uger lange Ferie — sige: »Jeg vil være Bonde, naar jeg bliver stor«, og dette belønnede han hver Aften med een Krone til hver af Sønesønnerne. Der laa maaske bag dette lille Træk, hvad senere er blevet sagt til Fortælleren, at det ikke passede ham, at hans Søn Hans ikke var blevet Landmand, som han var oplært til, og at dette havde saaret hans Standsfølelse som Landmand, og at han meget gerne saa, at Sønesønnerne vendte tilbage til hans eget Erhverv. De, som kendte hans stærke økonomiske Sans, undrede sig særdeles over denne Flothed, som nogen mente kun kunde være et Udslag af hans Ønske om som en spæd Begyndelse at vække By-Sønesønnernes Interesse for Landbruget, og som mente, at den lille Tildragelse gav et karakteristisk Træk af hans Kærlighed til og Stolthed over sit Erhverv.

I Aaret 1893 overdrog Ægteparret Gaarden til deres yngste Søn

Marius, Christen Christensen var da 73 Aar gammel og hans Ægtefælle 64 Aar. Kun fire Aar efter døde Christen Christensen, den 23. December 1897, kun 10 Maaneder før han kunde have fejret sit Guldbryllup. Begravelsen fandt Sted under overvældende Deltagelse. Efter Højtideligheden var det hans 6 Sønner, der bar hans afsjælede Legeme til dets sidste Hvilested, medens hans 2 Døtre ledte Moderens Skridt paa den tunge Vej til Graven. Hun, Mette Marie Rasmusdatter, døde 8. November 1901, hun var da 72 Aar gammel. De døde begge paa »Bækholm«, hvor de havde ydet deres Livs Gerning, og om hvis Navn de for den efterlevende Slægt havde skabt en Nimbus af Ærefrygt og Pietetsfølelse.

I Ægteskabet fødtes 8 Børn:

Kristen Kristensen	født	2. August 1849
Maren Christensen	»	8. Marts 1851
Rasmus Kristensen	»	3. Januar 1853
Hans Christensen	»	21. Januar 1855
Thomas Christensen	»	19. Januar 1857
Jens Christensen	»	17. Marts 1860
Laurs Marius Christensen	»	6. August 1864
Christine Marie Christensen	»	9. August 1869

Disse otte Børns Levnedbeskrivelse findes paa efterfølgende Blade, som er betegnet med Led 6, fra Nr. 471—478. Om Familjens fysiske Livskraft vidner, at de 5 af Børnene, som nu (1944) er afgaaet ved Døden, alle oplevede deres 80 Aars Fødselsdag, Kristen blev 80½ Aar, Rasmus 80½, Jens 80, Hans 85 og Maren endda 92½ Aar. Thomas er nu fyldt 87 Aar, Marius er fyldt 80 Aar og Christine 75 Aar.

Efterslægten af Christen Christensen og Mette Marie Rasmusdatter staaar i stor Taknemmelighedsgæld til disse to Mennesker for deres Virksomhed og for det Hjem, som de gav den ret store Børneflokk, som udgik derfra. Livet formede sig for dem som »et jævnt og muntert, virksomt Liv«, levet under gode ydre Kaar, men under de gamle solide Bondeforner, hvis Motto kan siges at være Guds frygt og Nøjsomhed. Ægteparrets mange Børn udgik da ogsaa fra Hjemmet med en god Arvepart af praktisk Dygtighed, redeligt Sind og økonomisk Ballast og dertil Hengivenhed for deres Forældre og Kærlighed til deres Barn-domshjem paa Gaarden »Bækholm«.

CHRISTEN CHRISTENSENS FORFÆDRE
(den lige mandlige Linie)
disses Børn samt hans egne Børn.

Kjeld Christensen, 1650—1720, og *Hustru*, død 1724.

Christen Kjeldsen, 1677—1752, og *Lisbeth Thomasdatter*, 1692—1748.

Ane	født 1716 i	Hadsten,	død 1717 i	Hadsten
Maren	» 1718 i	»	» før	1748
Ane	» 1720 i	»	» efter	1748
Thomas	» 1723 i	»	» 1724 i	Hadsten
Jens	» 1725 i	»	» efter	1748
Thomas	» 1728 i	»	» 1728 i	Hadsten
Kjeld	» 1729 i	»	» 1771 i	Hadsten
Thomas Kjeldsen	» 1736 i	»	» 1832 i	Vithen

Thomas Kjeldsen Christensen, 1736—1832, og *Kirsten Mortensdatter*,
1747—1821.

Lisbeth	født 1772 i	Vithen,	død 1773 i	Vithen
Anne Lisbeth	» 1774 i	»	» 1835 i	Farre
Maren	» 1775 i	»	» før	1787
Christen	» 1777 i	»	» 1838 i	Vithen
Niels	» 1779 i	»	» 1873 i	Voldby
Laur	» 1782 i	»	» ? i	Voldum

Christen Thomsen, 1777—1838, og *Maren Hansdatter*, 1780—1857.

Thomas	født 1805 i	Vithen,	død 1829	
Hans	» 1807 i	»	» 1808 i	Vithen
Hans	» 1809 i	»	» 1850 i	Vithen
Jens	» 1811 i	»	» 1894 i	Farre
Kirsten Marie	» 1815 i	»	» 1864 i	Vithen
Maren	» 1817 i	»	» 1842 i	Vithen
Christen	» 1820 i	»	» 1897 i	Vithen
Ane Kirstine	» 1822 i	»	» ? i	Houlbjerg

Christen Christensen, 1820—1897, og *Mette Marie Rasmusdatter*,
1829—1901.

Kristen	født 1849 i	Vithen,	død 1930 i	Hammel
Maren	» 1851 i	»	» 1943 i	Sall
Rasmus	» 1853 i	»	» 1933 i	Sall
Hans	» 1855 i	»	» 1940 i	København
Thomas	» 1857 i	»		
Jens	» 1860 i	»	» 1940 i	Aarhus
Laur Marius	» 1864 i	»		
Christine Marie	» 1869 i	»		

6. GENERATION
LEVNEDSBESKRIVELSER
OVER
PERSONER
FØDT
ca. 1850 — ca. 1880

var født den 2. August 1849 paa Gaarden »Bækholm« i Vithen, og han var ældste Søn af Gaardfæster, senere Gaardejer Christen Christensen og Hustru Mette Marie Rasmusdatter.

Kristen Kristensen ægtede *Jensine Pedersen* den 24. September 1880. Hun var født 6. April 1857 i Søften og var Datter af Gaardejer Peder Jensen og Hustru Ane Marie, født Christensen. Kristen Kristensen var som ung hjemme paa Fødegården, til han som Elev besøgte Lisbjerg Højskole. Han aftjente sin Værnepligt i Aarhus, havde derefter Plads paa en Gaard i Hadsten, hvorfra han kom til Søften Præstegaard, hvor han forblev i 4 Aar og der udfyldte

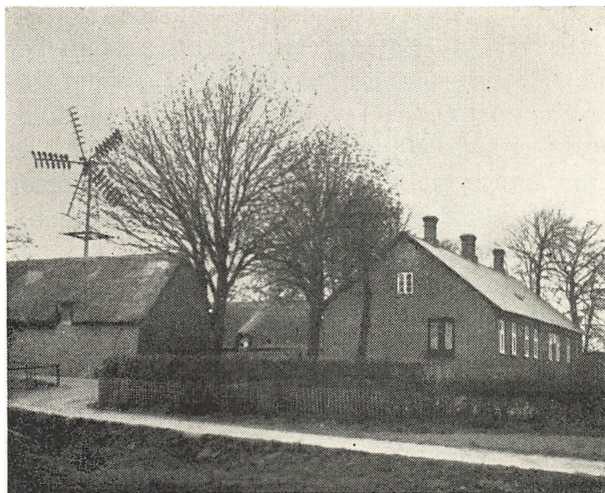
sin Stilling paa en saa god Maade, at Provsten, da Kristen Kristensen forlod Pladsen, bad ham udtage sig den bedste Kvie af Besætningen som en Anerkendelse af den dygtige Maade, hvorpaa han havde udført sit Arbejde. Han købte nu, det var i Aaret 1880, »Mosegaarden« i Hammel, der var paa 55 Tdr. Land og af Hartkorn 1 Td. 7 Skp. 0 Fdk. 1 Alb.

Prisen var 28.000 Kr. uden Besætning og Inventar. Marken merglede han straks efter Overtagelsen. — 1883 nedbrændte Gaarden totalt.

I 1922 var Arealet 44 Tdr. Land, idet noget af det hidtidige var afstaaet til Anlæg af Aarhus — Hammel — Thorsø Jernbane, medens et andet Areal var afstaaet til Oprettelse af et Husmandsbrug. Paa denne Tid solgte

1880.

Mosegaard 1922.

Kristen Kristensen Gaarden til sin Brodersøn, der ogsaa hed Kristen Kristensen. Prisen var 68.000 Kroner, heri indbefattet Besætning og forhaandenværende Inventar.

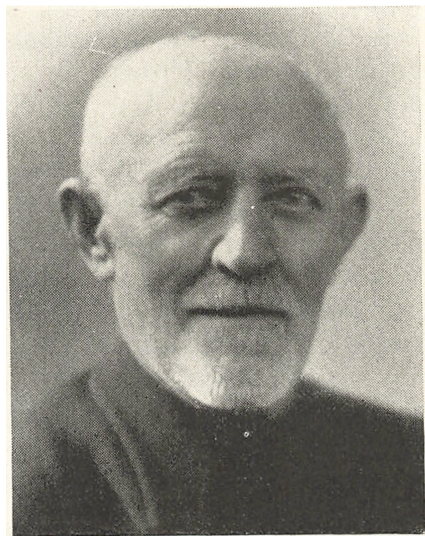
Efter at have afstaaet Gaarden flyttede Kristen Kristensen og Hustru ind til selve Hammel By, hvor de havde opført sig en Villa.

I de 42 Aar, Kristen Kristensen besad »Mosegaard«, deltog han meget i det offentlige Liv. Han fik Sæde i Sogneraadet, blev Sekretær i »Fremskridtsforeningen for Hammel og Omegn« og Medlem af det Udvalg, der skulde forhandle om den Retning, som den projekterede Jernbane mellem Aarhus og Hammel skulde have, og om hvilken der i Aarevis havde staaet Strid. Ved dette Udvalgs Arbejde blev Banen gennemført, og Striden om, hvorvidt Banen skulde have den saakaldte »nordlige« eller »sydlige« Linie, blev afgjort ved et Kompromis. Da der sidst i 1890'erne fremkom Forslag om at flytte Anbæk Marked til Hammel, blev Kristen Kristensen ogsaa Medlem af det Udvalg, som skulde forberede Sagen og udarbejde en Betænkning for Markedskommissionen. Det lykkedes dette Udvalg at overbevise Kommissionen om Betimeligheden af Markedets Flytning, og i 1895 flyttedes da det store Anbæk-Marked til Hammel, hvor der siden 1893 var blevet afholdt et mindre Maanedsmarked og en ugentlig Torvedag. I flere Aar var han Medlem af Hammel Sogneraad, 6 Aar som Formand, han var fra 1898 til 1922 Formand for »Frijsenborg-Favrskov Birks Hesteforsikringsforening« og var fra Aar 1901 til 1922 ogsaa Formand for Mejeriet »Videmark«.

Sammen med otte andre af Byens og Egnens ansete Mænd var Kristen Kristensen Medlem af det Udvalg, der arbejdede for og fik oprettet »Hammel Andels Svineslagteri«, og han blev paa den konstituerende Generalforsamling i 1905 valgt til Næstformand, hvilken Stilling han beklædte til Aaret 1922. Fra 1911 til 1923 var han Repræsentant for Aarhus Amts Mejerikreds i »Mejeriernes og Landbrugets Ulykkesforsikring«. Da »Hammel Bank« oprettedes i 1906, blev han Bankens landsbrugskyndige Direktør. Denne Stilling beholdt han til 1929, da han fratraadte paa Grund af den Sygdom, der inden eet Aars Forløb førte til hans Død. Han var endvidere Medlem af Hammel Menighedsraad fra dets Oprettelse, til han døde i 1930.

Kristen Kristensens udmærkede Egenskaber og glimrende Evne til at omgaas og samarbejde med de Mennesker, han kom i Berøring med, i Forbindelse med hans store Sagkundskab, gjorde ham agtet og afholdt af alle. I Hjemmet var hans Hustru Jensine, født Pedersen, som han havde lært at kende i Søften Præstegaard, da han som ung tjente der, en dygtig Husmoder. Ægteskabet forblev barnløst, men i Mangel af egne Børn tog de først Frode Christensen, som var i Slægt med Kristen Kristensen, til sig som eget Barn, og nogle Aar senere Agnes

Fisker. Førstnævnte allerede som spæd, sidstnævnte først op i hendes Barndomsaar. I Hjemmet paa »Mosegaarden« boede endvidere Kristen Kristensens Svigerfader Peder Jensen, som i Aaret 1882 havde solgt sin Gaard i Søften. Han boede paa Gaarden i ca. 27 Aar, nemlig fra 1882 til sin Død i Aaret 1909.

1924.

1924.

Kristen Kristensen boede i sin Villa i Hammel i ca. 8 Aar. Han døde den 26. Februar 1930.

Hans Hustru Jensine Kristensen, født Pedersen, overlevede ham i godt 9 Aar, hun døde den 20. April 1939.

Begge ligger begravet paa Hammel Kirkegaard.

stammede fra Vithen pr. Hinnerup, hun blev født den 8. Marts 1851 paa Gaarden »Bækholm« og var Datter af Gaardfæster (senere Gaardcjer) Christen Christensen og Hustru Mette Marie Rasmusdatter. Sin Barndom og Ungdom tilbragte hun paa Fødegaarden.

Hun viedes 25. November 1873 til *Knud Jensen*, som var født den 20. Juli 1846 og var Søn af Gaardejer Jens Rasmussen Præst og Hustru Maren Knudsdatter, der besad Gaarden Matr. Nr. 12 i Vithen.

Tre Uger før deres Bryllup havde det unge Par købt Matr. Nr. 20 a paa Sall Mark, »Dybdalsgaard«, som var ca. 35 Tdr. Land stor og af Hartkorn 3 Tdr. 3 Skp. 3 Fdk. $\frac{1}{2}$ Alb., Gammelskatten var 24 Rbdl. 16 Skill. Prisen var 23.000 Kroner indbefattet Avl og Inventar og en Besætning, der bestod af 2 Heste, 7 Køer, 1 Kvie, 1 Tyr, 1 So og 9 Faar.

40 Aar senere, da de afstod Gaarden til deres Plejesøn, Marens Brodersøn Jens Christensen, betaltes den med 31.000 Kroner, og da var Besætningen 2 Heste, 11 Køer, 2 Kvier, 4 Kalve, 8 Grise, 1 So og 2 Faar, hvortil kom Avl og Inventar.

Paa 40 Aarsdagen for deres Overtagelse af Gaarden, det var den 3. November 1913, afstod de denne,

købte Hus i Sall By, Matr. Nr. 8 a, og flyttede dertil for at nyde deres Otium.

Otte Aar efter, den 25. November 1921, døde Knud Jensen, og Maren Jensen var Enke efter 48 Aars Ægteskab. Hun vedblev at bo endnu i 14 Aar i sit Hus i Sall, hvorefter hun i den høje Alder af 84 Aar flyttede tilbage til sin gamle Gaard for at henleve sine sidste Dage hos Plejesønnen Jens og dennes Hustru Ane. Det blev endnu 8 Aar, før hun gik ind til den evige Hvile, højagtet og æret af alle.

Maren og Knud Jensens Ægteskab forblev barnløst, men deres Gaard blev et lykkeligt Hjem for to Plejebørn, nemlig Petrea Jensen, der var Datter af Boelsmand Niels Jensen Lyngbak og Hustru i Faarvang. Petrea var kun 8 Aar gammel, da hun kom til Gaarden i Sall, og hun levede her i 23 Aar, indtil hun den 1. Maj 1901 holdt Bryllup med Smed S. A. Sørensen i Lading. Den førstefødte af hen-

1873.

des to Børn opkaldte hun i Taknemmelighed til sine Plejeforældre efter disse.

I Aaret 1886 tog Ægteparret endnu et Plejebarn til sig, nemlig Brodersønnen til Maren, Jens Christensen, som havde mistet sin Moder umiddelbart efter at være født. Han var kun eet Aar gammel, da han kom til »Dybdalsgaard« og der fandt et lykkeligt Barndomshjem i den Gaard, som han senere som voksen kom til at eje.

Knud Jensen var en sjælden flittig Mand, han var vennesæl og livsglad som faa, og hans Hustru Maren supplerede ham paa sjælden god Maade. Hun ejede en Husmoders bedste Karakteregenskaber, hendes Slægtskabsfølelse var stærk og inderlig, og med Hjertevarme interesse-

rede hun sig for alle Slægtens Medlemmer. Hun havde med den, der skriver disse Linier, naar han var paa Besøg hos hende, og dette skete saa ofte Lejlighed gaves, talt om at faa Slægtens Historie nedskrevet. Hun udtrykte sig engang: »Man fører Stambøger over Kreaturerne, men Menneskenes egen Afstamning, Slægten, interesserer man sig saa lidt for.« Da hun fejrede sin 80 Aars Fødselsdag og i den Anledning afholdt en stor Fest for Slægt og Venner, og han atter drøftede Familjen med hende, lovede han, at nu skulde der blive begyndt paa Slægtsbogen. Faa Dage

1895.

senere svarede hun, da han bad om nogle Oplysninger: »Kjære Marinus, Ja, det er et stort Arbejde, du der tager dig for, blot det ikke gaaer dig over Hovedet, lille Marinus, det er saa lidt Oplysning, jeg kan give dig, det skulde været i min Moders Tid, hun var saa god til at huske Slægten, — — — jeg fik en god Stol fra Lading, saa den og Skeen er et Minde om Dagen, naar alle de smukke Blomster bøje Hovedet, — — — mange kjærlige Hilsener og Tak. — Maren Jensen.« Man kan med god Grund sige, at det var Maren Jensen, der gav Stødet til, at denne Slægtsbog fremkommer, hvad mange vil være hende taknemmelig for.

I Anledning af 80 Aars Fødselsdagen skrev »Aarhus Amtstidende« blandt andet:

»Fru Maren Jensen har i nogle Aar været Enke. Hun har i de mange Aar, hun har boet i Sall, vundet sig en stor

Vennekreds ved sin store Gæstfrihed og Tjenstvillighed. Det er en Oplevelse at besøge hende, idet hun har en fænomenal Hukommelse og kan fortælle om henfarne Tider og Slægter som ingen anden. Trods Aarene er Fru Maren Jensen rask og rørig og ved godt Humør og følger interesseret med i alt.«

Ved Festen i Sall Forsamlingshus den 8. Marts 1931 hed det bl. a. i en af Sangene:

Du kaldte os Dine Kære,
velsigned' os i Din Favn.
Dig glæded' vor Fryd og Ære,
Dig tynged' vor Sorg og Savn.
Og svandt end Din Vaar og Sommer
og pryder nu Sølv dit Haar,
og saa vi end Vint'ren komme,
i Sindet er evig Vaar.
End trofast Dit Hjerte banker
i Bøn for de Kære's Vel,
dem sender Du Tusind Tanker
af hele Dit Hjertes Væld.

Dybdalsgaard 1913.

I Hjemmet herskede en udstrakt Gæstfrihed, og da enhver, ikke blot Familjens Medlemmer, men ogsaa den meget store Vennekreds, blev modtaget med en sjælden Hjertelighed, blev det mange Mennesker, der fik gode og smukke Minder om deres Samvær med Knud og Maren Jensen. Og mange

af Slægten, som dengang var yngre, skylder dem Tak for Ferieophold i glade Sommerdage.

Maren Jensen døde 21. August 1943 i sit 93'ende Aar og jordfæstedes den 27. August under meget stor Deltagelse fra Sall Kirke, der af Egnens Beboere var rigt smykket med Blomster.

var født paa Gaarden »Bækholm« i Vithen pr. Hinnerup den 3. Januar 1853, og var Søn af Gaardfæster Christen Christensen og Hustru Mette Marie Rasmusdatter. Han opholdt sig i Hjemmet, indtil han var 27½ Aar gammel. Han havde da flere Gange været indkaldt til Militærtjeneste, fra 25. April 1874 til 30. Oktober samme Aar, fra 14. Juni til 30. Juli 1875, fra 14. Juni til 30. Juli 1877, og fra 12. September til 14. Oktober 1878. — I August 1880 overtog han Stillingen som Avlskarl i Søften Præstegaard, som hans ældste Broder Kristen havde haft i 4 Aar, men som denne forlod for at gifte sig. Rasmus Kristensen forblev i Præstegaarden ligeledes i næsten 4 Aar indtil 5. Juni 1884.

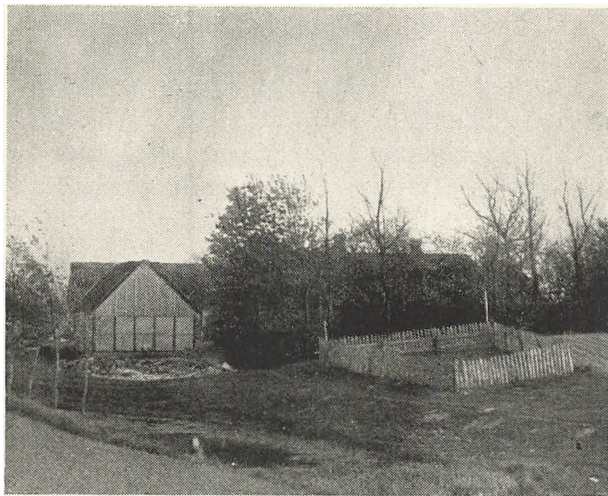
Dagen efter blev han selv Gaardejer, og tre Uger efter, den 26. Juni 1884, fejrede han sit Bryllup med *Ane Thomsen*, født den 17. Marts 1860 i Vithen, Datter af Gaardejer Thomas Kristensen, født i Nøddelund den 14. September 1820, og Hustru Ane Jensdatter, der var født i Vithen den 13. Juli 1829.

»Futting Damsgaard«, Matr. Nr. 5 a, i Futting, Thorsø Sogn, som *Rasmus Kristensen* havde købt 6. Juni 1884, var paa 57 Tdr. Land, heraf var de 43 Tdr. middelgod Jord, medens Resten var lavtliggende gammel Søbund. Besætningen bestod af 3 Heste, 7 Køer, nogle faa Ungkreaturer og en halv Snes Svin. Gaarden var skyldsæt til 3 Tdr. 6 Skp. 2 Fdk. 0 Alb. Hartkorn, og Købesummen var 32.000 Kroner. I Prioriteter stod der 6400 Kroner til Grevskabet Frijsenborg og 9200 Kroner til Kreditforeningen i Viborg, medens anden Gæld var 3400 Kroner. Ialt var Gaarden saaledes belaaet med 19.000 Kroner, da Rasmus Kristensen overtog den. Han besad den til 1920, altsaa i 36 Aar.

Efter i Aaret 1880 at have overtaget Gaarden, begyndte han straks at mergle og dræne Marken og forbedre Besætningen og fik snart kultiveret, hvad der henlaa uopdyrket. I de første Aar avledes der ikke ret meget. F. Eks. kan nævnes, at der paa et Areal paa 5 Tdr. Land kun blev 5 Læs Hø, og Foldudbyttet var ligeledes ringe, inden Marken kom i bedre Gødningskraft, og Afgrøderne derved steg. Stadig for-

1884.

Futting Damsgaard 1920.

øgedes og forbedredes Besætningen, og allerede knapt en Snes Aar efter at han havde overtaget »Futting Damsgaard«, havde den naaet et Stade, som det kun var faa Landmænd beskaaret at opleve.

Rasmus Kristensen var et stærkt interesseret Medlem af den i Aaret 1890 oprettede »Aptrup Kvægavlsforening«. Efter at Besætningen paa hans Gaard i Aar 1901 var kommet

under »Hammel og Omegns Kontrollforening«, kunde han begynde at sælge Avlsdyr.

Fra det Tidspunkt, da hans Køer Aar 1912 ved Dyrskuet i Hammel »tog Fløjen« (d. v. s. kaaredes som de bedste), anerkendtes hans Besætning ubestridt som Hammelegnens bedste. I Aaret 1915 kom Besætningen under »Foreningen af jyske Landboforeninger«s Tilsyn. Som nævnt var Besætningen i 1901 kommet under Kontrollforeningen, Aarsydelsen var da 3311 kg Mælk, 3,63 pCt. Fedt, 134 kg Smør, og den steg jævnt i de efterfølgende Aar, indtil den i 1916 var oppe paa 4191 kg Mælk, 3,61 pCt. Fedt, 169 kg Smør, hvilket paa den Tid var en god Ydelse. Det bør nævnes, at Rasmus Kristensen og hans Hustru altid selv deltog i Arbejdet, saavel ved Fodringen som Malkningen.

Rasmus Kristensen blev betroet mange Tillidsposter. Til en Begyndelse var han Snefoged, Brandfoged, Ligsynsmand og Vandsynsmand. Fra 1892 til 1898 var han Medlem af Vejerslev-Aidt-Thorsø Sogneraad, de fire sidste Aar som Formand. Fra 1904 til 1918 Medlem af Menighedsraadet i samme Pastorat. Han var Kommunerevisor fra 1899 til 1907. Fra 1906 til 1935 Medlem af Hammel Bankraad. I 31 Aar, fra 1890 til 1921, sad han i Bestyrelsen for »Aptrup og Omegns Kvægavlsforening«. I 1896 valgtes han til Bestyrelsesmedlem i »Houlbjerg Herreds Hesteavlsforening«, hvis Formand han var fra 1903 til 1915. Fra 1904 til 1921 var han Medlem af Planteavlsudvalget i »Frijsenborg-Favrskov Birks Landboforening«. I denne Forenings Bestyrelse indvalgtes han i 1908, blev dens Næstformand i 1918 og var dette i de følgende 10 Aar.

Han var ligeledes medvirkende ved Oprettelsen af Andelsmejeriet i Thorsø, som stiftedes i Aaret 1907.

I Aaret 1930 vedtog en Generalforsamling i »Frijsenborg-Favrskov Birks Landboforening« at udnævne ham til *Æresmedlem*. Da Skriveren af denne Beretning i Aaret 1931 bad Rasmus Kristensen om hans Data, skrev han om denne Udnævnelse: »...og i 1930 blev jeg tildelt den største Æresbevisning, en Landboforening har vist nogen Mand, ved en

1902.

1902.

Generalforsamling at udnævne mig til Æresmedlem som Paaskønnelse for det Arbejde, jeg har ydet i Landbrugets Tjeneste, og særlig som Opdrætter og Forbedring af den jyske Kvægrace.«

Aar 1920 overdrog Rasmus Kristensen »Futting Damsgaard« til sin yngste Søn Marius og flyttede samme Aar til Sall By, hvor han havde købt et Hus.

Rasmus Kristensen og hans dygtige og flittige Hustru røgtede deres Hverv som Landbrugsfolk paa glimrende Maade, altid paapasselige fulgte de selv Arbejdet paa Gaarden, og som det ses af foranstaaende Beskrivelse, udeblev Frugterne af deres Stræben og Dygtighed ikke. Ane Kristensen, født Thomsen, var sin Ægtefælle en habil og kyndig Hjælper, hun behandlede gennem mange Aar selv Gaardens Mælk, kernede Smørret, lavede Ost, bryggede og bagte og var en økonomisk Husmoder. I Aarene 1906 til 1918 var hun Medlem af Vejerslev-Aidt-Thorsø Kommunes Værgeraad.

Da Rasmus Kristensens 80 Aars Fødselsdag oprandt 3. Januar 1933,

samledes en snæver Kreds af den nærmeste Slægt i Hjemmet i Sall, der blev holdt flere Taler, hvori Børn og Svigerbørn bragte ham en hjertelig og velfortjent Tak for, hvad han havde været for dem, der stod ham nær. »Frijsenborg-Favrskov Birks Landboforening« holdt om Aftenen en Fest for ham og hans Hustru, hvortil ogsaa hans Børn, foruden ca. 100 andre Gæster, var indbudte. En lang Række Talere bragte den aldrende Bonde deres Hyldest. Formanden for Foreningen, Amsraadsmedlem, Gaardejer Marius Byriell, Lyngby, bød Velkommen og holdt derefter en stærkt personlig præget Tale til sin Ven og Arbejdsfælle indenfor Landboforeningen og fremhævede hans Dygtighed saavel indad- som udadtil. Af andre Talere kan nævnes Foreningens Næstformand Forpagter Bilde, Konsulent A. Jelsbak, Gaardejer, Amsraadsmedlem Kr. M. Kristensen fra Aptrup, Redaktør Mejlbj fra Hammel, Redaktør Ullerup fra Hammel, Rasmus Kristensens Broder Hans Christensen fra København og ligeledes hans ældste Barnebarn Bernhard Andersen fra Mollerup. Festen, som omtaltes i en stor Del af Pressen, sluttede med Rasmus Kristensens Tak og Afsyngelsen af Sangen »Altid frejdig, naar du gaar«.

I Ægteskabet fødtes 6 Børn:

Kristen	født	4. Juli 1885
Thomas	»	12. Marts 1887
Anna	»	13. August 1888
Mette Marie	»	27. Oktober 1889
Dagmar	»	13. September 1891
Marius	»	20. August 1896

Mette Marie døde den 1. September 1901. Ved hendes Baare var Faderens Afskedsord bl. a.: »Marie nærmede sig den Tid, da hun skulde til at staa paa egne Ben og staa for Verdens Prøvelser. Dette har Herren forskaonet hende for. Hun var født paa en Søndag og skulde længe have været os et Søndagsbarn, hun døde paa en Søndag. Hendes sidste Ord i Dødskampen, da hun laa i sin Moders Arme, var: »Jesus, kom og hjælp mig.« Vi har nu et Barn hos Vorherre, han har derved knyttet et stærkere Baand mellem os og draget vore Hjerter nærmere til sig.«

Rasmus Kristensen døde 19. Juli 1933 og begravedes under overvældende Deltagelse den 24. Juli paa Thorsø Kirkegaard. Hans Hustru overlevede ham i fire Aar, hun døde 20. Februar 1937 og stedtes til Hvile den 26. Februar. Paa Fodstykket af den Mindesten, der rejstes paa deres Grav, lod Efterslægten indhugge den Inskription, som de afdøde selv havde ønsket:

Arbejdets Velsignelse,
Fred i Hjertet
med Paradiset for Øje.

var Søn af Gaardejer Christen Christensen og Hustru Mette Marie Rasmusdatter. Han var født 21. Januar 1855 paa Gaarden »Bækholm« i Vithen. Sin Barndom tilbragte Hans Christensen som alle sine Søskende paa Fødegaarden. Han blev udskrevet af Skolen i Aaret 1870, og herom findes i hans Skudsmaalsbog følgende Optegnelse:

1882.

1882.

Hans Christensen, Søn af Gaardmand Christen Christensen og Hustru Mette Marie Rasmusdatter, er født i Vithen 21. Jan. og døbt i Vithen Kirke den 8. August 1855. Vakcineret 10. Septb. 1859 af Digel. Udskrevet af Vithen Skole 8. April 1870 med Ug for Religion, Skrivning og Regning. Ug for Læsning, Historie og Geografi. Confirmeret første Søndag efter Paaske 1870 i Vithen Kirke med Ug for Kundskab og Ug for Opførelse, og var den paafølgende Søndag Gæst ved Herrens Bord i Haldum Kirke.

Vithen Præstegaard 2. Maj 1870.
J. M. Valeur.

I en Alder af 19 Aar (17. April 1874) rejste han hjemmefra og havde forskellige Pladser indenfor Landbruget, først i Sall, saa i Aptrup, Skjød, Brundt og atter i Skjød, alle Sogne i umiddelbar Nærhed af hans Hjemstavn. Den 1. November 1878 rejste han til Sjælland, hvor han havde faaet Plads i Lyngby, var senere i Sundbyvester, indtil han i Aaret 1882 fik Ansættelse i København som Fyrbøder ved De Danske

Statsbaner. — Efter at have tiltraadt denne Stilling ægtede han i Trinitatis Kirke i København den 3. September 1882 *Mathilde Rosine Caroline Hansson*, der var født i København den 4. Juli 1861 og var Datter af Stenhugger Oluf (Ola?) Hansson, født Aar 1831 i Svedala, Sverige, og død i København den 31. August 1876, og Hustru Louise Caroline Augusta Døbelen, der var født i Mecklenburg Strelitz den 16. April 1837 og døde i København den 17. Oktober 1915.

Hans Christensen løste den 29. Juni 1886 Borgerbrev som Handlende i København og overtog en Hørkramforretning i Smedegade Nr. 11. Han solgte dog snart denne, som ikke holdt, hvad Sælgeren havde lovet, og købte derpaa den af J. P. Rasmussen hidtil drevne Forretning, ligeledes Hørkram, Vesterbrogade Nr. 99. Forretningen udvidedes mere og mere, og han fik flere store Aftagere af Brændsel. Ligeledes begyndte han engros Handel med Petroleum, som han solgte til Hørkræmmere og Kolonialforretninger i København. Senere, i 1898, begyndte han en Vognmandsforretning sideløbende med sin Brændsels- og Petroleums-Forretning, idet han nu ophørte med Detailhandel og kun solgte engros. De 2 Forretninger supplerede hinanden, idet der i Vognmandsforretningen var mest at gøre om Sommeren, medens Brændselsforretningen havde travlest om Vinteren. Han kunde derfor benytte sine Vogne og Heste jævnt Aaret rundt. I Begyndelsen af 1890'erne flyttedes paa Grund af Ildsvaade Forretningen til Gasværksvej Nr. 16. Knapt 10 Aar senere flyttede Hans Christensen sit Firma til Schönbergsgade 17, hvor han havde købt Ejendommen Matr. Nr. 24 æ, Frederiksberg.

Rigdom i materiel Betydning opnaaede Hans Christensen trods energisk Arbejde ikke, skønt hans Arbejdstid sjældent var under 15—16 Timer daglig. Gentagne Gange var han forfulgt af Uheld. F. Eks. skete det under en langvarig Sygdom, kun et Par Aar efter, at han havde overtaget nævnte Hørkramforretning, at han af den betroede Person i Forretningen blev frastjålet hele sin Driftskapital, og da vedkommende i Haab om ved en Brandstiftelse at kunne skjule Uærligheden satte Ild paa Forretningen, som med Varer, Papirer og Regnskabsbøger helt gik op i Lucr, forøgedes hans Tab yderligere derved, at Forretningen længe maatte ligge stille. Dette økonomiske Handicap i sine første Aar som selvstændig forvandt han trods Energi aldrig helt.

Hans Christensen tog livlig Del i sine Branchers organisatoriske Arbejde. Fra 23. April 1906 til 1. Oktober 1926 var han Næstformand i »Hørkræmmerforeningen af 1881«. Hans Organisationstrang førte med sig, at han var Medstifter af »Foreningen af Kjøbenhavnske Petroleumsforhandlere«, hvis Formand han straks blev. Paa eget Initiativ stiftede han Aar 1901 »Kulhandlerforeningen af 1901« og var dens Formand, saa længe Foreningen bestod, d. v. s. til dens Mission var endt. Den var

stiftet til Værn for de Forhandlere, der kun solgte Brændsel i store Partier, og hvis Interesser i nogle Aar truedes stærkt fra anden Side. Endvidere blev »Droskejerforeningen Enigheden« stiftet ved hans Initiativ, og ogsaa i denne Forening valgtes han straks til Formand. Det var hans Idé, og det var ham der gennemførte, at der paa Droske-Holdepladserne oprettedes Bestillingstelefoner, som senere er blevet oprettet overalt, ikke blot her i Landet, men vist hele Verden over. I mange Aar tilhørte han *Odd Fellow-Logen* som Broder.

Hans Christensen var stærkt politisk interesseret, og da Erhvervs-partiet blev stiftet, tog han ivrig Del i Agitationsarbejdet og tog ofte Ordet i de offentlige Møder, som dette Parti afholdt. Han var i Besiddelse af sjældent gode oratoriske Evner. Han var en flittig Mand, og hans Pligtopfyldenhed og Sanddruhed anerkendtes af alle. Han regnede imidlertid med, at alle Mennesker var af samme Beskaffenhed, og dette kostede ham saavel i hans Forretning som i Foreningslivet mange Skuffelser.

Begivenheder og Mindedage i Familjen som hos Venner mente han burde altid fejres med Festlighed, thi »det gælder om at skabe Sol-skinsdage blandt Arbejdets«. Hans Forhold til sin egen Familie kan bedst tilkendegives ved hans ofte udtalte Ord: »Min Rigdom er mine Børn.«

Paa sin 65-aarige Fødselsdag, den 21. Januar 1920, ophævede han sin Forretning og udmeldte sig samme Dag af alle Foreninger, han tilhørte, da det var hans Agt at vie Resten af sine Dage til Hjem og Hustru. Dette Ønske blev ham ikke opfyldt, thi allerede halvandet Aar efter mistede han sin Hustru. Hun døde 29. Juli 1921. Mathilde Christensen, født Hansson, mistede allerede som fjortenaarig sin Fader og kom tidligt ud at tjene. 1. November 1875, kun 14 Aar gammel, fik hun Plads i »Pigehjemmet«, Ryesgade, København. Hun var her til 1. November 1877, da hun forlod det med følgende anbefaling: »...hun har trofast og glad arbejdet, indtil hun nu fratræder for at lære mere Husgerning.« — Sin næste Plads havde hun 1½ Aar — og sin sidste Plads forlod hun 16. September 1882, først 2 Uger efter sin Bryllupsdag.

ca. 1900.

Mathilde Christensen var en dygtig Husmoder, en forstaaende Hustru og en opofrende Moder for sine Børn, som elskede og forgudede hende for hendes Retfærdighed og Hjertensgodhed. Hendes Sans for Hygge var udpræget og hendes Talent som Opdragerske sjældent. De Læresætninger, hun yndede at give sine Børn, var rammende og forstaaelige, og alle karakteriserede hende selv, f. Eks.: »Den største Glæde man har i Livet er at glæde andre.« — »Et villigt Barn har altid Brød i Munden.« Hun bestræbte sig for at gøre sit Hjem til Glædens Bolig, og det lykkedes tilfulde. Ikke blot Børnene søgte, efter at have stiftet eget Hjem, tilbage til Barndomshjemmet, saa ofte det var muligt, men ogsaa disses Venner, hendes Svigerbørn, den øvrige Familje og Ægteparrets mange Venner var, saa længe hun levede, flittige Gæster i hendes Stuer. Hun havde Evne til at forstaa de unge og vinde deres Fortrolighed og kunde, trods Aldersforskellen, more sig og glæde sig med dem. Hun ejede alles Agtelse og Kærlighed.

Hun døde, som nævnt, 29. Juli 1921, efter tiltagende Svaghed og Sygdom, en Hjertelidelse. Hendes sidste Aar var en fortsat Kæde af Lidelser, som hun bar med Smil og med Fortrøstning til sine Børn. Sidste Aar plejedes hun af sin yngste Datter Olivia, som opgav sin Kontorstilling for at være Plejerske for sin Moder. Hun begravedes paa Vestre Kirkegaard (Afdeling 8, Rode 16, Grav Nr. 4). Paa hendes Grav rejste de efterlevende Børn en Mindesten med Inskriptionen: »Taknemmelige Børn satte dette Minde.«

I Ægteskabet fødtes 9 Børn:

Oluf Christen	født	13. Februar 1883
Karl Marinus	»	30. Maj 1885
Marie Louise	»	4. Marts 1887
Ella Olivia	»	8. Marts 1888
Mathilde Hansine	»	1. August 1889
Ida Louise	»	14. April 1892
Ingeborg Olivia	»	2. April 1893
Julius	»	12. Marts 1894
Juliane Olivia Hansine Mathilde	»	6. Oktober 1895

Af disse Børn døde Ella og Mathilde og Julius som smaa i Alderen fra 3—6 Maaneder. Julius ved et Ulykkestilfælde, idet en Barnepige tabte ham saa uheldigt, at han ikke overlevede Kvæstelserne.

Fem Aar efter Hustruens Død ophævede Hans Christensen sit Hjem og flyttede til sin Datter Louise og dennes Mand, hvor han boede i 12 Aar, og herfra flyttede han til sin ældste Datter Marie Louise og dennes Mand, hvor han boede til sin Død den 28. Februar 1940. Han begravedes paa Vestre Kirkegaard den 5. Marts ved sin Hustrus Side.

Hans Christensen blev saaledes 85 Aar gammel, og han opnaaede et 20-aarigt Otium med et godt Helbred indtil sine allersidste Dage. Han fik Lejlighed til efter et Liv i Arbejde at interessere sig for Livets Skønværdier, og han udnyttede dette i fuldt Maal. Han var en flittig Teatergænger, gik ofte til Koncert og interesserede sig for Sporten. Det var faa Sportsstævner indenfor visse Grene, han undlod at besøge. Han bevarede sit gode Humør, sin Hukommelse, der var stærkt udviklet, og sin Interesse for alle Foretelser i Samfundet og i Livet lige til sine sidste Dage, og han rejste, selv oppe i en høj Alder, ofte paa Besøg hos sin Slægt i Jylland.

1932.

Da Hans Christensen i Aaret 1935 fejrede sin 80-aarige Fødselsdag i Børns, Børnebørns, Slægts og Venners Kreds, lød et af Versene i en af de mange Sange, der i Dagens Anledning var forfattet og blev af-sunget:

Med Sandheds Vaaben kun Du stred,
 Din Drift var af Retfærds Aand,
 Dit Adelsmærke, Ærlighed,
 Din Løn kun en Æreskrans.
 Din Slægt idag frembære
 Sin Tak, fordi med Ære
 Du selv i Guld har prentet
 Dit Navn i vor Slægtsbog ned.

ca. 1890.

er født den 19. Januar 1857 paa Gaarden »Bækholm« i Vithen og er Søn af Gaardejer Christen Christensen og Hustru Mette Marie Rasmusdatter. Han kom som ung Karl ud at tjene og var bl. a. Steder hos Gaardejer Søren Snedker i Vithen. Lønnen var dengang 10 Rdl. aarlig. Den nyoprettede Højskole i Hinnerup havde han besøgt i Aarene 1872—73.

Allerede i den unge Alder af 21½ Aar giftede han sig med *Jensine Jensen*, der var født 1857 og var Datter af Jens Nielsen, født i Battrup den 2. Januar 1819, og Hustru Jensine Jensdatter, født i Tingskoven den 4. Marts 1825. Thomas Christensens Hustru Jensine Jensen var op-

vokset hos Gaardejer Peder Jensen Nygaard, Lemming By, Koldt Sogn, i Gaarden Matr. Nr. 7 a.

Ved Giftermaalet overtog det unge Par Gaarden efter Jensines Plejeforældre. Overdragelsen fandt Sted den 24. Oktbr. 1878. Gaardens Areal var 28 Tdr. Land og skyldsatsat efter 3 Tdr. 4½ Skp. Hartkorn. Prisen sattes til 19.000 Kroner, der betaltes med 5000 Kroner kontant. Første Prioritet til Peder Jensen Nygaard var paa 2000 Kroner. Dertil kom Aftægt, der udgjorde en væsentlig Del af Købesummen. Ifølge Aftægtskontrakten skulde der af Gaarden ydes følgende:

Som Bopæl: 3 Fag af Gaardens Stuehus og
2 Fag af Gaardens Udhus til Brændsel,

og følgende Naturalier:

- 4 Tdr. ovntørret Rug
- ½ Td. ovntørret Hvede
- 4 Lspd. Flormel
- 4½ Tdr. Byg
- 1½ Tdr. Malt
- 3 Tdr. Kartoffler
- 104 Pd. Smør
- 3 Lspd. Ost
- 15 Snese Æg
- 1 Side Flæsk, røget og saltet, 6 Lspd.

- 2 Lspd. Mellemlæsk af et Aaringssvin
- 104 Potter Brændevin, 8°
- 2 Tdr. Strøsand
- 2 Lspd. renskoget Hør
- 4 Pund Uld
- 1 slagtet Faar, 7 Lspd. levende Vægt
- 6 Potter nymalket Mælk daglig.

Desuden skulde Aftægtsfolkene passes og plejes eller en Pige lønnes til at passe dem. Der skulde stilles et Køretøj til Raadighed for Rejsebrug og Kirkekørsel og ydes kontant 70 Kroner aarlig, samt leveres Brænde og Tørv, 1 Hest fodret og passet, og Gaarden maatte ikke sælges i Aftægtsfolkernes Levetid uden deres Tilladelse. Peder Jensen Nygaard døde den 22. Marts 1880, og da hans Enke intet havde at indvende mod, at Thomas Christensen solgte Gaarden, afhændedes den til en Knud Pedersen for 23.000 Kroner uden Aftægt.

Thomas Christensen og Hustru købte derefter »Langkildegaard« i Skjærring pr. Galtén. Den havde alle den Tids Herligheder. God Beliggenhed, samlet Mark med tilpas god Jord, Eng, Skov og ret gode Bygninger. Gaarden var i Aaret 1830 ifølge Auktionsskøde solgt fra Herregaarden »Wedelslund« til Gaardejer W. Niels Jørgensen. Dennes Enke, Kirsten Rasmusdatter, havde i Aaret 1843 overdraget den til sin Søn, Jørgen Nielsen, som i Aarene 1858—1860 ombyggede Gaarden, som saa Aar 1874 afstodes til Sønnen, Niels Jørgensen. Imidlertid døde saavel denne som hans Hustru med kort Tids Mellemrum i 1883, og Gaarden blev stillet til Dødsbo-Auktion, og den 1. November 1883 købte Thomas Christensen den for en Pris af 34.000 Kr. uden Besætning. Gaarden gav i de første Aar den unge Gaardejer nok at bestille, thi det var paa den Tid vanskelige Tider for Landbruget.

Thomas Christensens Hustru Jensine, født Jensen, døde den 1. April 1885, kun 28 Aar gammel. Hun havde født 6 Børn, af disse var 3 døde som ganske smaa, medens Datteren Mette Marie ved Moderens Død kun var 4 Aar, Sønnen Johannes var kun 3 Aar og Sønnen Jens kun 9 Dage gammel.

ca. 1880.

Børnenes Navne var:

Peder Christensen Nygaard	født 1879, død samme Aar
Peder Christensen Nygaard	» 1880, død samme Aar
Mette Marie Nygaard	» 1881, død Aar 1898
Johannes Nygaard	» 1882, død Aar 1897
Petra Nygaard	» 1883, død samme Aar
Jens Christensen	» 1885. Led 7, Nr. 756

Yngste Søn, Jens, blev et Aars Tid efter sin Fødsel sendt til sin Faster Maren Jensen og hendes Mand Knud Jensen og optoges i disses Hjem som Søn.

I Aaret 1889, 29. August, giftede Thomas Christensen sig igen. Hans

anden Hustru var *Mariane Thomsen*, som var født den 4. August 1867 i Vithen. Hun var Datter af Gaardejer Thomas Christensen, der var født i Nøddelund 14. September 1820, og Hustru Ane Jensdatter, som var født i Vithen 13. Juli 1829. Thomas Christensen blev ved dette Ægteskab Svoger til sin ældre Broder Rasmus Kristensen paa »Futting Damsgaard«, som 5 Aar tidligere havde ægtet Marianes Søster Ane. Kun i fem Aar beholdt Thomas Christensen sin anden Hustru. Hun døde 1. Juni 1894 i en Alder af kun 27 Aar, og han var for anden Gang Enkemand kun 37 Aar gammel. I dette Ægteskab var født 2 Børn:

ca. 1890.

Christen Christensen Nygaard født 6. Januar 1890

Thomas Christensen Nygaard » April 1891, død samme Aar

Thomas Christensen har været en flittig og energisk Mand med al-sidige Interesser, og hans Arbejdskraft er blevet fuldt udnyttet, ikke blot med Arbejdet i hans egen Bedrift, men ogsaa saavel i det politiske som landbrugsfaglige Organisationsarbejde. Allerede 23 Aar gammel blev han valgt til Bestyrelsesmedlem for »Koldt Sogns Sparekasse«, samtidig blev han Formand for »Koldt Sogns Forening«, en Forening, som i sin Art dengang var noget ganske nyt. I Aaret 1889 blev han Formand for »A/S Klank Landbrugsskole«, der var stiftet i 1867. Han deltog i Oprettelsen af Mejeriet »Højdal«, hvis Formand han var i adskillige Aar. Deltog ligeledes i Arbejdet ved »Høver Landbo-

forening«, var med til Oprettelsen af »Indkøbsforeningen til Fremskaffelse af Foderstoffer«, der omfattede Aarhus og Randers Amter, og som senere udviklede sig til »Jysk Andels Foderstofforening«, som, da dette skrives, omspænder hele den jyske Halvø. Fra 1888 beklædte Thomas Christensen i flere Aar Stillingen som Sekretær for »Høver Landboforening«, indtil en Øjenssygdom (grøn Stær) tvang ham til at nedlægge dette Hverv. Tiltrods for tiltagende Øjensvaghed deltog han dog stadig i Egnens politiske, økonomiske og landbrugsfaglige Arbejde. Han var saaledes med til Oprettelse af Kvægavls-, Kontrol- og Hesteavlforeninger og udførte ligeledes et stort Arbejde ved Oprettelsen af »Hammel Andels Svineslagteri«, der grundlagdes i Aaret 1906, og af hvis Forretningsudvalg han var Medlem indtil 1918. Ogsaa ved Oprettelsen af Hammel Bank og senere Galten Bank var han virksom. I det kommunale Arbejde deltog han ogsaa i disse Aar, han var saaledes Formand for »Den fri Fattigkasse« (den senere Hjælpekasse), Forligsmand i Tyendesager, samt Medlem af det første Udvalg for Tvangsakkord uden Konkurs.

»Langkildegaard« afstod Thomas Christensen i 1918 til sin Søn, Gaarden var da ved Tilkøb af Jord betydeligt større, end da han selv overtog den, og flyttede nu til Galten By med sin Husbestyrerinde, Mathilde Nielsen, som nu (1944) i 42 Aar har udført Husgerningen i hans Hjem.

I sit private Liv var Thomas Christensen udsat for tunge Sorger, han mistede i sine unge Aar 2 Hustruer og 6 Børn, ligesom han i forholdsviis ung Alder blev angrebet af en Øjenssygdom, der langsomt berøvede ham Synet. Men tiltrods herfor bevarede han sine alsidige Interesser og sin Aandskraft. Han udtalte selv, at den norske Digter Bjørnstjerne Bjørnsons Digt:

»Løft dit Hoved, du raske Gut, om et Haab eller to blev brudt,

blinker et nyt for dit Øje, straks det faar Glans fra det høje.«

ofte bragte ham Trøst og nyt Mod til igen at tage fat. Ligeledes har han i Christian Winthers Digt:

»Du, som har Sorg i Sinde, gak ud i Mark og Lund
og lad de svale Vinde Dig vifte karsk og sund.«

ofte fundet Lettelse og Trøst, naar Sorgen nagede ham, idet han, saa længe det stærkt svækkede Syn tillod det, daglig gik ud i Mark og Skov, og helst ene med Naturen.

Thomas Christensens Hukommelse er endnu højt oppe i Firserne stærkt udviklet, og han er i Besiddelse af en Aandskraft og et Humør, som er sjældent, og stadig følger han gennem Radioen Tidens bevægede Begivenheder, baade inden- og udenlandske, med usvækket Interesse.

1882.

var født 17. Marts 1860 i Vithen og Søn af Gaardejer Christen Christensen og Hustru Mette Marie Rasmussdatter. Fra 1. Maj 1875 til 1. Maj 1880 lærte han Købmandskab, først i Hammel til Februar 1878, og derpaa i Randers. Fra Maj 1880 var han hos et andet Firma i Randers, til han i April 1882 indkaldtes som Soldat for at aftjene sin Værnepligt ved 20. Batt. i Aarhus, bl. a. som Korporeal. Han permitteredes 3. Oktbr. 1883, men var senere indkaldt i 2 Perioder i Aarene 1884 og 1886. Med de Afbrydelser, som Militærtjenesten foranledigede, havde han Ansættelse i et Engros-Firma i Aarhus.

1. November 1886 gjorde han sig selvstændig og begyndte Købmandshandel paa Hjørnet af Knudriisgade og Nørrebrogade i Aarhus. 1889 flyttede han Forretningen til Hjørnet af Guldbergsgade og Nørregade, og 5 Aar senere, 26. April 1894, viedes han til *Petra Nielsine Johanne Marie Pedersen*. Hun var født i Skivholme den 9. December 1872 og var Datter af Boelsmand Christen Pedersen og Hustru Christine Elisabeth, født Nielsen. Ægteskabet, som forblev barnløst, varede i 8 Aar, til Petra Christensen døde 12. Februar 1902, kun 30 Aar gammel.

I 1897 havde *Jens Christensen* købt Ejendommen Nørrebrogade 18 — Prisen var 12.000 Kroner — og flyttede da saavel sin Forretning som sin private Lejlighed dertil.

Her førte han sin Forretning videre i 39 Aar indtil Aar 1937, da han — 77 Aar gammel — trak sig tilbage.

Han havde da været selvstændig Købmand i ca. 51 Aar.

1894.

Udover sin Forretnings Tarv, som han viede al sin Tid, plejede han ingen Interesser. Han satte en Ære i udelukkende at føre de bedste Varer, og han varetog selv sin Forretning, til han trak sig tilbage for at nyde sit Otium. Det blev kortvarigt, han døde 3 Aar senere.

Efter at have mistet sin Hustru havde Jens Christensen efter knap 2½ Aars Forløb giftet sig igen.

1. Maj 1904 havde han ægtet *Johanne Ingeborg Christensen Sølvsten*.

ca. 1890.

ca. 1898.

Ved dette Ægteskab forenedes Efterkommere af den Thomas Kjeldsen Christensen, som i Aarene 1802—1803 byggede det nuværende »Bækholm«, og som var Oldefader til Jens Christensen og Tipoldefader til Johanne Ingeborg Christensen, f. Sølvsten. Hun er født i Voldby den 18. Februar 1877 og er Datter af Boelsmand og Sadelmager Peter Christensen, født i Farre 12. Februar 1850, og Hustru Mariane, f. Nielsen, som stammede fra Grølsted og var født den 4. Februar 1852, men Ægteparret boede paa den Tid, da Datteren ægtede Jens Christensen, i Svendstrup.

Jens Christensen døde den 18. Februar 1940 i Aarhus og efterlod sig, foruden Enken, Datteren Jenny Johanne, der er født den 10. Oktober 1904, og som ved Faderens Død var gift og Moder til 2 Børn af næste Generation.

ca. 1885.

er født 6. August 1864 paa Gaarden »Bækholm« i Vithen og er Søn af Gaardejer Christen Christensen og Hustru Mette Marie Rasmusdatter. Om Marius Christensens Virke paa Fødegaarden, som han overtog 1893, henvises til Afsnittet »Efterretninger om Gaarden Bækholm«.

Marius Christensen fik hjemme sin praktiske Uddannelse til Landmand og sin første theoretiske Uddannelse i et to-aarigt Aftenkursus i Fødebyen, fik derefter privat Efter-skoleundervisning og var i Sæsonen 1887—1888 til et 9 Maaneders Kursus paa Tune Landbrugsskole, hvorefter han i Foraaret 1888 rejste hjem og virkede som Forkarl paa Fødegaar-

den »Bækholm«, den han fem Aar senere fik overdraget af sin Fader.

Den 21. Oktober 1890 indgik Marius Christensen Ægteskab med *Maren Jensen*. Hun var født Nytaarsdag 1869 paa Gaarden »Ruholm« i Vithen og var Datter af Gaardejer Jens Jensen og Hustru Marie, f. Jensen.

Maren Jensen havde i sit Hjem faaet gode Kundskaber i alt, som sorterer under Husmoderen, og havde desuden frekventeret Mellerup Højskole og var yderligere uddannet i Mejeribrug paa Fællesmejeriet »Sandergaard«. Hun var en dygtig Husmoder, var venlig og mild og afholdt af alle. Hun holdt Orden i sit Hjem, som god Aand prægede. Sine Børn var hun en altopofrende Moder. Hun døde 15. Februar 1935, 66 Aar gammel. I taknemmelig Erindring og til Minde om hende skænkede Marius Christensen Vithen Kirke en Lysekroner og en syvarmet Lysestage, som bærer hendes Navn.

ca. 1890.

I Ægteskabet fødtes fire Børn:

Else Marie	født i Aaret 1891 og død samme Aar
Else Marie	» 29. September 1892
Christen	» 9. September 1894
Jens Jensen	» 10. Januar 1903

Marius Christensen har haft mange Tillidshverv. I 1897 valgtes han til Kommuner revisor og til Medlem af Skolekommissionen. Havde Sæde i Sogneraadet 1904—1909 og 1913—1921 og var i begge Perioder dets Formand. Var Ejendomsskylds-Vurderingsmand 1903—1938. I mange Aar var han Formand og Kasserer for Hinnerup Fællesforening under »Jysk Andels Foderstofforening«, var Medlem af Frijsenborg-Favrskov Birks Voldgift i Tvistigheder ved Handel med Husdyr. Ved Hadsten Banks Oprettelse i 1907 var han virksom for Sagens Gennemførelse og har været Medlem af Bankraadet, Bestyrelsesmedlem, Medlem af Repræsentantskabet og Kontrolraadet, og 1923—1938 var han Bestyrelsens Næstformand. Han var Medlem af Repræsentantskabet for Hadsten og Omegns Svineslagteri i ca. 10 Aar og dets Revisor i 4 Aar. Af Menighedsraadet var han Medlem i to Valgperioder. Endvidere har han været Medlem af Bestyrelserne for Mejeriet, Brugsforeningen, Hinnerup Hestavlforening, Vithen Kvægavlforening, Hesteforsikringsforeningen, Vurderingsmand for Landbygningernes almindelige Brandkasse, været Revisor i Vithen Mejeri, Vithen Brugsforening, Hinnerup Fællesforening til Indkøb af Foderstoffer, Hadsten Landboforening og Vithen og Omegns Mergelselskab. Marius Christensens Energi, Sagkundskab og Dygtighed er saaledes taget stærkt i Brug og anerkendtes fra alle Sider.

Marius Christensen og Hustru fejrede den 21. Oktober 1915 deres Sølvbryllup under meget festlige Former. En meget stor Kreds af Ægteparrets Slægt og Venner samledes denne Dag til Fest paa den gamle Slægtsgaard »Bækholm«.

Af de mange Taler, der blev holdt ved denne Lejlighed, vil der paa dette Sted være Anledning til særligt at nævne, at Marius Christensens fire Brødre: Kristen, Rasmus, Hans og Thomas, hver havde Ordet for hjerteligt og dybfølt at tolke deres Følelser og Hengivenhed for Sølvrudeparret, og, skønt talt med forskellige Tunger, dog i eet sammenfattede deres Taler til en hjertelig Tak til Sølvruden, Maren Christensen, for hvad hun havde været for deres gamle Forældre i den Tid, det blev disse forundt at leve paa Gaarden, efter at hun var draget derind. Ligeledes takkedes hun, fordi hun havde hygget og værnet om det gamle Slægtshjem, og fordi hun havde holdt Hjemmets gode Traditioner i Agt og Ære, saaledes at Slægtens forskellige Medlemmer, som nu var spredt viden om, altid med Glæde kunde søge tilbage til deres Barndomshjem og der blive modtaget med et velment og hjerteligt

Velkommen. Brødrenes Taler for Sølvbrudeparret var ogsaa en stærk Understregning af den Pietetsfølelse, der var saa fremherskende i Slægten, og som bandt dens Medlemmer sammen i fælles Kærlighed til det gamle Hjem. Endvidere udtalte Brødrene samstemmende deres Glæde over at se, at Sølvbrudeparret i fælles Virke havde naaet særdeles mærkbare Skridt frem i Forbedring af Bedriften og Økonomien.

ca. 1933.

ca. 1933.

Endnu 28 Aar forestod Marius Christensen paa anerkendt Maade Bedriften af sin Gaard, først næsten 79 Aar gammel trak han sig tilbage efter i ca. 50 Aar at have været Ejer og i mere end 2 Menneskealdrer at have virket som Dreng, Karl og Ejer paa »Bækholm«. Slægten skylder ham Tak for hans Indsats.

1. April 1943 bortforpagtede Marius Christensen Gaarden til E. Treschow, Anhoff. Den aarlige Forpagtning fastsattes til 162 Tdr. Byg efter Kapitelstakst, 500 kg Smør og 700 kg Flæsk efter Landets højeste Notering, desuden betaler Forpagteren alle Skatter og Afgifter. Midt i April samme Aar overdrog Marius Christensen Gaarden til sin yngste Søn Jens Jensen Christensen, der da boede i Blovstrød paa Sjælland. Prisen var 75.000 Kr. uden Besætning og Inventar.

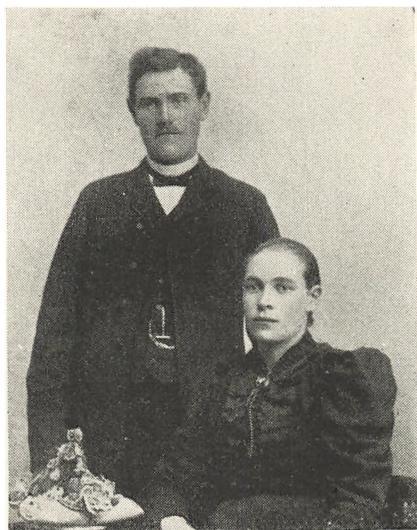
Marius Christesen købte derpaa Villa i Hammel, hvor han livsglad og ved godt Helbred Aaret efter fejrede sin 80-aarige Fødselsdag, og hans Standsfæller benyttede paany Lejligheden til at takke og hylde ham for den Indsats, han havde ydet i sit virksomme Liv.

fødtes paa »Bækholm« i Vithen den 9. August 1869 som yngste Barn af Gaardejer Christen Christensen og Hustru Mette Marie Rasmusdatter. Ungdomsaarene tilbragte hun i Hjemmet, hvor hun fik sin praktiske Uddannelse i Husgerning. Desuden gennemgik hun et Kursus paa Mellerup Højskole.

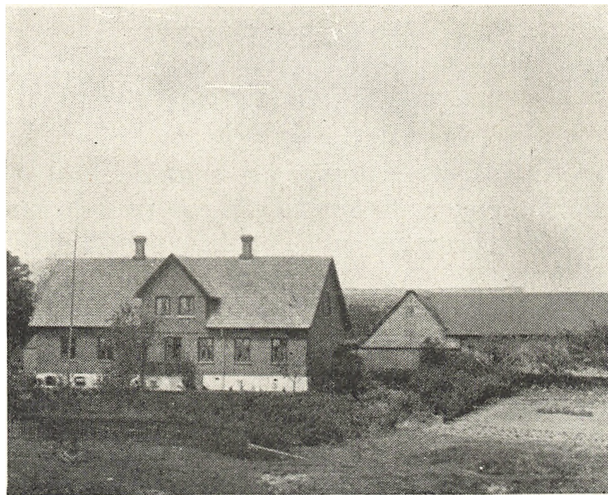
Den 26. Oktober 1893 viedes hun til *Mogens Peter Laursen Brandt*, der var født 29. Januar 1870 og var Søn af Gaardejer Laurs Andersen Brandt (født 14. Februar 1838 i Sabro) og Hustru Ane Katrine, f. Laursen (født 21. September 1836 i Herskind), da hjemmehørende i Herskind, hvor de døde henholdsvis 1923 og 1902.

En Maanedes Tid efter Brylluppet 27. November 1893 købte det unge Par Gaarden Matr. Nr. 3 a, 1 b, 40, »Korsagergaarden«, i Voldby ved Hammel. Gaardens Areal var 36½ Td. Land og skyldsæt for Hartkorn: 2 Tdr. 5 Skp. 2 Fdk. ¼ Alb., Gammelskat 36 Kr. Af Arealet var Matr. Nr. 1 b af Hartkorn 1 — 0 — 3 — 1 Annexjord. Købesummen var

18.500 Kr. Skødet nævner kun 16.000 Kr., fordi de 2500 Kr. androg Prisen for Besætning og Udbo, som betales kontant ved Slutsedlens Udfærdigelse. Besætningen var 2 Heste, 5 Køer, 3 Kalve og 3 Grise. Bygningerne var gamle og brøstfældige, saa Ægteparret maatte ombygge flere af Husene og foretage Reparationer. En ny Kostald byggedes 1904, den kostede 3000 Kr.,

1893.

Korsagergaard.

og samme Aar blev Eggebindingsladen undermuret; denne var allerede i Aaret 1897 tilbygget en ny Bræddelade. Aar 1912 opførtes et nyt Stuehus, som kostede 5000 Kr., og i 1914 blev det vestre Hus undermuret. 1917 indlagdes elektrisk Installation, hvilket kostede 3000 Kr. I Aarenes

1924.

Løb blev anskaffet nye Avlsredskaber. Marken blev i 1932 merglet. Den Gaarden fraliggen-
de Eng, Matr. Nr. 40 b (Areal 2 Skp. Land), solgtes fra i Aaret 1918 for 900 Kr. I 1938 var Besætningen 2 Heste, 18 Køer, 9 Ungkreaturer, 5 Søer, 1 Orne og 8 Svin. Bygningerne var forsikret for 26.560 og Løsøret for 30.000 Kr.

Mogens Brandt var fra 1917 til 1925 Medlem af Hjelpekassens

Bestyrelse og fra 1898 til 1925 Vurderingsmand i Gl. Skanderborg Amts Brandassuranceforening. Han var en dygtig, flittig og vennsæl Mand og afholdt af alle. Han afgik ved Døden 14. April 1925, og hans Hustru drev da ved sine Sønners Hjælp Bedriften videre. I Ægteskabet fødtes 5 Børn:

Marie	født 18. Marts 1894, død 23. April 1922
Laurs Laursen	» 17. September 1895
Christen Christensen	» 9. December 1897
Aage	» 10. November 1904
Robert	» 15. August 1910

I Hjemmet er endvidere opvokset Dattersønnen Gunnar, født 10. December 1916, som mistede sin Moder, ovennævnte Marie Brandt, kun godt 5 Aar gammel. Ved kgl. Konfirmation af 27. Februar 1923 adopteredes han af sin Moders Forældre.

Christine Brandt forstod med Dygtighed at lede Gaardens Bedrift og føre denne videre paa samme gode Maade, som hendes afdøde Ægtefælle havde gjort, før han gik bort. Den 1. April 1942 bortforpagtede hun Gaarden til sin Søn Robert, som da allerede i nogle Aar havde bestyret den. — Hun har været flittig og energisk i sit Virke og en god, kærlig Moder for de Børn, der voksede op i Hjemmet, hvor hun stadig har til Huse og ved godt Helbred følger alt med Interesse.

7. GENERATION
LEVNEDSBESKRIVELSER
OVER
PERSONER
FØDT
ca. 1880 — ca. 1910

er født paa Futting Damsgaard pr. Thorsø den 4. Juli 1885. Han er Søn af Gaardejer Rasmus Kristensen og Hustru Ane, f. Thomsen, og døbt den 20. September 1885 i Thorsø Kirke.

1944.

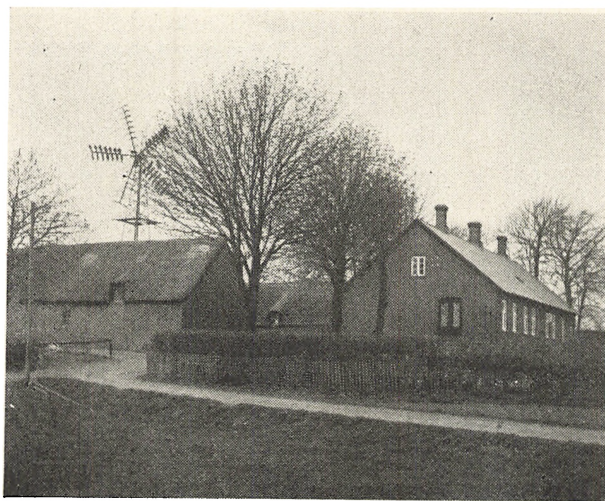

1944.

Kristen Kristensen fik sin Skoleundervisning i Thorsø og deltog efter at være blevet konfirmeret som Landbrugsselev i Arbejdet hjemme hos Forældrene paa Futting Damsgaard. I Vinteren 1906—07 var han Elev paa Hadsten Højskole. I Aaret 1908 aftjente han sin Værnepligt ved 9. Regiment i Viborg, var derpaa et Par Maaneder i København paa Skydeskole, og var i 1910 atter indkaldt til Militærtjeneste (Efteraarsmanøvre). Tjente i 1911—12 hos Gaardejer L. E. Laursen i Haldum, var derefter atter beskæftiget i Hjemmet indtil 11. November 1918, da han, 3 Uger før sit Bryllup, købte Gaarden Matr. Nr. 3 a i Granslev. Denne havde et Areal af 29 Tdr. Land, hvoraf de 5 Tdr. var Eng og Mose. Gaarden kostede med Besætning, Udbo og Maskiner 57.000 Kr., og Besætningen bestod af 2 Heste, 10 Køer, 8 Stk. Ungkvæg og 5 Svin. Det var under Højkonjunkturerne efter Verdenskrigen (1914—18), at Kristen Kristensen holdt Bryllup og købte Gaard. Eksempelvis kan nævnes, at Priserne paa gode Heste laa fra 3000 til 5000 Kr., Slagtekvæget omkring Kr. 2,00 pr. Kilogram, og Fedesvin betaltes med ca. Kr. 250,00 pr. Stk. Efter knapt fire Aars Forløb, den 15. Juli 1922, solgte han atter Gaarden, men Værdien var da kun 43.000 Kr., thi Nedgangen

i Priserne var slaaet igennem og Værdien paa Ejendomme gaaet betydeligt ned.

Da Kristen Kristensens Farbroder, som ogsaa hed Kristen Kristensen og var Ejer af Hammel Mosegaard, helst saa, at denne forblev i

Familjens Eje, og derfor ønskede at overdrage den til sin Nevø, overtog han 1. September 1922 Gaarden. Prisen blev fastsat til 68.000 Kr. med Besætning, Avl og Udbo. Arealet var 44 Tdr. Land, og Besætningen bestod af 4 Heste, 12 Køer, 12 Stk. Ungkreaturer og 12 Svin. — Af Landbrugsmaskiner fandtes der ved Overtagelsen saa godt som ingen.

Kristen Kristensen har siden da drevet Gaarden op, han har anskaffet tidssvarende Maskiner og merglet Marken. I 1937 avledes 53.000 Pd. Korn, 48 Læs Hø og 250 Læs Roer, og Besætningen var da 4 Heste, 1 Plag, 16 Køer, 17 Stk. Ungkvæg og 26 Svin. Produktionen af Svin var paa denne Tid underkastet Restriktioner, hver Landmand var ved Lov bundet til kun at avle og sælge et vist Antal Svin aarlig til Eksport. Kristen Kristensens Leverance var normeret til 40 Svin aarlig.

Karen Marie Thomsen, som Kristen Kristensen havde ægtet den 3. Decbr. 1918 i Granslev Kirke, er født 3. Februar 1893 i Bøstrup og døbt i Hovbjerg Kirke. Hun er Datter af Gaardejer Peder Kristian Thomsen og Hustru Kirstine, f. Rasmussen. Hendes Konfirmation fandt Sted 7. April 1907 i Granslev Kirke. Efter den Tid var hun først nogle Aar hjemme. I 1912 havde hun Plads i Hammel, 1914 i Langaa og Vinteren 1915—16 paa en Gaard ved Horsens; var derefter paa Frederiksborg Højskole og senere Husbestyrerinde i Borridsø Skovridergaard indtil sit Bryllup.

I Ægteskabet er født to Sønner:

Peder Thomsen Kristensen født 11. Februar 1922

Rasmus Kristensen » 16. August 1926

var født den 12. Marts 1887 paa Futting Damsgaard pr. Thorsø. Han døbttes i Thorsø Kirke 11. April 1887 og var Søn af Gaardejer Rasmus Kristensen og Hustru Ane, f. Thomsen. Som Barn besøgte han Skolen i Thorsø. Han konfirmeredes 14. April 1901 i Aidt.

1913.

1935.

Efter Konfirmationen ønskede han at rejse fra Hjemmet for at lære andre Skikke og Forhold at kende, men hans Forældre satte sig herimod, og han forblev derfor hjemme paa Fødegården og hjalp til med Bedriften det meste af sin Ungdomstid. Vinteren 1906—07 frekventerede han Hadsten Højskole, og i Vinteren 1910—11 tjente han hos Gaardejer Søren Povlsen, Toustrup Mark. Her lærte han sin senere Ægtefælle at kende. I Aaret 1913 tjente han paa Langagergaard ved Foldby. Samme Efteraar købte han sin Svigerfaders Gaard »Lysmosegaard« i Toustrup, han var allerede paa dette Tidspunkt forlovet med Søren Povlsens Datter *Kirstine*, med hvem han fejrede Bryllup i Dallerup Kirke den 4. November 1913. Hun er født den 21. Februar 1889.

Gaardens Areal var 48 Tdr. Land, og han betalte 30.000 Kr. for den og begyndte med 20.000 Kroners Gæld. Bygningerne var ret gode med Undtagelse af Stuehuset, der var en gammel Bindingsværksbygning. Besætningen var ret god, men der fandtes saa godt som ingen Maskiner. Jorden var langt fra første Klasses, thi den bestod kun af opdrevne Udmarksjorder, 15 Tdr. Land endda kun opdyrket Lyng- og Hedejord med Underlag af Al, det hele kun skyldsats til godt 1 Td. Hartkorn.

Økonomisk Henseende var det paa et gunstigt Tidspunkt, at Thomas Kristensen og Hustru stiftede Hjem, thi den store Opgang i Priserne paa Landbrugsprodukter, der da fandt Sted, kom dem straks til Gode. Prisstigningen skyldtes den Krig, der udbrød i September 1914 og varede til Slutningen af 1918 (Verdenskrigen). Men ikke blot dette var Skyld i,

Lysmosegaard.

at Thomas Kristensen og Hustru i den første halve Snes Aar opnaaede smukke Resultater af deres Virke. Medvirkende hertil har ogsaa været, at det var et flittigt og dygtigt Ægtepar, der i Aaret 1913 havde overtaget »Lysmosegaard«.

Jorderne blev forbedret, dels ved stærk Gødning, hvorved Afgrøderne stærkt forøgedes, og større Besætning kunde holdes,

dels ved Grundforbedringer i Form af Vandafledning (Thomas Kristensen udførte personlig meget Dræningsarbejde), og sluttelig ved at Mergel tilførtes Jorderne. I Aarene 1934—35 tilførtes 90 Kbf. Eftersom Tiden gik, forøgedes Jordens Ydeevne, og Afgrøderne blev større. Medens Bygningerne i normale Aar — før Thomas Kristensen overtog Gaarden — godt kunde rumme Afgrøderne, varede det ikke længe, før man maatte sætte Kornstakke, og i 1927 byggedes en Staklade, 25 Alen lang og 17 Alen bred, og siden da har man kunnet fylde baade de gamle og nye Bygninger med Korn og Hø. Landbrugsmaskiner anskaffedes, og i Aaret 1916 opførtes et nyt smukt Stuchus. Indbefattet Haveanlæg og Montering kostede det ialt 12.000 Kroner.

Om »Lysmosegaard«s tidligere Historie kan oplyses, at den er skyldsat til Hartkorn 1 Td. 1 Skp. 1 Fdk. 2¾ Alb., og at dens Matr. Nr. er 8 b, Toustrup, Dallerup Sogn. Gaardens Jord henlæa oprindeligt som en uopdyrket Udmarks-Lod, kaldet »Lysmose«, til en af Gaardene i Toustrup, hvorfra den blev fraskilt, efter at Gaardmændene i 1850'erne af Grev Frijs havde købt Gaardene til Selvejendom.

En af de første Ejere af Matr. Nr. 8 b hed Jens Peter Sørensen, han efterfulgtes af en Peder Mogensen. I Aaret 1862 købte en Landmand ved Navn Søren Sørensen Jorden, hvis Areal da var paa 48 Tdr. Land, men

stadig uopdyrket. Af Bygninger var der paa Lodden kun en mindre. Denne Søren Sørensen opførte det Stuehus, der nedreves i 1916, og opdyrkede 33 Tdr. Land, endvidere købte han i Aaret 1863 af en Gaardejer Thomas Jensen dennes Ret og Andel i en Del af Fællesjorden til Matr. Nr. 41, som laa i Nærheden. Prisen paa nævnte Ret og Andel var 15 Rigsbankdaler. I Ejendommens østlige Del laa ca. 4 Tdr. Land umatrikuleret Fælleslod, som ved Udskiftningen var afsat som fælles Lergrav for Byens Gaarde, og paa Udskiftningskortet var betegnet »fælles Potteler«. Denne Lod købtes 1872 af Toustrup By's Gaardmænd for 100 Rbdl.

1874 solgte Søren Sørensen Gaarden, nu 52 Tdr. Land, til Søren Poulsen fra Sall for 11.350 Rbdl., indbefattet Besætningen: 2 Heste, 8 Køer, 3 Ungkreaturer, 2 Kalve, 9 Faar, 4 Svin, 1 So og 1 Gris, samt Gaardens Anpart i Konge-, Kirke-, Korn- og Kvægtiender. Søren Poulsen besad Gaarden i 39 Aar, han opdyrkede 15 Tdr. Land, der henlaa i Mose og Hede, merglede i 1870—80'erne hele Marken og byggede 3 Udhuse. I 1898 solgtes 4 Tdr. Land i Markens østlige Side, og i 1903 yderligere 3 Skp. Land til Brug for en Skole. I 1913 afhændede han saa Gaarden til Thomas Kristensen.

De Udlængsler i Ungdomsaarene, som Thomas Kristensen ikke fik tilfredsstillet, fik han siden opfyldt, idet han paa Rejser fik set sig en Del om. I 1921 besøgte han Tyskland, Belgien og Frankrig, og Danmark har han og hans Hustru i ledige Stunder gennemrejst paa Kryds og tværs i deres Automobil.

Thomas og Kirstine Kristensen har høstet fortjent Løn for Stræbsomhed og Dygtighed og saa allerede i moden Alder Frugterne af deres Virke. — I Ægteskabet fødtes 5 Børn:

Rasmus	født	6. Januar 1919
Ane Kirstine	»	6. April 1921
Søren	»	20. December 1924
Aage	»	27. April 1929, død 22. Juni 1930
Axel	»	27. April 1929, død 28. Februar 1930

Thomas Kristensen blev svagelig i en efter menneskelig Mening for tidlig Alder, hans lyse Sind og Livslyst undergravedes af en uheldelig Sygdom med hyppig gentagne smertefulde Anfald, som Døden befriede ham for den 21. August 1942. Han blev saaledes kun 55 Aar.

»Aarhus Amtstidende« skrev i sin Nekrolog: »Thomas Kristensen havde arvet Faderens ægte jyske Lune og hans sejge Udholdenhed. Han havde i Toustrup skabt sig en ualmindelig smuk Position, idet alle saa op til ham med Agtelse og Beundring, ogsaa paa Grund af hans mange gode Egenskaber. Han var tillige stilfærdig, beskeden og hjælpsom i al sin Færd — kort sagt: Redeligheden selv.«

Efter Thomas Kristensens Død fører hans Enke Kirstine Bedriften videre med sin yngste Søn, Søren Kristensen, som Bestyrer.

1944.

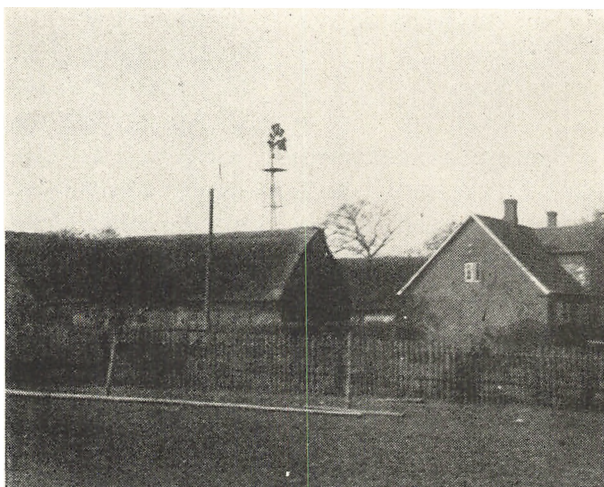
er født paa Futting Damsgaard pr. Thorsø den 13. August 1888 og er Datter af Gaardejer Rasmus Kristensen og Hustru Ane, f. Thomsen. Anna Andersen døbttes den 28. Oktober 1888 i Thorsø Kirke, gik i Skole i samme By, indtil hun konfirmeredes den 2. Oktober 1902.

Saa vel Præst som Lærer anbefalede, at hun fortsatte med at læse, da hun havde udprægede Evner, men hendes Forældre ønskede hende uddannet i praktisk husligt Arbejde, nyttigt for Landbrug, og efter Konfirmationen beskæftigedes hun saa ved alt forefaldende Arbejde paa Fødegaarden. I Sommeren 1908 be-

søgte hun Ollerup Folkehøjskole som Elev, og Vinteren 1909 var hun Husholdningselev paa Toustrup Mølle. Endvidere fik hun et 3 Maaneders Kursus i Kjolesyning og yderligere nogle ekstra Kursus i Husholdning. I Aaret 1910 havde hun Plads som Kokkepige i Thorsager hos en Købmand, hvorefter hun atter var beskæftiget i Hjemmet hos sine Forældre, indtil hun fejrede sit Bryllup og selv stiftede Hjem.

25. Oktober 1912 viedes hun til Gaardejer Mikkell Andreas Andersen, som ejede »Rikkesdal« i Granslev.

I Foraaret 1926 blev Gaarden solgt og Ægteskabet opløst. Anna Andersen købte da Mollerup Telefoncentral ved Silkeborg, som siden har været hendes og hendes 4 Børns Hjem. Som Centralbestyrerinde har hun saaledes været i Stand til at ernære sig selv og sine

Rikkesdal.

Børn og give dem den Opdragelse, som hun tilstræbte. Telefoncentralen havde, da Anna Andersen overtog den, 40 Abonnenter, men Antallet har været jævnt stigende, og var i 1944 mere end fordoblet.

Ejendommen ligger ved Aarhus—Silkeborg Landevej i en naturskøn Egn. I Husets Stueetage er der 4 Værelser og Køkken. Der er Kælder under hele Huset, og i et stort Udhus er der god Plads til Fjerkræ. Til Huset hører en ret stor Have.

Ved sin Elskværdighed og omhyggelige Betjening af Telefoncentralen har Anna Andersen forstaaet at vinde Tillid ikke blot indenfor Abonnenternes Kreds, men ogsaa en anseelig Vennekreds.

Ogsaa udenfor Abonnenternes Kreds er hendes retskafne Karakter

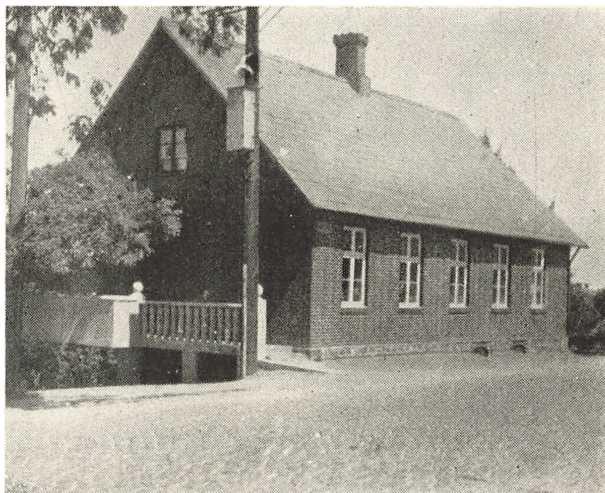
blevet anerkendt, hvilket blandt andet har givet sig Udslag i, at hun i 1934 blev valgt til Bestyrelsesmedlem i »Centralorganisationen for Silkeborg Kredsen«. — I Aaret 1935 valgtes hun til Repræsentant for Husholdningsudvalget i Silkeborg og Omegns Landboforening, og hun er Amtsrepræsentant for Skanderborg Amts Husholdningsudvalg for unge Pigers huslige Uddannelse.

Det var tildels paa Anna Andersens Initiativ, at der i Aaret 1935 i Linaa Kommune oprettedes et Skolekøkken for unge Piger, og naar der paa denne Egn nu er saa stor Interesse for de unge Pigers Dygtiggørelse paa det huslige Omraade, tilkommer der Anna Andersen en stor Part af Æren herfor.

Anna Andersen blev i sit Ægteskab Moder til:

Karl Bernhard	født	1. Oktober 1913
Alfred Marius	»	4. August 1915, død 14. Marts 1916
Anna Kirstine Margrethe	»	20. August 1917
Rasmus Kristensen	»	30. Oktober 1919
Søren Møller	»	1. Marts 1923

Hun har været sine Børn en god Moder og Forsøger, og den Glæde og Tilfredsstillelse, hun har haft ved at se, at det hidtil er gaaet dem godt, er fortjent og hende selv til Ære.

Møllerup Telefoncentral.

1908.

Anna Andersens afdøde Ægtefælle, Mikkel Andreas Andersen, var født den 23. Marts 1884 i Granslev som Søn af Gaardejer Søren Andersen og Hustru Ane Margrethe.

Mikkel Andersen var Elev paa Ryslinge Højskole i Vinteren 1907—1908. I 1910 overtog han sin Fødegård »Rikkesdal« paa Granslev Mark. Gaarden, der var paa 50 Tdr. Land, havde været i Familjens Eje i flere Generationer. Mikkel Andersen var meget interesseret i Kvægavl og fik efterhaanden oparbejdet en god jysk Besætning, der har faaet adskillige gode Præmier paa Dyrskuerne. I 1926 solgtes Gaarden for 77.000 Kr., og Mikkel Andersen flyttede til Kongstrup, hvor han drev Handel til sin Død den 16. Oktbr. 1938.

Mette Marie Kristensen

Led 7, Nr. 734.

var født 27. Oktober 1889. Hun var Datter af Gaardejer Rasmus Kristensen og Hustru Ane, f. Thomsen. Hendes Livsbane var meget kort, hun døde 1. September 1901, knapt 12 Aar gammel. Ved hendes Begravelse udtalte hendes Fader bl. a. følgende hjertelige Ord:

».....vi kunde slet ikke forstaa, hvorfor Marie skulde angribes af denne snigende Sygdom, Marie, som ellers var saa livsglad, sang og var munter blandt hendes Søkende..... Vorherre har forskaanet hende for Verdens Prøvelse. — Hun var født paa en Søndag, og hun døde paa en Søndag og skulde længe have været vort Søndagsbarn.«

er født paa Futting Damsgaard pr. Thorsø den 13. September 1891, og er Datter af Gaardejer Rasmus Kristensen og Hustru Ane, f. Thomsen. Hun døbttes samme Aar i Thorsø og konfirmeredes i Vejerslev Kirke den 3. Oktober 1905. Sin Skoleundervisning fik hun i Thorsø. Senere

Ca. 1920.

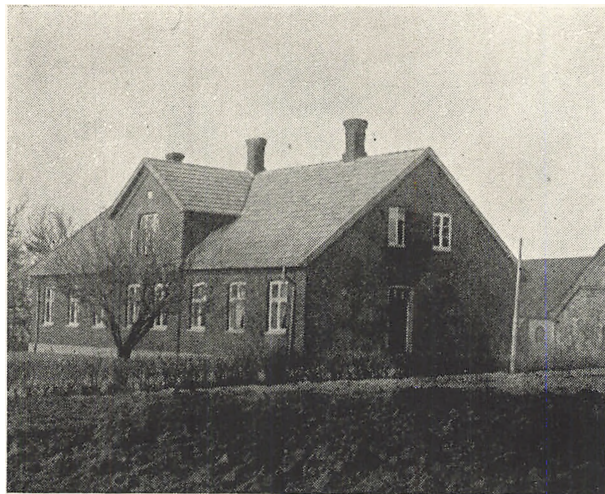
Ca. 1920.

kom hun paa Husholdningsskole i Høng paa Sjælland, hvor hun i 1908 opholdt sig ca. et halvt Aars Tid. Sin praktiske Uddannelse i Husgerning fik hun som de øvrige Søskende hjemme paa Fødegaarden.

Dagmar Hansen var dog som ung Pige ogsaa ude hos fremmede. Hun tjente saaledes i Aaret 1910 i Pjedsted hos Gaardejer Søren Kring, derefter et halvt Aars Tid i Hadsten, og var senere (Aar 1913) et halvt Aars Tid i Ødum. Hun var derefter atter hjemme og hjalp til med Husholdningen paa Fødegaarden, til hun giftede sig.

Den 13. September 1918 viedes hun i Hammel Kirke til Gaardejer *Niels Hansen*, som er født i Herslev ved Pjedsted den 22. Marts 1888 og er Søn af Gaardejer Jens Peter Hansen og Hustru Ellen Kirsten, f. Knudsen. Han døbttes i Fødebyens Kirke den 27. Maj samme Aar. Sin Barndoms Skolepligt efterkom han ligeledes i Herslev, hvor han konfirmeredes i April 1902. Han opholdt sig nu hjemme paa Fødegaarden »Louiselund« og hjalp til med Bedriften indtil sit 16. Aar, hvorefter han tjente paa Gaarden »Hvol« i Pjedsted. Han lærte derefter Landvæsen, først paa Herregaarden »Fuirendal« (nu »Fyrendal«) pr. Sandved i Sorø Amt, Sjælland, og var derefter paa »Follerupgaard« ved Fredericia

og paa »Vilstrupgaard« ved Kolding. Han rejste derpaa til Herregaarden »Krumstrup« i Ryslinge Sogn (Fyen), hvor han var Forkarl, og tjente senere paa Gaarden »Vaabensholm«, Føvling Sogn ved Brædstrup. Sin Værnepligt aftjente Niels Hansen ved Den kgl. Livgarde. Var derefter paa Tommerup Højskoles Landbrugsafdeling og fik derpaa

Sverriggaard.

paa Stilling som Underforvalter paa Gaarden »Aakjær« ved Odder. Sluttelig var han Forvalter paa »Hessel« ved Grenaa og »Frijsendal« ved Hammel, indtil han giftede sig med *Dagmar Kristensen* i September 1918.

Det unge Par stiftede Hjem i Sorring pr. Toustrup, hvor de efter Gaardejer Chr. Jensen havde overtaget »Sverriggaarden«. Den er paa 35 Tdr. Land og er

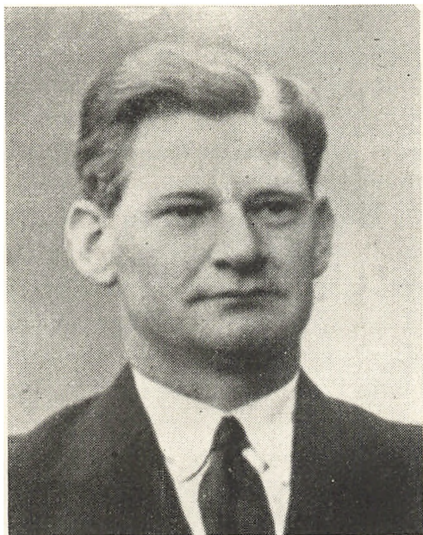
skyldsat til 2 Tdr. 1 Fdk. Hartkorn. Købesummen var 62.000 Kr. I Aaret 1939, før Udbruddet af den 2den Verdenskrig, var Gaardens Besætning: 3 Heste, 13 Køer, 10 Stk. Ungkvæg og ca. 20 Svin. »Sverriggaarden« ligger paa en høj Bakke over Sorring By, man har fra den en vid, storslaet og smuk Udsigt til den ene Side ind mod Aarhus og over Stallingsskov til Himmelbjerget og mod Vest over Gern Bakker ind mod Silkeborg og omliggende Skove.

Ægteparrets Børn er alle blevet døbt med det gamle Familjenavn *Koed*, der stammer fra Niels Hansens Farmor, der var født i St. Velling i Smidstrup Sogn, Vejle Amt, og som var døbt Koed.

De 3 Børns Fødselsdata og Navne er:

Jens Peter Koed Hansen	født	25. September 1919
Alfred Koed Hansen	»	26. August 1921
Elna Koed Hansen	»	29. September 1922

er født den 20. August 1896 paa Futting Damsgaard, han er Søn af Gaardejer Rasmus Kristensen og Hustru Ane, f. Thomsen. Han fik sin Skoleundervisning i Thorsø Skole og blev konfirmeret i Aidt Kirke den 2. Oktober 1910. Den 5. November 1921 indgik Marius Christensen Ægteskab med *Cecilie Kirstine Mogensen*, født i »Klarbøge« ved Hadsten den 15. Februar 1896 og Datter af Gaardejer Mogens Peter Mogensen og Hustru Jensine Jacobine, f. Jensen.

1938.

1944.

Marius Christensen fik sin elementære Uddannelse fortsat paa Hadsten Højskole i Vinteren 1914—15. Sin Værnepligt aftjente han ved Den kgl. Livgarde, hvortil han indkaldtes den 28. Januar 1915. 3½ Maaned var han paa Rekrutskolen i København, derpaa i Kantonnementet i Køge, hvorefter han kom til Vagtkompagniet i Fredensborg. Da Kronprins Frederik og Prins Knud (Kong Christian X's Sønner) blev konfirmeret, opnaaede han sammen med 3 Kammerater den Ære at blive udtaget som Hjælp ved Serveringen ved Taflet. Marius Christensen modtog som Bataillonsskytte et Sølvbæger med Inskription. Han permitteredes den 1. September 1916 og var derefter ansat hjemme paa Fødegården, indtil han den 1. November 1920 overtog denne efter sin Fader, som da havde drevet den i over 36 Aar. Arealet var det samme som det, hans Fader i sin Tid havde overtaget, 57 Tdr. Land. Ejendoms-skylden var 36.000 Kr. med følgende Forpligtelser: 1ste Prioritet 6400 Kr. til Grevskabet Frijsenborg, 7700 Kr. som 2den Prioritet til Kreditfor-

eningen i Viborg, 3die Prioritet 41.000 Kr. til hans Fader, 4de Prioritet forskellige Naturalier, anslaaet til Værdi 6200 Kr., dertil kom ubetalt Elektricitet 2600 Kr., ialt 62.000 Kroners Gæld. Da alle Gaardens Længer stod for en haardt tiltrængt Ombygning, var den reelle Gældsbyrde dog ca. 20—25.000 Kr. højere, og Købesummen ansattes til ca. 100.000 Kr. Besætningen var som overalt paa den Tid stærkt reduceret, da det paa Grund af Krigen 1914—1918 (og Efterkrigstiden) ikke havde været muligt at fremskaffe tilstrækkeligt Kraftfoder, og Jordens Ydeevne var nedsat, thi Kunstgødning havde ej heller været til at opdrive. Der var paa Gaarden 4 Heste, 12 Køer og 15 Ungkreaturer, da Marius Christensen overtog den. Hvorledes man fra anden Side saa paa Sagen fremgaar af, at da han for første Gang var indkaldt for at forsvare sin Selvangivelse overfor Skattevæsenet og der oplyste, at Gælden var 62.000 Kr., og at hans første Maal maatte være at faa Gælden ned og Gaarden ombygget, betegnede Sogneraadet dette som en Umulighed med den nævnte Gældsbyrde, tilmed da Tiderne var nedadgaaende.

Til Supplering af Besætningen købte Marius Christensen 5—6 gode Køer og Kvier. Ca. 2 Tdr. Land (gammel udtørret Søbund), der ikke tidligere havde været dyrket, blev pløjet og udlagt til gode vedvarende Græsmarker med Skiftefolde. Marken blev, hvor der var Trang til det, merglet og omlagt til 5 Marks Drift. Den er senere blevet præmieret med 1ste Præmie i Konkurrencen med hele Landbrug indenfor Frijsenborg-Favrskov Birks Landboforening.

Den vanskeligste Tid kom, da Landbrugskrisen satte ind i 1930'erne og Prisen for en god Ko faldt til ca. 100 Kr., et Slatgesvin til ca. 35 Kr. og Smørret til Kr. 1,23 pr. Kilogram. Ved Flid og Sparsommelighed lykkedes det dog at holde Besætningens Standard oppe, til bedre Tider indtraf i 1940. I Aarene 1942—43 solgtes der fra Gaarden godt med Avlsdyr til gode Priser. Omkostningerne ved en Kvægavl af Futting Damsgaards Standard steg dog ogsaa ret betydeligt, og ligeledes blev den i Krigstiden (2den Verdenskrig) stærkt strammede Skattepolitik stærkt tyngende.

Om Marius Christensens Indsats i Kvægavlssarbejdet skrev Landbrugskonsulent A. Jelsbak, Hammel, i 1938 følgende:

»Marius Christensen overtog Gaarden i 1920 og har paa bedste og smukkeste Maade ført det af hans Fader paa-begyndte Arbejde med Mark og Kvægbrug videre. Han har et udmærket Plantebrug og har i den forløbne Tid ombygget Gaarden. Det er dog i Kvægbesætningen, at Marius Christensens største Indsats falder. Der var jo her nedlagt et stort Arbejde, som M. C. skulde føre videre.

De enkelte Køer udnyttedes stærkt baade ydelses- og avlsmæssigt. De blev saaledes ført til Jyllands bedste Tyre uanset Vejlængde og Pris. Det lykkedes for Marius Christensen at faa tillagt nogle gode Tyrekalve, faa dem opdrættet og solgt til gode Priser. I 1922 fik den første Tyr fra hans Besætning 1ste Præmie paa Ungskuet. Det blev efterhaanden til mange gode Tyre med 1ste Præmier paa Ungskuer og Amtsskuer, saavel 1ste Klasse som 1ste Grad for Afkom. I 1932 stammede ca. 40 pCt. af de paa det jydsk Ungskue udstillede Tyre fra Marius Christensens Besætning, og Afkoms-Undersøgelsen viser, at samtlige Tyre solgt fra denne Besætning har hævet Ydelsen med 17 kg Smør i Gennemsnit. I Konkurrencen mellem hele Besætninger er hans flere Gange tilkendt 1ste Klasse plus 1ste Grad.

Da Marius Christensen overtog Gaarden, var 50 pCt. af Køerne kaaret i 1ste Klasse, men nu i 1938 75 pCt., og Ydelsen er i samme Tid steget fra 169 til 220 kg Smør pr. Ko. Marius Christensen er det saaledes lykkedes ikke blot at holde Besætningen oppe, men endog at føre den videre frem, saa den nu staar som en af Danmarks bedste indenfor den jydsk sortbrogede Avl, og utallige er de Første- og Ærespræmier, der er faldet til denne Besætning.

Ved den store Landsudstilling, som afholdtes i København i Aaret 1938 i Anledning af 150 Aarsdagen for Stavnsbaandets Løsning, havde Marius Christensen en Samling Køer udstillet, som tilkendtes *Guldmedaillen*.

Mange Opdrættere har kun faaet daarligt økonomisk Resultat, men det har vist sig, at Opdræt og Økonomi godt kan forenes, idet Marius Christensen har præsteret ikke alene at ombygge Gaarden, men ogsaa i de 18 Aar der er gaaet, siden han overtog Futting Damsgaard, omtrent at halvere sin store Gældsbyrde. Trods det store Arbejde, en Avlsbesætning medfører, har M. C. aldrig haft en Fodermester, men han og hans Hustru har med deres Børns Hjælp og kun en enkelt Karl passet det hele og altid malket 3 Gange daglig.

A. Jelsbak.«

I Aaret 1927 ombyggedes Hestestald og Svinestald, og i 1923 byggedes Maskinhus (opført helt af Træ). I Aaret 1929 blev der bygget en ny moderne Kostald, og i 1934 et nyt Stuehus. I Stue-Etagen findes foruden 2 store Entreer, Køkken, Spisekammer og 4 Stuer. Paa Førstesalen findes eet stort Værelse og 2 Kamre, foruden Loft, og i Kælderen

findes en Forstue, stort Køkken og Forraadslokale. Det var i en Krisetid, at Stuehuset blev bygget, det kostede 7000 Kr. Der blev brugt saa meget Materiale af det gamle Stuehus, som bruges kunde. Meget af Arbejdet udførte de selv, og en Del indvendig Komfort udsattes til bedre Tider.

Futting Damsgaards Stuehus.

Af Tillidshverv, som Marius Christensen har haft inden for sine Standsfællers Kreds, kan nævnes: Formand for Aptrup og Omegns Kvægavlsforening, Formand for Thorsø Sogns Venstreforening, Formand for Thorsø Sogns

Jagtforening, Bestyrelsesmedlem i Frijsenborg-Favrskov Birks Landboforening, Medlem af Ungdomsudvalget inden for samme Forening, Næstformand for Foreningen »Jydsk sort-broget Kvæg«, Medlem af Bestyrelsen for Thorsø Mejeri, Bestyrelsesmedlem af Hammel og Omegns Andels Svineslagteri.

I Tidsrummet 1925—40 har ca. 20 Landboforeninger foretaget Udflugt til Putting Damsgaard, og Gaarden er Lærested for unge Landmænd under de Samvirkende Danske Landboforeninger.

Marius Christensens Hustru Cecilie Kirstine er, som nævnt, født den 15. Februar 1896. Hun døbttes 2. April 1896 i Over-Hadsten Kirke, gik i Skole i Vithen (fra 1. Maj 1903 til 1. Maj 1910) og konfirmeredes 3. April 1910 i Vithen Kirke. I Sommeren 1916 fik hun Undervisning paa Vallekilde Højskole. Som

Putting Damsgaard 1934.

ung Pige fik hun praktisk Uddannelse i Husgerning, var først paa et Par Gaarde paa Aarhusegnen, tjente derpaa nogen Tid i Nordsjælland, var derefter paa Koldingegnen og var imellem hjemme og hjalp til

med Bedriften hos sine Forældre, hvor hun ogsaa opholdt sig til sit Bryllup, der fandt Sted 5. November 1921 i Granslev Kirke.

Kirstine Christensen, f. Mogensen, har været sin Mand en god Hustru, flittig som hun er; foruden at opdrage sin ret store Børneflokk og passe sit Hjem har hun endda faaet Tid til ogsaa at bistaa sin Mand i Gaardens Bedrift. Med Venlighed og Kærlighed har hun været sine Børn en god Moder, og det Hjem, hun og hendes Mand skabte, var og er præget af den Gæstfrihed, som lyst Sind og Hjælpsomhed skaber.

Foruden at passe sit Hjem og hjælpe til med Bedriften har hun endda haft Tid til at varetage nogle Tillidshverv. Det kan saaledes nævnes, at hun siden 1934 har været Medlem af Thorsø Sogns Menighedsraad. Hun er Medlem af Frijsenborg-Favrskov Birks Landboforenings Husholdningsudvalg og er endvidere Foreningens Tillidsmand for unge Pigers Husholdningsuddannelse under Landhusholdnings-Selskabet.

I Ægteskabet er født 6 Børn:

Anna	født	20. Marts 1922
Signe	»	4. Maj 1923
Rasmus	»	11. Januar 1925
Mogens Peter	»	22. Februar 1926
Ester Marie	»	10. September 1927
Grethe	»	2. Februar 1932

Guldmedaillen
fra
Landsudstillingen paa Bellahøj i København 1938.

var Søn af Hørkræmmer Hans Christensen og Hustru Mathilde, f. Hansson, og født 13. Februar 1883 paa Frederiksberg og døbt i Frederiksberg Kirke 29. April samme Aar. I 1890 kan han i Vesterbro Realskole, gennemgik alle dens 9 Klasser og forlod Skolen 8. Juli 1899 med

1925.

Præliminæreksamen, 106 $\frac{2}{3}$ Points; Regning, Naturlære og, Aritmetik, Geometri, Naturhistorie og?, Historie, Dansk, Geografi mg×. Iøvrigt hedder det i Vidnesbyrdet, at hans Opførsel har været særdeles god. Ved Bedømmelse af hans Evner og Flid maa der tages Hensyn til, at han i alle sine Skoleaar, foruden at passe sin Skolegerning og dermed følgende Hjemmearbejde, hver Dag fra sin Hjemkomst fra Skolen til henad Aften var beskæftiget i sin Faders Forretning ved alt forefaldende Arbejde.

Efter endt Skolegang fik han Plads som Kontorist i Firmaet A/S Hagen Akkumulatorenfabriks københavnske Filial, hvor han var ca. 2 Aar og fra-

traadte 29. Januar 1902. I hans Anbefaling hedder det, at han udviste Punktlighed og Akkuratesse, viste udmærkede Anlæg og gjorde betydelige Fremskridt.

Februar 1902 fik han Ansættelse i »Østasiatisk Kompagni«. Her forblev han i 33 Aar, indtil svigtende Helbred tvang ham til Ophør eet Aar før hans Død. Efter at have tiltraadt Firmaet var han først 1 $\frac{1}{4}$ Aar paa Hovedkontoret i København, men sendtes saa til Østasien. Hans Afrejse fandt Sted 23. Maj 1903, og han ankom til Siam den 23. Juni. Her var han først et Aars Tid paa Kompagniets Kontor i Bangkok, forflyttedes saa til Savmøllen i samme By, hvor han ligeledes var ca. et Aar, for i 1905 at blive sendt til Bandon og Intanin Skovene. Hans Arbejde her udførtes paa Steder, hvor ingen Europæer tidligere havde været. Han boede i Junglen, hvor han selv maatte bygge sit Bambo-Hus og oplevede det primitive Nybyggerliv. Efter igen eet Aars Forløb forflyttedes han til Bandon, hvor han blev Driftsleder af en der af Østasiatisk Kompagni opført Savmølle.

Efter 6 Aars Ophold i Siam fik han Ferie og rejste i denne til Danmark. Under sit Ophold her traf han sin Ungdomsbekendt Frk. *Mary*

Josephine Nielsen, med hvem han nu forlovede sig. Hun er født 29. Maj 1879 og Datter af Smedemester Peter Steffensen Nielsen og Hustru Kirsten, født Olsen.

Efter Tilbagekomsten til Siam blev han udnævnt til Bestyrer af Bangkok Savmølle.

Efter gentagne forgæves Ansøgninger om Tilladelse til Giftermaal opnaaedes denne, og hans Forlovede rejste derpaa til Siam, hvor Brylluppet fandt Sted 21. Marts 1912 i det Danske Konsulat i Bangkok.

I Aaret 1920, for hans Vedkommende efter 17 Aars Ophold i Østen, rejste de hjem, og han udnævntes til Kontorchef i Træ-Afdelingen i København, hvilken Stilling han beholdt, til han fratraadte i 1935. Ved sit Jubilæum i 1927 modtog han mange Beviser paa den Agtelse, han nød blandt de mange Mennesker, han i Aarnes Løb var kommet i Berøring med. Af Firmaet modtog han en Hædersgave paa eet Aars Gage.

I Ægteskabet fødtes Datteren Else Ruth, der er født 8. Januar 1922.

De Karakteregenskaber, der særligt prægede Oluf C. Christensen, var Pligtopfyldelse og Kærlighed til sit Arbejde. Al sin Interesse og Arbejdskraft viede han Gerningen i Firmaet. Hans Ivrighed var stor, hans Familjefølelse stærkt udviklet, og han forblev ungdommelig i Sind og Tanke. Hans tidlige Død skyldtes utvivlsomt de mange Aars Ophold i Troperne.

Hans Hustru, Mary Christensen, som overlever ham, delte sin Mands store Interesse for Kompagniets Virke og var i sit Hjem en dygtig og økonomisk Husmoder. Efter Ægtefællens Død har hun sin Indtægt i den rundelige Pension, der tilkommer hende. Hjemmet var altid præget af god Smag og indeholder mange Kostbarheder, som er indsamlet i Østen. Hun har forstaaet at værne og bevare Hjemmet i dets fulde Udstrækning efter Oluf C. Christensens Død den 4. Marts 1936. Han blev kun 53 Aar gammel og er jordfæstet paa Vestre Kirkegaard i København.

1927.

er født 30. Maj 1885 paa Frederiksberg ved København og døbt 30. August 1885 i Emaus Kirke. Han er Søn af Hørkræmmer Hans Christensen og Hustru Mathilde, f. Hansson. Kom i en Alder af 5 Aar i Vesterbros Realskole, som han forlod efter 8. Klasse. Han konfirmeredes

1935.

1. April 1900 i Frederiksberg Kirke. Han var kun 13 Aar gammel, da han forlod Skolen, og var saa ansat i sin Faders Petroleums og Brændsels engros Forretning fra 1898 til 1. Maj 1901, da han traadte i Lære hos Fa. P. J. Bøvings Eftf. (Isenkram engros & detail). Læretiden ansattes, paa Grund af hans forudgaaende Uddannelse hos Faderen, til 3 Aar. Arbejdstiden i Lærepladsen var fra 7 Morgen til 8 Aften, Lørdag til Kl. 9, desuden Søndagsarbejde Kl. 7½—9 Morgen. Lønnen var 25, 35 og 50 Kr. mdl. Theoretisk Uddannelse modtog han paa »Købmandsskolen«s Aftenkursus (hver Aften fra Kl. 8¼—10). Udlært var Begyndelsesgagen 75 Kr.

mdl. Han forblev i Firmaet til 1. April 1906. Rejste 16. April samme Aar til Tyskland og fik 9. Maj Plads som Volontør i Firmaet Körschgen & Behle i Berlin (Isenkram engros). Begyndelsesgagen var 50 Rmk. mdl. Trods al Sparsommelighed kunde Kost og Logi ikke bringes under 75 Rmk. mdl. Efter 3 Maaneders Forløb steg Gagen til 75 Rmk., og han avancerede nu hurtigt og forblev i Firmaet i 4 Aar. Han havde da sparet saa meget sammen, at han kunde foretage en 4 Ugers Rejse til de rhinske og westfalske Industriomraader, hvor han daglig fik Fabrikker i sin Branche forevist. Rejste derpaa til Paris, hvor han opholdt sig et Par Uger, og derpaa til England, hvor han i London 1. Juni 1910 fik Ansættelse som Fakturist i Fa. »The Rotary Photographic Co. Ltd.«. Lønnen var 20 sh. ugentlig. Dette Firma forlod han 1. Oktober samme Aar, da han fik Plads i Isenkramfirmaet P. H. Aston. Lønnen var her 30 sh. pr. Uge. Her var han ca. ½ Aar og rejste saa tilbage til Berlin, til Firmaet Körschgen & Behle, hvor han var indtil 1. Juli 1911, da han rejste hjem til Danmark. Kapital havde han ikke, hvad der var sparet sammen i Tyskland, var brugt til Rejse og Ophold i London, thi hans Leveomkostninger der havde overskredet de Volontørgager, han fik.

K. Marinus Christensen laante ved Hjemkomsten 300 Kr. af en Fætter i Jylland, 200 Kr. af en Tante og opnaaede ved Kautioen et Banklaan paa 800 Kr., og udelukkende med disse laante 1300 Kr. startede han 1. August 1911 et Agenturfirma. Hans Omkostninger og private Forbrug var ved Starten meget minimale, da han hos sine Forældre havde faaet Løfte om gratis Kost det første Aar. Som ventet var Bruttofortjenesten i Begyndelsen ringe. Hans Regnskab for de første 10 Maanedes ser saaledes ud:

	<i>Aug.</i>	<i>Sept.</i>	<i>Okt.</i>	<i>Nov.</i>	<i>Dec.</i>	<i>Jan.</i>	<i>Febr.</i>	<i>Marts</i>	<i>April</i>	<i>Maj</i>
Fortjeneste ...	1	18	22	112	68	30	87	247	142	146 Kr.
Omkostn.	390	21	43	16	15	66	47	94	47	199 »
Privat Forbr.	?	17	24	38	47	30	47	57	57	34 »

Forholdene bedrede sig herefter hurtigt. I Efteraaret 1917 fik han Anmodning om at overtage Ledelsen af en Laascfabrik, hvori var investeret 40.000 Kr., hvoraf de 25.000 Kr. var tabt. K. Marinus Christensen var betænkelig og udtrykte klart, at han betvivlede Mulighederne for en Fabrikation af nævnte Art her i Landet, men slog alligevel til, da Tabet blev afskrevet, og der yderligere blev indskudt 60.000 Kr., og han selv fritoges for økonomisk Risiko, omendskønt Firmaet skulde drives kun i hans Navn. Kontrakt oprettedes 5. Marts 1918 med tilbagevirkende Kraft til 6. September 1917, paa hvilken Dag han havde overtaget Ledelsen. Hans eget i 1911 startede Firma berørtes ikke af Forholdet. Christensens Betæneligheder viste sig snart berettigede, og allerede 23. Februar 1919 opsagde han sin Kontrakt. Efter Anmodning trak han dog Opsigelsen tilbage. Da det stærke Prisfald indtraf i 1921, var ikke blot Konkurrence med Udlandet umulig, men Varelageret, der 1. Marts 1921 havde en Værdi af ca. 76.000 Kr., havde 1. August samme Aar kun en Værdi af 36.000 Kr., skønt det kvantumsmæssigt (Vægt- og Stykantal) var ca. det samme. Det allerede konstaterede Konjunkturtab i fem Maanedes var saaledes ca. 40.000 Kr. og var ved Forretningsaarets Slutning (1. Marts 1922) steget til 49.000 Kr., og Christensen opsagde paany sin Kontrakt med Interessenterne. Efter gentagen Anmodning om at se Tiden lidt an endnu lovede han at fortsætte foreløbig endnu eet Aar, men da næstfølgende Aar kun indvandt en minimal Del af Tabet, opsagde han den 27. Februar 1923 for tredje Gang og nu definitivt Kontrakten. Indehaverne valgte derpaa at likvidere.

K. Marinus Christensen havde da Kr. 14.115,49 til Gode for Laan og Gage, og efter lange og besværlige Forhandlinger, der varede til December 1923, købte han Firmaet og nogle af dets Andele, idet han ikke ønskede at overtage de til Fabrikationen beregnede Aktiver, nemlig Raamaterialer, Værktøj, Maskiner og Fabriksinventar. Disse Dele solgtes da til anden Side.

Købekontrakten, der er dateret 28. December 1923, havde følgende Ordlyd:

»Underskrevne C. G. og F. G. sælger og overdrager herved til Grosserer K. Marinus Christensen Firmaet Kjøbenhavns Laasefabrik. Under Overdragelsen er indbefattet:

1. Det i Firmaets Lokaler beroende Lager af Handelsvarer, som er optaget i en pr. 1. December 1923 udarbejdet Raabalance.
2. Alt i Firmaets Lokaler pr. 1. December d. A. beroende Lagerinventar, Forretningsbøger, Prisbøger, Kontorartikler, Tryksager o. lign.
3. Alle Firmaets pr. 1. December d. A. iflg. foranstaaende Raabalance udestaaende Fordringer.

Som Vederlag herfor yder K. Marinus Christensen følgende:

1. Han overtager Gælden til de forskellige Vareleverandører, nemlig de i Revisor Carl Møllers Opstilling af 1. December 1923 nævnte Kreditorer med Undtagelse af følgende:

K. Marinus Christensen	14.115,49
H. A. G. Veksler	6.590,56
Fremmede Veksler	6.425,00
Amagerbanken (Kassekredit)	39.986,33

2. og betaler til d'Herrer C. G. & F. G. Kr. 20.000, der berigtiges paa den Maade, at han kvitterer sit fornævnte Tilgodehavende Kr. 14.115,49 og afdrager Restbeløbet Kr. 5.884,51 senest i Løbet af 5 Aar med en Tiendedel hver 1. Februar og 1. August og har Ret til at erlægge større Afdrag og til naarsomhelst at udbetale Restgælden.

Eventuelle Renter for laante Penge til Amagerbanken for Tiden til K. M. C.'s fuldstændige Frigørelse for fornævnte Kreditorer betales af C. G. og F. G.

K. Marinus Christensen er pligtig til at overtage de i Firmaet Kjøbenhavns Laasefabriks Navn beordrede men endnu ikke leverede Varer samt ethvert deraf følgende Ansvar og Risiko.

K. Marinus Christensen frigøres snarest for alle andre i Kjøbenhavns Laasefabriks Interesse indgaaede Forpligtelser iflg. Firmaets Bøger, derunder Gælden til Amagerbanken og nævnte Veksler, og forpligter C. G. og F. G. sig til inden 1. Januar 1925 at dokumentere overfor K. M. C., at disse

Kreditorer har frigjort ham for enhver Forpligtelse. Det bemærkes, at Overenskomsten af 5. Marts 1918 mellem C. G. og F. G. paa den ene Side og K. M. C. paa den anden Side hermed er annulleret, og at det for Fremtiden staar K. Marinus Christensen frit for at benytte Firmanavnet Kjøbenhavns Laasefabrik.«

Som en Kuriositet ved denne Kontrakt kan fremhæves, at den intet indeholder angaaende Forrentningen af Gælden, men da de mundtlige Forhandlinger ikke havde berørt dette Spørgsmaal, nægtede K. M. C. at forrente Gælden og modsatte sig, at der om Rente indførtes noget i Kontrakten, hvilket nær havde ført til, at Sagen ikke var gaaet i Orden. Forhandlingerne var afbrudt over een Maaned desangaaende, men K. M. C. holdt stejlt paa sit, og Interessenterne bøjede sig.

Han førte nu Firmaet videre udelukkende som engros Handelsfirma. Agenturfirmaet førtes stadig sideløbende under eget Navn.

K. Marinus Christensen havde den 17. December 1915 ægtet *Rosa Thyra Ingeborg Stürtz*, født den 26. Maj 1889. Hun var Datter af Detailhandler Christian Nielsen og Hustru Rosa Julie Konradine Stürtz, men var ved kgl. Bevilling af 19. August 1908 adopteret af sin Moders Forældre, Gærhandler Adolph Stürtz og Hustru, da hendes Forældre paa den Tid skiltes.

Ingeborg Stürtz Christensen havde Anlæg for Musik og havde allerede som Barn og i Ungdomsaarene faaet Uddannelse i Klaverspil. I Aarene 1911—12 var hun i Amerika (New York), havde forskellige Stillinger og uddannede sig samtidig videre i Musik. Da hun ikke taalte Klimaet, rejste hun hjem og havde indtil sit Bryllup forskellige Stillinger ved Husholdning, paa Kontor og underviste en Tid ogsaa i Musik. Som Hustru skabte hun et Hjem, der var præget af Smag og Hygge. Hun besad Tilfredshedens Gave og Glæde for sit Hjem.

I Ægteskabet fødtes 2 Børn, nemlig:

- Hans Malte Stürtz Christensen født 20. December 1916
- Erik Rus Stürtz Christensen » 17. September 1920

1924.

Foruden disse to Sønner er i Hjemmet opvokset Adoptivdatteren Bente Marie Christensen, født 12. Oktober 1925, en Datter af K. Marinus Christensens afdøde Søster, Olivia Grandorf.

Ingeborg Christensen blev i en Alder af 42 Aar svagelig, Nyrebækkenbetændelse med tilstødende Komplikationer, blev opereret i 1932, atter i 1935 og igen i Aaret 1937. Den sidste Operation stod hun ikke igennem og døde efter 22 Aars Ægteskab den 6. September 1937 og jordfæstedes paa Vestre Kirkegaard (Afd. 9, Rode 9, Nr. 4/5). Den paa hendes Grav liggende Sten bærer kun Inskriptionen »Mis«, det Kæle navn, som alle benyttede, og hvorunder hun var elsket og agtet.

1944.

Den 26. Januar 1943, 5½ Aar efter sin første Hustrus Død, ægtede K. Marinus Christensen i Frihavnskirken *Iris Solveig Lindekilde*, der er født den 16. Juni 1911 i Skellerup pr. Ullerslev paa Fyn. Hun er Datter af Godsejer Th. J. Lindekilde (»Vejrupgaard«) og Hustru Hanne Anine.

Solveig Lindekilde gik i Ullerslev private Realskole, som hun forlod med Realeksamen (7,20 Points). Hun kom derefter i Husholdningslære paa Slottet »Egeskov« hos Grev Ahlefeldt Laurvig Bille. Her var hun 1¼ Aar, var derefter ½ Aars Tid paa Sjælland, uddannede sig videre ved et 3 Maaneders Ophold i Køkkenet paa Grand Hotel i Odense. Kom derefter

til Herregaarden »Bøgebjerg« pr. Martofte (450 Tdr. Land), hvor hun forestod Husgerningen, idet hun i 1933 havde ægtet Inspektøren af nævnte Gaard, som tilhører Hofjægermester N. Juel, Hverringe. Hun forlod sin Mand 1939, søgte Skilsmisse og rejste til København. Her havde hun først Stilling som Husbestyrerinde, søgte derefter Kontorplads og fik Ansættelse i Kjøbenhavns Laasefabrik, var derefter paa »Centralvaskeriet«, hvorefter hun kom til C. Thielst Assurance-Forretning. Under sit Ophold i København har hun gennemgaaet forskellige Kursus, bl. a. Stenografi, Maskinskrivning, Bogholderi, Sprog m. m. I sine unge Dage har hun nydt Undervisning i saavel Sang som Musik.

Under sit Ophold i Berlin har K. Marinus Christensen i Aarene 1906—1910 først været Sekretær og derpaa Næstformand i den Danske Forening, men ikke siden interesseret sig for Foreningslivet. I Aaret 1930 skete heri en afgørende Ændring. — Ved den konstituerende Gene-

ralforsamling i »Grossist-Sammenslutningen af 1930« valgtes han ind i Bestyrelsen, blev Aaret efter Sekretær og Medlem af Forretningsudvalget, Redaktionsudvalget og Økonomiudvalget og senere Formand for Propagandaudvalget i denne Forening, som tæller ca. 1000 københavnske Grosserere. I Marts 1932 indvalgtes han i Grosserer-Societetets Repræsentantskab og er blevet genvalgt i 1936, 1940 og 1944 (Valgperioden er 4 Aar). Ved alle Børsvalg i Aarene 1930—1944 har han været Medlem af Valgudvalget. I 1942 indvalgtes han i Grosserer-Societetets Reorganisationsudvalg. I Aaret 1932 optoges han i den da nystiftede »Frihandelsklubben af 1932«. At hans Navn blev kendt ogsaa udenfor Handelsverdenen, skyldtes især hans Arbejde i denne Klub. Hans Pjecer, hvis Udsendelse Frihandelsklubben bekostede, blev kommenteret i Pressen Landet over og omtaltes endog i Rigsdagen.

»Grossistforeningen for Isenkram-, Glas- og Porcelæns-Branchen«, som paa hans Ene-Initiativ stiftedes i 1932, valgte ham straks til Formand og har siden genvalgt ham. Foreningen omfatter nu Danmarks samtlige rene Grossister i Branchen, d. v. s. dem, der udelukkende driver engros Forretning. — I Aaret 1934 valgtes han til Bestyrelsesmedlem af »Deutsch Dänische Wirtschaftsvereinigung«, blev Aaret efter Næstformand og ved Formandens Død i 1937 fungerende Formand. — I Aaret 1937 indvalgtes han i Bestyrelsen for »Jern-, Metal- og Kortevarerbranchens Kreditorforening«. Samme Aar indvalgtes han i det af Handelsministeriet approberede »Valutaudvalget for Isenkram, Glas, Porcelæn og Galanterivarer«. Han er endvidere dette Udvalgs Revisor. — I Foreningen af Repræsentanter for udenlandske Firmaer har han siden 1936 været generalforsamlingsvalgt Revisor. — I Januar 1943 udnævntes han officielt til Priskontrolraadets Tillidsmand for Isenkrambranchen engros. — Han har siden 1938 været Redaktør af Tidsskriftet »Isenkram, Glas og Porcelæn«.

I Dagspressen og Fagbladene har han ofte behandlet politiske og faglige Spørgsmaal og har i Foreninger i Aarene 1935—44 holdt følgende Foredrag: »Hvad Isenkrammeren bør vide om Laase« — »Valutasituation og Politik« — »Isenkram i gamle Dage« — »Er der sundt paa Toldvejen« (et Foredrag om Frihandel og Protektionisme) — »Handelens Betydning i Nutid og Fremtid« — »Priskontrol set med Købmandens Øjne« — »Købmand eller Uddeler« — »Repræsentantens Stilling over for Grossist, Detaillist og Ko-operation« — »Historisk og fagligt om Laase«.

K. Marinus Christensen har, som kun faa, haft Glæde af sit Arbejde i Handelens Organisationer, og han har høstet megen Anerkendelse fra Standsfæller og dem, der staar Handelen nær.

Hans Branches Tidsskrift skrev 23. Maj 1935:

»Han er virkelig Idealist, ikke af dem, der lever i Taager-
nes Verden eller til det materielle frister. Han er Idealist helt
igennem, men har begge Ben paa Jorden. Naar han arbejder
for en Sag, er det fordi han mener, at det vil gavne hele
Samfundet...

... At han i sit Virke ikke ved, hvad egne Interesser er,
er overflødig at fortælle, tværtimod, han sætter dem til Side,
naar det gælder andres.«

Dagbladet »Børsen« skrev den 29. Maj 1935 i en Artikel om ham bl. a.:

»... hans Arbejde for Handelen i dens Organisationer har
sat dybe Spor...«

»Dansk Import Tidende« omtalte ham 1. August 1936 paa flg. Maade:

»... man ved nemlig, at naar han tager sig af en Sag, vil
han sætte al sin Evne og Arbejdskraft ind paa den bedst
mulige Løsning... Han er Forfatter til en Række Pjecer, som
har gjort hans Navn kendt langt ud over Standen. De mest
omtalte er »Handel og Industri« og »Produktion, Beskæftigelse
og Valutacentral«, som ved deres Fremkomst vakte en saadan
Opmærksomhed, at de ikke blot blev kommenteret i næsten
alle danske Blade, men ogsaa i Rigsdagen.«

Handelsministeren skrev den 2. Marts 1942 i en Hyldestskrivelse bl. a.:

»... det vil ikke være muligt at finde en dygtigere, mere
energisk og mere initiativrig Formand end Dem.«

Fra Grossistforeningen i Isenkrambranchen modtog han paa Tiaars-
dagen for Foreningens Stiftelse en kunstnerisk udført Hyldestadresse,
underskrevet af samtlige Isenkram-, Glas- og Porcelængrossister i Dan-
mark, samt en meget værdifuld Erindringsgave i Sølv. Iøvrigt ejer han
en righoldig Samling af Krystal, Kunstporcelæn og i Særdeleshed Sølv-
ting, i Aarenes Løb modtaget som Gaver fra Standsfæller. Bestyrelsen
for Grossistforeningen for Isenkram-, Glas- og Porcelæns-Branchen
vedtog 1. Januar 1940 en Hædersgave til ham paa 1000 Kr., og Aaret
efter vedtog en Generalforsamling enstemmigt en Hædersgave til ham
paa 5000 Kr. Foruden disse Paaskønnelser har K. Marinus Christensen
i Aarenes Løb modtaget et stort Antal Hyldest- og Takkebreve fra Folk
inden for Handelsverdenen. Ved hans 25 Aars Forretningsjubilæum
fandtes Omtale og Billede af ham i næsten alle Landets Aviser, selv
opbevarer han alene fra denne Lejlighed over 100 forskellige Avis-
udklip. — I den »Blaa Bog« optoges han i Aaret 1943.

(C. P.)

Marie Louise Laybourn er Datter af Hørkræmmer Hans Christensen og Hustru Mathilde, f. Hansson, og født 4. Marts 1887 i Smedegade 11, København. Hun døbt i Skt. Johannes Kirke 15. Maj s. A. Sin Skoleundervisning fik hun i Villakvarterets Døtreskole (1893—1901), og hun

1919.

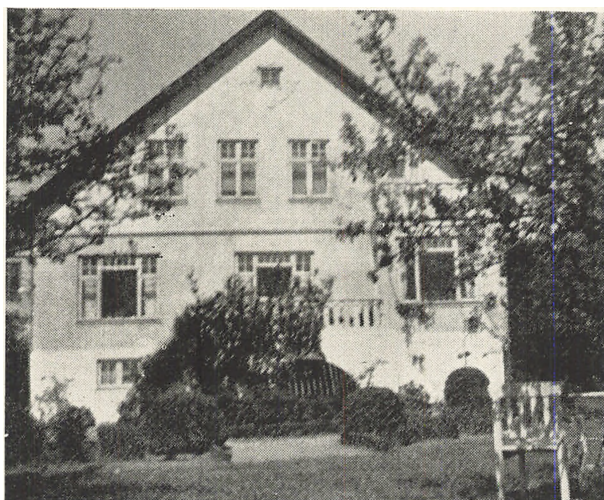

1915.

konfirmeredes 20. Oktober 1901 i Frederiksberg Kirke. Dagen blev et betydningsfuldt Vendepunkt i hendes Liv, idet hun samme Dag rejste fra sit Barndomshjem for ikke mere blivende at vende tilbage. Forholdet var det, at hendes Moster Olivia's Ægteskab med Hotelejer Julius Nielsen var forblevet barnløst, og de tog nu Marie til sig som eget Barn dog uden Adoption, da hendes Forældre modsatte sig dette. Hun levede da sin Ungdom i dette Hjem, der var præget af Velstand og de Goder, som dermed følger. Fra 1. September 1906 til 15. April 1907 opholdt hun sig som Elev i Pension »Maison blanche« i Lausanne, Schweiz. Efter Hjemkomsten var hun atter Datter for sine Plejeforældre og foretog med disse adskillige Rejser, i Aarenes Løb ialt 5, til Tyskland, Frankrig, Holland, Belgien, Schweiz, Italien m. fl.

30. April 1911 viedes hun til *Carl Richard Weincke Laybourn*, der var født 24. Marts 1887 paa Frederiksberg og Søn af Købmand Wilhelm Laybourn og Hustru Nanna, f. Weincke; han var døbt 8. Maj 1887 i Matthæus Kirke og konfirmeret 29. September 1901 i Holmens Kirke. 1. Oktober 1901 kom han i Lære hos Materialistfirmaet Cand. pharm. Frederiksen, København, var derefter i Hamborg fra 1. Februar 1906

til 1. April 1907. Fik derefter Ansættelse hos Fa. A. Stelling i København, hvor han forblev indtil 1. Juli 1909. Han etablerede sig 23. Juli 1909 under Firmanavn Rich. Laybourn & Co., engros Handel med Artikler for Parfumeri- og Frisør-Branchen. Dette Firma solgte han i 1914 og begyndte Handel med Automobiler i eget Navn. 28. Februar 1933 gik han i Kompagni med Grosserer Friis-Hansen og grundlagde Firmaet Friis-Hansen & Laybourn A/S. Da Friis-Hansen 1. Maj 1936 trak sig tilbage, købte Richard Laybourn hans Aktier og Andele, blev Selskabets Formand og dets Eneidirektør. I Realiteten var han Eneindehaver. Den 7. November 1935 havde Ægteparret købt Villaen »Bakkebo«, Sol-

»Bakkebo« i Holte.

bakken 22, Holte. Købesummen var 25.000 Kr., Ejendomsskylden 27.000 Kr., Arealet 4000 Kv. Al. Indflytningen fandt Sted 17. April 1936. I Aarene 1920—22 havde Ægteparret ejet »Ubberødgaard« ved Hørsholm, dog uden Jordtilliggende.

Rich. Laybourn var en energisk og dygtig Forretningsmand, der besad Charme og Handelstalent. Udprægede Karakteregenskaber var

Hjælpsomhed og Gæstfrihed. Hans Kærlighed til Børn var stærkt udviklet og medvirkende til at skabe det lykkelige Hjem, Ægteparret byggede op, og hvori 3 Børn er vokset op:

Inge-Lise født 15. August 1917

John Malthe » 7. April 1923

Bent Mogens » 12. Oktober 1925

de to sidstnævnte fra 14. Januar 1929, idet disses Moder, Olivia Grandorf, som var Marie Louise Laybourns Søster, døde Sommeren 1926, hvorefter de 2 Børn adopteredes af Rich. og Marie Louise Laybourn. I 1939 blev Rich. Laybourn syg, gennemgik svære Lidelser og døde 8. Oktober 1942 i en Alder af 55 Aar. Han begravedes paa Solbjerg Kirkegaard.

Marie Louise Laybourn besidder alle en Moders og Hustrus gode Egenskaber. Hendes Hjem er, og var altid, præget af Skønhed og Hygge og Gæstfrihed.

er født 14. April 1892 i København og er Datter af Hørkræmmer Hans Christensen og Hustru Mathilde, f. Hansson. Hun døbt 3. Juli 1892 i Matthæus Kirken. Frekventerede Lønborgs Skole 1899—1906 og konfirmeredes 6. Oktober 1907 i Frederiksberg Kirke. Besøgte i Aaret 1908 Nehms Handelsakademi og fik Undervisning i de forskellige Handels-

1941.

1911.

fag, hvorefter hun fik Plads hos Skræddermester Brandt i København, senere hos Firmaet Richard Laybourn & Co. (Toiletartikler), og fik derefter i Aaret 1910 Ansættelse i A/S Dansk Folkeforsikrings Anstalt, hvor hun var til 1. Januar 1917. Paa Grund af Sygdom, Hospitalsophold og Rekreation havde hun ingen Beskæftigelse i næste 9 Maaneder. Hun fik derefter Ansættelse i Nordisk Brandforsikring A/S 1. Oktober 1917 og var her til Foraaret 1918, da hun giftede sig.

I Dansk Folkeforsikrings Anstalt havde hun lært sin tilkommende Mand *Carl Rudolph Ahrenkiel Schrøder* at kende, til hvem hun viedes i Frederiksberg Kirke den 26. April 1918. Carl Schrøder er født i Ole Suhrgade i København den 18. December 1892, han er Søn af Købmand Carl Schrøder og Hustru Louise, f. Ahrenkiel, døbt i Skt. Johannes Kirke 1893 og konfirmeret 29. September 1907 i Nathanaels Kirke. Fra 1899 til 1906 Elev i Sundby Realskole. Den 1. Marts 1908 fik han Ansættelse i Dansk Folkeforsikrings Anstalt A/S, blev 1. Januar 1922 Overassistent, 1. Januar 1932 Fuldmægtig og 1. Januar 1940 tillige Sekretær i Dansk Brandforsikringsanstalt A/S. Carl Schrøders Interesse udover sit Hjem

og sin Gerning er Skydning. Herom vidner mange smukke Præmier og Medailler, som opbevares i Hjemmet. Han har ofte ved Holdskydning været med til at repræsentere Dansk Skyttesport i Udlandet. Carl Schrøder skildres som en omhyggelig Personlighed med alsidige Interesser, ligevægtigt Sind og Retfærdssans.

I Ægteskabet fødtes følgende Børn:

Inger Mathilde	født	6. Oktober 1921
En Søn	»	26. Juni 1923 (død samme Dag)
Lizzie Louise	»	28. Februar 1925
Ellen Olivia	»	13. Oktober 1927

Louise Schrøder, f. Christensen, er af blid Karakter, hjælpsom, flittig og opofrende, hvilke Egenskaber er kommet det Hjem til Gode, hvis Moder hun er, og hvori hendes Fader levede ca. 12 af sine sidste Aar.

Ingeborg Olivia Qvist, f. Christensen.

Led 7, Nr. 747.

1929.

1931.

Ingeborg Qvist er født 2. April 1893 i København og er Datter af Hørkræmmer Hans Christensen og Hustru Mathilde, f. Hansson. Hun er døbt i Matthæus Kirken. Sin Skoleundervisning har hun faaet i Lønborg Skole fra 1. September 1899 til 1. April 1908. Hendes Konfirmation fandt Sted 6. Oktober 1907 i Frederiksberg Kirke. Det var Meningen, at Ingeborg Christensen skulde uddannes til Lærerinde, og af denne Grund fortsatte hun efter 1908 i Skolen som Præparand. Imid-

lertid var hun stadig for ung til at paabegynde Læsningen hertil, og Dispensation kunde ikke opnaas. Det besluttedes derfor, at hun skulde tage Præliminæreksamen, thi hendes Evner for Læsning syntes udmærkede. Hun frekventerede derpaa Lang & Hjort's Kursus og gik efter Afslutningen der til Universitetet for at blive eksamineret og opnaaede det fine Universitets-Resultat af 100 Points.

Efter opnaaet Præliminæreksamen opgav hun imidlertid at læse til Skole-Lærerinde og havde forskellige Kontor-Vikarpladser, bl. a. hos sin Broder, Grosserer K. Marinus Christensen, til hun 19. Juni 1912 fik Ansættelse i Dansk Tarifforening, hvor hun forblev til Januar 1914, da hun fik Ansættelse som Ekstraskriver paa Københavns Raadhus under Magistratens 3die Afdelings Bogholderi. 1. April 1915 forfremmedes hun til Skriver, 1. April 1917 til Assistent og 1. Oktober 1933 til Overassistent for allerede 9 Maaneder efter, Juli 1934, at blive forfremmet til Fuldmægtig i Afdelingen. Denne fik senere Navnet Magistratens 3die Afdeling, Centralkontoret for Regnskabsvæsen og Revision. Hun er nu (1944) Leder af Afdelingen for Ordrekontrollen og Ordreudstedelsen.

Paa Københavns Raadhus havde Ingeborg Christensen lært Assistent *Thorkel Axel Schovelin*, født 1. Maj 1888 (Søn af Landstingsmand, Børskonsulent Julius Schovelin og Hustru Jenny, f. Sørensen), at kende, til hvem hun blev viet den 17. Juli 1919 i Frederiksberg Kirke, men allerede efter et halvt Aars Ægteskab døde Thorkel Schovelin den 6. Februar 1920, og Ingeborg var Enke i en Alder af 27 Aar.

Aar 1923 forlovede Ingeborg Schovelin sig med cand. pharm. *Axel Viggo Qvist*, født 3. April 1892 og Søn af Grosserer, cand. polit. Axel Kornerup Qvist og Hustru Alma, f. Nielsen. Axel Qvist var da Laborant paa Østerbro Apothek i København. Brylluppet fandt Sted den 3. September 1923 i Søllerød Kirke. Axel Qvist skildres som en foretagsom Mand, der sideløbende med sin Gerning har alsidige Interesser.

I intet af Ingeborg Qvists to Ægteskaber fødtes Børn. Hun har derved haft Lejlighed til at vie sin Arbejdskraft udelukkende til sin Gerning og skabe sig den Karriere, hun har gjort. Hendes Fritid er optaget af Hjemmets Gerning og sin Interesse for Litteratur. Hun læser gerne om Oldtidsforskning, om Studier af det danske Sprog, interesserer sig for Skønlitteratur og stræber efter det stilfulde og skønne saavel for Øje som for Tanke.

Olivia Juliane Hansine Mathilde Grandorf, f. Christensen, Led 7, Nr. 749.

var født 6. Oktober 1895 og var yngste Barn af Hørkræmmer Hans Christensen og Hustru Mathilde, f. Hansson. Hun konfirmeredes 3. April 1910. Skoleundervisningen havde hun først faaet i Lønborgs Skole og derefter paa Lang & Hjort's Kursus. I Vidnesbyrdet derfra karakteri-

1920.

1920.

seredes hun som særdeles flittig og flink med udmærket Opførsel. Præliminæreksamen bestod hun Juli 1912 paa Universitetet med 98 $\frac{2}{3}$ Points. Hun fik derpaa Ansættelse i Nordisk Genforsikring A/S, hvor hun var i 8 Aar. I 1920 opgav hun sin Stilling for at styre Huset i sine Forældres Hjem og pleje sin Moder, hvis Svaghed og Sygdom tiltog. Ved sin Gerning som Sygeplejerske for sin Moder vandt hun alles Beundring. Moderen afgang ved Døden 29. Juli 1921, og Olivia Christensen giftede sig den 7. December 1921. Hendes Ægtefælle, *Aage Peter Grandorf* (f. Olsen, men efter Ansøgning tilkendt Navnet Grandorf) var født i København den 2. April 1895 og var Søn af Skræddermester Jens Peter Olsen og Hustru Petra Marie, f. Mathiesen.

Brylluppet fandt Sted i Frederiksberg Kirke. Efter Bryllupsrejsen, der foregik til Tyskland, tog de Ophold i Hjemmet hos Olivias Fader, for hvem hun styrede Huset, til det unge Par efter et Par Aars Forløb selv stiftede Hjem (Brøndsteds Allé Nr. 1).

Aage Grandorf var uddannet som Skolelærer. Han var som Ungkarl først ansat ved Børnehjemmet »Bethlehem« ved Rudersdal, fik derpaa Ansættelse ved Niels Ebbesensvejs Kommuneskole og blev senere for-

flyttet til La Cours Vejens Skole. Foruden at passe sin Lærergerning forsøgte han, initiativrig som han var, at forøge sine Indtægter paa forskellig Maade. En Tid udførte han som Aftenbeskæftigelse Korrekturlæsning ved Dagbladet »Politiken«, og i et Tidsrum, da han ikke havde Skolegerning, arbejdede han i Forretningslivet i et Firma, der handlede med Badeovne, Sanitetsartikler o. lign.

Efter kun 5½ Aars Ægteskab døde Olivia Grandorf, og Børnene:

Bjørn Malthé	født	7. April 1923
Bente Marie	»	12. Oktober 1925
Bent Mogens	»	12. Oktober 1925

1926.

anbragtes nogen Tid hos Familjen. Aage Grandorf giftede sig hurtigt igen og fik Børnene hjem, hvor de med Afbrydelser, atter med Ophold hos henholdsvis Aage's og Olivia's Familjer, var til 14. Januar 1929, da afdøde Olivia's Broder K. Marinus Christensen adopterede Datteren Bente, medens Olivia's Søster Marie Louise Laybourn og Ægtefælle adopterede de 2 Sønner, Bjørn og Bent. De kgl. Adoptionsbevillinger udstedtes 19. April 1929, ved hvilken Lejlighed ogsaa Bjørns Fornavn ændredes til John, som var Familjen Laybourns Stamfaders Fornavn.

Olivia Grandorfs Død skete pludselig, hun fik et Saar paa Læben, foraarsaget af et giftigt Insekt, førtes til Klinik 25. Juli 1926, opereredes 2 Gange, men forgæves. Hun døde 28. Juli 1926, 31 Aar gammel.

Hjælpsomhed, Flittighed og et lyst Sind var de Karakteregenskaber, der prægede Olivia Grandorf i hendes, efter menneskelig Opfattelse, alt for korte Livsbane.

Ca 1898.

var født Aar 1881 i Lemming By i Koldt Sogn i Gaarden Matr. Nr. 7 a og var Datter af Gaardejer Thomas Christensen og Hustru Jensine, f. Jensen.

Sin korte Levetid tilbragte hun i Skjørring pr. Galten, hvor hun opholdt sig hos sine Forældre paa »Langkildegaard«.

Sin Moder mistede hun 4 Aar gammel og sin 15-aarige Broder Johannes, da hun var 16 Aar gammel. Selv døde hun kun 17 Aar gammel i Aaret 1898.

Jens Christensen

Led 7, Nr. 756.

er Søn af Gaardejer Thomas Christensen og Hustru Jensine, f. Jensen, og født 23. Marts 1885 i Skjørring pr. Galten. Han mistede sin Moder 9 Dage efter at være født og anbragtes ca. eet Aar gammel hos sin Faster Maren og dennes Mand, Gaardejer Knud Jensen, hvis Ægteskab var barnløst, og som ejede »Dybdalsgaard« i Sall.

Jens Christensen fik sin Skolelærdom i Sall Skole, blev konfirmeret samme Sted i Aar 1899 og var derefter beskæftiget hjemme paa Gaarden. I Vinteren 1903—04 besøgte han Frederiksborg Højskole og senere, Januar—Marts 1906, Klank Højskole pr. Galten. Sin Værnepligt aftjente han som Infanterist ved 20de Bataillon i Aarhus fra 13. April til 10. Oktober 1906 og var senere indkaldt i Aarene 1908 og 1910. Under Verdenskrigen (1914—18) var han i Aarene 1915, 1916 og 1917 indkaldt flere Gange til den saakaldte Sikringsstyrke. Den 1. November 1906, efter at have aftjent den alm. Værnepligt, fik han Plads hos Gaardejer Jens Nielsen, Vester Søgaard ved Aarhus, hvis Bedrift var anerkendt som et Fremskridts-Landbrug. Her var han eet Aar. Han besøgte derefter fra 1. November 1907 til 31. Marts 1908 Tune Landbrugsskole, rejste saa atter hjem til sine Plejeforældre i Sall, hvor han var behjælpelig med Bedriften, indtil han den 3. November 1913, nøjagtig

40 Aar efter at hans Pløjeforældre selv havde overtaget Gaarden, overtog denne og selv blev Gaardejer. Stalden lod han ombygge Aar 1921, Laden og Kostalden 1922 og Svinestalden i 1924. Markerne lod han mergle 1932. Gaardens Jordareal er ca. 35 Tdr. Land af Hartkorn 3 — 3 — 3 — ½, og Besætningen var ved Overtagelsen 2 Heste, 11 Køer, 2 Kvier, 4 Kalve, 8 Grise, 1 So og 2 Faar. Prisen var 31.000 Kr. med Avl og Inventar.

1936.

1941.

Den 16. Juli 1915 fejrede Jens Christensen Bryllup med *Anne Elisabeth Rasmussen Glargaard*, der er født i Vejerslev den 26. Juli 1889 og er Datter af Gaardejer Jens Rasmussen Glargaard og Hustru Mathilde Christiane, f. Sørensen. Anne's Forældre havde, da hun blev født, Forpagtningen af Vejerslev Præstegaard, men havde i 1897 købt Gaard i Aptrup. Anne gik saaledes først i Vejerslev Skole, men fra 1897 i Sall Skole. Som ung Pige har hun tjent eet Aar i Randers, nemlig fra 1. November 1905 til 1. November næstfølgende Aar, hun tjente derefter i Skibby ved Aarhus. I Sommeren 1910 besøgte hun Frederiksborg Højskole, og i Vinteren 1912—13 lærte hun Madlavning i Køkkenet paa Forsamlingsbygningen i Hammel.

Anne Christensen, f. Rasmussen Glargaard, har været og er sit Hjem en fortræffelig Husmoder, Hjemmet er i eksemplarisk Stand, og hun har været sine Børn en god Moder og Opdragerske. I en lang Aarrække var hun Medlem af Husholdnings-Udvalget for Frijsenborg-Favrskov Birks Landboforening.

Jens Christensen skildres som en dygtig og initiativrig Mand. Fra

1917 til 1925 var han Medlem af Sogneraadet i Haurum-Sall Kommune. Aar 1919 indvalgte han i Menighedsraadet, og 1924 blev han Formand for Haurum-Sall Kommunes Vand- og Hegnstilsyn. Samme Aar indvalgte han i Bestyrelsen for A/S Den folkelige Forsamlingsbygning i Hammel og blev 3 Aar senere Selskabets Formand. Han valgtes til Grundnævningsmedlem for Haurum-Sall Kommune i 1925 og blev i 1926 valgt til Kommunerevisor og valgtes ind i Tilsynsraadet for Frijsenborg-Favrskov Birks Spare- og Laanekasse i Aaret 1937, hvis Næstformand han blev i Aaret 1942.

I Ægteskabet er født Børnene:

Mary Mathilde Jensine	født	5. Maj 1916
Knud	»	5. April 1919
Jens Glargaard	»	25. Juni 1923
Thomas Børge	»	3. Maj 1925
Preben Nygaard	»	22. Maj 1928

Jens og Anne Christensen fejrede deres Sølvbryllup den 16. Juli 1940. Det var 3 Maaneder efter, at Fædrelandet under den anden Verdenskrig var blevet besat af tyske Tropper. Dagen fejredes dog paa festlig Vis, og det var mange Gæster, som den Dag indfandt sig paa »Dybdalsgaard« for at lykønske og som Standsfælle, Ven eller Slægt at benytte Lejligheden til at give Udtryk for den Agtelse og Beundring, Ægteparret ved sit gode Virke, saavel indenfor som udenfor Hjemmets Mure, havde gjort sig fortjent til.

Dybdalsgaard med Have.

er Søn af Gaardejer Thomas Christensen og Hustru Mariane, f. Thomsen. Han er født i Vithen pr. Hinnerup den 6. Januar 1890. Han frekventerede som Barn først Forskolen og derpaa fra 1896 til 1904

Hovedskolen i Skjørring for derefter at fortsætte Skolegangen i Hammel Realskole, hvor han i Aaret 1907 tog sin Præliminæreksamen. Da hans Faders Helbred lod meget tilbage at ønske, gik han tilbage til Landbruget. Sin Værnepligt aftjente han som Infanterist ved 1ste Regiment i København. Under den første Verdenskrig fra 1914—18 var han flere Gange indkaldt til Militærtjeneste, første Gang fra August 1914 til Juni 1915, anden Gang fra November 1915 til Februar 1916 og var senere yderligere indkaldt to Gange, hver Gang i 2½ Maaned.

1943.

Militærtjeneste, første Gang fra August 1914 til Juni 1915, anden Gang fra November 1915 til Februar 1916 og var senere yderligere indkaldt to Gange, hver Gang i 2½ Maaned.

Den 1. April 1918 trak hans Fader, Thomas Christensen, sig tilbage fra aktiv Deltagelse i Gaardens Drift, og Christen Nygaard overtog »Langkildegaard« i Skjørring. Prisen var 50.000 Kr. Den var da paa 59 Tdr. Land, heraf 9 Tdr. Skov, og Besætningen bestod af 5 Heste, 18 Køer, 10 Stk. Ungkvæg og 10 Svin og Grise. Der fandtes af Maskiner: selvrensende Tærskværk, Selvbinder-Høstmaskine, Slaamaskine m. fl.

I forløbne 25 Aar, siden Christen Nygaard overtog Fødegaarden, har han ved Tilkøb gjort dens Areal betydelig større, idet han i Aaret 1919 købte 4 Tdr. Land Eng og i Aarene 1919—29 desuden 22 Tdr. Land Skov. I 1923 byggede han ny Hestestald og Svinestald til 110 Svin. I Aaret 1935 anlagde han Frugtplantage med ca. 100 Træer. Han har anskaffet Malke-maskine, Radsaamaskine m. fl.

Christen Nygaard ægtede den 29. Maj 1920 *Valborg Bothilde Sørensen*, født den 30. Maj 1891 paa Mejeriet »Vesterkjær«, Rodskov, Mørke Sogn, og Datter af Mejeribestyrer Niels Sørensen og Hustru Anc Marie. Ledelsen af Mejeriet frattraadte Forældrene 1898 og købte Gaard i Virring Sogn, og her gik Valborg i Skole og blev konfirmeret. I 1914 var

hun Elev paa Antvorskov Højskole og forestod derefter Husholdningen for sin Broder Arnold Sørensen, som ejede Gaarden »Hindsholm« ved Næstved. Senere var hun Elev paa Kaløvig Badehotel og senere igen Husholdningselev i Ask By ved Malling. En Tid var hun Bestyrer af den Købmandsforretning i Virring, som ejedes af hendes Svoger Jens Laursen.

Christen Nygaard skildres som en initiativrig og dygtig Mand med alsidige Interesser, som har forstaaet at gøre sin Indflydelse gældende indenfor sine Standsfællers Kreds og til Gavn for det Erhverv, han tilhører. Han har haft mange Tillidshverv. Han har været Næstformand i »Venstres Ungdom for Galten og Omegn«, Medlem af Høver og Omegns Landboforenings Ungdomsudvalg. I 1920 indvalgte han i Hammel Andels Svineslagteri's Bestyrelse. Var Sogneraadsmlem 1921—29, og Delegeret 1923 i Rejsen til England til »Danish Bacon Company«. Fra 1925—29 var han Næstformand i Sjelle-Skørring Sogneraad, Medlem af Skolekommissionen, kommunal Revisor 1925—37 og Vurderingsmand for Umyndiges Midler. I 1926 blev han Bestyrelsesmedlem i »Framlev og flere Herreders Elektricitetsværk«, blev senere indvalgt i dettes Forretningsudvalg og valgte i Aaret 1933 til Formand. Samtidig indvalgte han i Andelsselskabet Gudena-Centralens Bestyrelse. I Aaret 1936 blev han valgt til Revisor i A/S Galten Bank, og da denne overgik til Andelsbanken, blev han Medleder af Galten-Afdelingen. Christen Nygaard har været Bestyrelsesmedlem i Andelsmejeriet »Marienlund«, Bestyrelsesmedlem i Høver Landboforening og Sekretær i samme Forening. I nogle Aar var han Formand og Uddeler for den stedlige Afdeling af Jydsk Andels Foderstofforening. Han har desuden været Bestyrelsesmedlem af mange andre Foreninger og Selskaber, f. Eks. Brugsforeninger, Forsamlingshuse, Vandværksforetagender m. fl. I mange Aar var han Bestyrelsesmedlem i den Skovdyrkerforening, der omfatter Aarhus og Skanderborg Amter. Han deltog i Oprettelsen af Jagtforeningen for Sjelle-Skjørring Kommune og har været Bestyrelsesmedlem i denne Forening. I Aaret 1942 blev han beskikket som Repræsentant for »Ministeriet for offentlige Arbejder« i Aarhus—Hammel—Thorsø Jernbane, og i 1943 blev han paany indvalgt i Sjelle-Skjørring Sogneraad og blev dets Formand, samt Formand for det sociale Udvalg. Desuden har han i Aarenes Løb haft mange kommunale Hverv, saasom Brandfoged, Snefoged, Jordvurderingsmand, Taksationsmand o. lign.

I Ægteskabet er født 3 Børn:

Thomas Arne	født	7. April 1921
Niels Evald	»	7. September 1923
Anne Marie	»	25. Maj 1925

Datter af Købmand Jens Christensen og Hustru Johanne Ingeborg, f. Christensen, er født i Aarhus den 10. Oktober 1904. Sin Skoleundervisning fik hun i Laursens Realskole i samme By. Hun forlod Skolen med Præliminæreksamen med 123 Points, og fik derefter Ansættelse,

1930.

1929.

den 6. Oktober 1920, i Jydsk Telefon Aktieselskabs Kontor. Begyndelseslønnen var 20 Kr. ugentlig. Fast Ansættelse opnaede hun 1. Januar 1923 som Kontorassistent i Afdelingen for lokale Samtaleoptællinger. Den 1. Januar 1944 udnævntes hun til Kontrolassistent.

Udover den Interesse hun nærer for sin Gerning, har hun viet sin Interesse til Folkedansens Bevarelse, hvilket udover Glæden ved selve Dansen har skaffet hende mange gode Oplevelser saavel hjemme i Danmark som i Udlandet. *Jenny Christensen* har nemlig rejst en Del. Saaledes var hun i Aaret 1928 i Italien, Schweiz og Tyskland. I 1930 foretog hun en Rejse til Rhinlandene, og i Aaret 1931 var hun i Sächsisch Schweiz og Berlin. Hun har deltaget i mange indenlandske Dansestævner, i Skanderborg var hun i Aaret 1930, og i 1931 var hun til det Store Nordiske Stævne i København. I Aarene 1932 og 1933 var hun til Dansestævne i henholdsvis Odense og Sønderborg.

Jenny Christensen blev den 25. Juni 1935 i Aarhus Domkirke formælet til *Niels Knud Rasmus Jørgensen*, der er født i København den 24. Februar 1903 og døbt i Zionskirken den 28. Oktober 1906. Han er Søn af Fabrikant Hans Jørgensen og Hustru Anna Viktoria, f. Ørsted.

Knud Jørgensen gik i Skole i Aarhus i Munkegades Skole, hvor han afsluttede Undervisningen med Præliminæreksamen i Aaret 1920. Han kom derefter i Lære paa en Skotøjsfabrik og blev udlært som Tilskærer i Skotøjsfaget. Til dette Fag har han siden holdt sig og været beskæftiget i forskellige Virksomheder.

Som sin Ægtefælle har han viet sin Fritid for de danske Folkedanses Bevarelse. Han var i Aaret 1927 Medstifter af »Folkedanseforeningen for Aarhus og Omegn«, hvor hans tilkommende Hustru iøvrigt var Kassererske et Par Aars Tid. I 1934 var Knud Jørgensen Medstifter af en ny Forening indenfor Folkedansens Omraade, nemlig »Aarhus Kva-drillen«, som valgte ham til Formand. Som sin Hustru har han deltaget i mange indenlandske og udenlandske Stævner. Efter Giftermaalet har Ægteparret i Hamborg sammen deltaget i et stort internationalt Dansestævne som det tyske Riges Gæster. Samme Aar var de i Wupperthal og andre Steder i Rhinlandet. I Aaret 1937 var de til Nordisk Stævne i Aalborg, og i 1938 i Vordingborg.

I Ægteskabet fødtes Børnene:

Svend Erik født 5. August 1936

Anna Lisbeth » 21. Juni 1939

Med Datteren dukker det gamle Navn Lisbeth atter op i Familjen, efter at ingen i 165 Aar paa hendes Mormors Side og 247 Aar paa hendes Morfars Side var blevet døbt med dette Navn.

Lisbeth Thomasdatter
1692—1748.

Thomas Kjeldsen Christensen
1736—1832.

Thomas Kjeldsen Christensen
1736—1832.

Anne Lisbeth Thomasdatter
1774—1835.

Christen Thomsen
1772—1838.

Christen Pedersen
1810—?

Christen Christensen
1820—1897.

Peder Christensen Sølvsteen
1850—1927.

Jens Christensen
1860—1940.

Johanne Ingeborg Christensen
f. 1877.

Jenny Jørgensen, f. Christensen
f. 1904.

Jenny Jørgensen, f. Christensen
f. 1904.

Anna Lisbeth Jørgensen
f. 1939.

Anna Lisbeth Jørgensen
f. 1939.

Datter af Gaardejer Laurs Marius Christensen og Hustru Maren, f. Jensen, født paa »Bækholm« i Vithen pr. Hinnerup 29. September 1892, døbt samme Sted og konfirmeret i Vithen Kirke 30. September 1906. Fødebyens Skole besøgte hun i Aarene 1899—1906. I Sommeren 1910 deltog hun i et Kursus paa Ollerup Højskole, var i Vinteren 1912 Elev

1923.

1939.

paa Silkeborg Husholdningsskole og var Sommeren 1913 ansat i Silkeborg Højskolehotel. Sommeren 1916 var hun beskæftiget paa »Holbækgaard« pr. Ørsted og i 1921 paa »Blindkildegaard«, Landgrav pr. Slagelse. Vinteren 1924—25 frekventerede hun Askov Højskole og var i 1929 ansat i et Pensionat i Aarhus. I mellemliggende ikke nævnte Tidsrum opholdt hun sig i Hjemmet paa »Bækholm«, som gav hende ikke blot en sorgløs Barndom, men ogsaa en lykkelig Ungdomstid.

24. Marts 1931 viedes hun til Lærer *Peder Bækgaard*, født i Skejby 17. Oktober 1887 og Søn af Lærer Jens Martinus Pedersen Bækgaard og Hustru Mette Kirstine, f. Larsen. Han gik i Lisbjerg Skole og konfirmeredes 6. Oktober 1901. Blev dimitteret fra Gjedved Seminarium 1909. Som Lærer har han virket i Silkeborg 1909—10, i Vejlbjby pr. Riis Skov 1910—14, i Vithen 1914—31 og i Haldum siden 1931.

Ved sit Ægteskab blev Else Marie, f. Christensen, Plejemoder for sin Ægtefælles 3 Børn af første Ægteskab, nemlig Johannes, der er født 7. Juli 1918, og Tvillingeparret Anna og Jens, som er født den 2. Januar 1920.

Christen Christensen er født paa Gaarden »Bækholm« i Vithen pr. Hinnerup den 9. September 1894. Han er Søn af Gaardejer Laurs Marius Christensen og Hustru Maren, f. Jensen. Han døbttes i Vithen Kirke samme Aar. Kom i Aaret 1902 i Vithen Skole, hvorfra han udgik i Efteraaret 1908 og konfirmeredes i Vithen Kirke den 4. November samme

1915.

1919.

Aar. Han forflyttedes nu til Hinnerup Realskole, hvorfra han udgik Foraaret 1911 med Realeksamen. Han var derefter ansat hjemme paa Fødegarden »Bækholm« som Landbrugselev i ca. 3 Aar, indtil han 1. November 1914 rejste til Tune Landboskole, hvor han gennemgik et 9 Maaneders Kursus. Han var derefter atter beskæftiget hjemme et halvt Aars Tid. Sin Værnepligt i Hæren aftjente han som Infanterist i København, hvor han laa ved 1. Bataillon, 3. Kompagni. Under Tjenestetiden, som varede fra 20. Marts 1916 til 25. Oktober 1917, blev han forfremmet til Underkorporal. Han rejste nu atter hjem og var ansat paa Fædrengaarden i Aarene 1918 og 1919. I Aaret 1920 var han Elev paa Statens Forsøgsstation i Tystofte pr. Skælskør.

Den 1. April 1921 overtog han Forpagtningen af Vithen Præstegaard. Gaardens Areal var 80 Tdr. Land, og i Forpagtning svarede han aarlig 165 Tdr. Byg udregnet efter Kapitelstakst, men skulde iøvrigt ogsaa udrede forskellige andre Ydelser, blandt andet skulde han besørge Præstens Sognekørsler. Da Forpagtningen udløb efter 7 Aars Forløb, fornyedes den ikke, da han selv købte Gaard.

»Bækgaarden«, Matr. Nr. 14 a i Farre pr. Sporup, som Christen Christensen overtog den 1. Marts 1928, var da paa 45 Tdr. Land, den købtes uden Avl, Besætning og Maskiner. Prisen var 61.000 Kr. Besætningen og Avlsredskaberne fra Vithen Præstegaard førtes til Farre, thi de tilhørte ham. Iøvrigt blev Præstegaarden i Vithen efter Forpagtningens Udløb udstykket.

I Aaret 1930 købte Christen Christensen et for Gaarden velliggende Areal paa 5 Tdr. Land, som betaltes med 1000 Kr. pr. Td., altsaa ialt 5000 Kr., og Gaarden har saaledes nu (Aar 1944) et Areal paa 50 Tdr. Land af Hartkorn 4 Tdr. 6 Skp. og er vurderet til 48.000 Kr. i Ejendoms-skyld. Besætningen er ganske fortrinlig, saavel Heste som Kvæg er første Klasses og er flere Gange paa Dyrskuerne, hvor de har været fremstillet, præmieret med mange Første- og Ærespræmier.

Christen Christensen blev den 24. Marts 1921 i Jetsmark Kirke viet til *Ane Marie Mortensen*, som er født den 26. Februar 1895 i Jetsmark pr. Pandrup, Hjørring Amt. Hun er Landmandsdatter. Hendes Forældre er Peder Mortensen og Hustru Karen Marie, f. Larsen. Faderen var født 17. August 1860 paa »Engesgaard«, Hune pr. Blokhus i Hjørring Amt og var Søn af Morten Pedersen og Hustru Agnete Andersdatter, og Moderen er født den 26. August 1856 i Vedsted Enge, Aaby Sogn, Hjørring Amt, og Datter af Lars Jensen og Hustru Ane Marie Nielsdatter af Vedsted Enge, efter hvem Christen Christensens Ægtefælle saaledes er opkaldt.

Marie Mortensen døbtes den 11. April 1895 i Jetsmark Kirke, hun fik sin Skoleundervisning i Pandrup Skole og blev konfirmeret i Jetsmark Kirke. Efter Konfirmationen lærte hun Husgerning forskellige Steder, indtil hun kom i Tjeneste hos Pastor Pedersen i Vithen Præstegaard, hvor hun lærte sin tilkommende Mand at kende.

Christen Christensen har beklædt flere offentlige Hverv, han har bl. a. været Bestyrelsesmedlem i Vithen Mergelselskab og har ligeledes været Kasserer for samme Selskab, har været Medlem af Hadsten Landboforenings Planteudvalg og Bestyrelsesmedlem i Toustrup Hesteavlforening m. m.

I Ægteskabet er født Børnene:

Inger	født	11. August 1922,	død	21. Januar 1923
Marius	»	20. Februar 1924		
Grethe	»	28. Januar 1926		

Jens J. Christensen er født den 10. Januar 1903 paa Gaarden »Bækholm« i Vithen pr. Hinnerup. Han er Søn af Gaardejer Laurs Marius Christensen og Hustru Maren, f. Jensen. Han døbttes i Vithen Kirke og besøgte som Barn først Fødebyens Skole, men forflyttedes senere til Hinnerup Realskole. Yderligere theoretisk Undervisning har han faaet

1922.

1930.

først ved et 6 Maaneders Kursus paa Askov Højskole, og senere paa Tune Landbrugsskole, ligeledes i 6 Maaneder. Sin Værnepligt aftjente Jens J. Christensen i Sønderjylland i Tønder By. Praktisk Uddannelse i Landbrug fik han hjemme paa Fødegaarden, men desuden ogsaa i England, hvor han har opholdt sig i to Perioder, første Gang i Aaret 1926 og anden Gang i 1932. Han har desuden været beskæftiget i ca. 5 Maaneder i Staldene paa Herregaarden »Jernit«, som hører under Grevskabet Frijsenborg, og han har i 7 Maaneder opholdt sig paa Forsøgsstationen i Kongens Lyngby ved København. I 6 Maaneder bestyrede han en Gaard i Astrup, som tilhørte A/S Hadsten Bank. Iøvrigt har han været beskæftiget hjemme paa Fødegaarden.

Den 20. April 1934 ægtede han *Ellen Marie Sørensen*, Datter af Søren Jensen Sørensen, der var født i Tornby den 3. December 1865 og var Søn af Købmand Mads Christian Sørensen og Hustru Ane Jørgensdatter) og Hustru Ida Dorthea (der er født 19. Januar 1866 i Tornby og er Datter af Sognefoged og Strandfoged Jacob Iversen og Hustru Ane Marie Thomasdatter).

Ellen Marie, f. Sørensens, selv er født 31. Januar 1902 i Sæby, hvor hun ogsaa er døbt. Hun blev konfirmeret i Hjørring, hvor hun ogsaa har faaet Skoleundervisning i Byens Mellemskole og Realskole. I Aaret 1929 opholdt hun sig i Amerikas Forenede Stater, og i Aaret 1932 i England, og under sit Ophold her lærte hun sin tilkommende Mand at kende.

Granhøjgaard.

Ægteparret ejede i Aarene 1935—36 »Skørbækgaard« pr. Kokkedal, som var paa ca. 25 Tdr. Land. Gaarden solgtes i 1936, og Jens J. Christensen købte da »Granhøjgaard« pr. Birkerød. Gaardens Areal var 32 Tdr. Land. Denne Gaard solgtes i 1939 paa Grund af en langvarig Sygdom, og Ægteparret købte da Naboejendommen »Krathuset«, som er paa 6½ Td. Land, og driver her Gartneri.

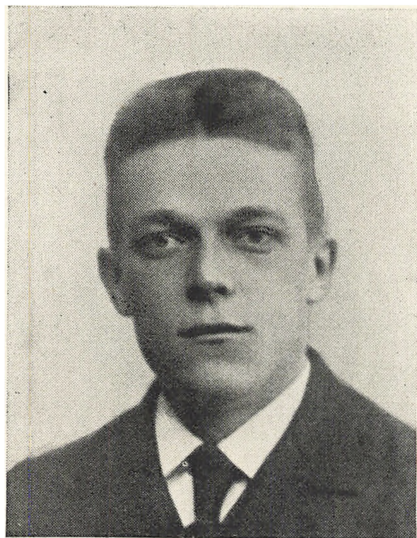
Den 15. April 1943 overtog Jens J. Christensen Slægtsgaarden »Bæk-

holm«, som i Aarhundreder har været i Familjens Besiddelse. Om Gaarden henvises til det særlige Afsnit, der handler om den. Købesummen var, uden Avl, Inventar og Besætning, 75.000 Kr. Ejendoms-skylden var 67.000 Kr. Ved Overtagelsen var Gaarden bortforpagtet paa 8 Aar.

I Ægteskabet fødtes den 13. Marts 1935 i Hammel en Søn, Jon Tornby Christensen.

Krathuset.

1901.

er født 19. April 1886 i Hammel og er Søn af Christine Christensen og Peter Hansen. Han døbttes 20. Juni 1886. Besøgte først Hammel Forskole og derpaa Realskolen, som han forlod 1900 uden Eksamen, da en Talelidelse forhindrede denne. Hos sin nære Familje, Gaardejer Kristen Kristensen og Hustru, hvis Ægteskab var barnløst, havde han som Søn sit Barndomshjem. Til 1910 var han hjemme, besøgte saa Emdrup Skole, havde derefter forskellige Pladser paa Bornholm og Sjælland. Hans Interesser var dog af litterær Art. Udgav 1914 en Samling Noveller »Ungt Blod«. I 1930 mistede Frode Christensen sin Plejefader og rejste

nu til Aarhus og tog Ophold paa Egaa Bro ved Riisskov, hvor han endnu, Januar 1944, bor og beskæftiger sig med boglige Interesser.

Marie Brandt

Led 7, Nr. 781.

var født i Voldby den 18. Marts 1894. Hun var Datter af Gaardejer Mogens Brandt og Hustru Christine Marie, f. Christensen.

Marie Brandt, hvis Livsbane kun blev kort, hun døde kun 28 Aar gammel, havde saavel i Barndoms- som Ungdomsdage sit lykkelige Hjem paa Fødegaarden, og her døde hun ogsaa den 23. April 1922 og efterlod sig Sønnen:

Gunnar, født 10. December 1916, som saaledes ved Moderens Død kun var godt 5 Aar gammel, og som da adopteredes af sin Mors Forældre, Mogens og Christine Brandt.

1921.

Laurs Brandt er født den 17. September 1895 i Voldby pr. Hammel. Han er Søn af Gaardejer Mogens Brandt og Hustru Christine, f. Christensen. Han er døbt i Fødesognets Kirke den 3. November 1895 og kom i Skole i samme By den 1. Oktober 1902 og udgik derfra 7 Aar senere

1922.

1922.

den 2. Oktober 1909. Han konfirmeredes den 3. Oktober 1909. Iøvrigt har han faaet Videreuddannelse paa Højskole.

I sin Barndom og første Ungdom opholdt han sig paa Fødegaarden »Korsagergaarden«, hvor han hjalp sine Forældre med Bedriften. Den 1. April 1914 rejste han hjemmefra til Rohdelund, hvor han havde Plads indtil 1. November samme Aar. Det paafølgende Aar var han atter hjemme paa »Korsagergaard« og havde derefter fra 1. November 1915 til 1. November 1916 Beskæftigelse paa »Truegaard« ved Brabrand. Var atter hjemme nogle Maaneder, indtil han indkaldtes for at af-tjene sin Værnepligt som Fæstningsartillerist fra 1. Februar 1918 til 1. Februar 1919.

Den 1. November 1919 rejste han til »Hørslevgaard« pr. Skovby. Gaarden er paa 38 Tdr. Land. Her lærte han sin tilkommende Hustru, Enkefru *Marie Johnsen* at kende. Brylluppet fandt Sted den 12. September 1922. Hun er født den 14. December 1883 i Hvilsted Sogn og er Datter af Gaardejer Jens Pedersen og Hustru Karen Margrethe, f. Jensen.

Ægteskabet er forblevet barnløst.

1920.

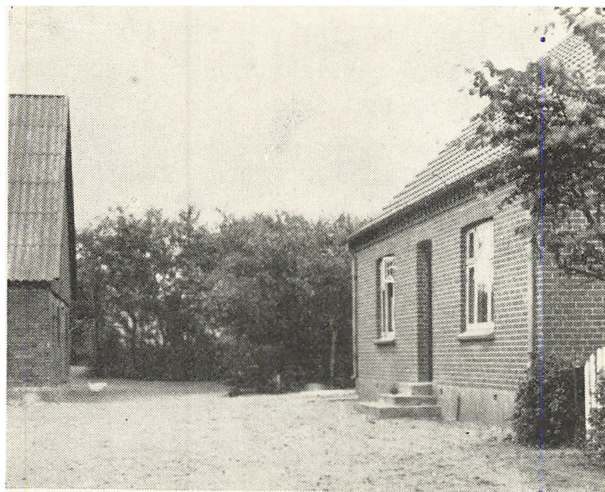

1920.

er født 9. December 1897 i Voldby pr. Hammel og er Søn af Gaard-ejer Mogens Brandt og Hustru Christine, f. Christensen. Han døbt i Voldby 1898, gik i Skole i samme By og konfirmeredes den 3. April 1912 i Svendstrup, hvorefter han uddannedes som Landbruger.

Den 14. Oktober 1921 ægtede han i Dallerup Kirke *Marie Hansine Rasmussen*, Datter af Skovfoged Johan Rasmussen og Hustru Jensine,

født Mortensen. Marie Brandt er født den 26. Juni 1899 i Toustrup og døbt den 27. August samme Aar i Dallerup Kirke. Samtidig med Brylluppet købtes Gaard i Klintrup pr. Sporup, men denne solgtes igen i April 1925, da Ægteparret overtog »Naarup Højgaard« pr. Faarvang. Gaarden er paa 26 Tdr. Land, skyldsatt til 20.000 Kr., og Købesummen var 42.000 Kr.

Naarup Højgaard.

Besætningen er normalt 3 Heste, 10 Køer, 8 Ungkreaturer, 50 Stk. Svin og en Del Fjerkræ, men er nu (1944) paa Grund af Krigen i Europa og Danmarks Besættelse af tyske Tropper og den af disse Forhold opstaaede Mangel paa Foderstoffer betydeligt reduceret. Gaardens nuværende Bygninger er af nyere Dato, idet de tidligere nedbrændte totalt den 4. Juli 1931, og Gaarden da blev nyopbygget. Den ligger 1½ km fra Sybøvad Kro ved Hovedlandevejen Aarhus—Viborg og er smukt beliggende med vid Udsigt. I Marken findes ikke færre end 8 Gravhøje, hvoraf de tre er temmelig store og fredede.

I Ægteskabet er født 5 Børn:

Mogens	født	3. Marts	1922
Lilly	»	13. August	1923
Johan	»	20. April	1926
Eva	»	13. Oktober	1928
Ruth	»	13. Oktober	1928

Aage Brandt

Led 7, Nr. 784.

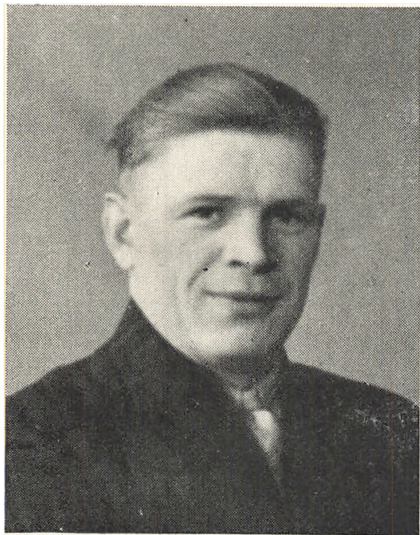
er født i Voldby pr. Hammel den 10. November 1904 og er Søn af Gaardejer Mogens Brandt og Hustru Christine, f. Christensen. Han døbttes i Voldby Kirke 26. Februar 1905, besøgte Voldby Skole 1912—19 og konfirmeredes 27. April 1919 i Hammel Kirke. Var derefter beskæftiget ved Landbrug, fra Aar 1923 desuden ogsaa med Vognmandskørsel. Fra Maj til Oktober 1926 aftjente han sin Værnepligt som Infanterist i Viborg ved 20. Bataillon, 1. Kompagni.

Den 31. Januar 1927 ægtede han *Dagny Rasmussen*, født den 19. December 1907 i Hedehusene pr. Hammel og Datter af Gaardejer Anders Rasmussen og Hustru Didrikke, f. Jensen. Dagny Rasmussen døbttes i Søby Kirke 2. Februar 1908, frekventerede Svendstrup Skole 1914—18 og konfirmeredes 4. April 1922. Hun oplærtes og var beskæftiget ved Husgerning indtil sit Giftermaal. Efter Brylluppet boede Ægteparret paa Aage Brandts Fødegård, som han bestyrede for sin Moder, men i Marts 1933 købtes Ejendom i Voldby, 6 Tdr. Land, Købesummen var 12.000 Kr., hvorfra han driver Vognmandsforretning.

I Ægteskabet fødtes 2 Børn:

Knud	født	2. Februar	1928
Gertrud Kristine	»	6. September	1929

er født den 15. August 1910 paa »Korsagergaard« i Voldby pr. Hammel og er døbt i Hjembyens Kirke den 9. Oktober samme Aar. Han er Søn af Gaardejer Mogens Brandt og Hustru Christine, f. Christensen. Sin Skoleundervisning fik han som sine Søskende i Voldby Skole, som han tiltraadte i Foraaret 1917 og forlod i Foraaret 1924. Hans Konfir-

1941.

1941.

mation fandt Sted i Hammel Kirke den 6. Oktober 1924.

Efter Konfirmationen kom han i Landbrugslære hjemme paa Fødegaarden og deltog her i Arbejdet ved Gaardens Bedrift i ca. 7½ Aar indtil 1. November 1931. Han rejste da til Skovby og kom i Tjeneste paa »Hørslevgaard« hos sin Broder, Gaardejer Laurs Brandt. Her opholdt han sig eet Aar, men rejste den 1. November 1932 atter hjem for at overtage Ledelsen af »Korsagergaarden« for sin Moder, der var Enke, hvilket Broderen Aage Brandt siden Faderens Død i 1925 havde gjort, men denne købte nu Ejendom og etablerede sig som Vognmand.

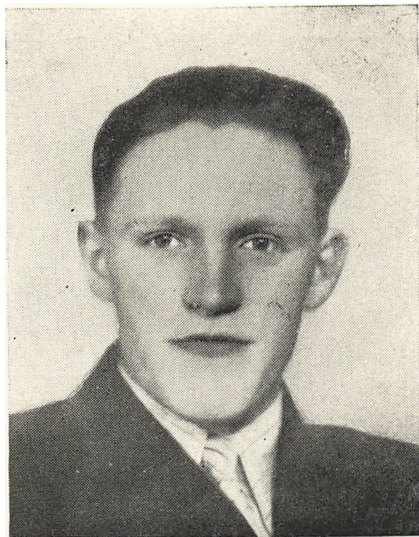
Robert Brandt ægtede den 29. Marts 1942 i Hammel Kirke *Kristine Marie Magnusson*, der er født den 1. September 1914 i Lemming Sogn og døbt 28. Oktober samme Steds. Hun er Datter af Landbruger Johan Magnusson (født i Lemming 25. November 1872) og Hustru Kristine Marie, f. Pedersen (født i Midstrup pr. Hindbjerg den 6. Marts 1887).

Den 1. April 1942 overtog Robert Brandt Forpagtningen af sin Fødegaard.

Gunnar Brandt er født i Voldby pr. Hammel den 10. December 1916 og døbt 1. April 1917. Han gik i Skole i Voldby fra 1. Maj 1923 til 1930 og konfirmeredes i Hammel Kirke den 12. April 1930. Han mistede sin Moder, Marie Brandt, den 23. April 1922, han var da kun godt 5 Aar, og adopteredes derefter iflg. kgl. Bevilling af 27. Februar 1923 af sin

1938.

1938.

Moders Forældre, Gaardejer Mogens Brandt og Hustru Christine, hos hvem han fandt et lykkeligt Barndomshjem.

Efter Konfirmationen lærte han Landbrug hjemme paa »Korsagergaard«, hvor han siden har været beskæftiget. I flere Sæsoner har han desuden haft selvstændigt Arbejde, idet han har taget ud og klippet Kreaturer.

Den 9. November 1939 ægtede han, i Hallund Kirke pr. Brønderslev, *Betty Larsen*, som er født 15. Maj 1916 og døbt 10. September samme Aar i Voer, Hjørring Amt. Hun er Datter af Fiskehandler Lars Chr. Larsen (født 3. Marts 1876 i Gærum ved Frederikshavn) og Hustru Boline, f. Nielsen (født 28. Februar 1878 i Skæve pr. Dybvad).

I Ægteskabet er nu født 2 Sønner, nemlig:

Jørgen Mogens født 1. November 1940
Henry » 14. April 1942

8. GENERATION

LEVNEDSBESKRIVELSER

OVER

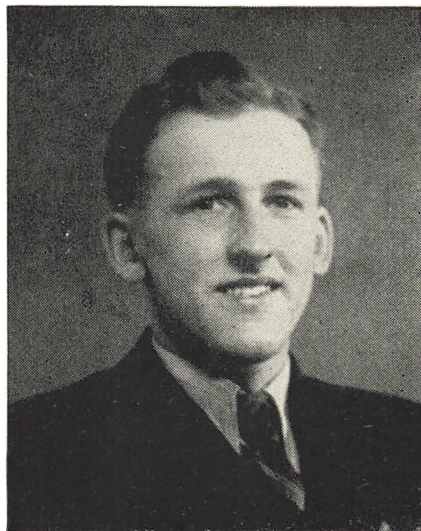
PERSONER

FØDT

ca. 1910 — 1940

født 11. Februar og døbt 2. April 1922 i Granslev, er Søn af Gaardejer Kristen Kristensen og Hustru Karen Marie, f. Thomsen. Han blev konfirmeret 5. April 1936 i Hammel, hvor han ogsaa gik i Skole; har desuden besøgt Egaa Efterskole 1937—38 og endvidere faaet landbrugsfaglig Undervisning i Hammel tekniske Skole i 1936, 1939—40.

Efter Konfirmationen lærte han Landbrug hos sin Fader, opholdt sig her til Maj 1941, tjente paa en Gaard i Haldum om Sommeren, var atter hjemme et halvt Aars Tid og tjente i Sommeren 1942 som Forkarl paa »Rønnebjerggaard« paa Samsø. Samme Aar udtoges han til »Civilbetjent«, blev uddannet i Hammel Sommeren 1943, men søgte om Fritagelse for Tjeneste, hvilket blev bevilget. 1943—44 gennemgik han et 5 Maaneders Kursus paa Malling Landbrugsskole.

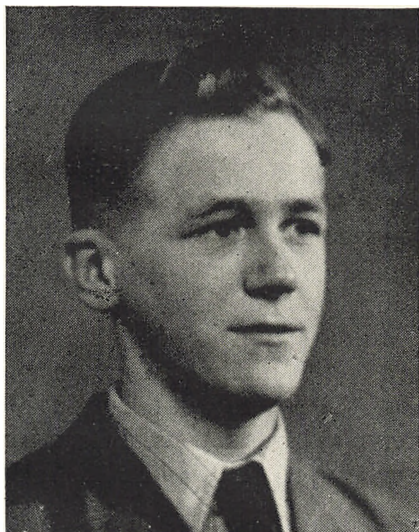

1943.

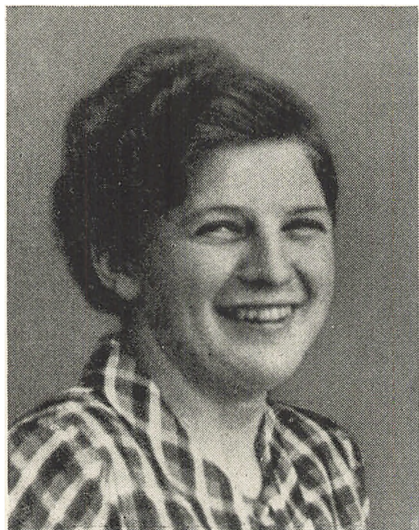
Rasmus Kristensen,**Led 8, Nr. 312.**

født 16. August 1926 i Hammel, er Søn af Gaardejer Kristen Kristensen og Hustru Karen Marie, f. Thomsen, og saaledes Broder til ovenstaaende. Han døbt 12. September 1926 i Hammel, i hvilken By han først gik i Kommuneskolen for i Aaret 1937 at overgaa til Realskolen. Her afsluttede han med Realeksamen i Sommeren 1942. Konfirmeret var han blevet i Hammel Kirke den 6. Oktober 1940.

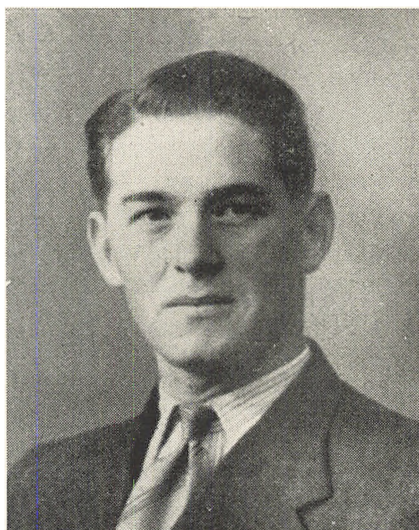
Efter at have taget sin Realeksamen var han beskæftiget ved praktisk Landbrugsarbejde hjemme paa Fødegaarden, hvor han opholdt sig til 1. November 1943. Han rejste da til Silkeborg for at læse til Lærereksamen paa Vinthers Seminarium.

1943.

1939.

1939.

Rasmus Kristensen, født 6. Januar 1919 paa »Lysmosegaard« i Toustrup, er Søn af Gaardejer Thomas Kristensen og Hustru Kirstine, f. Poulsen. Han døbt 2. Februar 1919 i Dallerup Kirke, fik Skoleundervisning i Toustrup Østerskole og konfirmeredes 9. April 1933 i Dallerup Kirke. Har desuden frekventeret Egaa Efterskole i Vinteren 1934—35 og Vejlbys Landbrugsskole i Vinteren 1940—41.

Sin praktiske Uddannelse i Landbrug fik han dels hjemme paa Fødegården, dels ude. I Sommeren 1935 var han saaledes paa »Rugaard« pr. Ry St., og Sommeren 1939 i Galten.

Paa Sessionen 1939 blev han udtaget til Gardist ved Kongens Livgarde og indkaldtes til Jægersborg Kaserne den 17. November 1939, hvor Uddannelsen paa Grund af Krigen i Europa foretoges i forceret Tempo. Den 9. April 1940 besatte tyske Tropper Danmark, og 19. April hjemsendtes han. Det var med Sorg, Gardisterne efter ti bevægede Dage modtog deres Permittering den 19. April, thi de, og Rasmus med dem, ønskede kun at værne Konge og Fædreland.

Han tog nu paa Landbrugsskole, og medens han opholdt sig der, købtes den 7. Januar 1941 »Skovfogedgården« i Toustrup. Overtagelsen skulde ske 15. Januar, og da Rasmus Kristensen selv var bundet til Landbrugsskolen, lod han sin Broder Søren Kristensen bestyre Gaarden og sin Søster Ane Kirstine forestaa Husgerningen, indtil han 1. April 1941 selv overtog Ledelsen.

Gaardens Matr. Nr. er 21 a og 19 a, Arealet er 26½ Tdr. Land af Hartkorn 2 Tdr. Gaarden tilhørte tidligere Grevskabet Frijsenborg og beboedes af Grevskabets Skovfogeder. Nuværende Bygninger er opført 1897. Indtil 1935 beboedes Gaarden af Skovfoged J. Rasmussen, som da trak sig tilbage, og hans Skovdistrikt underlagdes andre Distrikter. Gaarden solgtes først til en Mand ved Navn Uddi, som ejede den eet Aar og solgte den til et Par Landmænd i Hammel, som atter solgte Gaarden til Kristen Sørensen, af hvem den købtes. Prisen var 50.700 Kr. med Avl og Besætning, som bestod af 2 Heste, 13 Køer, 14 Stk. Ungkvæg, 2 Søer og 6 Fedesvin; desuden var Maskiner og elektrisk Anlæg inkluderet i Prisen. Udbetalingen var 20.700 Kr., 1ste Prioritet paa 19.000 Kr. og 2den paa 11.000 Kr.

Den 28. Oktober 1941 ægtede Rasmus Kristensen, *Anna Nielsine Kristensen*, Datter af Gaardejer Kristen J. Kristensen og Hustru Bodil Kirstine, f. Sørensen. Hun er født 6. August og døbt 29. August 1920 og konfirmeret 30. Oktober 1934. Hun lærte først Husgerning hjemme, var derefter eet Aars Tid i Hammel, var atter hjemme, havde saa Plads i Skjørring til 1. November 1940 og var derefter igen hjemme. Hun besøgte Klejsgaard Husholdningsskole i 1941.

Ane Kirstine Slumstrup, f. Kristensen.

Led 8, Nr. 322.

1941.

1941.

Ane Kirstine Kristensen er født 6. April og døbt 1. Maj 1921 og konfirmeret 7. April 1935 i Dallerup Kirke. Hun er Datter af Gaardejer

Thomas Kristensen og Hustru Kirstine, f. Poulsen. Hun opholdt sig først hjemme, var derefter paa Egaa Efterskole, senere i Køkkenet paa Hotel »Skandinavien« i Aarhus. I Aaret 1939 tjente hun hos Baron Wedell Wedellsborg paa »Ørumgaard«. I 1940 var hun paa Skagen og i København og oplevede der de store Festligheder i Anledning af Kong Chr. X's 70-aarige Fødselsdag. I 1941 forestod hun Husgerningen for sin Broder Rasmus og var derefter hjemme til 1943.

Ane Kirstine Kristensen viedes 10. September 1943 til *Carl Johan Slumstrup*, født i Herning 31. August og døbt 14. September 1913. Han

Toftegaarden, Foldby, 1943.

er Søn af Gaardejer Peder Slumstrup og Hustru Birgitte Vestergaard, f. Christensen. Theoretisk Uddannelse har han faaet dels paa Aftenskole og dels paa forskellige Landbrugskursus, og praktisk Uddannelse hjemme og hos ansete Landbrugere. Han var derefter 3 Aar i Toustrup, 2½ Aar i Farre og senere paa »Kløvergaarden« i Haarby ved Skanderborg. Han rej-

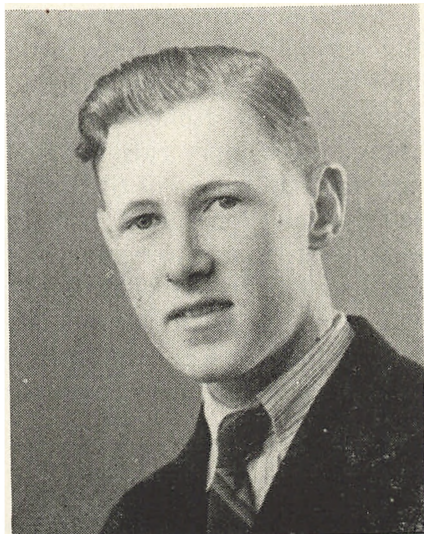
ste saa atter til Toustrup, hvor han havde Stilling til 1943. Ægteparret købte 15. Juli og overtog 1. August 1943 »Toftegaarden« i Foldby pr. Hinnerup, Matr. Nr. 8 a, Areal 37 Tdr. Land, 4. Tdr. Hartkorn. Prisen inklusive Maskiner, Redskaber og Besætning: 2 Heste, 17 Køer, 1 Tyr, 2 Kvier, 15 Svin og en Del Fjerkræ, var 79.000 Kr. med en Udbetaling paa 29.000 Kr.

Gaarden ligger midt i Foldby og er med sine Straatage og Bindingsværksbygninger smuk og statelig. Stuehuset, der er meget stort og anseligt, var ved Overtagelsen særdeles velholdt. Det unge Ægtepar har yderligere lavet en Del i Stand ved Stuerne. Der er en stor gammeldags »Overstue« med hvidskuret Gulv.

Siden Aarhundredskiftet har Gaarden jævnlgt skiftet Ejer; indtil den Tid var den en gammel Slægtsgaard.

Søren Kristensen er født paa »Lysmosegaard« i Toustrup den 20. December 1924 og døbt 20. Januar 1925 i Dailerup Kirke. Han er Søn af Gaardejer Thomas Kristensen og Hustru Kirstine, f. Poulsen.

Han konfirmeredes 3. April 1938 og kom derefter i Landbrugslære paa sine Forældres Gaard, hvor han opholdt sig til Sommeren 1940, da han fik Plads i Nabobyen Farre. Her var han et halvt Aar og rejste saa atter hjem til Fødegaarden. I Aaret 1941 var han en kort Tid Bestyrer af »Skovfogedgaarden«, som tilhørte hans Broder. Fra 1. November 1941 til 1. November 1942 opholdt han sig paa Jydske Landboforeningers Forsøgsgaard »Godthaab«, hvorefter han blev Bestyrer af sin Fødegaard.

1941.

Karl Bernhard Andersen**Led 8, Nr. 331.**

1935.

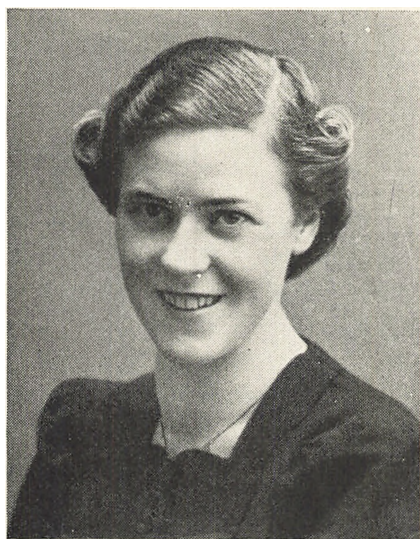
er født 1. Oktober 1913 i Granslev og er Søn af Gaardejer Mikkil Andersen og Hustru Anna Jensine, f. Kristensen. Sin almindelige Skoleuddannelse fik han først i Bøstrup og senere i Møllerup Skole. Efter at være blevet konfirmeret i Linåa 2. Oktober 1927 havde han forskellige Pladser ved Landbruget, som han efter foreliggende Vidnesbyrd udfyldte særdeles tilfredsstillende. I Vinteren 1934—35 gennemgik han et 6 Maaneders Kursus paa Vejlbj Landbrugsskole og var derefter Assistent i Sjelle-Herskind Kontrolforening i 2½ Aar, hvorefter han overtog Stillingen som Assistent i Ry og Omegns Kontrolfor-

ening. Ved den aarlige Bedømmelse af Regnskabet blev han hvert Aar tilkendt Karakteren ug.

Karl Bernhard Andersen er meget interesseret i Landbrugets faglige Spørgsmaal. I 1938 foretog han en Studierejse gennem Holland og Tyskland og har gennem Artikler i »Dansk Landbrug« slaaet til Lyd for en Omordning af Kontrolforeningsarbejdet for derved at skabe større Interesse for mere rationel Fodring af Malkekvæget. Under sit Ophold i Ry var han Referent til Ugebladet »Landet« om Landbrugsspørgsmaal paa Skanderborgegnen. Han fratraadte 1. April 1943 sin Stilling i Ry og Omegns Kontrolforening og fik ved Afskeden overrakt en værdifuld Gave som Udtryk for Medlemmernes Tilfredshed. Derefter gennemgik han et 4 Mdr.s Kursus paa Malling Landbrugsskole og rejste 1. September 1943 til København for paa Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole at paabegynde et Studium for at blive Landbrugskandidat.

Anna Kirstine Margrethe Andersen

Led 8, Nr. 333.

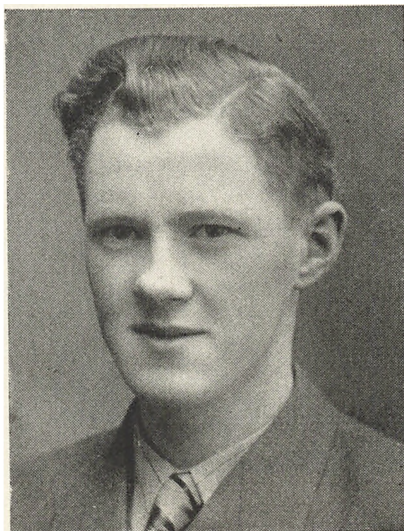
1941.

er Datter af Gaardejer Mikkell Andersen og Hustru Anna Jensine, f. Kristensen. Hun er født 20. August 1917 og døbt 23. September samme Aar. Hun gik i Møllerup Skole til Konfirmationen, der fandt Sted 4. Oktober 1931 i Linåa.

Anna Grethe, som hun kaldes i daglig Tale, var derefter hjemme og hjalp til ved Husgerningen og tillige Pasning af den Telefoncentral, Modern bestyrede i Møllerup. Hun har gennemgaaet forskellige Kursus i Madlavning og Syning. I eet Aar havde hun Plads i Silkeborg ved Husgerning, hvorfra hun fratraadte for at gennemgaa et Kursus paa Frederiksborg Højskole. Hun rejste nu

hjem, hvor hun opholdt sig til 1. Maj 1940, da hun atter fik Stilling i Silkeborg, først ved Husgerning og senere i Køkkenet paa Kuranstalten »Gl. Skovridergaard«. For Tiden, Januar 1944, forestaar hun Køkkenet paa Jernbanehotellet i Skanderborg.

født 30. Oktober 1919 i Granslev, er Søn af Gaardejer Mikkel Andersen og Hustru Anna, f. Kristensen. Gik i Mollerup Skole, konfirmeredes 3. Oktober 1933 og var derefter beskæftiget ved Landbruget. Vinteren 1935—36 var han paa Egaa Efterskole. 1. Januar 1938 gik han i Maskinarbejderlære. Læretiden var 4 Aar og Lønnen henholdsvis 6, 8, 10 og 12 Kr. pr. Uge. Frekventerede samtidig Teknisk Skole. 22. December 1941 aflagde han Svendep prøve med en Karakter, kun 1½ Points fra Udmærkelse. Udlært som Svend rejste han Juni 1942 til Aarhus. Formaalet med Rejsen var udover en bedre Løn den derværende Maskinistskole, hvor han begyndte at deltage i Undervisningen paa Aftenskolen og nu er paa Dagskolen, som han haaber at kunne afslutte i April 1944 med Maskinist-Eksamen.

1943.

1942.

Broder til ovennævnte, er født den 1. Marts og døbt 2. April 1923 i Granslev, gik i Mollerup Skole til Foraaret 1937, da han 4. April konfirmeredes i Linaa. Efter Konfirmationen kom han i Landbrugslære hos Gaardejer Th. Petersen i Mollerup, Linaa Sogn. Han har frekventeret Javngyde Aftenskole i Sæsonen 1940—41. Videre uddannet paa Jydske Landboforeningers Forsøgsgaard »Godthaab« ved Skanderborg, hvor han var eet Aar fra 1. November 1942 at regne. Vinteren 1944—45 var han Elev paa Vestbirk Folkehøjskole.

1944.

Søn af Gaardejer Niels Hansen og Hustru Dagmar, f. Kristensen, er født 25. Sept. 1919. Han konfirmeredes 2. Okt. 1933, fik sin praktiske Uddannelse paa Beder Havebrugsskole og theoretisk paa Teknisk Skole. Tjente derefter i Aarene 1935—43 i forskellige Gartnerier. Paa Sessionen 1939 var han udtaget til Artilleri-Konstabel og skulde møde 3. Maj 1940. Paa Grund af

Krigen og tyske Troppers Besættelse af Danmark udsattes Mødepligten, og i Stedet for indkaldtes han til kortvarig C. B.-Øvelse. — Den 1. Marts 1943 fik han Ansættelse som Politibetjent i Københavns Søndre Birk.

23. Marts 1945 viedes han til *Grethe Josefa Ingeborg Arvidsson*, som er født 4. Januar 1921 paa Frederiksberg, og er Datter af Værkfører Haakon Max Marius Arvidsson og Hustru Josefa Marie Mariane, f. Jensen.

1941.

Alfred Koed Hansen Led 8, Nr. 352.

er født 26. August 1921 paa »Sverriggaarden« i Sorring, Dallerup Sogn, og er Søn af Gaardejer Niels Hansen og Hustru Dagmar, f. Kristensen. Han er døbt 4. Oktober 1921 i Dallerup Kirke, gik i Sorring Skole og blev konfirmeret den 6. Oktober 1935 i Laasby Kirke. Han lærte derefter Landbrug hjemme i Forældrenes Bedrift, hvor han var til 1938, da han

fik Plads i Stjær pr. Harlev. — *Alfred Koed Hansen* blev paa Værnepligts-Sessionen udtaget til Trainkonstabel og indkaldtes den 1. Oktober 1939 for at aftjene sin Værnepligt i Aarhus. Da tyske Tropper 9. April 1940 brød ind over Fædrelandets Grænser og besatte Danmark, og den danske Hær derefter afmønstredes, hjemsendtes han den 20. April 1940. Han blev nu 1. Maj 1940 ansat som 1ste Elev paa Frijsenborg Avlsgaard, hvor han var eet Aar. Senere har han været Forkarl paa Herregaarden »Giesegaard« pr. Kværkeby paa Sjælland, derefter paa Herregaarden »Juellund« pr. Østervang. Siden November 1942 er han Underforvalter paa Herregaarden »Lynghygaard« pr. Boeslunde.

Elna Koed Hansen

Led 8, Nr. 353.

er født 29. September 1922 og er Søster til to fornævnte. Hun er som sine Brødre født paa »Sverriggaarden« i Sorring og er døbt den 25. Oktober 1922 i Dallerup Kirke. Sin almindelige Skoleundervisning fik hun i Hjembyens Skole fra April 1929 til Oktober 1936, og hun konfirmeredes i Laasby Kirke den 4. Oktober 1936.

Elna Koed Hansen fik sin praktiske Uddannelse i Husgerning hjemme paa »Sverriggaarden«, hvor hun opholdt sig til 1. November 1939. Hun rejste da til Silkeborg og tjente som Stuepige paa en Kostskole, hvor hun var eet Aar, kom derefter til Hammel, hvor hun i et gammelt anset Hjem uddannede sig videre i Madlavning. Hun var her til 1. November 1941 og rejste saa til Vejle, hvor hun i KFUM var ansat til 1. Maj 1942; var derefter hjemme paa Fødegården et halvt Aar, men rejste 1. November 1942 til Fyn, hvor hun paa Herregaarden »Nakkebølle« pr. Pejrup ved Faaborg havde Beskæftigelse som Husjomfru indtil 1. November 1943. Hun rejste da atter hjem til Sorring for at hjælpe til med Husførelsen paa Forældrenes Gaard, og her opholder hun sig endnu (Januar 1944).

1941.

1943.

er født paa »Futting Damsgaard« pr. Thorsø 20. Marts og døbt i Thorsø 14. Maj 1922. Hun er Datter af Gaardejer Marius Christensen og Hustru Kirstine, f. Mogensen. Hun konfirmeredes 5. April 1936. Ølgod Efterskole besøgte hun Vinteren 1937—38. Praktisk Uddannelse i Husgerning fik hun hjemme og senere i Hvilsager og Rønders.

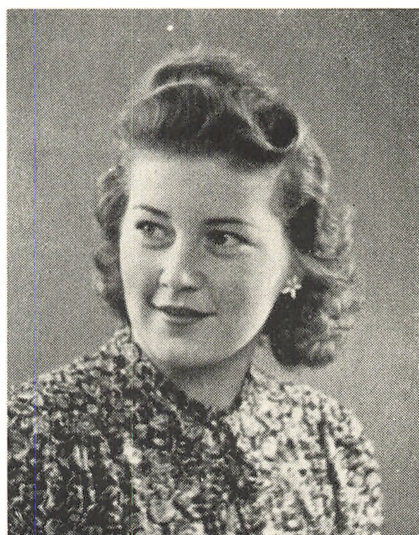
Anna Christensen har yderligere gennemgaaet Det Kgl. Danske Husholdningsselskabs tre-aarige Uddannelse for unge Piger, var derefter 5 Maaneder paa Husholdningsskole i Aarhus og opnaaede saa Landhusholdningsselskabets Lærebrev. 1. August 1943 rejste hun til Aarhus og

begyndte paa Børnehave-Seminarieret at læse til Børnehavelærerinde.

Signe Christensen,

Led 8, Nr. 362.

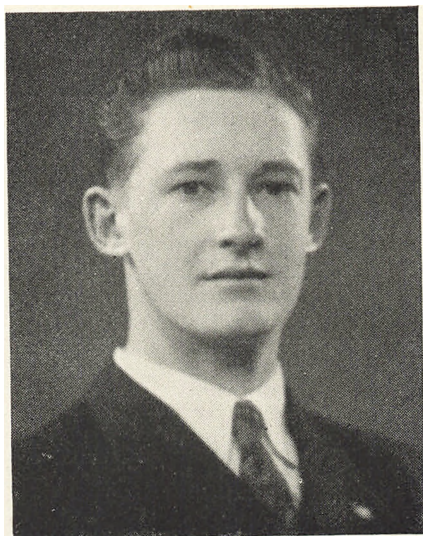
født 4. Maj 1923, Søster til ovennævnte, døbt 4. Juni 1923 og konfirmeredes 3. Okt. 1937. Var hjemme et halvt Aar, rejste saa til Ølgod Efterskole, vendte hjem Okt. 1938 og fik praktisk Uddannelse i Husgerning og besøgte samtidig Thorsø Aftenskole. I Maj 1940 fik hun Plads i Hvilsager. Opholdet blev kort, fordi hun brækkede den ene Arm og tog hjem, hvor hun var til April 1941, da hun rejste til Silkeborg og kom i Damefrisørlære. Lærertiden var 4 Aar og den maanedlige Løn 20, 40, 56 og 72 Kr. 1944 gennemgik hun et Frisørkursus i København.

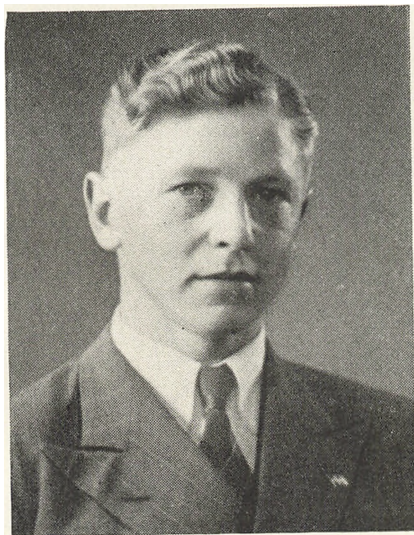
1943.

er født paa »Futting Damsgaard« den 11. Januar og døbt i Thorsø den 22. Februar 1925. Han er Søn af Gaardejer Marius Christensen og Hustru Kirstine, f. Mogensen. Efter at have afsluttet sin Skolegang i Thorsø konfirmeredes han i Vejerslev Kirke 2. April 1939. Sæsonen 1939—40 besøgte han Thorsø Aftenskole og 1940—41 Levring Efterskole.

Sin praktiske Uddannelse i Landbrug fik han hjemme; var derefter Andenkarl paa en Gaard i Framlev. Fra November 1942 var han først Forkarl i eet Aar og derefter Fodermester hjemme paa Fødegaarden. Nov. 1944 fik han Plads som Forkarl paa »Skibby Østergaard« pr. Ormslev.

1944.

Mogens Peter Christensen,**Led 8, Nr. 364.**

1944.

Broder til ovennævnte, er født den 22. Februar 1926 og døbt i Thorsø Kirke 21. Marts samme Aar. Sin almindelige Skoleundervisning har han faaet i Thorsø. Han konfirmeredes i Aidt 31. Marts 1940.

Mogens Peter Christensen var derefter hjemme paa Fødegaarden som Landbrugsmedhjælper, samtidig med at han fik yderligere Undervisning, dels paa Aftenskolen i Thorsø og dels paa et Ungdomskursus i Hammel Landboforening; desuden har han besøgt Levring Efterskole fra Novbr. 1942 til April 1943. Var derefter Fodermester hjemme til Novbr. 1943, da han fik Plads i Skjoldelev. 1. Novbr. 1944 rejste han hjem og blev Forkarl.

1944.

er Datter af Gaardejer Marius Christensen og Hustru Kirstine, f. Mogenssen. Hun er født 10. September 1927 og døbt den 23. Oktober samme Aar i Thorsø Kirke. Hun fik den almindelige Skoleundervisning i Thorsø Skole og konfirmeredes den 30. Marts 1941 i Vejerslev Kirke.

Yderligere Undervisning har hun faaet i Levring Efterskole, hvor hun opholdt sig i Sommeren 1943.

Som sine Søskende fik hun sin første Uddannelse i Landbrugshusholdning hjemme paa »Futting Damsgaard«; her opholdt hun sig til Novbr. 1944, da hun fik Plads paa »Harlevholm« pr. Ormslev.

er Datter og yngste Barn af Gaardejer Marius Christensen og Hustru Kirstine, f. Mogenssen.

Hun er født paa »Futting Damsgaard« pr. Thorsø den 2. Februar 1932 og døbt i Thorsø Kirke den 28. Februar samme Aar.

Grethe kom i April 1938 i Thorsø Skole, hvor hun fik Undervisning til Foraaret 1943, da hun overflyttedes til Hammel Realskole.

1944.

født 8. Januar 1922 i København, er Datter af afdøde Kontorchef Oluf C. Christensen i Det Østasiatiske Kompagni og Hustru Mary Josephine, f. Nielsen. Hun er døbt i Frederiksberg Kirke den 21. Marts 1922 og konfirmeret samme Sted 18. April 1937. Sin Skoleundervisning i »Kruses Skole« afsluttede hun med Pigeskoleeksamen med Gennemsnitskarakter 7,39 Points. Foretog derefter sammen med sin Moder en Rejse til Belgien og Frankrig.

Else Christensen fik den 14. August 1939 Ansættelse i Det Statistiske Departement i København. Begyndelseslønnen var 93 Kr. mdl. for efter eet Aars Forløb at være ca. 125 Kr. og i 1943 at være steget til 231 Kr. plus Dyrtidstillæg. Den 15. September 1944 forlod hun Departementet og opnaaede Ansættelse i Justitsministeriet.

I Maj 1943 havde hun bestaaet den statskontrollerede Prøve i Engelsk med 7,47 Points, og i Januar 1944 Korrespondenteksamen i Engelsk og i Tilknytning hertil Eksamen i Handels- og Vekselret.

1943.

Hans Malte Stürtz Christensen**Led 8, Nr. 421.**

er født i København den 20. December 1916 og er Søn af Grosserer K. Marinus Christensen og Hustru Ingeborg, f. Stürtz. Han døbttes i Frederiksberg Kirke den 12. Maj 1917 og konfirmeredes samme Sted den 14. Februar 1932. Sin Skoleundervisning har han modtaget i »Skt. Knuds Skole« i Aarene 1923—33. Den Flidspræmie, Skolen hvert Aar uddeler til hver Klasses bedste Elev, tilkendtes ham alle 10 Skoleaar. En af »Alliance française« udsat Præmie til Skolens bedste Elev i det franske Sprog tilkendtes ham ligeledes. Han forlod Skolen med Realeksamen, 7,40 Points.

1944.

Malle Christensen var i Tiden 1933—38 ansat i Dansk-Engelsk Benzin og Petroleums Co. A/S »Shell« og modtog samtidig theoretisk Undervisning paa »Købmandsskolen«. 17. November 1938 ansattes han i sin Faders Firma, var i 1941 Volontør i Fa. August Rüggeberg, Marienheide, Rhinland, var atter et Aars Tid ansat i Faderens Firma, men rejste 1. Juni 1942 til Lybæk,

hvor han var beskæftiget som Bogholder. Det var i Krigens Tid, da Tysklands Byer, og ogsaa Lybæk, bombarderedes, saa Opholdet i Lybæk var ikke altid farefrit. Juli 1943 rejste han hjem og tiltraadte paany sin Stilling i Faderens Isenkram engros Firma.

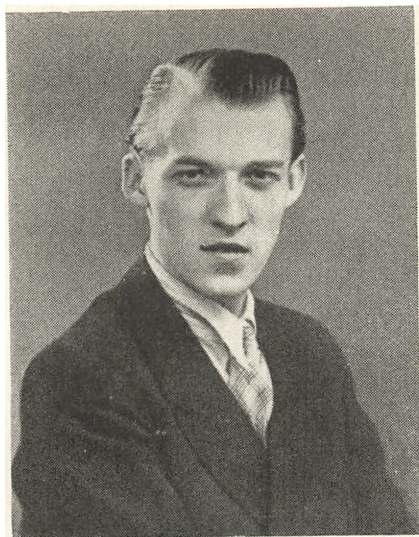
14. Februar 1945 ægtede han i Frederiksberg Kirke *Anna Dagny Ingeborg Andersen*, som er født 17. Juni 1921 i Holme-Olstrup, Præstø Amt, og Datter af Hønseriejer Hans Jørgen Ludvig Andersen (f. i Fensmark 12. November 1894) og Hustru Aniela, f. Gorla (født i Jadowiki, Galizien, 29. Juli 1896).

Erik Rus Stürtz Christensen

Led 8, Nr. 422.

er født i København 17. September og døbt i Frederiksberg Kirke 17. December 1920. Han er Søn af Grosserer K. Marinus Christensen og Hustru Ingeborg, f. Stürtz. Sin Skoleundervisning fik han i »Skt. Knuds Skole« fra 1926 til Foraaret 1934, da han blev syg. Rekonvalescenstiden ansloges til ca. 6 Maaneder, og han forlod derfor Skolen i 3. Mellemklasse. Han konfirmeredes 14. Oktober 1934 i Frederiksberg Kirke.

Den 1. November 1934 kom han i Lære i sin Faders Isenkram engros Forretning, hvor han forblev i 2 Aar; fik derefter 15. November 1936 Ansættelse som Volontør i Firmaet Hans Schourup A/S, ligeledes Isenkram engros. I sammenlagte 5 Læreaar fik han desuden theoretisk Købmandsuddannelse. I Tegning, som var hans store Interesse, fik han en Tid lang Privatundervisning. I sin Læretid deltog han i sin Fritid meget

1943.

1943.

i Friluftslivet som Spejder og deltog som saadan i Verdensjamboreen i Holland i Aaret 1937.

Da *Erik Rus Christensen* 15. November 1939 var udlært, fulgte han sin Lyst til Tegning og slog sig paa dette Fag. Han fremstillede først Plakater, som han selv solgte til Erhvervsdrivende, men begyndte snart paa Tegning af Tegnefilm, idet han arrangerede sig med Fa. Teknisk Film Co. for dér selvstændigt at lave en Tegnefilm. Den blev først færdig i Vinteren 1940. Det var den første danske Underholdnings Tegnefilm, og den blev forevist Pressen, hvis Kritik var god. Filmen var paa 8000 Tegninger, og Fremføringstiden varede 5 Minutter. I Foraaret 1942 var han atter beskæftiget i sin Faders Firma, men rejste i Sommeren 1942 til Tyskland, hvor han havde faaet Ansættelse som Tegner paa »Bavaria Film Kunst« i Ufastadt ved Berlin. Her lærte han sin tilkommende Hustru at kende, som ogsaa var ansat i Firmaet. — I Berlin oplevede han Krigens Rædsler paa nærmeste Hold, idet Byen jævnlig blev angrebet af engelske og amerikanske Flyvere og store Dele fuldstændig ødelagt. I nogle kortere Perioder var han beskæftiget i Holland i Firmaets derværende Filial.

Han viedes i Berlin den 15. Marts 1943 til *Erika Clausen*, der er født i Danzig-Langfuhr den 9. Januar 1920. Hun er Datter af Købmand Lorenz Hans Clausen og Ægtefælle Maria Karoline, f. Kämmerer. I Maj 1944 rejste han hjem til Danmark for at forberede sin Ægtefælles senere Ankomst, som fandt Sted 21. Oktober samme Aar. — I Ægteskabet fødtes den 19. Juli 1943 i Berlin Datteren Beate Rus Christensen.

1943.

er født i København den 12. Oktober 1925. Hun døbttes, sammen med sin Tvillingbroder Bent Mogens, i Frederiksberg Kirke den 2. Januar 1926. Hun er Datter af Lærer Aage Peter Grandorf og Hustru Olivia Hansine Juliane Mathilde, f. Christensen. Den 28. Juli 1926, kun 9 Maaneder gammel, mistede hun sin Moder. Hun var derefter i de næste 2½ Aar i Pleje, snart hos en, snart hos en anden af saavel hendes Faders som Moders Familje, indtil hun den 14. Januar 1929 fik sit blivende Barndomshjem hos sin Morbroder, Grosserer K. Marinus Christensen og dennes Hustru. Dette Ægtepar adopterede hende i en Alder af 3½ Aar. Den kgl. Adoptions-

bevilling udstedtes den 19. April 1929. Hun konfirmeredes den 21. April 1940 i Frederiksberg Kirke; hun havde da allerede 2½ Aar tidligere mistet sin Adoptivmoder.

Sin første Skoleundervisning fik hun i Skt. Josephs Søstrenes Realskole i Aarene 1932—34. Hun flyttedes derefter til Rahbeks Skole, hvor hun fik Undervisning i 3 Aar. Efter Adoptivmoderens Død skiftedes Bopæl, og Bente kom derefter til Øster Farimagsgades Skole, hvor hun afsluttede med Mellemskoleeksamen i 1942. Faderen saa gerne, at hun fortsatte Skoleundervisningen endnu nogen Tid, og hun forflyttedes da til Aurehøj Statsgymnasium i Hellerup, hvor hun gennemgik saavel 1. som 2. Gymnasieklasse. Hendes Lyst stod imidlertid til Husgerning, og hun forlod da Gymnasiet i Foraaret 1944.

Den 1. April 1944 rejste hun til Fjenneslev, hvor hun paa Proprietær-gaarden »Alstedgaard« havde faaet Plads som Barnefrøken for Familjens 4 Børn. Her opholdt hun sig til 31. August samme Aar, da hun forlod Pladsen for at lære Husgerning. 1. September 1944 tiltraadte hun sin Læreplads som Husholdningselev hos Godsejer, Hofjægermester M. Grüner, »Sæbygaard« pr. Høng, hvor hun skal være eet Aar, for derefter at fuldende sin Uddannelse i Sorø Husholdningsskole (Frk. E. Vestergaard), hvortil hun er tilmeldt pr. 1. November 1945.

ca. 1934.

ca. 1934.

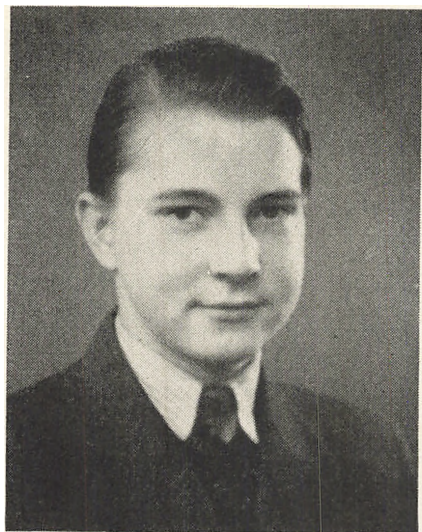
Inge-Lise Laybourn er født i København 15. August 1917. Hun er Datter af Direktør Richard Weincke Laybourn og Hustru Marie Louise, f. Christensen, er døbt den 24. Februar 1918 i Hans Tavsens Kirke og konfirmeret den 23. April 1933 i Holmens Kirke. Sin Skoleundervisning fik hun i »Zahles højere Pigeskole« i Aarene fra 1924 til 1935, og afsluttede denne med Pigeskole-Eksamen, 7,37 Points. Udover sin almindelige Skoleuddannelse har hun modtaget Undervisning i Musik, Syning og Kontorfagene. I Tiden fra 1. Januar 1937 til 30. Maj 1938 var hun ansat paa Kontoret i sin Faders Firma, der forhandlede Automobiler. I Aaret 1928 deltog hun i en længere Udenlandsrejse til Tyskland, Schweiz og Italien.

Den 25. Juni 1938 viedes hun i Søllerød Kirke til Reservelæge *Holger Axelsen*, der er født paa Læsø den 17. August 1910 og er Søn af Manufakturhandler, Konsul Holger Axelsen og Hustru Marie, f. Lund.

Det unge Ægtepar boede først paa Frederikssund Sygehus, hvor Holger Axelsen var Reservelæge, men i Aaret 1940 startede han selvstændig Lægepraksis i Skanderborg, hvor han havde købt Ejendom, og hvortil Ægteparret flyttede 1. Oktober 1940. I Ægteskabet er født:

Nils Holger født 8. Januar 1942

Ole Richard » 8. December 1943

1910.

er født 7. April 1923 og er Søn af Lærer Aage Peter Grandorf og Hustru Olivia Hansine Juliane Mathilde, f. Christensen. John døbt i Frederiksberg Kirke den 15. Juni 1923 med Navnet Bjørn Malthe Grandorf. Kun 3½ Aar gammel, den 28. Juli 1926, mistede han sin Moder og anbragtes da hos sin Moster, Marie Louise Laybourn, og dennes Ægtefælle. Her opholdt han sig et halvt Aars Tid, derefter var han nogen Tid hos sin Faders Forældre, var saa nogen Tid hjemme hos sin Fader. Den 14. Januar 1929 kom han paany, nu sammen med sin yngre Broder Bent Mogens, til sin Moster Marie, og hun og hendes Ægtefælle, Grosserer Richard

Weincke Laybourn, adopterede da de to Brødre. Ved den kgl. Adoptionsbevilling af 13. Maj 1929 bortfaldt hans tidligere Navn, og han fik Navnet John Malthe Weincke Laybourn. Navnet John fik han efter Stamfaderen til den danske Gren af Familjen Laybourn, som var født i Hull i England.

Sin Skoleundervisning fik han først i Johannes Skolen i København og senere i Holte Gymnasium, hvorfra han udgik den 22. Juni 1939 med Realeksamen, 6,36 Points. Hans Konfirmation havde da fundet Sted den 4. April 1937 i Søllerød Kirke.

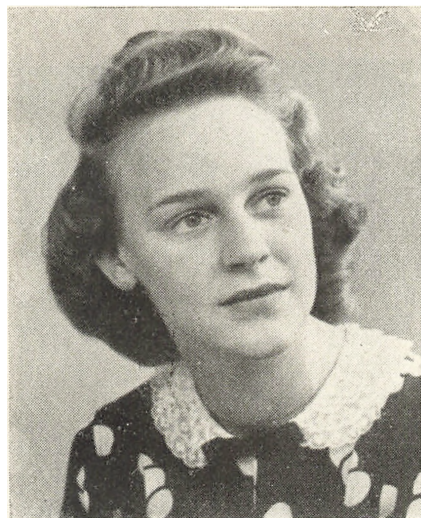
John Laybourn blev efter endt Skolegang ansat i sin Faders Automobilfirma, A/S Friis Hansen & Laybourn. Her forblev han til 1. Juni 1940, da han traadte i Handelslære hos det gamle Firma H. de H. Ebbesen & Søn, Isenkram engros og detail. Læretiden blev ansat til 4 Aar med henholdsvis følgende maanedlige Lønninger: 40, 55, 70 og 85 Kr., som i det sidste Læreaar, 1943, forhøjedes med 15 Kr. maanedlig. I Aarene 1940—42 besøgte han Købmandsskolen, hvor han paa Aftenskolen tog Del i den lovbefalede Undervisning. Efter dennes Afslutning overgik han i Efteraaret 1942 til Handelshøjskolen. Efter at have udstaaet sin Læretid forlod han Firmaet og fik Ansættelse som Cancellist i Udenrigsministeriets politisk-økonomiske Kontor, hvor han for Tiden, Efteraaret 1944, er ansat. Begyndelseslønnen er 214 Kr.

er født 12. Oktober 1925 og Broder til fornævnte. Han døbttes 2. Jan. 1926. Mistede Juli 1926 sin Moder, var derefter hos forskellige af Familjen til 14. Januar 1929, kom da til sin Moster Marie Louise Laybourn og Ægtefælle, som ved kgl. Bevilling af 13. Maj 1929 adopterede ham. Gik først i Johannes Skolen, saa i Rahbeks Skole, kom 1936 til Holte Gymnasium, som han forlod i 1942 med Realeksamen, 6,78 Points.

Bent Laybourn kom Juli 1942 i Lære hos Fa. Brdr. Justesen, Kolonial engros. Læretiden er 4 Aar. I Købmandsskolen modtog han theoretisk Undervisning.

1941.

1940.

født 6. Oktober 1921, er Datter af Carl Schrøder og Hustru Louise, f. Christensen. Hun døbttes 5. Marts 1922, gik i den Classenske Legatskole og konfirmeredes 19. April 1936. Fik derefter Undervisning saavel i Kontorfag som Husholdning.

Inger Schrøder har gennemgaaet et Samariterkursus, bestod Eksamen med Udmærkelse og blev i den Anledning 14. April 1940 modtaget i Audiens paa Amalienborg, hvor hun af *Hds. Majestæt Dronning Alexandrine* fik overrakt Røde Kors' Guldemblem.

Efter at have haft et Par Kontorstillinger fik hun 1. Marts 1938 Ansættelse i Dansk Folkeforsikrings Anstalt. 1941 udnævntes hun til Assistent.

1944.

er født 28. Februar 1925 og døbt 26. April samme Aar i Frederiksberg Kirke. Hun er Datter af Carl Schrøder og Hustru Louise, f. Christensen. Blev konfirmeret i Ordrup 23. April 1939. Gik i Classenske Legatskole til 1938, derefter i Ordrup Skole, hvor hun tog Realeksamen i 1941.

Lizzie Schrøder fik 1. August 1941 Plads som Assistent hos en Tandlæge. Har haft forskellige Stillinger og er stadig beskæftiget som Klinik-Assistent. Gagen er nu, 1944, 175 Kr. mdl.

Den 1. Februar 1943 tilmeldte hun sig »Danske Kvinders Beredskab« som saakaldt »Lotte« med Specialuddannelse i Spædbørnspleje. Deltog i Oktbr. 1943 i et Husholdningskursus.

er Datter af Carl Schrøder og Hustru Louise, f. Christensen. Hun er født 13. Oktober 1927 og døbt 15. April 1928 i Frederiksberg Kirke. Hendes Konfirmation fandt Sted den 12. April 1942.

Ellen Schrøder har faaet sin Skoleundervisning først i den Classenske Legatskole fra 1934—38. Hun besøgte derefter i Aarene 1938—39 Ordrup Skoles Filial, for i 1939 at blive forflyttet til Ordrup Gymnasium, hvor hun i Sommeren 1943 tog Mellem-skoleeksamen og Realeksamen Aaret efter. Er for Tiden, Efteraaret 1944, beskæftiget som Barneplejerske.

1945.

er født 5. Maj 1916 og døbt 11. Juni samme Aar i Sall Kirke. Hun er Datter af Gaardejer Jens Christensen og Hustru Anne Elisabeth, f. Glargaard.

Efter Skolegang og Konfirmation (5. Oktbr. 1930) forblev hun i Hjemmet og lærte Husholdning, til hun 1. Maj 1935 kom i Tjeneste paa Gaarden »Ludvigsholm« pr. Harlev. Her opholdt hun sig eet Aar, var atter hjemme et Par Aars Tid, var derefter hos Skovrider Tønning paa Ry Nørreskov. I Oktober 1939 rejste hun atter hjem, nu især for at overtage Plejen af sin »Bedstemoder« Maren Jensen, der paa dette Tidspunkt var 88½ Aar gammel.

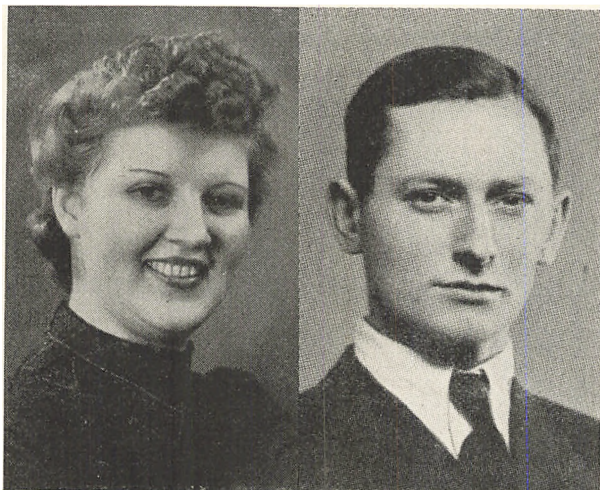
1943.

Mary Christensen uddannedes i 1934 paa Ollerup Gymnastikskole til Delingsfører og har siden interesseret sig meget for Gymnastik. I flere Aar ledede hun Gymnastikhold i Harlev, Sall og Hammel. Sidst virkede hun som Lærerinde i Hammel Gymnastikforening.

24. November 1944 fejrede Mary Christensen Bryllup med Gaardejer *Alfred Kristian Poulsen*. Han er født 9. August og døbt 23. Oktober 1906 i Vitved ved Skanderborg. Han er Søn af Gaardejer Johan Peder Poulsen Fuglsang (født i Virring 14. Januar 1869 og død i Vitved 13. December 1930) og Hustru Johanne, f. Pedersen (født i Virring 18. August 1869 og død i Vitved 27. Juni 1907).

Ved sin Faders Død overtog Alfred Poulsen »Deirgaard«, som var hans Fødegaard. Den ligger midt i Vitved By og er paa ca. 30 Tdr. Land med lidt over 2 Tdr. Hartkorn, Grundværdien er 13.500 Kr. og Ejendomsskylden 21.500 Kr.; dens Matr. Nr. er 13 a, 37 c og 37 ap i Fruering-Vitved Kommune, Hjelmlev Herred. Faderen havde 13. November 1901 overtaget Gaarden, som derved kom i Familjens Poulsens Besiddelse. Det er en gammel Tvillinggaard, og den deler Udhus med Nabogaarden, som den er sammenbygget med.

Farfar til Alfred Poulsen var Niels Poulsen Fuglsang, Virring Mølle, der var bygget af hans Svigerfader Carl Bigael Rasmussen Møller, hvis Datter Rasmine Marie havde ægtet Alfred Poulsens Farfar.

1943.

1942.

er født 5. April 1919 paa »Dybdalsgaard« i Sall. Han er Søn af Gaardejer Jens Christensen og Hustru Anne Elisabeth, f. Glargaard. Han fik først Skoleundervisning i Sall, senere i Hammel Realskole, hvorfra han udgik med Realeksamen. Fik derefter Undervisning i Handels- og Kontorfagene og bestod i 1938 Handelsskole-Eksamen med Udmærkelse.

Knud Christensen fik

1. Novbr. 1934 Beskæftigelse paa et Sagførerkontor i Hammel (Gagen var 25 Kr. mdl.). Forlod i 1935 denne Plads og fik Ansættelse i »Frijsenborg-Favrskov Birks Spare- og Laanekasse«, hvor han 15. Decbr. 1942 forfremmedes til Bogholder (Gage 300 Kr.). I 1944 gennemgik han i København et 2 Maaneders Kursus for Sparekassefunktionærer.

Paa Værnepligts-Sessionen var han udtaget til Infanterist og indkaldtes 10. Oktober 1939 til 3. Regiment i Viborg. Dette var godt een Maaned efter, at den anden Verdenskrig var udbrudt. Hans Uddannelsestid sluttede allerede 17. April 1940, efter at tyske Tropper den 9. April havde besat Fædrelandet, og den danske Hær derfor blev stærkt reduceret. Han fik dog paany Indkaldelse til 1. November 1942, men at tjene i Hæren under de da herskende Forhold ønskede Knud Christensen ikke og ansaa det ej heller som Pligt, og han købte sig fri. Herfor betalte han 100 Kr. mdl. i et halvt Aar. Soldaterlønnen var iøvrigt 1 Kr. pr. Dag, i Rekruttiden kun Kr. 0,75.

Da dette skrives, er Knud Christensens Bryllup nær forestaaende, idet han 29. Marts 1945 ægter *Lizzie Børlum Petersen*, som er født i Hammel den 28. Marts 1920, hjemmedøbt 27. April og fremstillet i Kirken 17. Oktbr. samme Aar. Hun er Datter af Sadelmager Viggo Emanuel Petersen (født i Hammel den 14. August 1890) og Hustru Anna Marie, f. Børlum (født den 11. December 1893 i Nykøbing, Mors).

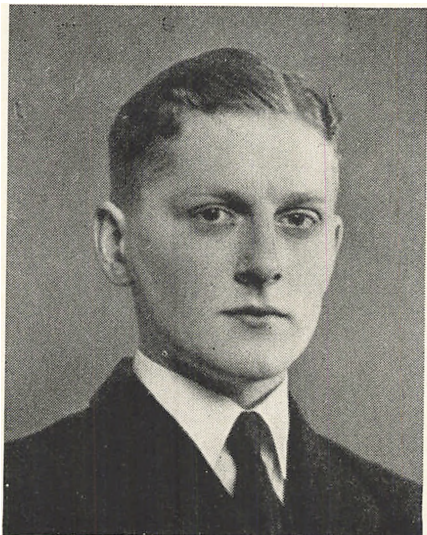
er født i Sall ved Hammel den 25. Juni 1923 paa »Dybdalsgaard« og døbt i Sall Kirke den 19. August samme Aar. Han er Søn af Gaardejer Jens Christensen og Hustru Anne Elisabeth, f. Glargaard. Sin Skoleundervisning fik han i Fødebyens Skole og konfirmeredes i Sall Kirke den 3. Oktober 1937.

Jens Glargaard Christensen fik, som Skik og Brug er inden for Familien, sin første praktiske Uddannelse i Landbrug hjemme i Sall paa Fødegaarden, hvor han opholdt sig til 1. November 1940. Han kom da til Gaardejer Johannes Overgaard i Stautrup, hvor han var fæstet til 1. November 1941 som Andenkarl for en Løn af 650 Kr. Efter 2 Maaneders Forløb blev han forfremmet til Forkarl og fik et Lønpaalæg paa 350 Kr. Efter at have fratraadt sin Stilling paa førnævnte Gaard, rejste han til Ollerup og var paa Gymnastikhøjskole til 1. April 1942 og fik der Uddannelse som Delingsfører og ligeledes Undervisning i Ridning saavel som Hestes Røgt og Pleje. I Foraaret 1942 rejste han hjem til Sall og var fra 1. April til 31. Oktober 1943 Fodermester paa sin Faders Gaard. Sin Fritid udnyttede han med at være Leder i Haurum-Sall Gymnastikforening og havde iøvrigt ogsaa Gymnastikelever fra en Højskole. For Frijsenborg-Favrskov Birks Landboforening ledede han flere Steder paa tilfredsstillende Maade Mønstringen af Heste. Overtagelsen af disse Hverv skete i alle Tilfælde paa Opfordring.

For at videreuddanne sig i Landbrug søgte han Optagelse paa den Classenske Agerbrugsskole »Næsgaard« ved Stubbekøbing. Denne Skole optager hvert Aar 25 Elever og stiller meget strenge kvalitative Forordringer for Optagelse. Han opnaaede Anerkendelsen at blive antaget som Elev paa denne Landets højst ansete Landbrugsskole og tiltraadte Skolen den 5. November 1943 og skal forblive der til 1. April 1945.

1943.

1944.

er født paa »Dybdalsgaard« i Sall Sogn den 3. Maj og døbt den 14. Juni 1925. Han er Søn af Gaardejer Jens Christensen og Hustru Anne Elisabeth, f. Glargaard. Hans Konfirmation fandt Sted 1. Oktober 1939. Skoleundervisning fik han først i Sall, men overflyttedes 1. August 1936 til Hammel Realskole, hvorfra han udgik Juni 1941 med en Realeksamen paa 6,64 Points.

Thomas Børge Christensen fik sin første praktiske Uddannelse i Landbrug i Hjemmet, hvor han var til April 1942, blev derefter Landvæsens-elev paa Hovedgaarden »Frijsendal«, var her til 1. November samme Aar og rejste saa til Kalø Hovedgaard

pr. Rønde, hvor han ligeledes var Landvæsenslev til 1. November 1943, da han rejste hjem og afløste sin Broder som Karl paa Fødegaarden.

er født paa »Dybdalsgaard« den 22. Maj 1928 og døbt den 22. Juli samme Aar i Sall Kirke. Han er Søn af Gaardejer Jens Christensen og Hustru Anne Elisabeth, f. Glargaard.

Han fik sin Skoleundervisning i Fødebyens Skole og konfirmeredes i Sall Kirke den 22. Marts 1942.

Preben Nygaard Christensen er nu (1944) beskæftiget hjemme paa Fødegaarden og faar der sin første praktiske Uddannelse i Landbrug.

1943.

1943.

er født paa »Langkildegaard« i Skjørring pr. Galten den 7. April 1921 og døbt i Søften Kirke den 24. Maj samme Aar. Han er Søn af Gaard-ejer Christen Christensen Nygaard og Hustru Valborg Bolette, f. Sørensen. Han gik i Skjørring Skole fra 1928 til 1933, hvorefter han overflyttedes til Hammel Realskole i September 1933. Efter i Aaret 1936 at have taget Mellemskoleeksamen med 7,36 Points, afsluttede han Aaret efter sin Skolegang med en Realeksamen paa 7,22 Points.

I de sidste af Skoletidens Ferier har han faaet set sig godt om, idet han paa Cykle har gennemstrejft sit Fædreland. I 1937, efter at have taget sin Realeksamen, foretog han en lang Tur til Tyskland og var blandt andre Steder i Harzen. Iøvrigt har han dyrket en Del Sport og siden sit 17. Aar gaaet en Del paa Jagt.

I praktisk Landbrug fik han sin første Uddannelse i Hjemmet, hvor han opholdt sig fra Sommeren 1937 til Maj 1940. Han fik da Plads paa Gaarden »Engvang« i Vissing pr. Hadsten. Her var han til 1. November 1940, var derefter hjemme som Forkarl til 1. November 1941, da han rejste til Vejlbjby Landbrugsskole, hvor han bestod Kontrolassistentprøven med rent ug, og Afgangsbrevet fra Landbrugsskolen, der sluttede 1. August 1942, viste ogsaa rent ug. Den 1. September 1942 paabegyndte han et Landbrugsstudium paa Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole i København. Første Del bestod han Juni 1943 med Karakterkvotient 7,33.

1943.

er født i Skjørring pr. Galtten den 7. September 1923 paa »Langkildegaard« og døbt den 11. November samme Aar. Han er Søn af Gaardejer Christen Christensen Nygaard og Hustru Valborg Bolette, f. Sørensen.

Sin Skoleundervisning har *Niels Evald Nygaard* faaet dels i Skjørring Skole fra 1930 til 1936 og dels i Hammel Realskole. Her tog han i Aaret 1939 først Mellemskoleeksamen med 6,55 Points og Aaret efter Realeksamen med 6,33 Points.

I sine Skoleaar har han i Ferierne foretaget lange Cykleture. Ikke blot har han flere Gange gennemrejst sit Fædreland, men har ogsaa i 1939 foretaget en lang Cykletur i Tyskland, hvor han blandt andre Steder har besøgt Byerne Hamborg, Bremen, Osnabrück og Köln.

Efter at have taget sin Realeksamen opholdt Niels Evald Nygaard sig som Landbrugselev hjemme paa Fødegaarden i Skjørring, hvor han var til 1. Maj 1941. Han tjente derefter fra Maj til November samme Aar paa Proprietærgaarden »Elgaardsminde« i Søften pr. Hinnerup, var atter hjemme fra 1. November 1941 til 1. November 1942, hvor han virkede først som Karl og senere som Forkarl paa Fødegaarden. Frekventerer for Tiden (Vinteren 1943—44) Lyngby Landboskole paa Sjælland.

1942.

er født den 25. Maj 1925 paa »Langkildegaard« i Skjørring pr. Galten og døbt den 12. Juli samme Aar i Skjørring Kirke. Hun er Datter af Gaardejer Christen Christensen Nygaard og Hustru Valborg Bolette, f. Sørensen. Som sine Brødre fik hun sin første Skoleundervisning i Hjembyens Skole fra 1932 til 1937 for derefter at blive overflyttet til Realskole. Om hendes gode Evner vidner Karaktererne. I 1938 og 1939 havde hun blankt ug i Aarskarakter, og ved Mellemskoleeksamen 1940 opnaede hun det smukke Resultat 7,46 Points. Hendes Konfirmation havde da allerede fundet Sted i 1939.

Anna Marie Nygaard fik, efter at have afsluttet sin Skoleundervisning, sin første praktiske Uddannelse i Husgerning i Forældrenes Hjem, samtidig deltog hun i et 3 Maaneders Husholdningskursus i Galten. I Sommeren 1942 var hun paa Snoghøj Gymnastikskole, hvor hun deltog i et 3 Maaneders Delingsførerkursus. I Vinteren 1942—43 deltog hun i 2det Aars Husholdningskursus i Galten Skolekøkken. Hun deltog ogsaa i Ledelsen af Børnegymnastikken i Skjørring. Fra April til November 1943 havde hun Plads i Aarhus ved Husgerning og er nu atter beskæftiget ved Husholdning i Hjemmet. Deltager samtidig i 3die Aars Husholdningskursus i Galten. Ydermere tager hun Undervisning i Syning.

1944.

er født i Aarhus den 5. August 1936 og døbt i Sankt Lucas Kirke den 11. Oktober samme Aar.

Han er Søn af Skotøjstilskærer Niels Knud Rasmus Jørgensen og Hustru Jenny Johanne, f. Christensen.

Svend Erik frekventerede siden April 1943 Læsøgades Skole i Aarhus, men overflyttedes i Marts 1945 til »Fru Laursens Realskole«, da de tyske Myndigheder, under Danmarks Besættelse i den anden Verdenskrig, beslaglagde mange Skoler, og deriblandt Læsøgades.

er født den 21. Juni 1939 i Aarhus og er døbt i Sankt Lucas Kirke den 20. August samme Aar.

Hun er Datter af Skotøjstilskærer Niels Knud Rasmus Jørgensen og Hustru Jenny Johanne, f. Christensen.

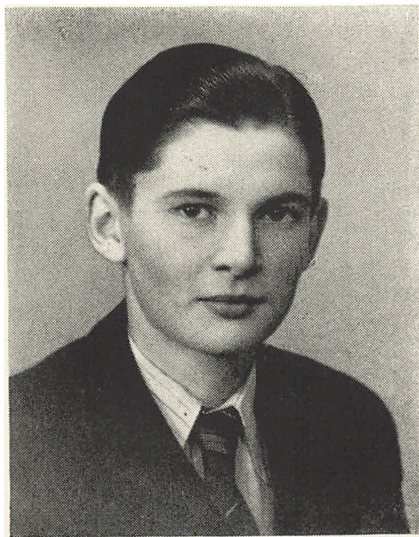
Anna Lisbeth er saaledes yngste Medlem af Familjens 8. Led efter Stamfaderen Kjeld Christensen. Hun har Navn efter dennes Svigerdatter Lisbeth (1672—1748) og derefter sidstnævntes Barnebarn Anne Lisbeth (1774—1835).

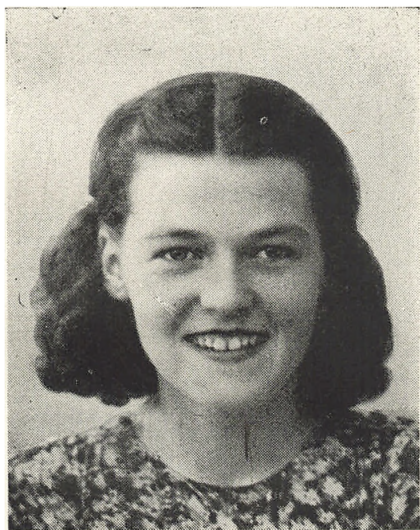
1944.

er født i Vithen pr. Hinnerup den 20. Februar og døbt den 20. April 1924 i Vithen Kirke. Han er Søn af daværende Gaardforpagter af Vithen Præstegaard Christen Christensen og Hustru Marie, f. Mortensen. Sin Skoleundervisning har han faaet i Byskolen i Farre pr. Sporup, hvor hans Forældre Aar 1928 havde købt »Bækgaarden«. Han forlod Skolen 1. April 1938 og konfirmeredes den 3. April samme Aar i Sporup Kirke.

Efter Konfirmationen kom Marius Christensen i Landbrugslære paa sin Faders Gaard, hvor han siden har opholdt sig med en Afbrydelse, som et Kursus paa Ry Højskole foraar-sagede, i Vinteren 1942—43.

1943.

1942.

er født i Vithen pr. Hinnerup den 28. Januar og døbt den 13. Maj 1926. Hun er Datter af Christen Christensen og Hustru Marie, f. Mortensen, hvilket Ægtepar dengang havde Vithen Præstegaard i Forpagtning. I Aaret 1928 købte Forældrene Gaard i Farre pr. Sporup, og her gik hun i Skole fra 1933—40. Hun konfirmeredes den 31. Marts 1940 i Sporup Kirke.

Grethe Christensen har siden da været beskæftiget ved Husgerning i Hjemmet, dog var hun i Sommeren 1942 paa Egaa Efterskole. For Tiden, Januar 1944, tager hun Sykursus i Aarhus.

1941.

er født den 13. Marts 1935 i Hammel og døbt samme Aar i Voldby Kirke. Han er Søn af Gaardejer Jens Jensen Christensen og Hustru Ellen Marie, f. Sørensen.

Sin første Skoleundervisning fik han i Bregnerød Forskole, hvorfra han i Foraaret 1944 overflyttedes til Birkerød private Forberedelsesskole.

Mogens Christensen Brandt

er født i Klintrup pr. Sporup den 3. Marts 1922 og døbt i Røgen Kirke den 23. April samme Aar. Han er Søn af Gaardejer Christen Christensen Brandt og Hustru Marie, f. Rasmussen. Sin Skoleundervisning har han faaet i Gern Skole. Han konfirmeredes 5. April 1936.

Mogens Brandt var derefter hjemme paa Fødegaarden til November 1938, da han rejste til »Hørslevgaard« pr. Skovby og tjente hos sin Farbroder Laurs Brandt. Den 1. November 1939 kom han til Rampes Mølle pr. Sporup, hvor han tjente et halvt Aar, hvorefter han kom til Frijsenborg Skovdistrikt, hvor han var beskæftiget til 1. April 1941, var derefter paa

1944.

Asmildkloster Herregaard og Landbrugsskole til 1. November og derefter igen paa Frijsenborg til Maj 1942. Foruden sin praktiske Uddannelse har han modtaget theoretisk Undervisning paa Handelsskolen i Hammel.

Mogens Brandt rejste den 19. Maj 1942 til Tyskland for der videre at uddanne sig til Forstmand. For at opnaa Indrejsetilladelse maatte han først binde sig til Arbejde i den tyske Krigsindustri og arbejdede i Bremen til 1. Marts 1943. Det lykkedes ham da at komme til Forstvæsenet, og han er nu, Januar 1944, beskæftiget i Sorau Skov, der ligger ca. 60 km fra Slovakiets Grænse.

Lilly Brandt

Led 8, Nr. 832.

er født i Klintrup pr. Sporup den 13. August og døbt den 21. Oktober 1923 i Røgen Kirke. Hun er Datter af Gaardejer Christen Christensen Brandt og Hustru Marie, f. Rasmussen. Skoleundervisning fik hun først i Gern Skole 1930—35 og derpaa i Hammel Realskole de følgende 4 Aar. Hun forlod Skolen med Realeksamen 7,57 Points. Konfirmeret var hun blevet 4. Oktober 1937 i Hammel Kirke.

Lilly Brandt fik derefter Plads som Kontorelev i Silkeborg med en mdl. Gage paa 75 Kr. Den 1. Maj 1942 opsagde hun sin Plads og rejste til Tyskland for at videreuddanne sig. At opnaa Stilling i Tyskland voldte paa den Tid ingen Vanskeligheder,

thi paa Grund af den store Krig var der Mangel paa Arbejdskraft. Hun fik først Plads i Fa. Continental Gummi i Koback, hvor hun var fra 12. Maj til 12. December 1942. Hun rejste nu til Leipzig og fik, som mange Kvinder i Krigstiden, Plads som Sporvognskonduktør. Dette Arbejde paabegyndte hun 1. Januar 1943 og hørte op dermed 1. Juli samme Aar. Hun kom nu atter tilbage til Kontorfaget, idet hun fik Stilling i Byen Kunzendorf i Nieder-Lausitz, hvor hendes Broder Mogens Brandt ogsaa havde Beskæftigelse, og her opholder hun sig endnu (Januar 1944).

1941.

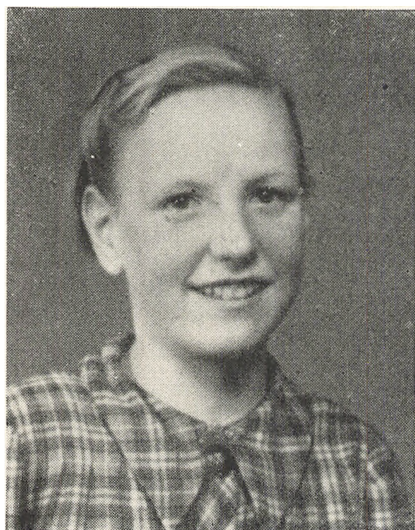

1941.

er født i Naarup pr. Faarvang den 20. April og døbt den 6. Juni 1926. Han er Søn af Gaardejer Christen Christensen Brandt og Hustru Maric, f. Rasmussen. Han gik i Gern Skole fra 1933—40 og konfirmeredes den 31. Marts 1942 i Gern Kirke.

Johan Brandt var først i Handelslære, men kom 1. November 1942 i Mejerilære i Gern. Læretiden er ansat til 3 Aar.

Theoretisk Uddannelse modtager han paa Hammel Handelsskole.

Eva 1942.

Ruth 1942.

er Tvillingsøstre, født 13. Oktbr. og døbt 26. Novbr. 1928, Søstre til ovennævnte. De gik i Gern Skole og konfirmeredes 12. April 1941.

er Søn af daværende Gaardbestyrer Aage Brandt og Hustru Dagny, f. Rasmussen. Han er født 2. Februar 1928 i Voldby pr. Hammel og døbt den 25. Marts samme Aar i Voldby. Her fik han sin første Skoleundervisning, men overflyttedes 15. August 1939 til Hammel Realskole. Han konfirmeredes den 11. Oktober 1942 i Hammel Kirke.

Knud Brandt bestod Mellemskoleeksamen i Sommeren 1943 med 14,30 Points (efter ny Karakter-Skala), hvilket svarer til mg×. I 1944 bestod han Realeksamen og fik derefter Ansættelse ved Aarhus—Hammel—Thorsø Jernbane.

1944.

1943.

er født i Voldby pr. Hammel den 6. September 1929. Hun er Datter af daværende Gaardbestyrer, nu Vognmand Aage Brandt og Hustru Dagny, f. Rasmussen. Hun døbtes i Voldby Kirke den 3. November 1929.

Gertrud Brandt gik i Skole i Voldby, som hun frekventerede i Aarene 1936—43. Hun konfirmeredes den 3. Oktober 1943 i Hammel Kirke, og deltager paa nuværende Tidspunkt, Januar 1944, i Hjemmets Husgerning.

9. GENERATION

BØRN

FØDT EFTER JANUAR 1940

- Led 9, Nr. 221.** *Beate Rus Christensen*, født 19. Juli 1943 i Berlin, Datter af Erik Rus Christensen og Hustru Erika, f. Clausen.
- Led 9, Nr. 311.** *Nils Holger Axelsen*, født 8. Januar 1942 i Skanderborg, er Søn af Holger Axelsen og Hustru Inge-Lise, f. Laybourn.
- Led 9, Nr. 312.** *Ole Richard Axelsen*, født 8. December 1943 i Skanderborg, er Søn af Holger Axelsen og Hustru Inge-Lise, f. Laybourn.
- Led 9, Nr. 861.** *Jørgen Mogens Brandt*, født 1. November 1940 i Voldby pr. Hammel, er Søn af Gunnar Brandt og Hustru Betty, f. Larsen.
- Led 9, Nr. 862.** *Henry Brandt*, født 14. April 1942 i Voldby pr. Hammel, er Søn af Gunnar Brandt og Hustru Betty, f. Larsen.

OPLYSNINGER
OM
INDGIFTE PERSONERS
AFSTAMNING

Omfanget af de gengivne Navne og Data er begrænset af de Oplysninger, som de paarørende selv, eller deres Slægt, har meddelt, og med enkelte Undtagelser er i dette Afsnit kun medtaget Slægten til de Personer, som har fremskaffet saa fyldige Oplysninger om deres Forfædre, at en Navngivelse ikke har kunnet finde Plads under Ægtefællens og dermed ogsaa egen Levnedbeskrivelse.

Ane Kristensen (1860—1937),
Ægtefælle til Rasmus Kristensen (1853—1933).

Led 6, Nr. 473.

Forældre:

Thomas Kristensen, f. i Nøddelund 14. Sept. 1820 og d. i Vithen 1891, og Hustru Ane, f. Jensdatter, døbt i Vithen 13. Juli 1829, d. samme Sted 29. Marts 1870.

Bedsteforældre:

F a r f a r, Kristen Mikkelsen, var f. i Nøddelund 27. Febr. 1757, d. 14. Maj 1836. — Hans Hustru, Ane Marie Hansdatter, var f. 8. Jan. 1786, d. 30. Sept. 1830.

M o r f a r, Jens Jensen Kjeldsen, var f. 19. April 1800, d. i Vithen 10. Maj 1865. — Hans Hustru, Ane Jensdatter, var f. i Vithen 2den Søndag efter Trinitatis 1803, d. 24. April 1865 i Vithen.

Olde- og Tipolde-Forældre:

F a r f a r s F a r, Michel Christensen Bundgaard (Søn af Christen Mogensen og Karen Lausdatter), var f. i Hvorslev 1723, d. 1799. — Hans Hustru Karen Lausdatter (hvis Forældres Navne ikke er oplyst), var f. 1734.

F a r m o r s F a r, Hans Nielsen (Søn af Niels Hansen og Hustru Anna Nielsdatter), var f. i Gullev 11. Maj 1751. — Hans Hustru, Maren Christensdatter (Datter af Christen Stephensen Smed og Hustru, hvis Navn ikke er opsporet), var f. i Gullev 11. Juli 1756.

M o r f a r s F a r, Jens Christensen Kjær (Søn af Christen Jensen, f. i Vithen 1736, og Hustru Anne Rasmusdatter, f. 1727), var f. i Vithen 22. S. e. Trin. 1765, d. 31. Marts 1822. — Hans Hustru, Anne Jensdatter (Datter af Jens Kjeldsen, f. 1724, og Hustru Anne Povlsdatter, f. 1739), var f. i Vithen 2. Paaskedag 1778, d. 23. Juli 1859.

M o r m o r s F a r, Jens Mogensen (hans Forældres Navne og Data er ikke udfundet), var f. 1771, d. 31. Juli 1850. — Hans Hustru, Karen Christensdatter (Datter af Christen Jensen, f. 1736, og Hustru Anne Rasmusdatter, f. 1727), var f. i Vithen 2. Sept. 1769, d. 11. April 1805.

Obs.: Jens Christensen Kjær og Karen Christensdatter var Søkende.

Mariane Christensen (1867—1894),
2den Ægtefælle til Thomas Christensen (f. 1857).

Led 6, Nr. 475.

Hun var Søster til ovennævnte Ane Kristensen og hendes Afstamning derfor ligelydende med dennes.

Jensine Christensen (1857—1885),
Ægtefælle til Thomas Christensen (f. 1857).

Led 6, Nr. 475.

Forældre:

Jens Nielsen, f. i Battrup 2. Jan. 1819, og Hustru Jensine Jensdatter, f. i Tingskoven 4. Marts 1825.

Bedsteforældre:

Farfar var Niels Jensen, og dennes Hustru var Mette Nielsdatter. Morfar var Jens Sejersen, og dennes Hustru var Johanne Rasmusdatter. Ingen af Bedsteforældrenes Data er udfundet.

Johanne Ingeborg Christensen (f. 1877),
Ægtefælle til Jens Christensen (1860—1940).

Led 6, Nr. 476.

Forældre:

Peder Christensen Sølvsten, f. i Farre 12. Febr. 1850, d. i Aarhus 23. Jan. 1927, og Hustru Mariane, døbt Nielsen, f. i Grølsted 4. Febr. 1852, d. i Aarhus 9. Febr. 1929.

Bedsteforældre:

Farfar, Christen Pedersen, var f. i Farre 19. Jan. 1810. — Hans Hustru, Ane Jensdatter, var f. 29. April 1808, ligeledes i Farre. Morfar, Niels Rasmussen, var f. i Sporup 23. Decbr. 1821. — Hans Hustru, Ingeborg Pedersdatter, var f. samme Sted 10. Juli 1819.

Oldeforældre:

Farfars Far, Peder Christensen Sølvsten, var f. 1764, d. i Farre 19. Juni 1837. — Hans Hustru, Anne Lisbeth Thomasdatter, var f. i Vithen 10. April 1774, d. i Farre 3. Marts 1835. (Ang. hendes Forældre henvises til Led 3, Nr. 18.)

Farmors Forældre var Jens Pedersen og Hustru Kirsten Pedersdatter.

Morfars Forældre var Rasmus Sørensen og Hustru Inger Nielsdatter (f. i Skorup 29. Juni 1783).

Mormors Forældre var Peder Christensen og Hustru Mariane Pedersdatter.

Maren Christensen (1869—1935),
Ægtefælle til Marius Christensen (f. 1864).

Led 6, Nr. 477.

Forældre:

Jens Jensen, f. i Vithen 15. Juni 1833, d. samme Sted 24. Sept, 1904,

og Hustru Else Marie, døbt Jensen, f. i Lyngaa 18. Juni 1843, d. i Vithen 11. Maj 1872.

Bedsteforældre:

Farfar, Jens Jensen Kjeldsen, var f. i Vithen 19. April 1800, d. samme Sted 10. Maj 1865. — Hans Hustru, Ane Jensdatter, var f. i Vithen 2. S. e. Trin. 1803, d. samme Sted 24. April 1865.

Morfars Far, Jens Jensen (Smcd), var f. i Lyngaa 24. Maj 1811, d. 11. Novbr. 1902 i Herskind. — Hans Hustru, Ane Marie Madsdatter, var f. i Lopdrup 23. Febr. 1821, d. i Skød 4. April 1870.

Olde- og Tipolde-Forældre:

Farfars Far, Jens Christensen Kjær (Søn af Christen Jensen, f. 1736, og Hustru Ane Rasmusdatter, f. 1727), var f. i Vithen 22. S. e. Trin. 1765, d. 31. Marts 1822. — Hans Hustru, Ane Jensdatter (Datter af Jens Kjeldsen, f. 1724, og Hustru Anne Povlsdatter, f. 1739), var f. i Vithen 2. Paaskedag 1778, d. 23. Juli 1859.

Farmors Far, Jens Mogensen (hans Forældres Navne og Data er ikke udfundet), var f. 1771, d. 31. Juli 1850. — Hans Hustru, Karen Christensdatter (Datter af Christen Jensen, f. 1736, og Hustru Anne Rasmusdatter, f. 1727), var f. i Vithen 2. Sept. 1769, d. 11. April 1805.

Morfars Far, Jens Rasmussen (hans Forældres Navne og Data er ikke oplyst), var f. 1810. — Hans Hustru hed Else Laursdatter (hendes Data og hendes Forældres Navne og Data er ej heller oplyst).

Mormors Forældre var Ungkarl Mads Nielsen og Pige Inger Hansdatter. Disses Data er ikke opklaret og ej heller deres Forældres Navne og Data.

Obs.: Jens Christensen Kjær og Karen Christensdatter var Søskende.

Mogens Peter Laursen Brandt (1870—1925),

Led 6, Nr. 478.

Ægtefælle til Christine Brandt (f. 1869).

Forældre:

Laurs Andersen Brandt var f. i Sabro 14. Febr. 1838, d. i Herskind 13. April 1923, og Hustru Ane Katrine, døbt Laursen, var f. i Herskind 21. Septbr. 1836 og død 15. Novbr. 1902.

Karen Marie Kristensen (f. 1893),
Ægtefælle til Kristen Kristensen (f. 1885).

Led 7, Nr. 731.

Forældre:

Peder Kristian Thomsen, f. i Knudstrup 6. Maj 1866, d. i Bøstrup 10. Novbr. 1905, og Hustru Kirstine, døbt Rasmussen, var f. i Granslev 4. Aug. 1869, d. i Bøstrup 29. Decbr. 1935.

Bedsteforældre:

F a r f a r, Thomas Pedersen, var f. i Lerbjerg 30. Juli 1813, d. i Knudstrup 9. Jan. 1893. — **Hans Hustru**, Karen Nielsdatter, var f. i Essendrup 25. Maj 1831, d. i Knudstrup 24. Maj 1866.
M o r f a r, Alexander Rasmussen, var f. i Granslev 5. Juni 1842, d. samme Sted 22. Febr. 1920. — **Hans Hustru**, Birthe Marie Jensdatter, var f. i Granslev 16. Novbr. 1847, hvor hun ogsaa døde 18. Jan. 1884.

Oldeforældre:

F a r f a r s F a r var Peder Kristian Jespersen, og hans Hustru Ane Kristensdatter. De døde begge i Lerbjerg; deres Data og Fødested er ikke opsporet.
F a r m o r s F a r var Niels Thomassen, hans Hustru Ane Kjerstine Jensdatter. Begge døde i Essendrup, men deres Data er ikke udfundet.
M o r f a r s F a r, Rasmus Alexandersen, var f. 1807, d. i Granslev 1864. — **Hans Hustru**, Kirstine Sørensdatter, var f. 1802, d. i Granslev 1874. Disses Fødesteder er ikke oplyst.
M o r m o r s F a r var Jens Kristensen, hans Hustru Kirstine Rasmussdatter. Begge var fødte og døde i Granslev, men deres Data er ikke opsporet.

Kirstine Kristensen (f. 1889),
Ægtefælle til Thomas Kristensen (1887—1942).

Led 7, Nr. 732.

Forældre:

Søren Poulsen var f. i Sall 15. Maj 1849, d. i Farre 24. Jan. 1930, og Hustru Ane Kirstine, døbt Pedersen, var f. i Farre 6. April 1849, d. i Toustrup 1. Marts 1900.

Bedste- og Olde-Forældre:

F a r f a r, Poul Jensen (Søn af Jens Nielsen, Postkusk hos Grev Frijs, og Hustru Maren Poulsdatter), var f. i Hammel 19. Febr. 1819,

d. i Sall 25. Febr. 1899. — Hans Hustru, Maren Sørensdatter (Datter af Søren Jørgensen og Hustru Bodil Nielsdatter fra Skjørring), var f. i Skjørring 1. Novbr. 1817, d. i Sall 1. Septbr. 1898.
Morfar, Peder Nielsen (Søn af Indsieder Niels Pedersen og Hustru Mette Kristiansdatter), var f. i Farre 27. Septbr. 1823, d. i Farre 16. Juli 1880. — Hans Hustru, Ædel Christiansdatter (Datter af Christian Rasmusdatter og Hustru Anna Pedersdatter), var f. i Hedehusene, Søby, 25. Febr. 1811, d. i Farre 6. Decbr. 1883.

Mikkel Anders Andersen (1884—1938), **Led 7, Nr. 733.**
Ægtefælle til Anna Andersen (f. 1888).

Forældre:

Søren Mølgyde Andersen, f. i Granslev 1. Aug. 1843, d. i Granslev 20. Maj 1917, og Hustru Ane Margrethe, døbt Mikkelsen, f. i Houlbjerg 22. Marts 1843, d. i Granslev 18. Febr. 1920.

Bedsteforældre:

Farfar, Anders Pedersen Mølgyde, var f. 1809, d. 13. Sept. 1877, og hans Hustru, Karoline (Karen Lene?) Pedersdatter, var f. i Tyrsted 1810, d. 3. Septbr. 1887. Begge afgik ved Døden i Granslev.
Morfar, Mikkel Lausen, var f. 1802, d. 11. April 1868. — Hans Hustru, Maren Olesdatter, var f. 1802, d. 17. Oktbr. 1878. Begge døde i Houlbjerg.

Niels Hansen (f. 1888), **Led 7, Nr. 735.**
Ægtefælle til Dagmar Hansen (f. 1891).

Forældre:

Jens Peter Hansen, f. i Smidstrup, Vejle Amt, 5. Oktbr. 1850, og Hustru Ellen Kirsten, døbt Knudsen, f. i Gaarslev pr. Børkop 13. Maj 1852, d. 24. April 1920.

Bedsteforældre:

Farfar: Hans Jensen og Hustru Else Koed Andersdatter. Begge f. i Smidstrup.
Morfar: Knud Madsen og Hustru Mette Rasmusdatter. Begge f. i Gaarslev.

Cecilie Kirstine Christensen (f. 1896), **Led 7, Nr. 736.**
Ægtefælle til Marius Christensen (f. 1896).

Forældre:

Mogens Peter Mogensen, f. i Skød 12. Septbr. 1869, og Hustru Jensine Jacobine, døbt Jensen, f. i Lyngaa 10. Marts 1877.

Bedsteforældre:

F a r f a r, Peder Mogensen, f. i Voer Mølle 18. Septbr. 1839, d. i Skød 8. Marts 1915. — Hans Hustru, Ane Kirstine, døbt Laursen, f. i Brundt 20. Oktbr. 1844, d. i Skød 3. Maj 1920.

M o r f a r, Niels Jensen (Møller), f. i Lyngaa 3. Maj 1846, d. i Hadsten 7. April 1915. — Hans Hustru Cecilie, døbt Jeppesen, var f. i Ristrup, Sabro Sogn, 6. Decbr. 1840, d. i Hadsten 31. Maj 1912.

Olde- og Tipolde-Forældre:

F a r f a r s F a r, Mogens Pedersen Snog (Søn af Peder Kristensen Snog, f. i Lyngaa 13. Jan. 1767, d. i Lyngaa 14. Juni 1827, og Hustru Maren Nielsdatter, f. 7. April 1760, d. i Lyngaa 2. April 1833), var f. i Vivild 23. Marts 1799, d. i Skød 28. Novbr. 1879. — Hans Hustru, Ellen Christensdatter (Datter af Christen Erichsen, f. i Hadsten 1766, d. 29. Maj 1818, og Hustru Kirsten Jensdatter, f. 17. Decbr. 1769, d. i Hadsten 18. Decbr. 1853), var f. i Hadsten 29. Marts 1800, d. i Skød 8. April 1868.

F a r m o r s F a r, Laurs Rasmussen (Søn af Rasmus Christensen, f. i Brundt 1748, d. samme Sted 12. Febr. 1823, og Hustru Ane Jensdatter, f. 1746, d. i Brundt 17. Aug. 1839), var f. i Brundt 4. Aug. 1793, d. samme Sted 28. Jan. 1850. — Hans Hustru, Ane Erhardtsdatter (Datter af Erhardt Gregersen Hielm, f. i Brundt 26. April 1761, d. i Brundt 16. April 1836, og Hustru Ane Nielsdatter, f. 1762, d. i Brundt 6. Juni 1833), var f. i Brundt 13. Jan. 1805, d. samme Sted 28. Febr. 1860.

M o r f a r s F a r, Jens Andersen (Søn af Anders Nielsen, f. i Foldby 1791, d. i Haar 21. Maj 1859, og Hustru Maren Andersdatter, f. i Lyngaa 1774, d. i Haar 1. Septbr. 1840), var f. i Haar 9. Juni 1818, d. i Lyngaa 10. Marts 1884. — Hans Hustru, Ane Margrethe (Datter af Niels Jensen, f. i Lyngaa 6. Decbr. 1778, d. i Lyngaa 15. Febr. 1844, og Hustru Ane Hansdatter, f. i Lyngaa 14. Oktbr. 1793, d. samme Sted 18. Maj 1833), var f. i Lyngaa 11. Decbr. 1818, d. samme Sted 1. Juli 1875.

M o r m o r s F a r, Jeppe Pedersen (Søn af Peder Jepsen, f. i Skjoldelev 16. Aug. 1764, d. 16. April 1799, og Hustru Sidsel Christiansdatter, hvis Data er ubekendte), var f. i Lading 1796, d. i Lyngaa 29. Maj 1871. — Hans Hustru, Amalie Frederikke Jacobsdatter (Datter af Jacob Jensen, hvis Fødested, Data og Hustru ikke er opklaret), er f. i Kappel 8. Juli 1807, d. i Brandstrup 8. Oktbr. 1866.

Tip-Tipolde-Forældre:

Om Cecilie Kirstine Christensens Ahner kan yderligere meddeles:

Peder Kristensen Snog var Søn af Christen Pedersen i Vivild.

Maren Nielsdatter var Datter af Niels Ladefoged i Lyngaa.

Christen Erichsen var Søn af Erik Thomasen, d. 1786, og Hustru

Ellen Christensdatter, d. 1771.

Kirsten Jensdatter var Datter af Jens Sørensen, Stolde, som døde 1803.

Erhard Gregersen Hielm var Søn af Gregers Hielm.

Anders Nielsen var Søn af Niels Christensen i Foldby og Hustru

Mette Marie Rasmusdatter.

Maren Andersdatter var Datter af Anders Offersen og Hustru

Anne Povlsdatter.

Niels Jensen var Søn af Jens Pedersen i Lyngaa.

Ane Hansdatter var Datter af Hans Thomsen, »Tranbjerggaard«

i Lyngaa, og Hustru Margrethe Pedersdatter.

Peder Jepsen var Søn af Jeppe Pedersen i Skjoldlev.

Jacob Jensen stammede fra Sydslesvig.

Mary Josephine Christensen (f. 1879),

Led 7, Nr. 741.

Ægtefælle til Oluf C. Christensen (1883—1936).

Forældre:

Peter Steffensen Nielsen, Smedemester, f. i Herslev, Vejle Amt, 18.

Marts 1845, d. i København 25. Marts 1905, og Hustru Kirsten Oles-

datter, f. i Ejby ved Køge 13. Septbr. 1852, d. i København 16. Marts

1927.

Iris Solveig Christensen (f. 1911),

Led 7, Nr. 742.

Ægtefælle til K. Marinus Christensen (f. 1885).

Forældre:

Thomas Jensen Lindekilde, f. i Them, Jyll., 5. Marts 1867, og Hustru

Hanne Anine Lindekilde Hansdatter, f. i Horne paa Fyn 23. Aug.

1867, d. i Marslev 27. Jan. 1937.

Bedsteforældre:

F a r f a r, Jens Pedersen i Virklund, Them Sogn, Skanderborg Amt,
og Hustru Christine Thomsen.

M o r f a r, Hans Pedersen Lindekilde i Horne Sogn, Svendborg Amt,
og Hustru Maren Mortensen.

Rosa Thyra Ingeborg Christensen (1889—1937),
Ægtefælle til K. Marinus Christensen (f. 1885).

Led 7, Nr. 742.

Forældre:

Christian Nielsen, f. i Frølunde, Sjæll., 25. Jan. 1865, og Hustru Rosa Julie Konradine, døbt Stürtz, f. i København 4. Jan. 1860, d. i København 15. Marts 1930.

Bedsteforældre:

F a r f a r, Peder Sørensen Nielsen, var f. i Frølunde, Sjæll., 9. Marts 1831, d. i Korsør 7. Novbr. 1910. — Hans Hustru, Maren Olesdatter, var f. i Kjelstrup pr. Hyllemark 9. Juni 1835, d. 12. Juli 1910.
M o r f a r, Adolph Johann Georg Stürtz, var f. i Hannover, Tyskland, 4. Maj 1834, d. i København 23. Oktbr. 1917. — Hans Hustru, Julie Laurendine, døbt Schou, var f. i Nyboder i København 6. Juli 1825, d. i København 7. April 1909.

Olde- og Tipolde-Forældre:

F a r f a r s F a r, Niels Nielsen (Søn af Niels Nielsen og Hustru Else Rasmusdatter), var f. i Tjæreby, Sjæll., 30. Maj 1803, d. i Svendstrup 28. Jan. 1859. — Hans Hustru, Ane Pedersdatter (Datter af Peder Pedersen og Hustru, hvis Navn og Data ikke er oplyst), var f. i Frølunde 9. Novbr. 1800, d. i Svendstrup 19. Aug. 1868.
F a r m o r s F a r, Ole Jensen (Søn af Jens Pedersen og Hustru Ane Christensdatter, hvis Data ikke er opklaret), var f. i Bringstrup 30. Maj 1797, d. i Gasekær 10. Febr. 1869. — Hans Hustru Karen Nielsdatter (Datter af Niels Olsen, hvis Data ikke er udfundet, og Hustru Ane Pedersdatter, f. i Thystrup 1765, d. efter 1845), var f. i Næsby 14. Oktbr. 1798, d. 28. Decbr. 1874.
M o r f a r s F a r, Johann Heinrich Konrad Stürtz (saavel hans egne Data som hans Forældres Navne og Data er ukendte). — Hans Hustru, Dorothea Elisabeth, døbt Lüders (hvis Forældres Navne og Data ikke er opklaret), var f. i Döhren ved Hannover i Aug. 1803, d. i Hannover 9. Juli 1837. De viedes i Döhren 17. S. e. Trin. 1822.
M o r m o r s F a r, Lars Johansen Schou (Søn af Johan Andreassen Schou og Hustru Marie Larsdatter, hvis Data ikke er opsporet), var f. i København 19. Okt. 1798, hans Dødsdag er ikke kendt. — Hans Hustru, Sophie Fredericke, døbt Bentzen (Datter af Vægter Svend Bentzen og Hustru Benthe Jisberg), var f. i København 14. Aug. 1799, d. samme Sted i Juni Maaned 1884.

Carl Richard Weincke Laybourn (1887—1942),
Ægtefælle til Marie Louise Laybourn (f. 1887).

Led 7, Nr. 743.

Forældre:

Wilhelm Laybourn, f. 20. Aug. 1852, d. 6. Septbr. 1913, og Hustru Christiane Sofie (Nanna), døbt Weincke, f. 24. April 1859, d. 30. Oktbr. 1918.

Bedsteforældre:

F a r f a r, Carl Robert Laybourn, var f. 29. Maj 1818, d. 22. Maj 1891.
— Hans Hustru, Sidse Eriksdatter, var f. 14. April 1826, d. 26. Febr. 1916.

M o r f a r, Herman Christian Nielsen, hvis Data ikke er opsporet. — Hans Hustru, Marie Sofie, døbt Weincke, døde 29. Marts 1890, hendes Fødselsdag er ikke oplyst.

Olde-Forældre:

F a r f a r s F a r, Nathanael Laybourn. Hans Hustru Susanne Henriksdatter.

Tipoldefar

paa den lige mandlige Linie, John Robert Laybourn, var født i Hull, England.

Carl Rudolph Ahrenkiel Schrøder (f. 1892),
Ægtefælle til Louise Schrøder (f. 1892).

Led 7, Nr. 746.

Forældre:

Carl Johan Balduin Schrøder var f. i København 5. Juli 1850, d. samme Sted 1. Juli 1926, og Hustru, Louise Frederikke, døbt Ahrenkiel, var f. i Stubbum pr. Fjelstrup 15. Juni 1865, d. i København 7. Juli 1937. Hendes Forældre var Jeppe Jørgensen Ahrenkiel, der var f. 15. Marts 1829, d. 3. Oktbr. 1919, og Hustru Auguste Marie Margrethe, døbt Staake, f. i Slesvig.

Aage Peter Grandorf, døbt Olsen (f. 1895),
Ægtefælle til Olivia Grandorf (1895—1926).

Led 7, Nr. 749.

Forældre:

Jens Peter Olsen er f. i Søsum 2. Marts 1865, og Hustru Petra Marie, døbt Mathiesen, er f. i København 1. Marts 1871.

Bedsteforældre:

Farfar hed Ole Andreasen, hans Fødested og Data er ikke opsporet; hans Hustru hed Ellen og var f. 21. Decbr. 1836.

Morf ar hed Johan Mathiessen, hans Data er ikke opsporet. Hans Hustru Severine, døbt Sørensen, var f. 20. Decbr. 1836.

Anne Elisabeth Christensen (f. 1889),
Ægtefælle til Jens Christensen (f. 1885).

Led 7, Nr. 756.

Forældre:

Jens Rasmussen Glargaard var f. i Haurum 16. Juli 1849, d. i Aptrup 10. Novbr. 1919, og Hustru Mathilde Christiane, døbt Sørensen, er f. i Vejerslev 25. Oktbr. 1854, d. i Aptrup 21. April 1936.

Bedsteforældre:

Farfar, Rasmus Sørensen Glargaard, var f. i Haurum 15. Juli 1816, d. 19. Juni 1899. — Hans Hustru, Marie Kirstine Jensdatter, var f. i Haurum 6. Marts 1818, d. i Sahl 18. Febr. 1908.

Morf ar, Søren Christiansen, var f. i Vejerslev 30. Juni 1825, d. i Vissing 23. Novbr. 1852. — Hans Hustru, Mette Christine Christensdatter, var f. i Lerbjerg 17. Jan. 1825, d. i Vissing i Marts 1903.

Olde- og Tipolde-Forældre:

Farfars Far, Søren Rasmussen Glargaard (Søn af Rasmus Nielsen og Hustru, hvis Navn og Data ikke er opsporet), var f. i Haurum 1773, d. samme Sted 11. April 1836. — Hans Hustru, Ellen Nielsdatter (Datter af Niels Kristensen i Sall, Data og Hustrus Navn og Data er ikke oplyst), var f. i Sall 1792, d. i Haurum 28. Juli 1834.

Farmors Far, Jens Kristensen (Søn af Kristen Sørensen, Data og Hustrus Navn og Data ikke opklaret), var f. i Haurum 1782, d. i Haurum 20. Juni 1867. — Hans Hustru, Maren Jensdatter (Datter af Jens Kristensen, Data og Hustrus Navn og Data ikke opsporet), var f. i Houlbjerg 1794, d. i Haurum 3. Jan. 1866.

Morfars Far, Kristian Gertsen (Søn af Gert Kristian Dejner, f. i Rampes Mølle 1756, og Hustru Kirsten Pedersdatter, f. 1757), var f. i Rampes Mølle 7. Maj 1786, d. i Vejerslev 14. Juni 1859. — Hans Hustru, Maren Sørensdatter (Datter af Søren Mikkelsen og Hustru Inger Nielsdatter, hvis Navn og Data ikke er udfundet), var f. i Vejerslev 11. Novbr. 1787, d. samme Sted 7. Aug. 1845.

Mormors Far, Christen Møller (Forældres Navne og Data ikke opsporet), var f. i Lerbjerg 1761, d. samme Sted 1832. — Hans

Hustru, Mariane Sørensdatte (Datter af Søren Lykke, f. i Laurbjerg), var f. i Laurbjerg 1788, d. i Lerbjerg 1863.

Til ovennævnte kan tilføjes, at nævnte Farfars Farfar, Rasmus Nielsen, besad »Glargaarden« i Haurum, at nævnte Farmors Farfar, Kristen Sørensen, besad »Kirkegaarden« i Haurum, at Farmors Morfar Jens Kristensen var Gaardfæster i Houlbjerg, og at nævnte Morfars Farmor, Kirsten Pedersdatter, var Datter af Peder Andersen og Hustru Margrethe Pedersdatter.

Valborg Bolette Christensen Nygaard (f. 1891), **Led 7, Nr. 757.**
Ægtefælle til Christen Christensen Nygaard (f. 1890).

Forældre:

Niels Sørensen er f. i Karlby 11. Marts 1861, og Hustru Ane Marie, døbt Lund, f. i Fredericia 28. Aug. 1862, d. i Søften 19. Maj 1921.

Bedsteforældre:

Farfar, Søren Nielsen, var f. i Karlby 21. Oktbr. 1813, d. i Dagstrup 28. Juni 1895. — Hans Hustru, Karen Maria Sørensdatte, var f. i Galten 6. Febr. 1820, d. i Dagstrup 12. April 1903.

Morfars, Carl Martin Jacob Lund, var f. i Haderslev 25. Juli 1838, d. i Fredericia 29. Oktbr. 1877. — Hans Hustru, Ane Jensdatter, var f. i Tornby 9. April 1837, d. i Lishbjerg 31. Oktbr. 1895.

Olde- og Tipolde-Forældre:

Farfars Far, Niels Madsen (Søn af Mads Nielsen, f. 1747, og Hustru Kirsten Sørensdatte, f. 1744), var f. i Lihme 16. Novbr. 1777, d. i Krogsbæk 22. Septbr. 1838. — Hans Hustru, Ane Sørensdatte (Datter af Søren Vestergaard og Hustru, hvis Navn ikke er opsporet), var f. i Krogsbæk 17. Juli 1791, d. i Karlby 16. Febr. 1864.

Farmors Far, Søren Christensen Hinge (Søn af Christen Pedersen, f. 1737, og Hustru Mette Sørensdatte, f. 1749), var f. i Galten 18. Febr. 1781, d. samme Sted 3. Juni 1865. — Hans Hustru, Karen Nielsdatter (Datter af Niels Michelsen Samss og Hustru Anne Pedersdatter, hvis Data ikke er opsporet), var f. i Galten 17. Oktbr. 1789, d. samme Sted 12. Oktbr. 1872.

Morfars Far, Ungkarl Jacob Lund, stammede fra Fredericia, hans Data og Forældrenes Navne og Data er ikke oplyst. Morfars Moder var Anna Maria Widemann, hun stammede fra Hedensted og var ugift, hendes Data og Forældrenes Navne og Data er ikke opsporet.

Mormors Far, Jens Johansen Mejer, stammede fra Tornby, egne Data og Forældres Navne og Data ikke opsporet. — Hans Hustru hed Mariane Madsdatter (Jespersdatter?), ej heller hendes eller hendes Forældres Data og Navne.

Til fornævnte kan tilføjes: Niels Sørensen besad »Stenhøjgaard« i Søften. — Søren Nielsen kaldtes Vestergaard. — Karl Martin Jacob Lund var Restauratør i Fredericia. — Ane Sørensen døde som Aftægtskone i Karlby. — Søren Christensen døde som Aftægtsmand hos Svigersønnen Søren Jensen.

Ane Marie Christensen (f. 1895),

Led 7, Nr. 773.

Ægtefælle til Christen Christensen (f. 1894).

Forældre:

Peder Mortensen, f. i Hune d. 17. Aug. 1860, og Hustru Karen Marie, døbt Larsdatter, f. i Vedsted Enge 26. Aug. 1856.

Bedsteforældre:

Farfar hed Morten Pedersen, og hans Hustru Agnete Andersdatter. Morfar hed Lars Jensen, og hans Hustru Ane Marie Nielsdatter.

Ellen Marie Christensen (f. 1902),

Led 7, Nr. 774.

Ægtefælle til Jens Jensen Christensen (f. 1903).

Forældre:

Søren Jensen Sørensen var f. i Tornby 3. Decbr. 1865, d. 10. Febr. 1932, og Hustru Ida Dorthea, døbt Iversen, er f. i Tornby 19. Jan. 1866.

Bedsteforældre:

Farfar, Købmand Mads Christian Sørensen, var f. i Tornby 4. Juli 1832, d. samme Sted 31. Jan. 1906. — Hans Hustru, Ane Jørgensdatter, var f. i Tornby 3. Febr. 1838, d. samme Sted 25. Aug. 1872. Morfar, Sognefoged, Strandfoged Jacob Christian Iversen, var f. 25. Decbr. 1836 i Tornby, han døde paa Aalborg Hospital 16. Juli 1907. — Hans Hustru, Ane Marie Thomasdatter, var f. 22. Juni 1830 i Tornby, hvor hun ogsaa døde 29. Oktbr. 1893.

Olde- og Tipolde-Forældre:

Farfars Far, Søren Jensen (Søn af Jens Pedersen, f. i Tornby ca. 1744, d. samme Sted 6. Novbr. 1817, og Hustru Karen Thomasdatter, f. ca. 1768, ubekendt hvor, d. 16. Marts 1843 i Tornby), var f. ca. 1798 i Tornby, hvor han ligeledes døde 22. Oktbr. 1860. —

Hans Hustru, Mette Ovesdatter (Datter af Ove Christensen, f. ca. 1761, d. 5. Novbr. 1845 i Tornby, og Hustru Kirsten Pedersdatter, f. ca. 1746, d. 17. Jan. 1818 i Tornby), var f. ca. 1794 i Tornby, hvor hun ogsaa døde 2. Juli 1868.

Farmors Far, Jørgen Thomsen (Søn af Jacob Pedersen, f. ca. 1756, d. i Nr. Tornby i Aarene mellem 1798 og 1814, og Hustru Ane Iversdatter, f. ca. 1766, d. 4. Juli 1847), var f. i Nr. Tornby ca. 1793, d. samme Sted 24. Aug. 1853. — Hans Hustru, Karen Nielsdatter (Forældres Navne og Data ikke opsporet), var f. ca. 1799, d. i Nr. Tornby 9. Jan. 1891.

Morfars Far, Iver Jacobsen (Forældrene ikke oplyst), var f. i Nr. Tornby ca. 1782, d. samme Sted 16. April 1869. — Hans Hustru Dorthea Christiansdatter (Forældrene ikke udfundet), var f. 6. Juli 1800, d. 26. April 1885 i Nr. Tornby.

Mormors Far, Christian Jørgensen (Forældre ikke opsporet), var f. ca. 1773, d. 14. Febr. 1847 i Nr. Tornby. — Hans Hustru, Johanne Andersdatter (Forældre ikke udfundet), var f. ca. 1775, d. i Novbr. 1823 i Nr. Tornby.

Marie Hansine Brandt (f. 1899),

Led 7, Nr. 783.

Ægtefælle til Christen Christensen Brandt (f. 1897).

Forældre:

Johan Rasmussen, f. i Skjoldlev 28. Novbr. 1862, og Hustru Jensine, døbt Mortensen, f. i Aabo 19. Decbr. 1864.

Kristine Marie Brandt (f. 1914),

Led 7, Nr. 785.

Ægtefælle til Robert Brandt (f. 1910).

Forældre:

Johan Magnusson, f. i Lemming 25. Novbr. 1872, og Hustru Kristine Marie, døbt Pedersen, f. i Midstrup 6. Marts 1887. Viede i Lemming 11. Septbr. 1906.

Bedsteforældre:

Farfar, Jens Magnusson, var f. i Veberöd i Sverige 4. Maj 1839, d. her i Landet 4. Maj 1874. — Hans Hustru, Ane Marie, døbt Kramer, var f. i Grønhøj 23. Oktbr. 1840, d. 9. Maj 1915.

Morf ar, Jens Pedersen, var f. i Midstrup 23. Oktbr. 1839, d. 1908. — Hans Hustru, Kirstine Marie, døbt Kristensdatter, var f. i Hinge 6. Marts 1846, d. 25. Novbr. 1926.

Betty Brandt (f. 1916),
Ægtefælle til Gunnar Brandt (f. 1916).

Led 7, Nr. 786.

Forældre:

Lars Chr. Larsen, f. i Gærum 3. Marts 1876, og Hustru Boline, døbt Nielsen, f. i Skæve 28. Febr. 1878.

Bedsteforældre:

Farfar, Niels Chr. Larsen, var f. i Understed 8. April 1843. — Hans Hustru Larsine var f. i Flade 8. Juni 1856. Begge døde i Dronninglund.

Morfar, Mads Chr. Nielsen, var f. i Skæve 1. Febr. 1848, d. 15. Febr. 1906. — Hans Hustru, Ane Kathrine, døbt Andersen, var f. i Albæk 20. Aug. 1850, d. i Skæve 7. Aug. 1927.

Oldeforældre:

Farfars Forældres Navne og Data er ikke oplyst, ej heller Farmors.

Morfars Far hed Niels Madsen, og hans Hustru Kirsten Marie. Mormors Far, Anders Pedersen, var f. i Ø. Brønderslev 25. Marts 1821, d. i Skæve 25. Oktbr. 1900. — Hans Hustru, Else Marie, var f. i Albæk 23. Marts 1826, d. i Skæve 27. Juni 1899.

Det er endvidere oplyst, at Farfars Morfar, Bertel Bertelsen, var f. i Albæk 23. Juni 1795, og at han døde i Skæve 21. Juni 1885.

Anna Nielsine Kristensen (f. 1920),
Ægtefælle til Rasmus Kristensen (f. 1919).

Led 8, Nr. 321.

Forældre:

Kristen J. Kristensen, f. i Laasby 8. Oktbr. 1897, og Hustru Bodil Kirstine, døbt Sørensen, f. i Toustrup 24. Maj 1898.

Bedsteforældre:

Farfar, Niels Kristensen, var f. i Laasby 16. Aug. 1849, d. samme Sted 10. Febr. 1920. — Hans Hustru, Ane, døbt Jensen, var f. i Laasby 14. Maj 1870, d. samme Sted 18. Juni 1930.

Morfar, Henrik Sørensen, var f. i Horn og d. i Toustrup. Data er ikke oplyst. — Hans Hustru Rasmine, døbt Rasmussen, var f. i Stjær og d. i Toustrup. Data er ikke oplyst.

Carl Johan Slumstrup (f. 1913),
Ægtefælle til Ane Kirstine Slumstrup (f. 1921).

Led 8, Nr. 322.

Forældre:

Peder Slumstrup, f. i Herning 22. Novbr. 1870, d. samme Sted 28. Novbr. 1938, og Hustru Birgitte Vestergaard, døbt Christensen, f. i Bording 25. Aug. 1883, d. i Herning 17. Septbr. 1943. Deres Vielse havde fundet Sted i Engesvang 12. Maj 1905.

Bedsteforældre:

F a r f a r. Navn og Data for denne er ikke udfundet, ej heller for hans Hustru.

M o r f a r. Om denne er kun oplyst, at hans Navn var Christen Holm Christensen, og at hans Hustru hed Ane, og at hendes Fødenavn var Hansen.

Erika Christensen (f. 1920),
Ægtefælle til Erik Rus Stürtz Christensen (f. 1920).

Led 8, Nr. 422.

Forældre:

Lorenz Hans Clausen, f. i Hamburg 23. Novbr. 1884, og Hustru Maria Karoline Kämmerer, f. i Mühlheim am Main 10. Juni 1891. De blev viet i Mühlheim a. M. 25. Maj 1912.

Bedsteforældre:

F a r f a r, Lorens Heinrich Clausen, var f. i Immenstedt 11. Decbr. 1848, d. i Berlin 4. Juli 1923. — Hans Hustru, Abeline Catharina, døbt Stegemann, var f. i Wilster 25. Oktbr. 1854, d. i Berlin 24. April 1915.

M o r f a r, Michael Kämmerer, var f. i Lug i Pfalz 28. Decbr. 1859, d. i Mühlheim a. Main 6. Juni 1935. — Hans Hustru, Luise Friederike, døbt Schöneberger, var f. i Reichenberg 15. April 1861, d. i Mühlheim a. Main 31. Decbr. 1910.

Oldeforældre:

F a r f a r s F a r, Lorenz Lundberg Clausen, var f. i Schleswig-Friedrichsberg 13. Septbr. 1808, d. i Süderlügum 1. Decbr. 1892. — Hans Hustru, Christina Margaretha, døbt Thee, var f. i Gross Dannewerk 14. April 1818, d. i Süderlügum 12. Juli 1900.

F a r m o r s F a r, Johann Nicolaus Stegemann, var f. i Wilster 30. Oktbr. 1822, d. i Wilster 25. Juni 1890. — Hans Hustru, Catha-

rina, døbt Kraft, var f. i Oldendorf 29. Septbr. 1830, d. i Wilster 12. April 1901.

Morfars Far, Johannes Kämmerer, var f. i Lug (Pfalz) 17. Novbr. 1834, d. i Ludwigshafen 4. April 1906. — Hans Hustru, Margarete, døbt Lindemeyer, var f. i Lug (Pfalz) 8. Febr. 1841, d. i Ludwigshafen 3. Marts 1902.

Mormors Far, Johann Georg Schönberger, var f. i Reichenberg 13. April 1834, d. samme Sted 26. Marts 1874. — Hans Hustru, Christine Rosine, døbt Kronmüller, var f. i Spielhof 20. Decbr. 1836. Hendes Dødsdato og Dødssted er ikke oplyst. Hendes Ægtefælle døde i en Alder af kun 40 Aar, hun var da selv kun 38 Aar.

Tip- og Tip-Tip-Oldeforældre:

Farfars Farfar, Jens Clausen, var f. i Rantrum 1. Septbr. 1765, d. i Busdorf ved Slesvig 8. Maj 1828. (Han var Søn af Jens Clausen, f. i Rantrum 12. Okt. 1736, d. i Mildstedt 28. Maj 1786, og Hustru Ingeburg Held, f. i Rantrum 2. Febr. 1737, d. i Mildstedt 4. Juli 1810). — Hans Hustru, Sara Lundberg Nielsson, var f. i Friedrichstadt, Slesvig, 22. Aug. 1784, d. i Mildstedt Vossberg 12. Septbr. 1862. (Hun var Datter af Lor Lundberg Nielsson, f. 1752, ubekendt Fødested, d. i Friedrichstadt, Slesvig, 8. Novbr. 1825, og Hustru Maria de Vlieger, f. i Friedrichstadt 25. Juni 1754, d. samme Sted 3. Jan. 1786).

Farfars Morfar, Thomas Thee, var f. i Gross Dannewerk 12. Aug. 1784. Hans Dødsdag og -sted er ikke oplyst. (Det er oplyst, at hans Fader hed Thomas Thee, men dennes Data og Hustruens Navn og Data er ikke opklaret). — Hans Hustru, Catharina Hagge, var f. i Husby 14. Maj 1786. Hendes Dødssted og -dato er ikke klarlagt. (Hun var Datter af Carsten Hagge, f. i Husby, og Hustru Catharina, døbt v. Fehren, i Arenholdt; deres Data er ikke oplyst).

Farmors Farfar, Claus Stegemann, var f. i Wilster 31. Marts 1795, hans Dødsdato og -sted er ikke udfundet. (Han var Søn af Claus Stegemann og Hustru Ahlheit Catrina Mittelhäuser, hvis Data ikke er kendt). — Hans Hustru, Stina Meyer, var f. i Wilster 21. Novbr. 1800, hvor og naar hun døde er ikke kendt. (Hun var Datter af Johann Meyer og Hustru Abeline Bielenberg, Data ubekendt).

Farmors Morfar, Friedrich Kraft, var f. i Horst 1. Febr. 1803, hans Dødsdag ikke opsporet. (Hans Forældre var Hans Hinrich Kraft og Hustru Metta Wulf, disses Data er ikke oplyst). — Hans Hustru, Catharina Kruse, var f. i Horst 26. Oktbr. 1804, hendes

Dødsdag er ubekendt. (Hun var Datter af Johann Kruse og Hustru Cathrina Wulf, hvis Data ikke kan udfindes).

Morfars Farfar, Stephan Kämmerer, var f. 1810, d. i Lug 20. Juni 1837. (Han var Søn af Johann Michael Kämmerer, f. i Lug 23. Febr. 1777, d. samme Sted 13. Marts 1837, og Hustru Theresia Allmann, f. i Silz 15. Decbr. 1771, d. i Lug 13. Febr. 1813). — Hans Hustru hed Anna Maria Meixner, hendes Data er ubekendt. (Hun var Datter af Andreas Meixner og Hustru Katharina, døbt Schwarz, hvis Data ikke er oplyst).

Morfars Morfar, Michael Lindemeyer, var f. i Lug 20. Aug. 1795, naar og hvor han døde er ikke opklaret. (Han var Søn af Franz Josef Lindemeyer og Hustru Margarete Katharina Becker, Data ubekendt). — Hans Hustru, Margarethe Katharina Deckers Data er ikke oplyst. (Hun var Datter af Michael Decker og Hustru Katharina, døbt Knissel, men disses Data er ikke kendt).

Mormors Farfar, Johannes Schönberger, var f. i Reichenberg 25. Novbr. 1797, d. samme Sted 25. Juni 1854. (Han var Søn af Christian Schönberger, Data ubekendt, og Hustru Sara, som var f. i Oppenweiler 2. Marts 1764). — Hans Hustru, Christine Magdalena, døbt Layher, var f. i Kirchberg 15. Novbr. 1803, d. i Reichenberg 5. Marts 1840. (Hun var Datter af Johann Christoph Layher, f. i Kirchberg M. 18. Marts 1774, d. samme Sted 4. Novbr. 1825, og Hustru Barbara Ebinger, f. i Kirchberg M. 29. Juli 1769, d. samme Sted 14. Maj 1829).

Mormors Morfar, Gottlieb Kronmüller, var f. i Fernsbach 19. Decbr. 1803, d. i Spielhof 23. Marts 1866. (Han var Søn af Johann Georg Cronmüller og Hustru Rosine, døbt Bohn). — Hans Hustru, Christine Sanno, var f. i Spielhof 5. Septbr. 1810, d. i Unterneustetten 8. Maj 1877. (Hun var Datter af Johann Michael Sanno, f. i Mainhardt 7. Novbr. 1787, d. i Spielhof 16. Juni 1833, og Hustru Eva Katharina, døbt Bohn, f. i Mönchhof 4. April 1780, d. i Spielhof 14. April 1845).

Tip-Tip-Tip-Oldeforældre:

Farfars Farfars Farfar var Claus Hansen, f. i Rantrum 25. Septbr. 1707, d. i Mildstedt 14. Jan. 1774. — Hans Hustru, Magdalena, døbt Lassen, var f. i Rosendahl 26. Juni 1709, d. i Mildstedt 9. Novbr. 1762. (Disse var således Forældre til Jens Clausen, 1736—1786).

Farfars Farmors Farfar var Niels Lundberg, om hvem det vides, at han var svensk Officer i Helsingfors. Hans Hustrus Navn er ikke opklaret.

F a r f a r s F a r m o r s M o r f a r var Carel de Vlieger, f. i Friedrichstadt, Slesvig, 1. April 1728, d. samme Sted 27. Febr. 1809. — Hans Hustru Sara, døbt Beets, ogsaa f. i Friedrichstadt 30. Marts 1730, d. samme Sted 31. Marts 1797.

M o r f a r s F a r f a r s F a r f a r var Benedikt Kämmerer, hvis Data ikke er udfundet. — Hans Hustru hed Margarete Windt. Ogsaa hendes Data er ubekendt.

Yderligere kan tilføjes, at ovennævnte Claus Hansen (1707—74) var Søn af Hans Clausen, f. i Oldersbeck 6. Juli 1673, d. i Rantrum 24. Juni 1719, og Hustru Catharina Peters, der var f. i Rantrum 3. Maj 1682, d. samme Sted 14. Septbr. 1742.

Endvidere kan oplyses, at ovennævnte Carel de Vlieger var Søn af Jakob de Vlieger, f. i Friedrichstadt 5. Aug. 1693, d. samme Sted 27. Jan. 1766. — Hans Hustru hed Sara Beets, om hende vides kun, at hun var f. 28. Decbr. 1697.

Erika Christensens ældst kendte Forfædre var ovennævnte Tip-Tip-Tip-Tip-Oldefaders Forældre (5 × Tip), nemlig Claus Beussen, der var f. i Oldersbeck i Aaret 1620, og som døde i Mildstedt 20. Marts 1681, og Hustru Mette Röh, som var f. i Arpenholt.

Holger Axelsen (f. 1910),

Led 8, Nr. 431.

Ægtefælle til Inge-Lise, f. Laybourn (f. 1917).

Forældre:

Holger Sigvald Axelsen, f. paa Læsø 22. Febr. 1878, og Hustru Marie, f. Lund, som er f. i Hørby ved Sæby 20. Marts 1877.

Bedsteforældre:

F a r f a r, Jens Hesselholt Axelsen, var f. paa Læsø 12. Marts 1833, d. 6. Maj 1885. — Hans Hustru, Bertha Marianne, f. Nøhrmann, var f. i Rønneby, Sverige, 21. Jan. 1844, d. 1. April 1924.

M o r f a r, Jacob Christian Rodtwitt Lund, var f. i Slagslunde 3. Febr. 1844, d. 27. Maj 1908. — Hans Hustru, Henriette Marie Sophie, f. Ewers, var f. i København 25. Maj 1852, d. 1. Decbr. 1915.

Oldeforældre:

F a r f a r s F a r, Peter Christian Axelsen, var f. i Nørresundby 10. Juni 1798, d. paa Læsø 23. Juni 1865. — Han viedes paa Læsø 27. Septbr. 1831 til Kirstine Elisabeth Hesselholt, som var f. paa Læsø 24. April 1794, og som døde samme Sted 8. Juli 1868.

F a r m o r s F a r, Johan Peter Vincent Nøhrmann, var f. i Hamborg, Tyskland, 18. Juni 1805, d. i Kalmar, Sverige, 25. Aug. 1866. — Han var viet i Rønne 20. Juni 1830 til Abel Augusta Hansen, f. i Nexø 23. Aug. 1812, d. 18. Oktbr. 1847.

ORDFORKLARING

paa nogle i Bogen anvendte Benævnelser
saavel af landbrugsmæssig Art,
som almindelige Ord udgaaede af det daglige Sprog,
eller sjælden brugte.

- Birkeret*: Betyder i nævnte Tilfælde Retten til at have et Birk paa sit Gods og til dette at beskikke Dommer og Skriver.
- Boelsgalt*: Et Svin, der var opfodret hjemme paa Gaarden, i Modsætning til et Brændsvin.
- Boelsted*: En Bonde-Ejendom, der, hvad Jordtilliggende angaar, rangerer mellem en Gaard og et Hus. Et Boelsted anses ikke for tilstrækkeligt til en Plovs fulde Bedrift, men retslig er ingen faste Grænser bestemt.
- Brændsvin*: Et Svin med indbrændt Mærke, som gik paa Olden (Ege- og Bøgetræets Frugt) i Skoven. Mærket tilkendegav, hvem der var Ejer.
- bøgfældige*: Skade paa eller Mangler ved Bygningerne. Kan ogsaa betyde: »i nogen Grad forfalden«.
- Gangdage*: Hoveriydelse, bestaaende i Arbejde uden Køretøj, for Godsejeren.
- Garn Mark*: $\frac{1}{2}$ Pund ($\frac{1}{4}$ Kilogram). Ved Garn forstaas Lysegarn, som det i Reglen benævnes i Fæstebreve, d.v.s. Garn, der benyttedes til Tane i hjemmestøbte Lys.
- Groth*: En Møntfod. 1 Skilling Groth var før Aar 1581 lig med $\frac{3}{4}$ Groth. Efter nævnte Tidspunkt ansattes een Groth til een Skillings Værdi. Leding Groth, se under Leding.
- Hammel Hospital*: En Stiftelse for ældre, trængende Personer, altsaa i Nutids Betydning et Alderdomshjem.
- Hammel Sygehus*: En Institution, der behandler syge Personer.
- Harbopund*: $1\frac{1}{2}$ Lispund (12 Kilogram).
- Hartkorn*: Beskatningsenhed. 1 Td. Hartkorn = 8 Skæpper, hver Skæppe = 4 Fjerdingkar, hver Fdk. = 3 Album. Navnet skriver sig oprindeligt fra, at Landgildeafgifterne ansattes i en enkelt Kornsort, Rug eller Byg, saakaldt haardt eller »hart« Korn. Senere gik Ordet over til at betegne en Skyldsætnings--Maalestok efter Jordens Bonitet. Denne Vurdering af Jorden kaldes Matrikular eller Matrikel, og

den første stammer her i Danmark fra Aar 1664. Se iøvrigt under »Matrikel«.

Hektar: Et Mark-Areal paa 100 Ar, hver 100 (10 × 10) □ Meter, lig med 25.380 □ Alen, gammel Betegnelse.

Herlighed: Herremandens Ret til en aarlig Landgilde af Selvejergods, samt Ret til noget Ægt og Arbejde af Bønderne. Tillige havde han Birkeret, Skifteret, Ret til Sigt- og Sagefald samt ved Ejerskifte en Kendelse, der kaldtes Husbondshold.

Hofheste: En Maltydelse paa 3 Skæpper Malt.

Husbondshold: En Afgift, som Selvejerbønder oprindeligt ydede til Kronen, naar deres Gaarde skiftede Ejer.

Hoveri: En Ydelse i Form af Arbejdspligt, som Fæstebønder havde at forrette til Godsejeren, enten fastsat eller efter Godsejerens Forgodt-befindende. Iflg. Lov af 25. Marts 1791 skulde alt Hoveriarbejde fastlægges og ubestemt Hoveri ingensinde mere paalægges.

Hospital: Se under »Hammel Hospital«.

Jagtdage: Pligt til at stille med en Mand, der som Klapper deltog i Herremandens Jagter.

Jægerheste: En Maltydelse paa 2 Skæpper Malt.

Kande: Et Rummaal paa 2 Potters Indhold.

Kapitelstakst: Middelprijs for Kornsorter, som fastsættes af Myndighederne, og som udregnes efter officielt indhentede Oplysninger fra hele Landet.

Klod: Et Dialektudtryk for Plag, som er en Hest i Alderen fra 1 til 2 Aar.

Kongstød: En Afgift til Kongen. I Skanderborg Amt betaltes eet Kongstød med 4. Skp. Havre, undtagen i Hjlemslev Herred, hvor det kun var 3 Skp. Havre. Sabro Herred hørte indtil Aar 1793 til Skanderborg Amt, men siden til Aarhus Amt.

Kvie: En ung Ko før den har faaet sin første Kalv.

Landgilde: En aarlig Afgift i Penge, Korn eller andre Naturalier, som en Fæster havde at udrede til Godsets Ejer.

Leding Groth: En afløst Ledingspligt (Soldatertjeneste). Se endvidere under Groth.

Lispund: En Vægtenhed lig med 16 Pund (8 Kilogram).

Maltgæsteri: En Maltydelse. Hofheste- og Jægerhestemalt tilsammen (se disse) benævnes ofte blot Maltgæsteri i Stedet for den specificerede Betegnelse af begge Arter.

Mark: Møntenhed. Een Mark var en Sjettedel af een Rigsdaler. Efter Nutids Mønt = $33\frac{1}{3}$ Øre.

Mark Garn: Se under »Garn Mark«.

Matrikel = Matricul (af lat. matricula = Register): En Fortegnelse især af officielt Indhold, men navnlig over et Lands Jordejendomme, tillige med Angivelse af det for hver af disse ved Skøn ansatte indbyrdes Skatteforhold.

Nyberre Køer: Køer, der kun har faaet første Kalv. Har ogsaa Betydningen af en Ko, der nylig har kælvet.

Patronatsret: Kirkeretsligt Begreb. Patronatsretten har haft en varierende Udstrækning gennem Tiderne. Siden 1582 var her i Landet Stiftslensmændenes Funktioner overdraget til Lensmændene, hvorved praktisk talt Kirkens og Præstens Bønder kom under Patronens Herlighed. Han oppebar Kirkens Renter og Tiende eller bortforpagtede denne og havde ofte Kaldsret.

Plag: Hest i Alderen mellem eet og to Aar.

Quarter: Formodes i nævnte Tilfælde at være Fjerdedelen af een Kande, d. v. s. $\frac{1}{2}$ Pot (ca. $\frac{1}{2}$ Liter).

Redepenge: Betydningen af dette Ord er forgæves søgt opklaret.

renskoget: At skoge (skaage) er et Dialektudtryk for at skætte Hør. Skætning er Behandlingen af Hørren, forinden den kan spindes, og

hvorved Skævene bliver fjernet og Hørren derved rensat. Renskoget = rent rensat.

Rigsdaler: Mønt-Enhed for ældre dansk Mønt efter vekslende Møntfod. Før Statsbankerotten 1813 var Møntfoden Rigsdaler Kurant (1 Rdl. = Kr. 3,20), men efter at den nye Møntfod var indført, kaldtes Rigsdaleren for Rigsbankdaler og skreves Rbdl. (1 Rbdl. = 2 Kr.). Den gl. Rdl. betegnedes Rdl. og ofte med Tilføjelsen: Kurant.

Ryttergodser: Godser, som fra omkring 1670 i Stedet for Landgilde, Ægt og Arbejde saavel som i det hele for Skatter skulde stille en Rytter til Krigstjeneste. Af et Gods dannedes Læg paa 8 Tdr. Hartkorn, hvert omfattende een eller flere Fæstegaarde, og hvert Læg med Pligt til at stille en fuldt udrustet Rytter. Fæsteren selv, eller en af Fæsterne, »red for Gaarden« eller holdt en Rytter for sig. — Iøvrigt ændredes Reglerne gentagne Gange, inden Ryttergodsforholdet ophørte efter ca. hundrede Aars Forløb.

Sigt- og Sagefald: Retten til at oppebære og indkassere de Bøder, som Bønderne paa Tinge evt. kunde blive idømt for begaaede Forseelser.

Sildpenge: Betydningen af dette Ord er forgæves søgt oplyst.

Skaftekorn: Korn, som bruges til Fodring i uaftærsket Stand.

Skilling: $\frac{1}{16}$ af een Mark, eller $\frac{1}{96}$ af een Rigsdaler. Efter Nutidsmønt godt 2 Øre.

Skudsmaalsbog: I Tiden fra 1854 til 1921 var hvert Tyende i Danmark ved Lov forpligtet til at være forsynet med en autoriseret Bog, som indeholdt vedkommendes Navn, Fødested og Fødselsdag, og hvori skulde noteres Navnene paa alle, hos hvem vedkommende havde tjent, samt Tjenestetidens Varighed. Indregistreringerne skulde Tyendet personligt lade foretage hos Politiet, paa Landet hos Sognepræsten.

Spanddage: Hoveriydelse i Arbejde med Hest og Vogn for Godsejeren.

Trempe: Den lave Stolpevæg mellem øverste Bjælkelag og Tagværket.

Tønde: Et Rummaal eller Hulmaal for saavel Korn som andre tørre Varer, og ligeledes for flydende Varer:

Korntønden er $4\frac{1}{2}$ Kubikfod = 144 Potter = ca. 139 Ltr.
Kultønden er $5\frac{1}{2}$ Kubikfod = 176 Potter = ca. 170 Ltr.
Tønde Smør (= 3 Dritler eller = 4 Fjerdinger eller = 8 Ottinger)
er 224 Pd. netto.
Iøvrigt er Tøndemaalet forskelligt for mange andre Varer, bl. a. Sild,
Øl, Tjære, Petroleum m. m. fl.

Tønde Hartkorn: Se under »Hartkorn«.

Tønde Lønd: Et Markmaal = 14.000 □ Alen = 0,55162 Hektar.

Ungnød: Dialektudtryk for Ungkreatur.

venderettet: Se »vennerde«.

vennerde: Kæppe indsat som Væv i Væggen, og hvorpaa Leret klinedes
mellem Bjælkekonstruktionen paa Bindingsværksbygninger.

Ægt: Pligt til at befordre Medlemmer af det Kongelige Hus og Konge-
lige Embedsmænd pr. Køretøj inden for Herredets Grænser, men
ikke derudover.

AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER

Det er nu Efteraar 1944, og det Arbejde, som paabegyndtes i Foraaet 1931, er færdigt, saafremt man da kan sige saaledes om noget, der er ufuldstændigt.

Saafremt Forholdene i Danmark ikke havde udartet sig, som sket er siden 1939, da den anden Verdenskrig udbrød, vilde det maaske have været muligt endnu at faa opsporet nogle Oplysninger af ældre Dato, som kunde have været af Interesse, og som kanske burde have været med, f. Eks. Afskrift af det Testamente, som vides eksisterer efter Lisbeth Thomasdatter (1692—1748), der var gift med Christen Kjeldsen (1677—1752). Dette er imidlertid nu umuligt, thi Viborg Landsarkivs Bøger og Dokumenter, hvorfra de fleste Oplysninger af ældre Dato er hentet, er blevet evakueret, og dermed er Kilden til yderligere Tilføjelser foreløbigt stoppet.

Erfaringen fra de Lande, som indtil nu i højere Grad end Danmark har sporet Krigens Rædsler, i Særdeleshed Luftkrigens, har nødvendiggjort Sikkerhedsforanstaltninger saasom Evakueringer af værdifulde, uerstattelige Sager, Camoufleringer af visse Anlæg, Oprettelse af Beskyttelsesrum, hvortil Befolkningen kan fly under Luftangreb, Til-muring af offentlige Statuer og Mindesmærker o. s. v., thi ingen ved, hvad Dag Krigen i forstærket Grad bryder ind over Fædrelandet. Som det enkelte Steder fremgaar af Teksten, blev Danmark 9. April 1940 besat af tyske Tropper, og den danske Hær for Størstedelen afmønstret. Den 29. August 1943 trak den danske Regering sig tilbage, og Administrationen maatte fortsætte Ledelsen af Landet. Samtidig afmønstredes Resterne af Danmarks militære Værnemagt, hvilket fandt Sted under haarde omend kun kortvarige Kampe. Beslaglæggelser fra tysk Side førte til gentagne Revolter, Strejker og Generalstrejker Landet over. I September 1944 afvæbnedes det danske Politi, hvilket førte til en ny kortvarig Generalstrejke. Det er saaledes i en stærkt bevæget Tid, at det afsluttende Arbejde paa Bogen »Vor Slægt« udføres.

Men selv uden Landsarkivernes Evakuering vilde det ikke have

været muligt at fremskaffe komplet Materiale til fuld Belysning af vor Slægts Historie, thi mange Kirkebøger og andre officielle Protokoller er, før Landsarkiverne oprettedes, blevet ødelagt af Ildebrand, thi før den Tid opbevaredes Bøgerne kun i Landets Kirker, Præstegaarde eller Slotte. — Iøvrigt blev Kirkebøger først indført i Danmark ved Forordningen af 17. Maj 1646, hvorved bestemtes, at Fødsler, Vielser og Dødsfald skulde protokolleres. Det vil sige, at for Hovedparten af den danske Befolkning vil det næppe være muligt at navnfæste eller stedfæste sin Slægt længere tilbage end til Midten af det syftende Aarhundrede.

Naar der for Personer fra den ældre Tid i denne Bog er opgivet en Fødselsdag, da maa denne ikke opfattes som værende nøjagtig, thi vel nok i de fleste Kirkebøger er kun Daabsdagen angivet. For mange Personers Vedkommende er Fødselsaaret udredet af Dødsattesten, som almindeligvis oplyser, at vedkommende døde i en Alder af saa eller saa mange Aar, hvorefter man saa har kunnet udregne Fødselsaaret, men har manglet Oplysning om selve Dagen.

Som meddelt opbevaredes Kirkebøgerne tidligere i Kirkerne eller Præstegaardene. Først ved Reskript af 11. December 1812 og en dertil knyttet Instruks bestemtes, at Kirkebøgerne fremtidig skal føres i 2 Eksemplarer, og at Hovedeksemplaret skal føres af Sognepræsten, medens Duplikatet, Kontraminstrialbogen, skal udskrives af Kirkebyens Skolelærer, og det bestemtes endvidere, at de 2 enslydende Bøger aldrig nogen Nat maatte være under samme Tag, og at de 2 Eksemplarer skal jævnføres to Gange aarligt. En Bekendtgørelse af 31. Oktober 1891 har forøvrigt senere givet en Række Forskrifter om Kirkebøgernes Indretning og Førelse. Nu er det saaledes, at Kontraminstrialbøgerne skal afleveres til Landsarkivet, efterhaanden som de udskrives.

Dog, paa Trods af, at mange Kirkebøger er gaaet tabt, har det i visse Tilfælde været muligt om for længst afdøde Personer at fremskaffe Oplysninger, idet disse er tagne fra Grevskabet Frijsenborgs Fæsteprotokoller og Jordebøger. Derfor vil Læserne ogsaa nu og da have fundet Bemærkninger som »... den tidl. Gaardfæster maa nu være død, thi han nævnes ikke i...« o. s. v.

Da undertegnede er blevet opfordret til ogsaa at fortælle lidt om denne Bogs Tilblivelse, oplyser han gerne, at nogle af Familjens Medlemmer i Aarene efter første Verdenskrig (1914—18) begyndte at drøfte Mulighederne for Nedskrivning af en Stamtavle, men det blev foreløbig kun ved Tanken, og først i Aaret 1931, ved Maren Jensen, f. Christensens 80-aarige Fødselsdag, toges Bestemmelse om, at nu skulde det være Alvor, og der blev begyndt; men at der skulde gaa 13½ Aar, før Manuskriftet blev færdigt, tænkte ingen paa, selv om man vidste, at Arbejdet vilde blive Fritidssyssel, og at Erfaringer først skulde indhøstes.

Gaardejer Christen Christensen Nygaard i Skjørring gav det første Bidrag til Stoffet, nemlig en Fortegnelse over hans Farfars og Farmors Søskende. Undertegnede førte saa i 1931—32 Korrespondance med forskellige Familjemedlemmer og udsendte 1933 nogle haandskrevne Spørgeskemaer. Af Brevet, som fulgte med, fremgaar, hvad han da mente om Omfanget af »Stamtavlen«, thi det hedder i Brevet: »Naar Arbejdet vel allerede i Aar bliver færdigt, fremsender jeg Kopi til dem af Familjen, der maatte ønske det, evt. lader jeg mig Duplikering, Papir og Porto betale. Det kan saaledes kun blive Bagateller.« Imidlertid viste det sig snart, at Korrespondancen maatte udføres mere maskinmæssigt, og de følgende Rundforespørgsler, og det blev ikke faa i Aarenes Løb, udsendtes i duplikeret Stand. Svarene indløb dog slæbende. Efter Konference med nogle af Slægten i Jylland og efter de skriftlige Raad og Anmodninger, han havde faaet, udsendte undertegnede i August 1935 en Rundskrivelse med Forslag til det Omfang, som Stamtavlen efter hans Skøn burde have. Forslaget gik ud paa at begrænse Indholdet til den lige mandlige Linie, saa langt man kunde naa tilbage, og et Udkast til »Bogen«s Inddeling og Stambladernes Udseende medfulgte, og endvidere et Forslag til Fordeling af Omkostningerne, der ansloges til 400—450 Kr. (det skulde blive det tidobbelte senere); endvidere forespurgtes, efter fra anden Side fremsat Ønske, om Stambogen burde forsynes med Billeder. Alle, som svarede, foreslog Billeder. En Maaned senere fremsendtes nye Skemaer til Udfyldning, hvilket var nødvendiggjort af Ændringerne og det Format af Bogen, man var blevet enige om. Disse nye Spørgeskemaer havde imidlertid en krank Skæbne, hvad fremgaar af, at det i en ny Rundskrivelse to Aar senere, Novbr. 1937, hedder: »Jeg har kun faaet 3 (tre) af Skemaerne udfyldt tilbage.« Atter efter to Aars Forløb, nemlig i Juli 1939, sender han til 5 Familjemedlemmer, som havde nedsat sig som en Slags Udvalg, Anmodning om at paavirke 12 Personer af Familjen til at sende de ønskede Oplysninger.

Det jyske »Udvalg« bestod af Gaardejer Marius Christensen i Vithen, f. 1864, Gaardejer Jens Christensen i Sall, f. 1885, Gaardejer Kristen Kristensen i Hammel, f. 1885, Gaardejer Christen Christensen Nygaard i Skjørring, f. 1890, og Gaardejer Marius Christensen i Futting, f. 1896, og disse fem Familjemedlemmer skabte hos den øvrige Familie den Interesse for Sagen, som var nødvendig til dens Gennemførelse.

Gaardejer Marius Christensen i Vithen havde da allerede i flere Aar interesseret sig stærkt for Sagen og havde, som nævnt i Indledningen, foranlediget, at Gaardejer Povl R. Povlsen i Tinning, der har Erfaring i personalhistorisk Forskning, havde udarbejdet Beretninger om Gaardene »Bækholm« og Gaarden »Matr. Nr. 6« i Tinning. Disse Beskrivelser havde allerede været færdige 1938 og bragte »Stamtavlen«s Indhold op

i et Plan, der gjorde, at der nu ikke mere var Tale om slet og ret et Personregister, men derimod om en Slægtsbog, der skulde give Oplysninger om de forskellige Personers Virksomheder og Arbejde og Oplysninger om Uddannelse o. lign. — Man var klar over, at det i sin Tid lagte Budget derved blev sprængt, thi Slægtsbogen vilde faa et andet Format end oprindeligt tænkt, men man var trods dette fortrøstningsfuld.

Saa kom Krigen ind over Danmarks Omraade, Fædrelandets Jord blev besat af fremmede Tropper, — og de fleste fik andet at tænke paa end netop Slægtsbogen, Krigens Dyrktid gjorde vel ogsaa denne eller hin betænkelig, der blev Mangel paa Arbejdskraft, og Vanskelighederne i det daglige Arbejde voksede paa Grund af Restriktioner og de Mangler paa Raastoffer og Varer, som Krigen førte med sig, men — — Arbejdet paa Slægtsbogen fortsattes alligevel i de ledige Stunder, og det er Hundredevis af Breve, der i Aarene 1940—43 veksledes mellem den nulevende Slægts Medlemmer, thi i Aarene, der var gaaet, havde mange af en ny Generation opnaaet Fuldmyndighedsalder, enkelte havde endda faaet Fod under eget Bord, og de fleste havde saa godt som fuldendt deres Uddannelse og taget Bestik af deres fremtidige Levevej. Dette betød for Arbejdet paa Slægtsbogen hos disse at indhente korte Levnedsbeskrivelser og Billeder. Det skal siges til denne unge nulevende Generations Ros, at *alle*, uden Undtagelse, straks var indforstaaet og beredvilligt gav de Oplysninger, de blev bedt om.

Den 11. Januar 1944 var det raa Manuskript færdigt, og Afskrift af hver enkelt Omtale af nulevende kunde sendes vedkommende til Anerkendelse eller Berigtigelse. De sidste Fotografier indfordredes, og efter nogle Maaneders Forløb, hvor Ændringer i Teksten foretoges, kunde Renskrivning af Manuskriptet paabegyndes, hvilket af Hensyn til Billedernes Placering ikke havde kunnet foretages før. (Nogle Oplysninger af nyere Data er tilføjet Teksten under Trykningen.) — Tilbud paa Clicheer, Trykning og Indbinding var indhentet i Februar 1944. Der var da beregnet ca. 80—100 Billeder, men der modtoges senere saa mange, at det endelige Antal blev ca. 150. De forskellige Tilbud for 100 Eksemplarer af Bogen lød paa:

90 Clicheer	ca. Kr.	450,00
Bogtrykker-Arbejde	» »	2800,00
Indbinding	» »	800,00
Porto, Duplikering o. lign.	» »	250,00
Arkivoplysninger o. lign.	» »	200,00

Ialt ca. Kr. 4500,00

Dette Beløb blev ved frivillige Tilsagn lovet dækket paa følgende Maade:

Rasmus Kristensen's (1853—1933) Efterkommere	Kr. 1000,00
Hans Christensen's (1855—1940) Efterkommere	» 1000,00
Thomas Christensen's (f. 1857) og Jens Christensen's (1860—1940) Efterkommere	» 1000,00
Marius Christensen (f. 1864) og hans Efterkommere	» 1000,00
Christine Brandt (f. 1869) og hendes Efterkommere	» 500,00

idet Hensyn blev taget til Antallet af hver af nævntes Efterkommere.

Indholdet af Bladene i Bogen »Vor Slægt« blev, som det udformede sig i Aarenes Løb, ikke blot en Opremsning af Data og Navne, men ogsaa en Beretning om den Gren af Slægten, som den indeholder. Den opmærksomme Læser vil ikke blot af de skrevne Ord, men ogsaa mellem Linierne kunne læse om dens Kaar gennem Tiderne, og hvis Skriveren heraf ikke skønner forkert, har Bogen ogsaa givet en Beskrivelse af Kaarene for Danmarks Landbobefolkning i tre Hundrede Aar, thi gennemsnitlig har Efterkommerne af Kjeld Christensen vel sagtens haft Vilkaar sideløbende med deres Standsfæller indenfor Landboerhvervet.

Idet undertegnede hermed slutter sit skriftlige Arbejde, takker han paany Gaardejer Povl R. Povlsen for al Hjælpsomhed, og idet han ogsaa siger sin Familje Tak for den Bistand, den har ydet ham, ved han sig i Overensstemmelse med Flertallet af den Generation, som han selv tilhører, naar han med en Omskrivning slutter med N. F. S. Grundtvigs Ord:

»Og hvis man vil vinde en Krans om vor Stav,
læg Ranken paa Far's og Mor's Grav.«

K ø b e n h a v n, den 20. November 1944.

K. Marinus Christensen.

I Danmark er jeg født, der har jeg hjemme,
der har jeg Rod, derfra min Verden gaar.
Du danske Sprog, du er min Moders Stemme,
saa sødt velsignet du mit Hjerte naar.

 Du danske friske Strand,
 hvor Oldtids Kæmpegrave
staar mellem Æblegaard og Humlehave,
dig elsker jeg! — Danmark mit Fædreland.

Hvor reder Sommeren vel Blomstersengen
mer rigt end her ned til den aabne Strand?
Hvor staar Fuldmaanen over Kløverengen
saa dejligt som i Bøgens Fædreland?

 Du danske friske Strand,
 hvor Dannebrogen vajer, —
Gud gav os den — Gud giv den bedste Sejer! —
Dig elsker jeg! — Danmark mit Fædreland.

Du Land, hvor jeg blev født, hvor jeg har hjemme,
hvor jeg har Rod, hvorfra min Verden gaar,
hvor Sproget er min Moders søde Stemme
og som en sød Musik mit Hjerte naar, —

 du danske, friske Strand
 med vilde Svaners Rede,
I grønne Øer, mit Hjertes Hjem henede,
Dig elsker jeg! — Danmark mit Fædreland.

H. C. Andersen.

